ASIMOV

Vântul schimbării

17

Teora

DESPRE AUTOR

Spre marea lui surpriză, Isaac Asimov s-a născut în Uniunea Sovietică. A părăsit însă repede locul, pentru a corija situația. Când părinții săi au emigrat în Statele Unite, Isaac (pe atunci în vârstă de trei ani) a călătorit clandestin în bagajele lor. Este cetățean american de la opt ani.

Crescut în Brooklyn și educat în școlile publice ale cartierului new-yorkez, el a reușit în cele din urmă să pătrundă în Columbia University și, în ciuda protestelor administrației facultății, a izbutit să înhațe o serie de diplome în chimie, culminând cu cea de doctor în științe. După aceea, infiltrându-se în Boston University, a escaladat scara academică, ignorând răcnetele de protest, până a ajuns profesor de biochimie.

Între timp, la nouă ani, a întâlnit dragostea vieții sale (în sensul neînsuflețit al expresiei) când a descoperit revistele de science fiction. Pe la unsprezece ani a început să scrie povestiri, iar la optsprezece ani a avut chiar tupeul să trimită una pentru publicare. A fost respinsă. După patru luni nesfârșite de mâhnire și suferință, a vândut primul său text și după aceea n-a mai privit niciodată înapoi.

În 1941, când avea douăzeci și unu de ani, a publicat clasica povestire „Căderea nopții" („Nightfall") și viitorul i-a fost asigurat. Cu puțin timp înainte începuse să scrie povestirile cu roboți, iar la puțin timp după aceea a început seria Fundației.

Ce mai rămăsese, exceptând cantitatea? În momentul de față*, a publicat peste 340 de cărți, pe care le puteți găsi în toate secțiunile majore ale sistemului zecimal de clasificare al bibliotecilor și nu dă nici un semn de încetinire. Rămâne la fel de tânăr, de voios și de îndrăgit ca întotdeauna, și devine tot mai arătos cu fiecare an. Puteți fi siguri de aceste lucruri, întrucât el însuși a scris această mică prezentare, iar devotamentul lui față de obiectivitatea absolută este notoriu.

Este însurat cu Janet Jepson, psihiatră și scriitoare, are doi copii dintr-o căsătorie anterioară și locuiește în New York.

** Această prezentare a apărut în ediția originală, în 1984. Isaac Asimov a plecat dintre noi în 1992. (n. ed. rom.)*

ISAAC ASIMOV

VÂNTUL SCHIMBĂRII

Teora

Titlul original: THE WINDS OF CHANGE

Copyright ©1988 by Nightfall, Inc.
Published by arrangement with Doubleday, a division of Bantam Doubleday Dell Publishing Group, Inc.

Translation Copyright ©1996 **Editura Teora**
Toate drepturile asupra versiunii în limba română aparțin editurii Teora.
Reproducerea integrală sau parțială a textului din această carte este posibilă numai cu acordul prealabil scris al editurii Teora.

Teora
CP 79-30, cod 72450 București, România
Tel.: 619.30.04
Fax: 210.38.28

Distribuție

București: B-dul Al. I. Cuza nr. 39; tel./fax: 222.45.33
Sibiu: Șos. Alba Iulia nr. 40; tel./fax: 069/21.04.72

Teora – Cartea prin poștă

CP 79-30, cod 72450 București, România
Tel.: 635.14.41

Traducerea a fost realizată de către un colectiv format din:
Dan Pavelescu, Mădălina Costea, Sorin Casapu,
Ilinca Stroe, Mirel Palada.

Responsabil de colecție: Marius Dinescu
Redactare: Constantina Paligora
Corectură: Mihaela Ștefan
Tehnoredactare: Ana Horhoianu
Coperta: Valentin Tănase
ISBN: 973-601-321-9
Printed in Romania
Tiparul executat la S.C. „POLSIB" S.A. Sibiu

CUPRINS

1. DESPRE NIMIC....................................9
2. O POTRIVIRE PERFECTĂ 11
3. CONVINGERE 21
4. MOARTEA UNUI FOY............................61
5. SCHIMB CINSTIT?.................................64
6. PENTRU PĂSĂRI 78
7. NE-AU GĂSIT!..90
8. BUN GUST 108
9. CUM S-A ÎNTÂMPLAT.........................131
10. IDEILE MOR GREU 134
11. PUNCT DE APRINDERE! 155
12. VINE! 164
13. CEL DIN URMĂ RĂSPUNS...................181
14. ULTIMA NAVETĂ 190
15. MEMORIE INTERZISĂ..........................195

16. NIMIC PENTRU NIMIC 230
17. NOAPTEA MUZICII 243
18. SURÂSUL PĂGUBAȘ 251
19. ABSOLUT SIGUR 262
20. DINTR-O PRIVIRE 265
21. VÂNTUL SCHIMBĂRII 290

Pentru Dagmar Guarino
şi parodiile ei G & S

INTRODUCERE

Iată-ne din nou împreună!

Aceasta este cea de-a douăsprezecea culegere de povestiri ale mele publicată de Doubleday şi n-au mai rămas multe lucruri de spus, de data asta. ...De fapt, ar fi câteva, dar le voi numerota pentru a nu mă întinde prea mult.

Unu. Cred că încerc o senzaţie de autoapărare faţă de permanenta acuzaţie potrivit căreia „nu mai scriu science fiction“. Este adevărat că nu mai scriu doar, sau în principal, science fiction. Totuşi, nu m-am oprit. Vă rog să remarcaţi că dintre cele douăzeci şi una de povestiri incluse în volumul de faţă, numai două au fost publicate înainte de 1976.

Doi. În câteva antologii anterioare, am prezentat textele în ordine cronologică, fie cea a scrierii, fie a publicării lor. De această dată, de dragul unei variaţii, dacă nu din alt motiv, le-am înşiruit în ordinea alfabetică a titlurilor.

Trei. Voi prezenta fiecare povestire prin câteva cuvinte pe care sunt convins că Doubleday se va chinui să le culeagă cu alte caractere tipografice, pentru a nu fi confundate cu povestirile înseşi.

Gata, asta-i tot! Cine-a zis că bat câmpii şi sunt plicticos?!

Scurtă prezentare la

DESPRE NIMIC

Capriciile alfabetului aşează cea mai scurtă povestire din volum chiar la început*. Ei şi? O puteţi citi într-un minut şi, dacă nu vă place, nu aveţi decât să aruncaţi cartea. (Dar mai întâi plătiţi-o, dacă nu vă e cu supărare.)

Întâmplarea a făcut ca, pe vremuri, în 1975, să fiu rugat să scriu o povestire de două sute cincizeci de cuvinte care să încapă pe o carte poştală. Ideea era să se editeze „cărţi poştale cu povestiri“, ceva în genul „cărţilor poştale cu poze“. Am răspuns cererii (deoarece sunt un tip cât se poate de amabil) şi rezultatul a fost *Despre nimic.*

Cât despre proiect, nu ştiu ce s-a mai întâmplat cu el. Probabil că nu a fost dus până la capăt. În orice caz, am oferit, în cele din urmă, povestirea revistei *Isaac Asimov's Science Fiction Magazine* (la care mă voi referi de acum încolo cu prescurtarea *Asimov's*) şi George Scithers, editorul, a binevoit să o includă în numărul din vara anului 1977.

Prin urmare, iat-o aici, într-o nouă întrupare. Dacă nu aţi mai citit-o până acum, vă doresc să bombăniţi cu voce tare.

---

* A fost păstrată concepţia originală a cărţii privind aşezarea povestirilor în ordinea alfabetică a titlurilor lor. *Despre nimic* se află la începutul volumului deoarece titlul în limba engleză este *About nothing.*

1. DESPRE NIMIC

Întreg Pământul aştepta cu sufletul la gură ca mica gaură neagră să îi aducă sfârşitul. Aceasta fusese descoperită de profesorul Jerome Hieronymus cu ajutorul telescopului de pe Lună, în anul 2125 şi, în mod clar, avea să se apropie îndeajuns de mult pentru a provoca distrugerea totală prin intermediul mareelor.

Locuitorii întregului Pământ şi-au făcut testamentul şi au plâns unii pe umerii celorlalţi, spunându-şi „Rămas bun, rămas bun, rămas bun". Soţii şi-au luat rămas bun de la neveste, fraţii şi-au luat rămas bun de la surori, părinţii – de la copii, stăpânii – de la animalele lor preferate, iar îndrăgostiţii şi-au murmurat unii altora şoapte dulci de despărţire.

Dar, pe măsură ce gaura neagră se apropia, Hieronymus a observat că nu se producea nici un fel de efect gravitaţional. Profesorul a studiat fenomenul cu mai multă atenţie şi, în cele din urmă, a anunţat, râzând pe înfundate, că, de fapt, nu era vorba despre nici un fel de gaură neagră.

— Nu e nimic, a spus el. E doar un asteroid obişnuit pe care cineva l-a vopsit în negru.

Profesorul a fost ucis de mulţimea furioasă, dar nu din cauza greşelii pe care o făcuse. A fost ucis doar după ce a anunţat în mod public că va scrie o mare, o emoţionantă piesă de teatru despre întreaga păţanie.

— O voi intitula *Mult Adio Pentru Nimic**, subliniase el.

Întreaga omenire a aplaudat moartea sa.

---

* Aluzie la una din piesele lui Shakespeare, *Mult zgomot pentru nimic*, în limba engleză existând o asemănare fonetică între *ado* (zgomot) şi *adieu* (adio).

Scurtă prezentare la

O POTRIVIRE PERFECTĂ

În ziua de azi, sunt deseori rugat să scriu o povestire science fiction care să se potrivească unei anumite teme şi atunci devine o chestiune de mândrie pentru mine să o duc la bun sfârşit, mai ales dacă latura financiară este îndeajuns de tentantă.

În cazul de faţă, o publicaţie axată pe tehnologia calculatoarelor mi-a spus că doreşte două mii cinci sute de cuvinte (fiindcă, la tariful per cuvânt sugerat de mine, acesta era numărul pe care şi-l puteau permite) despre o societate a viitorului în care incapacitatea de a te folosi de tehnologia computerizată să reprezinte echivalentul analfabetismului din trecut. Rezultatul sper să vă satisfacă.

Povestirea a fost scrisă în aprilie 1981.

2. O POTRIVIRE PERFECTĂ

Jan Bradstone rătăcea trist printr-un nou oraş, când a fost oprit de un grup de oameni ce se îngrămădeau în faţa uşii deschise a unui supermagazin. Primul său gând a fost să se întoarcă şi să fugă, dar nu a reuşit să-l ducă până la capăt. Fără să vrea, fascinaţia groazei l-a atras, făcându-l să se apropie de mulţime.

Pesemne că, pe faţa lui, curiozitatea îi întipărise un mare semn de întrebare, fiindcă un individ de pe margine i-a explicat politicos ce se întâmpla.

— Şah trei-D. E un joc trăsnet!

Bradstone ştia cum mergeau lucrurile. De obicei, erau cinci-şase persoane care se sfătuiau la fiecare mutare, în strădania lor de a bate calculatorul. Existau, însă, toate şansele să piardă. Şase zerouri adunate dau tot zero. Privirea sa a prins strălucirea insuportabilă a ecranului şi ochii i s-au închis în faţa ei. S-a întors plin de amărăciune, şi abia atunci a observat o structură improvizată, alcătuită din opt table de şah puse în echilibru una peste alta, pe picioare de lemn.

Table de şah obişnuite. Piese de şah din plastic.

— Ia te uită! a exclamat el surprins.

— Nu avem cum să ajungem până acolo! s-a justificat tânărul de la tabla multiplă. Am construit asta ca să-i putem urmări. Uşor, să n-o dărâmi!

— Asta e poziţia de acum? a întrebat Bradstone.

— Exact. Tipii se ceartă de zece minute în legătură cu viitoarea mutare.

Bradstone s-a uitat cu patimă la poziţie.

— Dacă mutaţi tura de la beta-B-6 la delta-B-6, căpătaţi avantaj, a sugerat el, fermecat de ceea ce vedea.

Tânărul a privit cu atenţie tablele de şah.

— Eşti sigur?

— Bineînţeles că sunt sigur. Indiferent ce-ar face calculatorul, până la urmă tot o să piardă o mutare ca să-şi apere regina.

Din nou studiu. Apoi, tânărul a strigat în direcţia mulţimii:

— Hei, voi de-acolo! Un tip zice c-ar fi bine să săltaţi tura două nivele.

Dinspre grupul din mijloc s-a auzit un oftat colectiv, iar o voce a ripostat:

— M-am gândit şi eu la asta.

Alta:

— M-am prins. Există posibilitatea ca regina să devină vulnerabilă. Nu văzusem asta.

Cel ce vorbise ultimul s-a întors apoi spre locul de unde venise sugestia.

— Hei, tu! Tipul care a făcut propunerea! Nu ne faci onoarea să tastezi tu mutarea?

Bradstone s-a dat înapoi câţiva paşi, cu faţa schimonosită de groază.

— Nu... Nu... Nu joc.

Fără să mai dea nici o explicaţie, s-a răsucit pe călcâie şi s-a grăbit să se îndepărteze.

*

Îi era foame. În mod periodic, îi era foame.

Din când în când, dădea peste tarabe cu fructe aparţinând micilor comercianţi care găsiseră vreun spaţiu neglijabil în interstiţiile unei economii total computerizate. Dacă era atent, putea să se retragă din preajma lor cu vreun măr sau cu vreo portocală.

Era o situaţie înfricoşătoare. Exista oricând riscul de a fi prins, iar în acest caz ar fi fost pus să plătească. Avea bani, desigur – fuseseră foarte drăguţi cu el – dar cum ar fi putut să-i satisfacă pe cei păgubiţi?

Şi totuşi, în fiecare zi, în diverse ocazii, trebuia să se confrunte cu transferuri de fonduri, să-şi folosească de nenumărate ori cartea de credit. Asta însemna, însă, o nesfârşită umilire.

Într-un târziu, s-a trezit că ajunsese în faţa unui restaurant.

N-ar fi fost exclus ca mirosul mâncării să fi fost acela care să-i fi amintit că îi era foame.

S-a uitat cu precauţie pe geam. Înăuntru se aflau câteva persoane care mâncau. Prea multe. Chiar şi una sau două ar fi fost îndeajuns pentru a-i provoca palpitaţii. Nu dorea să devină centrul atenţiei pentru o mulţime de ochi ce urmau să-l fixeze plini de milă.

S-a întors, cu stomacul chiorăindu-i de foame, şi a observat că nu era singurul care spiona prin geam. Un băiat făcea acelaşi lucru, un puşti de vreo zece ani, dar acesta nu arăta cine ştie ce înfometat.

— Salut, tinere! l-a interpelat Bradstone, încercând să adopte un ton degajat. Ţi-e foame?

Puştiul l-a privit cu suspiciune şi s-a dat încet înapoi.

— Nu.

Bradstone n-a schiţat nici o mişcare care să indice că ar fi intenţionat să se apropie de el. Dacă ar fi făcut-o, fără îndoială că băiatul ar fi rupt-o la fugă.

— Pun pariu că eşti destul de mare ca să faci singur comanda. Poţi să ceri un hamburger sau orice altceva, sunt sigur de asta, l-a momit Bradstone.

În cele din urmă, mândria a învins neîncrederea.

— Bineînţeles! exclamă puştiul. Oricând!

— Dar nu ai o carte de credit personală, nu-i aşa? Prin urmare, nu poţi să completezi comanda. Am sau nu dreptate?

Băiatul se uita lung la el cu nişte ochi căprui, mari, în care încă se mai citea o umbră de neîncredere. Era curat îmbrăcat şi avea un aer inteligent.

— Am să-ţi spun acum ce-o să facem, şi-a continuat Bradstone munca de lămurire. Eu am o carte de credit – sunt dispus să ţi-o împrumut ca s-o foloseşti pentru comandă. Ia-ţi un hamburger sau altceva, ce vrei tu. În plus, poţi să-mi iei şi mie ceva. O costiţă de vacă de-aia bună şi o porţie de cartofi prăjiţi şi nişte suc de fructe şi nişte cafea. Mai cere şi două bucăţi de plăcintă cu mere, dintre care una va fi a ta.

— Trebuie să mă duc acasă să mănânc! a protestat băiatul.

— Ce rost are? Cu ocazia asta, îl ajuţi pe taică-tău să economisească nişte credite... Sunt sigur că tipii de-aici te cunosc.

— Am mâncat în restaurantul ăsta cu ai mei de mai multe ori.

— Vezi că am dreptate? Mai mănâncă o dată. Numai că, de data asta, tu vei folosi cartea de credit. Tu vei alege – exact ca un om mare. Haide, intră tu primul!

Din cauza încordării, Bradstone simţea cum stomacul i se zvârcoleşte. Ceea ce făcea acum avea sens pentru el şi nu-i cauza copilului nici un rău. Oricine altcineva însă, care l-ar fi urmărit, ar fi putut să tragă nişte concluzii oribile şi total greşite.

Ar fi putut să se explice dacă i s-ar fi dat o şansă, dar ar fi fost extrem de umilitor ca toată lumea să-şi dea seama că se văzuse nevoit să manipuleze un copil pentru a-l determina să facă un lucru pe care el însuşi nu putea să-l facă!

Puştiul a ezitat o clipă, apoi a intrat în restaurant şi Bradstone l-a urmat, păstrând o distanţă prudentă. În scurt timp, cei doi aleseseră o masă şi se aşezaseră la ea, faţă în faţă.

Bradstone i-a zâmbit băiatului şi i-a întins cartea de credit, ce-i înţepa neplăcut mâinile. Trăia un sentiment de uşurare că putea să scape de ea, de strălucirea ei cumplită, metalică, inumană, care-i provoca sistematic contracţii ale muşchilor din jurul ochilor. Nu putea suporta s-o privească.

— Hai, băiete, du-te şi alege, i-a spus el încet. Orice vrei tu.

Băiatul nu minţise. Ştia să se folosească la perfecţie de micul terminal – degetele îi zburau peste taste.

— Costiţă pentru dumneavoastră, domnule. Suc de fructe. Plăcintă cu mere. Cafea. Vreţi şi salată, domnu'? – Vocea îi căpătase un accent afectat, vrând parcă a spune „gata, sunt mare acum". – Maică-mea comandă întotdeauna salată, dar mie nu-mi place.

— Cred că o să gust un pic, totuşi. Salată verde asortată. Au de-asta? Dreasă cu vinegretă... Te descurci?

— Nu văd pe nicăieri vine-nu-ştiu-cum... Poate că asta e.

În cele din urmă, Bradstone s-a ales cu salată cu sos de muştar, după cum avea să constate mai târziu, dar mergea şi aşa.

Băiatul a folosit cartela cu o naturaleţe şi o îndemânare care au deşteptat o invidie amară în sufletul lui Bradstone, în ciuda faptului că bărbatul îşi simţea stomacul întors pe dos în faţa acestui spectacol.

După ce a isprăvit, băiatul i-a înapoiat cartea de credit.

— Cred că aţi avut destui bani, a rostit el cu un aer important.

— Mai ţii minte câţi? l-a întrebat Bradstone.

— A, nu, nu-i frumos să te uiţi – aşa zice tata. Voiam să spun că nu a fost refuzată, prin urmare sunt destui pentru mâncare.

Bradstone şi-a înăbuşit sentimentul de dezamăgire. Nu putea să citească cifrele şi nu reuşea să se hotărască să solicite ajutorul altora. Până la urmă, probabil că avea să fie nevoit să meargă la o bancă şi să încerce să găsească vreo modalitate prin care să-i determine pe cei de acolo să-i spună câţi bani mai avea.

— Cum te cheamă, fiule? a încercat el apoi să înfiripe o discuţie.

— Reginald.

— Şi ce anume înveţi acasă în ultima vreme, Reginald?

— Mai ales aritmetică, fiindcă tata zice că trebuie, şi despre dinozauri, că ăştia îmi plac. Tata zice că dacă mă ţin de aritmetică, am şanse să aflu cum e cu dinozaurii. Pot să-mi programez calculatorul ca să-mi reprezinte mişcarea dinozaurilor. Ştiţi cum merge un brontozaur pe uscat? Trebuie să-şi balanseze gâtul în aşa fel încât centrul lui de greutate să rămână în permanenţă între şolduri. Îşi ţine capul sus, ca o girafă, doar când e în apă. Atunci... Uitaţi, a venit hamburgerul meu. Şi ce-aţi vrut dumneavoastră.

Toate sosiseră pe bandă rulantă şi se opriseră la locul cuvenit.

Gândul unui adevărat ospăţ, obţinut fără nici o umilire, a şters din mintea lui Bradstone nostalgia provocată de folosirea unui calculator pentru accesul neîngrădit la informaţii.

Reginald a tuşit uşor, apoi i-a adus la cunoştinţă, cât se poate de politicos:

— O să-mi mănânc hamburgerul la tejghea, domnule!

— Sper să fie un hamburger bun, Reggie! i-a urat bărbatul în loc de „adio“.

Bradstone nu mai avea nevoie de băiat – recunoştea că se simţea uşurat că plecase.

Cineva de la bucătărie, fără îndoială un tehnician de la Întreţinerea Calculatoarelor, îşi făcuse apariţia la tejghea şi intrase prieteneşte în vorbă cu Reginald – ceea ce, de asemenea, reprezenta o uşurare.

Nu exista nici o îndoială în privinţa profesiei individului. Pe cei de la IC îi recunoşteai întotdeauna după aerul lor leneş, specific oamenilor importanţi, după felul cum lăsau să se înţeleagă că întreaga lume se sprijinea pe umerii lor.

Dar pe Bradstone îl interesa mai mult mâncarea. Era prima masă adevărată de care se bucura, de mai bine de o lună.

*

Numai după ce şi-a savurat festinul pe îndelete, Bradstone s-a apucat să studieze localul în care se afla. Băiatul plecase de mult. Bărbatul s-a gândit cu tristeţe la faptul că măcar acesta, cel puţin, nu îl compătimise, nu adoptase un aer condescendent, nu făcuse pe şeful. Nu fusese îndeajuns de mare pentru a considera ciudată întâmplarea; folosind terminalul de calculator, se concentrase doar asupra dorinţei de a demonstra că era cu adevărat matur.

Matur!

Acum, restaurantul nu mai era atât de aglomerat. Cel de la IC se afla tot în spatele tejghelei, studiind probabil instalaţia computerizată.

Asta era, şi-a spus Bradstone cu strângere de inimă, principala ocupaţie a specialiştilor în tehnică din întreaga lume – să programeze, să reprogrameze, să regleze, să verifice mereu acei mici curenţi electrici ce controlau munca fiecăruia de pe lumea asta – sau aproape a fiecăruia.

Senzaţia internă caldă şi confortabilă, dobândită în urma consumării unei fripturi excelente, trezise în el dorinţa de răzvrătire. De ce să nu acţioneze? De ce să nu încerce să facă ceva în privinţa asta?

L-a privit fix pe cel de la IC până i-a atras atenţia şi l-a interpelat cu o bună dispoziţie care până şi lui i se părea nefirească:

— Prietene, presupun că există avocaţi în oraşul ăsta.

— Întocmai.

— Ce zici, ai putea să-mi recomanzi unul bun pe-aici, prin apropiere?

— Găsiţi tot ce vă trebuie la poştă, în cartea de telefon a oraşului, i-a răspuns politicos tehnicianul. E de ajuns să tastaţi cuvântul „avocat“.

— Vreau să zic unul bun. Un tip deştept, dintre aceia care apără cauze pierdute, dacă mă înţelegi..., a insistat el râzând, în speranţa de a smulge măcar un zâmbet de la celălalt.

Strădaniile lui, însă, n-au fost încununate de succes.

— Sunt toţi prezentaţi acolo, a replicat monoton tehnicianul. Scrieţi ce aveţi nevoie şi veţi obţine evaluările, vârsta, adresa, lista de cazuri apărate, onorariul cerut... Puteţi afla tot ce doriţi, dacă tastaţi ce trebuie. Maşinăria merge, am verificat-o săptămâna trecută...

— Nu asta vreau să spun, bătrâne.

Sugestia de a apăsa tastele unui calculator îi provocase obişnuitul frison pe şira spinării.

— Vreau sfatul tău personal, înţelegi? a adăugat el, rânjind condescendent.

Tehnicianul IC a scuturat din cap.

— Eu nu sunt fişier de calculator.

— La naiba, ce-i cu tine, omule? a exclamat Bradstone. Un avocat. Orice avocat. Există cumva vreo lege care să-ţi interzică să cunoşti ceva fără să fie nevoie să umbli la calculator?

— Accesarea cărţii de telefon nu costă decât zece cenţi. Dacă ai pe cartelă mai mult de zece cenţi, care e problema? Nu ştiţi să folosiţi cartela? Sau sunteţi cumva...

Individul a căscat ochii mari, dându-şi brusc seama cu cine avea de-a face.

— Oh!... Fir-ai să fii de... *De aia* l-ai pus pe Reggie să-ţi comande mâncarea! Ascultă, n-am ştiut că...

Bradstone s-a dat câţiva paşi înapoi, apoi s-a răsucit pe călcâie, cu intenţia vădită de a părăsi localul. În graba sa, aproape că s-a izbit de un bărbat solid, rumen la faţă şi cu un început de chelie.

— Un moment, vă rog! l-a oprit necunoscutul. Nu sunteţi dumneavoastră persoana care i-a cumpărat fiului meu un hamburger, cu puţină vreme în urmă?

Bradstone a ezitat o clipă, apoi a încuviinţat din cap. Avea cerul gurii uscat de încordare.

— Aş vrea să vă plătesc pentru el. E în regulă, ştiu cine sunteţi şi voi folosi cartea de credit pentru dumneavoastră.

— Dacă vrei un avocat, tipule, s-a băgat în vorbă tehnicianul, domnul Gold este unul dintre cei mai buni.

În ochii lui Bradstone a licărit o scânteie de interes.

— Da, sunt avocat, dacă asta căutaţi, a spus Gold. De fapt, am ajuns să vă cunosc graţie profesiei mele. Vă asigur că v-am urmărit cazul cu foarte mare atenţie, iar când Reggie a sosit acasă spunând că a mâncat deja şi că a folosit cartea de credit a unui necunoscut, am bănuit cine aţi putea fi, după descrierea lui... Şi acum, fireşte, nu mi-a fost greu să vă recunosc...

— Putem discuta între patru ochi? s-a interesat Bradstone.

— Casa mea se află doar la cinci minute de mers pe jos.

*

Acum stăteau într-o sufragerie nu tocmai luxoasă, dar foarte confortabilă.

— Dacă doriţi, vă pot oferi de la bun început un onorariu! i-a propus Bradstone interlocutorului său.

— Ştiu că dispuneţi de suficiente fonduri, a răspuns avocatul. Mai întâi, însă, spuneţi-mi care este problema.

Cum stătea tolănit în fotoliu, Bradstone s-a aplecat în faţă şi a început să povestească, punând mult suflet în vorbele sale:

— Dacă mi-aţi urmărit cazul, ştiţi atunci că am avut parte de o pedeapsă neobişnuită şi extrem de crudă. Sunt prima persoană care a primit o asemenea sentinţă. Combinaţia de hipnoză şi neurocondiţionare directă nu a fost pusă la punct decât recent. Natura condamnării mele nu avea cum să fie înţeleasă. Trebuie să fiu eliberat de acest calvar.

— Aţi fost supus unei proceduri juridice corespunzătoare şi nu au existat dubii în privinţa vinovăţiei dumneavoastră..., a intervenit Gold.

— Nu contează! Înţelegeţi-mă, vă rog! Trăim într-o lume total computerizată. Nu pot să fac nimic, nicăieri: nu pot să obţin informaţii... nu pot să mă hrănesc... nu pot să mă distrez... nu pot să plătesc nimic sau să verific ceva, sau pur şi simplu să *fac* ceva, fără să folosesc un calculator. Numai că eu am fost astfel condiţionat, după cum bine ştiţi, încât să nu fiu în stare să mă uit la un calculator fără să mă doară ochii, sau să ating vreunul fără să mă trezesc cu băşici la degete. Nici măcar nu pot să umblu cu propria-mi carte de credit sau măcar să *mă gândesc* că o folosesc, fără să mă apuce durerea de cap.

— Da, ştiu toate astea, l-a întrerupt din nou Gold. Ştiu, de asemenea, şi că vi s-au pus la dispoziţie fonduri mai mult decât suficiente pe toată durata pedepsei, şi că toţi cetăţenii au fost rugaţi să adopte o atitudine de înţelegere faţă de dumneavoastră şi să vă acorde ajutorul lor. Nu cred că aveţi de ce vă plânge...

— Dar eu nu *vreau* asta! Nu *vreau* ajutorul şi mila lor. Nu vreau să fiu un copil neajutorat într-o lume de adulţi. Nu vreau să fiu un analfabet într-o lume care ştie să citească. Ajutaţi-mă să pun capăt pedepsei! Au trecut aproape treizeci de zile de când mă zvârcolesc în chinurile iadului. Nu pot să mai îndur alte unsprezece luni la fel de groaznice.

O vreme, Gold a căzut pe gânduri, încercând să găsească o soluţie.

— Ei bine, a spus el într-un târziu, am să vă cer un prim onorariu, pentru a putea deveni reprezentantul dumneavoastră legal, şi mă voi strădui să fac tot ceea ce e cu putinţă pentru dumneavoastră. Trebuie să vă avertizez, însă, că nu cred că veţi avea şanse mari de reuşită.

— De ce? La urma urmei, n-am sustras decât cinci mii de dolari...

— Aveaţi de gând să sustrageţi o sumă mult mai mare, acesta este un fapt dovedit, dar aţi fost prins înainte de a trece la fapte. A fost o fraudă prin computer deosebit de ingenioasă, pe măsura binecunoscutului dumneavoastră talent la şah, dar, cu toate acestea, rămâne o crimă. După cum aţi spus, în zilele noastre totul este computerizat şi nu există pas, oricât ar fi el de mic, care să nu implice şi prezenţa calculatorului. Prin urmare, a face fraudă cu ajutorul calculatorului ar însemna distrugerea a tot ceea ce reprezintă structura esenţială a civilizaţiei. Asta este o crimă îngrozitoare, care trebuie să fie drastic descurajată.

— Vă rog din suflet să nu-mi ţineţi predici!

— Nu vă ţin predici, doar vă explic. Aţi încercat să distrugeţi un sistem şi, drept pedeapsă, sistemul a fost distrus pentru dumneavoastră. Trebuie să recunoaşteţi că nu v-au fost impuse şi alte restricţii. Dacă sunteţi de părere că viaţa dumneavoastră a devenit insuportabilă, asta arată doar cât de groaznic este faptul că aţi încercat, în maniera dumneavoastră, să distrugeţi sistemul pentru toată lumea.

— Dar un an este prea mult!

— Ei, presupun că şi o perioadă mai scurtă va rămâne totuşi un exemplu suficient de puternic pentru a-i descuraja pe alţii care ar dori să vă calce pe urme. Voi face tot posibilul... dar mi-e teamă că intuiesc ce va spune legea.

— Ce anume?

— Va spune că dacă pedepsele ar trebui să fie concepute pe potriva crimelor, cea pe care aţi primit-o dumneavoastră reprezintă o potrivire perfectă.

Scurtă prezentare la

CONVINGERE

Convingere a apărut pentru prima dată în numărul din octombrie 1953 al revistei *Astounding Science Fiction* şi vreau să vă povestesc de ce n-a fost antologată în nici unul dintre volumele mele.

În 1966, Ted Carnell, un agent literar britanic, mi-a spus că *New English Library* ar dori să-mi publice o antologie de texte, şi puteţi fi siguri că n-am găsit nici un motiv întemeiat să mă opun. Ca atare, în 1967, la *New English Library* a apărut *Through a Glass, Clearly*, care cuprindea patru povestiri. În cei cincisprezece ani scurşi de atunci, cartea a fost retipărită în câteva ediţii (atât cartonate, cât şi broşate).

Am aflat, însă, că antologia putea fi pusă în vânzare doar în Marea Britanie şi alte câteva ţări, care nu includeau Statele Unite. De aceea, am decis că nu există nici un motiv pentru care să nu includ cele patru povestiri într-o culegere americană. Trei dintre ele, *Breeds There a Man?*, *The Chute* şi *It's Such a Beautiful Day* au apărut în volumul meu *Căderea nopţii şi alte povestiri*. *Convingere* a scăpat cumva, şi nu cunosc motivul. Cu siguranţă, mie povestirea îmi plăcuse, deşi John Campbell, editorul lui *Astounding*, impusese câteva modificări cu care nu fusesem întrutotul de acord. (Nu, nu mai am manuscrisul original, altfel l-aş fi utilizat.) Oricum, iat-o... după mai bine de o duzină de ani.

Apropo, nu doresc să insinuez că în tot acest timp *Convingere* a rămas necunoscută cititorilor americani. Ea a apărut în şapte antologii diferite, dar nu-i acelaşi lucru cu a fi inclusă într-un volum personal. Cel puţin aşa gândesc eu.

3. CONVINGERE

— Ai visat vreodată că zbori? a întrebat-o dr. Roger Toomey pe soţia sa.

Jane Toomey şi-a ridicat privirea către el.

— Bineînţeles!

Degetele ei agile nu se opriseră din trebăluială, continuând să croşeteze de zor la un şerveţel complicat şi total lipsit de utilitate. Televizorul era deschis şi mormăia înfundat în încăpere, cu toate că imaginile sale, conform unei îndelungate obişnuinţe, nu erau urmărite de nimeni.

— Mai devreme sau mai târziu, toată lumea visează că zboară, a continuat Roger. E ceva universal valabil. Eu am avut, însă, visul ăsta de mai multe ori. Tocmai acesta este lucrul care mă nelinişteşte.

— Nu înţeleg unde vrei să ajungi, iubitule, i-a replicat Jane. Îmi pare rău că sunt nevoită s-o spun.

Apoi, cu voce joasă, femeia s-a apucat să numere ochiurile.

— Când te gândeşti cu adevărat la asta, începi să-ţi pui întrebări, a perorat Roger mai departe. De fapt, nu visezi chiar că zbori. Nu ai aripi; cel puţin, eu n-am avut niciodată. Nu depui nici un efort. Doar pluteşti. Asta e. Pluteşti.

— Eu când zbor, l-a întrerupt Jane, nu reţin amănuntele. O singură dată, ţin minte că am aterizat pe acoperişul Primăriei şi nu eram îmbrăcată cu nimic. Nu ştiu cum, dar se pare că, în vise, nimeni nu stă să se uite la tine şi nici nu se arată scandalizat atunci când eşti gol. Ai observat treaba asta? Ţie îţi vine să intri în pământ de ruşine, dar ceilalţi trec pe lângă tine şi nici nu te bagă în seamă.

Automat, ea a tras de fir şi ghemul s-a rostogolit din coş, căzând pe podea. Acest amănunt, însă, era total lipsit de importanţă.

Roger a dat încet din cap. Treptat, chipul lui devenise palid şi marcat de îndoieli. Cu pometţii ridicaţi, cu nasul lung şi ascuţit şi cu părul ce în fiecare an i se retrăgea tot mai mult din părţile laterale ale capului, profesorul părea alcătuit numai din colţuri. Avea treizeci şi cinci de ani.

— Te-ai întrebat vreodată ce anume te face să visezi că pluteşti? şi-a întrebat el soţia.

— Nu, n-am făcut-o.

Jane Toomey era blondă şi micuţă. Drăgălăşenia ei avea ceva fragil şi era total lipsită de ostentaţie; femeia reuşea să te farmece fără ca măcar să-ţi dai seama. Avea ochii albaştri şi strălucitori şi nişte obraji rozalii ca ai unei păpuşi de porţelan. Împlinise treizeci de ani.

— Multe vise constituie doar o interpretare a creierului, ca răspuns la un stimul imperfect recepţionat. Într-o fracţiune de secundă, stimulii sunt plasaţi forţat într-un context convenabil, a continuat Roger.

— La ce te referi, dragul meu?

— Uite, am visat odată că eram într-un hotel şi participam la un congres de fizică. Eram într-o sală împreună cu mai mulţi prieteni. Totul părea perfect normal. Dintr-o dată, însă, s-a iscat o debandadă, însoţită de multe ţipete, şi, fără nici un motiv, am intrat în panică. Am fugit până la uşă, dar aceasta nu se deschidea. Unul câte unul, prietenii mei au dispărut. Se pare că ei puteau părăsi încăperea, însă eu nu reuşeam să văd cum făceau acest lucru. I-am strigat, dar ei nu mă băgau în seamă. Mi se năzărise că hotelul era în flăcări. Nu mirosea a fum, şi, totuşi, pur şi simplu ştiam că e un incendiu. Am dat fuga până la o fereastră şi am văzut o scară în exteriorul clădirii. Am alergat ca nebunul de la o fereastră la alta, dar nici una nu dădea spre scara de incendiu. Rămăsesem singur în sală. M-am aplecat în afară şi am început să strig, cuprins de disperare. Nimeni, însă, nu mă auzea. Apoi au început să sosească maşinile pompierilor, mici punctuleţe roşii ce se deplasau rapid pe străzi. Imaginea asta o ţin minte foarte bine. Sirenele urlau, solicitând cale liberă. Le puteam auzi din ce în ce mai tare, până ce sunetul lor a ajuns să-mi răsune în tot capul. M-am trezit şi, fireşte, am constatat că suna ceasul. Problema este că nu puteam să am un vis atât de lung şi atât de bine ticluit încât acţiunea lui să fi ajuns, în momentul când sunase deşteptătorul, tocmai într-un punct în care să poată folosi din plin acest sunet. Era mult mai rezonabil să-mi închipui că visul a început chiar în clipa în care s-a declanşat soneria ceasului şi că, într-o fracţiune de secundă, a reuşit să-mi inducă toată acea senzaţie de durată. N-a fost decât o găselniţă rapidă a creierului meu pentru a putea explica acel zgomot brusc care spărsese tăcerea.

Acum a fost rândul lui Jane să se încrunte. Şi, ceea ce părea de neimaginat, mâinile ei au împins lucrul deoparte.

— Pentru numele lui Dumnezeu, Roger! Te porţi tare ciudat de când te-ai întors de la colegiu! La masă n-ai mâncat aproape nimic şi, acum, conversaţia asta ridicolă! Nu te-am auzit niciodată vorbind atât de ciudat. Cred că nu ţi-ar strica să iei nişte bicarbonat.

— Am nevoie de mai mult decât atât, i-a răspuns soţul ei cu voce joasă. Deci, ce anume provoacă un vis în care pluteşti?

— Hai să schimbăm subiectul, dacă nu te superi!

Jane s-a ridicat hotărâtă din fotoliu, s-a apropiat de televizor şi a dat sonorul aproape la maximum. Un tânăr cu obraji scofâlciţi şi cu un timbru plăcut de tenor a ridicat, dintr-o dată, glasul şi a asigurat-o, suav, de dragostea sa neţărmurită.

După o vreme, Roger a micşorat sonorul şi s-a aşezat cu spatele la aparat.

— Levitaţia! a exclamat el. Asta e! Există o modalitate prin care fiinţele pot pluti. Oamenii sunt înzestraţi de la natură pentru a face acest lucru. Doar că, atunci când se află în stare de veghe, nu ştiu cum să folosească acest talent. Uneori, însă, când dorm, se ridică în aer doar puţin, poate doar unu-doi milimetri. Acest lucru nu s-ar putea vedea nici dacă cineva ar fi cu ochii pe ei, însă ar fi îndeajuns pentru a crea senzaţia necesară începerii unui vis-plutitor.

— Roger, delirezi! a protestat Jane îngrijorată. Aş vrea să te opreşti. Vorbesc serios!

Dar bărbatul pesemne că n-o auzise, fiindcă a continuat:

— Câteodată, ne lăsăm încet în jos şi senzaţia dispare. Alteori, controlul zborului dispare brusc şi atunci visăm că ne prăbuşim. Jane, ai visat vreodată că te prăbuşeşti?

— Da, bineîn...

— Stai atârnat pe marginea unei clădiri sau eşti pe colţul unui scaun şi, dintr-o dată, te rostogoleşti. Simţi groaznicul şoc al căderii şi te trezeşti brusc, gâfâind, cu inima bătându-ţi puternic. Ai căzut *cu adevărat*, nu există o altă explicaţie...

Pe neaşteptate, uimirea şi îngrijorarea s-au şters de pe faţa lui Jane, lăsând loc unui amuzament timid.

— Roger, *împieliţatule*, m-ai păcălit! Of, eşti îngrozitor!

— Ce vrei să spui?

— Oh, nu începe din nou! Nu te mai poţi preface! Acum ştiu exact ce faci – pregăteşti intriga unei povestiri şi o testezi pe mine. Ar fi trebuit să-ţi ghicesc intenţiile şi să nu plec urechea la prostiile pe care mi le-ai îndrugat.

Roger a privit-o uimit, chiar puţin dezorientat, apoi s-a apropiat de fotoliul ei şi i-a vorbit pe un ton extrem de blând:

— Nu am făcut asta, Jane!

— Nu pricep de ce nu. De când te cunosc, te-am auzit mereu spunând cât de mult ai vrea să scrii ceva... Dacă ai o intrigă, mai bine ţi-ai nota-o. N-are nici o valoare dacă o foloseşti doar ca să mă sperii cu ea.

Tânăra femeie îşi simţea, acum, inima mai uşoară şi, ca atare, mâinile ei au început din nou baletul cu firul şi croşeta.

— Jane, asta nu-i o poveste!

— Dar ce altceva...

— Azi dimineaţă, când m-am trezit, *am căzut pe saltea*!

Roger o privea fără să clipească.

— Am visat că zburam, a început el să-i explice. A fost ceva clar, n-am nici un dubiu. Îmi amintesc fiecare clipă a visului. Când m-am trezit, eram întins pe spate. Mă simţeam liniştit şi chiar fericit. M-am întrebat doar de ce tavanul arăta atât de ciudat. Am căscat, m-am întins şi *am atins tavanul*. Pentru o clipă, m-am holbat la braţul meu întins care se lipise de tavan. Apoi m-am răsucit. N-am mişcat nici un muşchi, Jane. Mi-am răsucit întregul corp, pur şi simplu, pentru că aşa am vrut. Stăteam acolo, la un metru şi jumătate deasupra patului, iar jos, în pat, erai tu, dormind. M-am speriat. Nu ştiam cum să ajung din nou la locul meu, dar în secunda în care m-am gândit să cobor, m-am şi prăbuşit. A fost, însă, o prăbuşire lentă. Întregul proces era perfect controlat. Am rămas vreun sfert de oră nemişcat în pat, mai înainte de a îndrăzni să fac vreun gest. După aceea, m-am dat jos, m-am spălat, m-am îmbrăcat şi m-am dus la muncă...

— Iubitule, ai face mai bine să o scrii, a încercat Jane să glumească. Dar nu te îngrijora, totul e în regulă! Ai muncit prea mult...

— Te rog! Nu te apuca să-mi înşiri banalităţi!

— Oamenii muncesc prea mult, chiar dacă e banal să afirmi acest lucru. La urma urmelor, ai visat cu cincisprezece minute mai mult decât ai crezut...

— N-a fost un vis.

— Dar bineînţeles că a fost! Nici măcar nu mai ţin minte de câte ori am visat că m-am trezit, m-am îmbrăcat şi am pregătit micul dejun, apoi m-am trezit cu adevărat şi am descoperit că trebuia să fac din nou totul, de la început. Uneori am visat chiar că visez, dacă înţelegi ce vreau să spun. Chestia asta te poate zăpăci groaznic...

— Înţelege-mă, Jane! Am venit la tine cu o problemă pentru că am simţit că tu eşti singura persoană în care mă pot încrede. Te rog să mă iei în serios!

Ochii albaştri ai lui Jane s-au mărit de uimire.

— Iubitule, îmi dau întreaga silinţă să te iau în serios. Numai că tu eşti profesor de fizică, nu eu. Tu ştii totul despre gravitaţie, nu eu. *Tu* m-ai lua în serios dacă *eu* ţi-aş spune că m-am trezit plutind?

— Nu. *Nu!* Şi ăsta este lucrul cel mai îngrozitor. Nu vreau să cred, numai că sunt nevoit s-o fac. N-a fost vis, Jane! Am tot încercat să-mi spun că a fost un simplu vis. Nici n-ai idee cât de mult m-am chinuit să mă conving pe mine însumi că nu s-a întâmplat nimic. Până în clipa în care am ajuns la colegiu eram sigur că aveam dreptate. N-ai observat nici o ciudăţenie la mine când am luat micul dejun?

— Ba da. Acum, dacă stau să mă gândesc, cred că...

— Mă rog, presupun că n-a fost ceva bătător la ochi, pentru că, dacă ar fi fost aşa, mi-ai fi spus-o. Oricum, mi-am ţinut fără probleme cursul de la ora nouă. Până la unsprezece, uitasem deja întregul incident. Apoi, chiar după prânz, am avut nevoie de o carte. Îmi trebuia Page şi... De fapt, cartea în sine nu are nici o importanţă; principalul era că aveam nevoie de ea. Se afla pe un raft mai de sus, dar puteam ajunge la ea. Jane...

S-a oprit brusc, ezitând.

— Haide, Roger, continuă!

— Ai încercat vreodată să apuci un lucru care se găseşte la un pas depărtare? Te întinzi şi, în mod automat, faci un pas către el, în vreme ce întinzi mâna. E o acţiune în întregime involuntară. Aici intervine coordonarea întregului corp.

— Înţeleg. Şi ce-i cu asta?

— M-am întins spre carte şi, în mod involuntar, am făcut un pas în sus. În aer, Jane! Am păşit pe aer!

— Roger, o să-l chem pe Jim Sarle!

— Nu sunt bolnav, fir-ar să fie!

— Cred că ar trebui să stea de vorbă cu tine. Doar e prietenul nostru. Nu te va vizita în calitate de medic. N-o să faceţi altceva decât să discutaţi.

— Şi cu ce o să mă ajute asta?

De furie, chipul lui Roger se congestionase.

— O să vedem. Acum stai jos, iubitule! Te rog!

Jane s-a îndreptat spre telefon, dar el a oprit-o, înşfăcând-o de încheietura mâinii.

— Tu nu mă crezi!

— Oh, Roger!

— Nu mă crezi!

— Te cred. Bineînţeles că te cred. Vreau doar să...

— Vrei doar ca Jim Sarle să stea de vorbă cu mine. Asta arată cât de mult mă crezi. Eu îţi spun adevărul, iar tu mă îndemni să vorbesc cu un psihiatru. Uite, nu trebuie să mă crezi pe cuvânt. Îţi pot dovedi că nu aiurez. Pot dovedi că sunt în stare să plutesc.

— *Te cred.*

— Te rog, nu te prosti! Ştii bine că îmi dau seama atunci când cineva vrea doar să-mi fie pe plac. Rămâi pe loc! Şi acum, uită-te la mine!

Roger s-a retras către mijlocul încăperii şi, fără alte preliminarii, s-a ridicat de la podea. Atârna în aer, legănându-se uşor; vârfurile pantofilor se găseau la vreo cincisprezece centimetri deasupra covorului.

Jane încremenise de uimire.

— Dă-te jos, Roger! Oh, pentru numele lui Dumnezeu, dă-te jos! a murmurat ea.

Bărbatul a început să coboare lin şi, în scurtă vreme, picioarele i-au atins podeaua fără să facă nici un zgomot.

— Ai văzut?

— Vai de mine, vai de mine...

Femeia rămăsese cu ochii pironiţi asupra lui, pe jumătate înspăimântată, pe jumătate abătută.

La televizor, o doamnă cu piept bogat cânta în surdină despre cât de minunată era ideea de a zbura, sus pe cer, împreună cu iubitul ei.

Învăluit în bezna nopţii, Roger Toomey stătea nemişcat pe pat şi privea în gol.

— Jane, a şoptit el într-un târziu.

— Ce e?

— Nu dormi?

— Nu.

— Nici eu nu pot să dorm. Mă ţin de tăblia patului ca să fiu sigur că nu... ştii tu...

Mâna lui s-a deplasat, într-un gest febril, atingându-i uşor faţa. Femeia a tresărit şi s-a tras într-o parte, ca şi cum acel contact i-ar fi provocat un şoc electric.

— Îmi pare rău! s-a scuzat ea. Sunt puţin cam nervoasă.

— E-n regulă. Oricum, intenţionez să mă scol.

— Şi ce-o să faci? Trebuie să dormi.

— Deocamdată nu pot, aşa că n-are nici un sens să te ţin trează şi pe tine.

— Poate că n-o să se întâmple nimic. Nu este obligatoriu să păţeşti la fel în fiecare noapte. Până noaptea trecută n-ai avut nimic...

— Eşti sigură? Poate că doar n-am mai ajuns niciodată atât de sus. Poate că nu m-am trezit niciodată în timp ce pluteam, ca să fi avut ocazia de a descoperi acest lucru. În orice caz, acum este altfel.

Bărbatul şedea pe pat, cu picioarele îndoite, cu mâinile cuprinzându-şi genunchii şi cu fruntea sprijinită pe ei. După câteva clipe, a dat pătura la o parte şi şi-a frecat obrazul de flanela moale a pijamalei sale.

— Acum în mod sigur este altfel, a continuat el. Şi numai la asta mă gândesc. De îndată ce voi adormi, de îndată ce voi înceta să mă mai menţin în mod conştient în această poziţie, sunt sigur că o să mă ridic.

— Nu văd de ce ar fi aşa. Pesemne că depui un efort teribil.

— Tocmai asta este problema. Nu fac nici un efort.

— Dar trebuie să te lupţi cu forţa gravitaţională, nu-i aşa?

— Îmi dau seama că aşa ar trebui să fie, şi totuşi nu fac nici un efort. Dacă *aş putea* măcar să înţeleg acest lucru, nu m-ar mai deranja atâta.

Şi-a lăsat picioarele să-i atârne la marginea patului, apoi s-a ridicat.

— Nu vreau să mai discut despre asta! a spus el hotărât.

— Nici eu nu mai vreau, a mormăit soţia lui.

Şi Jane a început să plângă, încercând să-şi înăbuşe hohotele, dar reuşind doar să le transforme în gemete înfundate, care sunau mult mai rău.

— Îmi pare rău, Jane! a încercat Roger s-o mângâie. Te-am întors pe dos cu chestia asta...

— Nu, nu mă atinge! Pur şi simplu... pur şi simplu... lasă-mă în pace!

Cu paşi nesiguri, bărbatul s-a îndepărtat de pat.

— Unde te duci? l-a întrebat ea.

— Pe canapeaua din salon. Vrei să mă ajuţi puţin?

— Ce trebuie să fac?

— Vreau să mă legi.

— Să te leg de ea?

— Da, cu nişte sfoară. Nu prea strâns, ca să mă pot răsuci, dacă am nevoie. Te deranjează?

Deja picioarele ei goale căutau papucii pe podea.

— E-n regulă! a oftat femeia.

Roger Toomey stătea în micuţa încăpere ce-i ţinea loc de birou şi privea teancul de lucrări din faţa sa. Pentru moment, nu ştia cum o să reuşească să le corecteze.

De atunci, din noaptea în care plutise pentru prima oară, şi până acum, ţinuse cinci cursuri despre electricitate şi magnetism. Într-un fel sau altul, izbutise să le ducă la bun sfârşit, deşi nu-i fusese uşor. Studenţii puseseră o mulţime de întrebări prosteşti, aşa că, în mod sigur, el nu fusese la fel de explicit şi de precis ca de obicei.

Astăzi, însă, scăpase de predarea unui curs, dând o lucrare de control neprogramată. Nu-şi mai bătuse capul să pregătească subiecte noi; pur şi simplu, folosise nişte subiecte de la un alt test, din urmă cu câţiva ani.

Acum avea lucrările în faţă, cu răspunsurile mai mult sau mai puţin adecvate, şi trebuia să le corecteze şi să pună note. De ce? Chiar conta oare ce spuneau ei? Sau oricine altcineva? Era atât de important să cunoşti legile fizicii? Şi, că tot venise vorba de ele, care erau aceste legi? Chiar existau, cu adevărat, nişte legi? Sau totul nu era decât o harababură, fără cap şi fără coadă, în care niciodată nu avea să fie găsită vreo urmă de organizare? Oare nu cumva, în pofida tuturor aparenţelor, Universul rămăsese acelaşi haos iniţial, aşteptând în continuare Spiritul care să înceapă să se mişte în adâncul său?

În plus, insomia nu-l ajuta defel. Chiar legat de canapea, dormise pe sponci, şi, ce era mai rău, tot visase.

S-a auzit un ciocănit în uşă.

— Cine-i acolo? a strigat el furios.

A urmat o pauză, apoi o voce nesigură a răzbătut până la el:

— Sunt domnişoara Harroway, domnule profesor. Am adus scrisorile pe care le-aţi dictat.

— Bine, intră, intră!

Secretara departamentului abia întredeschise uşa, strecurându-şi trupul slab şi lipsit de graţie în birou. În mână ţinea un teanc de hârtii. De fiecare dintre ele era prins câte un indigo şi câte un plic timbrat, cu adresa deja scrisă.

Roger era nerăbdător să scape de ea. Aceasta a fost greşeala lui. S-a întins către secretară, ca să ia mai repede scrisorile, şi a simţit cum se ridică de pe scaun.

Mai înainte de a se putea concentra asupra gândului coborârii, a mai înaintat puţin, înţepenit în aceeaşi poziţie, iar când a încercat să se redreseze şi-a pierdut echilibrul şi s-a rostogolit.

Era mult prea târziu. Domnişoara Harroway a dat bezmetică din mâini, împrăştiind scrisorile pe podea. Apoi a ţipat scurt şi s-a năpustit de-a-ndăratelea spre ieşire, lovind uşa cu umărul, ricoşând dintr-un perete în altul şi, în cele din urmă, luând-o la fugă de-a lungul culoarului, însoţită de ţăcănitul tocurilor sale înalte.

Roger s-a adunat de pe jos, frecându-şi şoldul care-l durea cumplit.

— La naiba! a mârâit el.

Dar, de fapt, înţelegea comportarea bietei femei. Îşi imagina tabloul pe care aceasta trebuie să-l fi avut în faţa ochilor: un bărbat în toată firea ridicându-se uşurel din scaunul său şi plutind cu mâna întinsă în direcţia ei.

A strâns scrisorile de pe jos şi a închis uşa biroului. Se făcuse destul de târziu; în mod sigur, culoarele aproape se goliseră, iar secretara se manifestase incoerent. Totuşi... Aştepta cu nelinişte să vadă dacă nu cumva lumea avea să se strângă ca la urs.

Dar nu s-a întâmplat nimic. Poate că femeia zăcea leşinată, pe undeva. La început, Roger a simţit că era datoria lui s-o caute şi s-o ajute, dar apoi şi-a revizuit părerile, considerând că propria sa conştiinţă o luase razna. Până când nu avea să afle exact ce era în neregulă cu el, până când nu avea să înţeleagă clar ce reprezenta acest coşmar dement care-l chinuia în permanenţă, nu trebuia să facă nimic care să-l dea de gol.

Numai că el tocmai fusese la un pas de a compromite totul.

A trecut în revistă scrisorile – era câte una pentru fiecare fizician important din ţară. „Savanţii“ locali nu erau indicaţi pentru acest gen de lucruri. S-a întrebat, totuşi, dacă nu cumva domnişoara Harroway înţelesese cele relatate în cuprinsul lor. Spera să nu fi fost aşa. Folosise în mod deliberat un limbaj tehnic, poate chiar mai mult decât era nevoie. Făcuse acest lucru îndemnat de două motivaţii: pe de o parte, pentru că trebuia să fie discret; pe de altă parte, pentru a-şi impresiona corespondenţii cu faptul că el, Toomey, era pe drept cuvânt un capabil om de ştiinţă.

Rând pe rând, Roger a pus scrisorile în plicurile potrivite. Cele mai strălucite creiere din ţară, şi-a zis în sinea lui. Oare aveau să reuşească să-l ajute în vreun fel?

Nu ştia.

Biblioteca era învăluită în tăcere. Roger Toomey a închis *Revista de Fizică Teoretică*, a aşezat-o din nou pe raft, la locul ei, şi a privit-o încruntat. *Revista de Fizică Teoretică!* La urma urmelor, exista oare vreun colaborator în stare să reţină ceva din acest amalgam de absurdităţi? Gândul respectiv i-a provocat un şoc puternic. Până de curând, aceştia fuseseră pentru el cei mai grozavi oameni din lume.

Încă se mai străduia, pe cât îi era posibil, să-şi trăiască viaţa în conformitate cu morala şi filozofia lor. Cu ajutorul lui Jane, care devenea pe zi ce trecea din ce în ce mai necooperantă, făcuse nişte măsurători. Încercase să investigheze fenomenul, să-i pună în evidenţă relaţiile, să-l evalueze. Pe scurt, încercase să-l înfrângă în singurul mod pe care-l cunoştea – să-l reducă la o simplă expresie a legilor comportamentale eterne, cărora trebuie să li se supună întregul Univers.

(*Trebuie* să li se supună. Cele mai sclipitoare minţi susţin acest lucru.)

Numai că nu avusese ce să măsoare. Levitaţia sa nu era însoţită de nici o senzaţie de efort. În casă – cum era şi firesc, nu îndrăznea să facă teste afară –, putea la fel de uşor să atingă tavanul pe cât de uşor îi era să se ridice doar un centimetru de la podea, singura diferenţă fiind că prima acţiune dura mai mult. Simţea că, dacă ar fi dispus de suficient timp, ar fi putut să se înalţe oricât; ar fi fost capabil să se ducă până şi pe Lună, dacă ar fi fost cazul.

Pe durata levitaţiei, putea ridica şi greutăţi. Fenomenul în sine se producea cu o viteză mai redusă, dar nu exista o creştere a efortului.

În urmă cu o zi, o abordase pe Jane pe neaşteptate, ţinând într-o mână un cronometru.

— Ce greutate ai? o întrebase el.

— Cincizeci de kilograme, replicase ea scurt.

Femeia se uita la el fără să înţeleagă care-i erau intenţiile.

Roger o apucase de după mijloc cu un braţ. Ea încercase să se elibereze din strânsoare, dar el se făcuse c-o ignoră. Împreună, începuseră să se ridice foarte încet. Jane se agăţase de el cu disperare, albă la faţă de groază.

— Douăzeci de minute şi treisprezece secunde, spusese el, atunci când atinsese tavanul cu creştetul capului.

Când ajunseseră din nou pe podea, Jane se smulsese din braţele lui şi ieşise rapid din cameră.

Cu câteva zile mai înainte, trecuse pe lângă un cântar medical, ce stătea stingher la un colţ de stradă. În jur, nu era nici ţipenie de om, aşa că se urcase pe el şi băgase în fantă o monedă. Cu toate că bănuise ceva de genul acesta, totuşi rămăsese şocat văzând că nu mai cântărea decât vreo paisprezece kilograme.

Începuse să umble cu buzunarele pline de mărunţiş şi să se cântărească ori de câte ori avea ocazia. În zilele în care sufla un vânt mai puternic, era mai dificil; se simţea ca şi cum ar fi avut nevoie să i se agaţe de picioare o greutate mai mare, pentru a nu fi luat de curenţii de aer.

Reglarea înălţimii şi a vitezei se făcea în mod automat. Oricare ar fi fost cauza care îl împingea să leviteze, acel ceva păstra un echilibru între confort şi siguranţă. În acelaşi timp, însă, putea să exercite şi el un control conştient asupra plutirii, la fel cum putea să-şi controleze şi respiraţia. Suindu-se pe un cântar, putea face acul să urce aproape până la greutatea lui normală sau să coboare până la zero.

În cele din urmă, îşi cumpărase un cântar şi încercase să măsoare viteza cu care reuşea să-şi schimbe greutatea. Dar aceasta nu-l ajutase deloc. Viteza se dovedise a fi mai mare decât posibilitatea de deplasare a acului indicator. Nu izbutise decât să culeagă date despre coeficienţii de cornpresibilitate şi despre momentele de inerţie.

Dar, de fapt, ce însemnau toate acestea?

A pornit spre uşă, gârbovit şi târându-şi picioarele. În drumul lui, atingea când şi când mesele şi scaunele, iar odată ajuns la perete, s-a sprijinit discret de el. Simţea că avea nevoie stringentă să facă acest lucru. Atingerea materiei îi oferea informaţii în legătură cu poziţia sa în raport cu solul. Dacă mâna nu mai atingea o masă sau dacă începea să-i alunece în susul zidului, însemna că avea din nou probleme.

Ca de obicei, coridorul era împânzit de studenţi. Roger şi-a propus să nu-i bage în seamă. În ultimele zile, tinerii se obişnuiseră treptat cu ideea că era inutil să-l mai salute. Profesorul îşi închipuia că unii îl vor considera bizar, iar alţii de-a dreptul antipatic. A trecut pe lângă lift fără să se oprească. Nu-l mai folosea, mai ales la coborâre. Când liftul pornea în jos, îi era imposibil să nu se ridice în aer pentru o clipă. Nu avea nici o importanţă ce măsuri îşi lua: tot s-ar fi desprins de podea, iar ceilalţi s-ar fi holbat la el ca la urs.

Roger a întins o mână spre balustrada ce începea în capul scărilor şi, chiar înainte de a o atinge, s-a împiedicat de propriul său picior. Cu greu îţi puteai imagina o mişcare mai neîndemânatică. Cu trei săptămâni în urmă, s-ar fi rostogolit de-a berbeleacul până la etajul inferior.

De data aceasta, însă, sistemul său autonom a preluat controlul situaţiei. Aplecat înainte, cu braţele desfăcute ca aripile unui vultur, cu degetele răşchirate, cu picioarele pe jumătate îndoite, profesorul a plutit în josul scării asemenea unui planor. Cineva neavizat ar fi putut crede că aluneca pe o sârmă.

Roger era prea zăpăcit de cursul evenimentelor pentru a se putea controla, prea paralizat de groază pentru a mai schiţa vreun gest. S-a oprit automat, cam la vreo jumătate de metru de fereastra situată în partea de jos a scării, şi a rămas acolo, planând deasupra ei.

La etajul de unde coborâse erau doi studenţi, amândoi lipiţi acum de perete; încă trei se aflau în capătul de sus al scărilor, doi – la etajul de dedesubt, iar un altul se găsea chiar lângă el, la cotitura pe care o făceau scările, atât de aproape încât se puteau atinge.

Se lăsase o linişte de mormânt. Toţi se uitau buimaci la el.

Roger şi-a recăpătat echilibrul, a coborât încet pe podea şi apoi s-a repezit în josul scărilor, împingând cu brutalitate un student ce i se ivise în cale.

În spatele său a izbucnit un şuvoi de exclamaţii.

— Doctorul Morton vrea să mă vadă?

Roger s-a răsucit în fotoliul său, ţinându-se strâns de unul dintre braţele acestuia.

— Da, dr. Toomey! i-a confirmat noua secretară a departamentului.

Apoi tânăra s-a grăbit să iasă din încăpere. Deja aflase, în scurtul răstimp de când domnişoara Harroway demisionase, că era ceva „în neregulă“ cu dr. Toomey. Studenţii îl ocoleau. În ziua aceea, de pildă, în sala de curs, locurile din spate fuseseră pline de tot soiul de gură-cască, ce şuşotiseră în permanenţă, în vreme ce locurile din faţă rămăseseră goale.

Roger s-a uitat în mica oglindă prinsă pe perete, lângă uşă. Şi-a aranjat haina şi a scuturat câteva fire de praf de pe ea, dar aceste gesturi de cochetărie nu-i îmbunătăţeau cu nimic înfăţişarea. Pielea lui devenise treptat străvezie. De când începuse întregul şir de neplăceri, slăbise cel puţin cinci kilograme, cu toate că, în realitate, nu avea posibilitatea de a afla exact cât pierduse în greutate. În general, avea o înfăţişare bolnăvicioasă, ca şi cum sistemul său digestiv s-ar fi sfădit în permanenţă cu el, de fiecare dată reuşind să iasă învingător.

Nu-i era câtuşi de puţin teamă de discuţia pe care urma s-o aibă cu preşedintele departamentului. În ultima vreme, se pricopsise cu un cinism pronunţat în privinţa incidentelor legate de levitaţie. După toate aparenţele, martorii recentei sale aventuri păstraseră tăcerea. Doar domnişoara Harroway vorbise.

Aranjându-şi pentru ultima dată cravata, Roger a ieşit din birou. Până la cabinetul lui Philip Morton nu era prea mult de mers pe coridor, ceea ce îi convenea de minune. Acum, toate eforturile lui se îndreptau spre dobândirea deprinderii de a se deplasa cu o încetineală sistematică. A ridicat un picior şi l-a pus înaintea celuilalt, urmărind cu atenţie întregul proces. Apoi, extrem de concentrat, l-a ridicat pe celălalt şi l-a pus mai în faţă. Înainta pe culoar de-a dreptul cocoşat, supraveghindu-şi propriile picioare.

Atunci când Roger şi-a făcut apariţia în biroul doctorului Morton, acesta din urmă, văzându-l, s-a încruntat. Preşedintele avea ochi mici, o mustaţă căruntă neglijent aranjată şi un costum şifonat. În cercurile ştiinţifice, reputaţia lui nu era nemaipomenită, bătrânul fiind recunoscut pentru tendinţa sa de a lăsa predarea cursurilor în seama altor profesori din cadrul catedrei.

— Ştii, Toomey, am primit o scrisoare tare ciudată de la Linus Deering, a rostit el agale. I-ai scris cumva pe... – s-a uitat peste o hârtie de pe birou – douăzeci şi doi, luna trecută? Asta este semnătura ta?

Roger şi-a aruncat privirea peste ea şi a încuviinţat. Brusc, a simţit cum îl cuprinde o nelinişte rea, şi a încercat să descifreze scrisoarea lui Deering, deşi era pusă invers. Era ceva neaşteptat. Dintre toate scrisorile pe care le expediase în ziua incidentului cu domnişoara Harroway, nu primise răspuns decât la patru.

Trei dintre ele cuprinseseră doar câteva vorbe goale, lipsite de căldură, ceva în genul: „Prezenta indică primirea scrisorii dumneavoastră din data de 22. Nu cred că vă pot ajuta în privinţa problemei de care aminteaţi". Cel de-al patrulea răspuns, de la *Ballantine of Northwestern Tech*, făcuse aluzie într-un mod stupid la un institut de cercetări psihice. Roger nu putea spune cu siguranţă dacă indivizii respectivi doreau să-l ajute în vreun fel sau intenţionau să-l insulte.

Scrisoarea lui Deering ar fi fost a cincea. În ea îşi pusese toate speranţele.

Dr. Morton a tuşit cu putere pentru a-şi drege glasul, apoi şi-a pus pe nas o pereche de ochelari.

— Vreau să-ţi citesc ce scrie. Ia loc, Toomey, ia loc! Zice: „Dragă Phil...“ – Preşedintele i-a aruncat o privire rapidă, însoţită de un zâmbet prostesc. – Linus şi cu mine ne-am întâlnit anul trecut, la convenţia Federaţiei. Am băut ceva împreună. Un tip tare drăguţ...

Şi-a potrivit din nou ochelarii şi a revenit la scrisoare:

— „Dragă Phil, există un oarecare Roger Toomey în departamentul tău? Cu o zi în urmă, am primit o scrisoare tare ciudată de la el. Nu prea ştiu exact ce trebuie să înţeleg din ea. Mai întâi, mi-am propus s-o ignor, ca pe atâtea alte scrisori trimise de diverşi aiuriţi. Apoi mi-am zis că, de vreme ce scrisoarea are antetul departamentului condus de tine, tu ar trebui să ştii ceva despre asta. N-ar fi exclus să fie un escroc ce încearcă în acest fel să obţină un gir favorabil. Includ aici şi scrisoarea primită de la numitul Toomey, pentru ca tu să poţi verifica efectiv care este situaţia. Sper să trec cât de curând prin zonă...“. Mai departe sunt doar probleme personale.

Morton a împăturit scrisoarea, şi-a scos ochelarii, i-a pus într-un toc de piele pe care l-a băgat apoi în buzunarul de la piept, după care şi-a încrucişat degetele şi s-a aplecat înainte.

— Acum, a rânjit el, nu cred că trebuie să-ţi citesc propria-ţi scrisoare. A fost o glumă? O mistificare?

— Doctore Morton, a răspuns Roger cu greutate, am fost cât se poate de serios. Nu văd nimic în neregulă cu scrisoarea mea. Am trimis-o mai multor fizicieni. Cred că acest fapt vorbeşte de la sine. Am făcut observaţii asupra unui caz de... de levitaţie şi voiam informaţii despre posibilele explicaţii teroretice ale unui asemenea fenomen.

— Levitaţie? Chiar aşa?

— E un caz real, domnule preşedinte.

— Ai făcut observaţiile personal?

— Bineînţeles.

— Fără fire ascunse? Fără oglinzi? Ascultă-mă pe mine, Toomey, tu nu te pricepi la soiul ăsta de păcăleli...

— Au fost serii de observaţii făcute într-un cadru ştiinţific. Posibilitatea unei escrocherii este exclusă.

— Ai fi putut să mă consulţi şi pe mine, Toomey, mai înainte de a trimite aceste scrisori.

— Poate că ar fi trebuit s-o fac, domnule preşedinte, dar, sincer să fiu, am crezut că... nu veţi privi cu ochi buni toată această afacere.

— Îţi mulţumesc pentru apreciere. E bine că îţi dai seama de acest lucru. Şi totuşi, să foloseşti hârtii cu antetul departamentului... Drept să-ţi spun, Toomey, sunt cu adevărat surprins. Fireşte, în particular, te priveşte ce faci cu viaţa ta. Dacă doreşti să crezi în levitaţie, dă-i drumul şi fă-o, dar asta numai în timpul tău liber! Pentru binele departamentului şi al colegiului, ar trebui să-ţi fie foarte clar că nu trebuie să amesteci genul ăsta de lucruri cu activitatea ta didactică. De fapt, ai cam slăbit în ultima vreme, nu-i aşa? Da, da, nu arăţi deloc bine... În locul tău, m-aş duce să consult un doctor. Poate chiar un specialist în boli nervoase...

— Nu credeţi că un psihiatru ar fi o idee mai bună? i-a sugerat Roger cu amărăciune.

— Ei, asta este problema ta personală! În orice caz, puţină odihnă...

Chiar în acea clipă, telefonul a început să sune. Apelul a fost preluat de secretară, dar imediat butonul roşu al derivaţiei a clipit de două ori. Dr. Morton a ridicat receptorul aparatului de pe biroul său.

— Alo... Oh, dr. Smithers, da... Îhîm... Da... În legătură cu cine?... Bine, de fapt, e cu mine chiar în acest moment... Da... Da, imediat.

Şeful departamentului a aşezat receptorul în furcă şi s-a uitat gânditor la Roger.

— Decanul vrea să ne vadă, pe amândoi.

— În legătură cu ce, domnule?

— N-a spus.

Bătrânul profesor s-a sculat din fotoliu şi s-a îndreptat spre uşă.

— Nu vii, Toomey?

— Ba da, domnule.

Roger s-a ridicat anevoie, vârându-şi cu multă grijă vârful unui pantof sub biroul lui Morton.

Decanul Smithers era un bărbat uscăţiv, cu o faţă lungă, ascetică. O mare parte din dantura sa era falsă şi nu toţi dinţii îi veneau chiar la fix, ceea ce făcea ca unele cuvinte pe care le rostea să sune şuierat.

— Închide uşa, domnişoară Bryce, i-a spus el secretarei. Pentru câtva timp, nu vreau să fiu întrerupt de nici un telefon. Luaţi loc, domnilor!

Apoi, privindu-i cu un aer rău prevestitor, a adăugat:

— Cred că e mai bine să trec direct la subiect. Nu ştiu exact ce face dr. Toomey, dar ar trebui să înceteze imediat...

Uluit, Morton s-a răsucit către Roger.

— Ce ai făcut?

Roger a ridicat descumpănit din umeri.

— Faptele mele nu au fost în concordanţă cu intenţiile mele...

La urma urmelor, se pare că subestimase mâncărimea de limbă a studenţilor.

— Oh, haide, haide! – Decanul părea nerăbdător. – Sincer să fiu, nu ştiu cât să cred şi cât să nu cred din această poveste, dar se pare că te-ai ocupat de nişte scamatorii de salon. Nişte trucuri idioate, de-a dreptul nepotrivite cu spiritul şi demnitatea acestei instituţii...

— Nu mai înţeleg nimic, a intervenit Morton.

Decanul s-a încruntat.

— Atunci se pare că nu eşti la curent cu cele întâmplate. Sunt de-a dreptul uluit cum cadrele didactice pot ignora nişte lucruri cunoscute şi arhicunoscute de toţi studenţii. Până acum nu mi-am dat seama de acest lucru. Eu însumi am auzit de incident cu totul întâmplător; de fapt, printr-un foarte fericit complex de împrejurări, de vreme ce am fost în măsură să interceptez un reporter de la un ziar, care sosise aici de dimineaţă, căutând o persoană pe care o numea „Dr. Toomey, profesorul zburător“.

— Cum? a strigat oripilat Morton.

Roger asculta cu un aer pierdut.

— Aşa s-a exprimat reporterul. N-am făcut decât să-l citez. Se pare că unul dintre studenţii noştri a sunat la ziar. L-am dat afară pe reporter şi am cerut ca studentul să se prezinte în biroul meu. După afirmaţiile sale, profesorul Toomey a zburat – am folosit acest termen, „zburat“, pentru că studentul a insistat să-l utilizeze – în josul scării şi apoi s-a întors sus în acelaşi mod. A mai adăugat că există vreo doisprezece martori care-i pot confirma spusele.

— M-am dus doar în josul scărilor, a mormăit Roger.

Decanul Smithers începuse să se învârtă agitat prin biroul său. Se ambala singur, iar vorbele i se revărsau din gură în cascadă.

— Uite ce-i, Toomey, n-am nimic împotriva teatrului de amatori. Câtă vreme am fost în Consiliul de Conducere, am luptat din răsputeri împotriva rigidităţii şi a falsei demnităţi. Am încurajat relaţiile de prietenie între diferitele grade sociale din cadrul facultăţii, şi nu am obiectat nici măcar faţă de o fraternizare rezonabilă cu studenţii. Prin urmare, nu am nimic împotrivă să pui în scenă un spectacol în beneficiul studenţilor *în propria ta casă*. Nu mă îndoiesc că înţelegi ce s-ar putea întâmpla cu colegiul dacă ar intra pe fir nişte ziarişti iresponsabili. Vom avea o modă a profesorului zburător, urmată de o modă a farfuriilor zburătoare? Dacă reporterii vor lua legătura cu dumneata, vreau să negi categoric toate aceste lucruri.

— Înţeleg, domnule decan Smithers.

— Am certitudinea că vom scăpa de acest incident fără probleme de lungă durată. Trebuie să-ţi cer, însă, cu toată fermitatea de care sunt capabil, în numele autorităţii de care dispun, să nu mai repeţi niciodată... ăăă... performanţa. Dacă o mai faci, voi cere să fii demis... M-ai înţeles, dr. Toomey?

— Da, i-a răspuns spăşit Roger.

— În cazul acesta, bună ziua, domnilor!

Dr. Morton l-a condus pe Roger înapoi în biroul său. De data aceasta, şi-a concediat secretara şi a zăvorât uşa în urma ei.

— Sfinte Sisoe, a şoptit el, nebunia asta are vreo legătură cu scrisoarea ta, Toomey?

Pe Roger începeau să-l lase nervii.

— Oare nu este evident? În acele scrisori făceam referire chiar la mine.

— Poţi să zbori? Vreau să spun, să levitezi?

— Oricare dintre cei doi termeni este potrivit.

— N-am auzit niciodată o asemenea... La dracu', Toomey, domnişoara Harroway te-a văzut vreodată levitând?

— O singură dată. A fost un acci...

— Bineînţeles, acum totul este clar. Sărmana femeie, era într-o stare de isterie de nedescris – nici măcar nu era clar ce voia să spună. Suna de parcă te-ar fi acuzat de... de...

Morton părea extrem de stânjenit.

— Oricum, n-am crezut o iotă! a continuat el. Era o secretară bună, într-adevăr, dar în mod evident nu făcea parte din categoria celor capabile să atragă atenţia unui bărbat. M-am simţit de-a dreptul uşurat atunci când ne-a părăsit. M-am gândit că data viitoare va avea un revolver, sau mă va acuza *pe mine*... Ai... ai levitat, în faţa ei, nu-i aşa?

— Da.

— Cum faci chestia asta?

Roger a clătinat abătut din cap.

— Tocmai asta este problema. Nu ştiu.

— Nu anulezi cumva legea gravitaţiei? şi-a permis Morton să zâmbească.

— Cred că tocmai aşa ceva se întâmplă. Într-un fel sau altul, trebuie să fie implicată şi antigravitaţia.

— Uite ce-i, Toomey, nu-i nimic de râs în asta! I-a mustrat şeful departamentului, supărat din cauză că o glumă de-a sa fusese luată în serios.

— De *râs?!* Pentru numele lui Dumnezeu, domnule preşedinte, las cumva impresia unui tip care are chef să râdă?

— Ei bine... în mod clar, ai nevoie de odihnă. Nu încape nici o îndoială. Puţin repaus, şi aiureala ta o să treacă. Sunt sigur de asta.

— Nu e o aiureală!

Roger şi-a lăsat pentru o clipă capul în jos, apoi, pe un ton mai liniştit, a continuat:

— Haideţi să vă propun ceva, dr. Morton! Ce-aţi zice să fiţi alături de mine în afacerea asta? Într-un fel, acest fenomen va deschide orizonturi noi în fizică. Nu ştiu cum... funcţionează; pur şi simplu, nu reuşesc să-mi imaginez nici o modalitate. Amândoi însă, împreună, am putea...

Între timp, privirea îngrozită a celuilalt devenise ceva aproape tangibil.

— Ştiu că totul sună ciudat, a perorat mai departe Roger. Dar vă voi demonstra. Totul este perfect real. Aş fi vrut să nu fie...

— Stai, stai! – Morton a sărit din fotoliu ca un arc. – Nu te epuiza! Ai mare nevoie de odihnă! Nu cred că ar trebui să aştepţi vacanţa de vară. Du-te acasă chiar acum! Voi aranja să-ţi primeşti salariul şi voi avea grijă şi de cursurile tale. Ştii, le-am predat şi eu, mai demult...

— Domnule preşedinte, e vorba despre ceva foarte important.

— Ştiu... Ştiu... – Dr. Morton îl bătu părinteşte pe umăr. – Totuşi, băiete, nu pari a fi deloc în apele tale. Ca să fiu cinstit, arăţi ca dracu'. Ai nevoie de multă odihnă.

— *Pot* să levitez.

Roger a ridicat din nou vocea.

— Încercaţi, doar, să scăpaţi de mine pentru că nu mă credeţi, nu-i aşa? a adăugat el. Credeţi că vă mint? Care ar fi motivul?

— Te agiţi fără rost, băiete! Stai să dau un telefon. O să chem pe cineva să te ducă acasă.

— Vă repet, *pot* să levitez! a ţipat Roger.

Dr. Morton s-a făcut stacojiu la faţă.

— Ştii ce, Toomey, hai să nu discutăm despre asta! Nu mi-ar păsa nici dacă ţi-ai lua zborul chiar în clipa asta.

— Vreţi să spuneţi că, dacă aţi vedea, tot n-aţi crede în ea?

— În levitaţie? Bineînţeles că nu.

Şeful departamentului ajunsese şi el la limita răbdării.

— Dacă te-aş vedea că zbori, a început el să zbiere, m-aş duce la un oculist sau la un psihiatru. Mai degrabă m-aş considera eu nebun decât să cred că legile fizicii...

Dându-şi seama de ceea ce spunea, s-a oprit brusc şi a tuşit, pentru a-şi drege vocea.

— Deci, aşa cum am stabilit, hai să nu mai discutăm despre asta. O să dau doar un telefon...

— Nu-i nevoie, domnule! i-a răspuns Roger, dezamăgit. Plec. Mă duc să mă odihnesc. La revedere.

Şi profesorul a ieşit din încăpere, mişcându-se mult mai repede decât o făcuse în ultimele zile. În picioare, cu mâinile sprijinite de birou, Morton l-a privit cum se îndepărta şi s-a simţit extrem de uşurat.

Ajungând acasă, Roger l-a găsit pe James Sarle în sufragerie. Când profesorul a intrat pe uşă, medicul tocmai îşi aprindea pipa, ţinând-o bine în căuşul mâinii noduroase; apoi a stins chibritul, fluturându-l prin aer, iar chipul său roşu şi sănătos s-a destins într-un zâmbet.

— Bună, Roger! Văd că ai renunţat la prieteni. N-am mai primit nici un semn de la tine de mai bine de o lună.

Sprâncenele negre ale doctorului s-au unit deasupra nasului, conferindu-i acea expresie ameninţătoare care, într-un anume fel, îl ajuta să stabilească atmosfera potrivită în relaţiile cu pacienţii săi.

Roger s-a răsucit spre Jane, care era tolănită într-un fotoliu. Chipul femeii trăda o oboseală profundă, ceea ce devenise un lucru obişnuit în ultima vreme.

— De ce l-ai adus aici? a întrebat-o el.

— Stai! Opreşte-te, omule! a intervenit Sarle. Nimeni nu m-a adus. Eu sunt mai mare decât ea, aşa încât nu m-a putut împiedica să intru.

— Bănuiesc că v-aţi întâlnit întâmplător, nu-i aşa? Faci programări pentru toate întâlnirile tale întâmplătoare?

— Hai să spunem altfel, a râs Sarle. Mi-a povestit o parte din ceea ce s-a întâmplat.

— Îmi pare rău dacă nu eşti de acord cu acest lucru, Roger, dar a fost prima ocazie pe care am avut-o ca să vorbesc cu cineva care putea să mă înţeleagă, a murmurat Jane pe un ton stins.

— De unde ţi-a venit ideea că el poate să înţeleagă? Spune-mi, Jim, tu ai crezut ce ţi-a relatat?

— Nu este un lucru uşor de crezut, trebuie să recunoşti asta, i-a răspuns Sarle. Dar măcar încerc...

— E-n regulă, să presupunem că am zburat. Să ne închipuim că mă ridic chiar acum şi plutesc. Ce-ai face?

— Poate aş leşina... Poate aş spune „Sfinte Sisoe“... Poate aş izbucni în râs. De ce nu încerci mai întâi s-o faci? Vom vedea după aceea pe ce picior dansăm...

Roger rămase cu privirea aţintită asupra lui.

— Chiar vrei să vezi?

— De ce nu?

— Cei care au asistat la „spectacol“ fie au urlat, fie au fugit, fie au înţepenit de frică. Rezişti la aşa ceva, Jim?

— Cred că da.

— O.K.

Roger s-a înălţat la vreo jumătate de metru de la podea şi, ajuns acolo, a executat un *entrechat*[*] lent. Apoi a rămas în aer, ridicat parcă în poante, cu picioarele apropiate şi braţele întinse graţios, într-o poză de veritabilă parodie.

— Mai grozav decât Nijinski, nu-i aşa, Jim?

Reacţia lui Sarle a fost cu totul diferită faţă de cum anticipase. Doctorul n-a făcut altceva decât să se aplece, pentru a-şi culege de pe jos pipa ce-i scăpase din mână.

---

[*] Entrechat – (în dansul clasic) săritură cu bătaia picioarelor (între ele) în aer.

Jane şi-a închis ochii, iar de sub pleoapele coborâte au prins să i se prelingă, în tăcere, lacrimi.

— Coboară, Roger, i-a cerut Sarle.

Profesorul a planat încet în jos, până a atins din nou podeaua.

— Am scris unor fizicieni, savanţi de renume, a început el să povestească, aşezându-se pe un scaun. Am încercat să le explic situaţia într-un mod cât mai obiectiv, cât mai detaşat, susţinând totodată că acest fenomen ar trebui investigat. Cei mai mulţi dintre ei nici nu m-au băgat în seamă. Unul singur i-a trimis o scrisoare bătrânului Morton ca să-l întrebe dacă nu cumva sunt un escroc sau un nebun.

— Ooo, Roger! a şoptit Jane.

— Crezi că ăsta este cel mai rău lucru? Aşteaptă numai: decanul m-a chemat acum o oră în biroul său, poruncindu-mi să încetez cu scamatoriile de salon. Întâmplător, deunăzi mă împiedicasem pe scări şi, în mod automat, m-am ridicat, pentru a fi în siguranţă. Morton, în schimb, zice că nu m-ar crede că pot să zbor chiar dacă m-ar vedea cu proprii săi ochi. În această situaţie, pretinde el, să vezi nu înseamnă să şi crezi. De aceea, mi-a ordonat să-mi iau o vacanţă prelungită, ca să mă odihnesc. Nu mă mai întorc acolo.

— Roger, tu vorbeşti serios? a îngăimat Jane, cu ochii măriţi de uimire.

— Nu mă mai pot întoarce. M-am săturat de ei! Şi se mai consideră oameni de ştiinţă!

— Dar ce vei face?

— Nu ştiu, a răspuns profesorul, îngropându-şi capul în mâini. Spune-mi tu, Jim, a continuat el, cu voce înfundată, ca psihiatru, care este părerea ta: oare de ce nu vor să mă creadă?

— Poate că este o problemă de autoapărare, Roger, a rostit agale Sarle. Oamenii nu prea se dau în vânt după lucrurile pe care nu le înţeleg. Chiar şi cu câteva sute de ani în urmă, pe vremea când mulţi oameni *credeau* în existenţa puterilor supranaturale, cum ar fi fost, să zicem, zburatul pe coada măturii, aproape întotdeauna acestea erau considerate ca avându-şi originea în forţele răului. Şi, din păcate, nici până astăzi semenii noştri n-au renunţat la această mentalitate. Poate că nu mai cred efectiv în diavol, dar sunt convinşi că ceea ce este straniu este ceva rău. În consecinţă, vor lupta cu înverşunare împotriva ideii de levitaţie – sau vor fi speriaţi de moarte dacă vor fi nevoiţi s-o accepte. Hai să nu ne păcălim singuri: ăsta este adevărul!

Roger a clătinat abătut din cap.

— Tu vorbeşti despre oamenii obişnuiţi, iar eu mă refer la oamenii de ştiinţă.

— Şi savanţii tot oameni sunt.

— Ştii bine ce vreau să spun. În cazul meu, se manifestă un fenomen aparte. Nu este vorba de vrăjitorie şi nici nu am încheiat un pact cu diavolul. Pentru numele lui Dumnezeu, Jim, trebuie să existe o explicaţie naturală. Nu cunoaştem totul despre gravitaţie. De fapt, de-abia ştim câte ceva. Nu crezi că există o posibilitate ca, printr-o metodă biologică, să poţi anula gravitaţia? Poate că eu reprezint un fel de mutaţie. Poate că am... ei bine, să-i spunem un muşchi... care poate contracara gravitaţia. Cel puţin, poate anula efectul gravitaţiei asupra persoanei mele. Deci, hai să analizăm acest lucru. De ce să stăm cu braţele încrucişate? Închipuieşte-ţi ce viitor va avea omenirea, dacă vom stăpâni antigravitaţia...

— Opreşte-te, Rog! l-a întrerupt Sarle. Ia mai gândeşte-te niţel la chestia asta! De ce eşti *tu* atât de nemulţumit? Din cele relatate de Jane, în prima zi când ţi s-a întâmplat acest lucru, aproape că înnebuniseşi de frică – adică *mai înainte* ca să-ţi dai seama că ştiinţa nu te va lua în seamă şi că superiorii tăi nu-ţi vor arăta pic de înţelegere.

— Aşa e, a murmurat tânăra.

— Ce motive aveai să te simţi astfel? a continuat Sarle. Din senin, căpătaseşi o putere mare, nouă, minunată; o libertate nesperată faţă de greutatea ucigătoare a gravitaţiei...

— Oh, nu vorbi prostii! A fost... îngrozitor. Nu reuşeam să înţeleg ce se întâmpla. Nici acum nu înţeleg.

— Păi tocmai asta e, băiete! Era ceva ce nu puteai pricepe şi, *ca urmare a acestui lucru*, era ceva înspăimântător. Eşti fizician şi cunoşti legile care guvernează Universul. Sau, dacă nu le cunoşti tu, ştii că sunt alţii care le cunosc. Chiar dacă o anumită problemă nu este înţeleasă de nimeni, ştii că, într-o bună zi, cineva o va pricepe. Cuvântul-cheie este *a cunoaşte*, şi el face parte din viaţa ta. Brusc, te-ai trezit confruntat cu un fenomen pe care tu îl considerai că violează una dintre legile de bază ale Universului. Oamenii de ştiinţă afirmă: două mase se vor atrage reciproc conform unei legi matematice fixe. Aceasta este o însuşire inalienabilă a materiei şi a spaţiului. Nu există excepţii. Şi iată că, acum, tu ai devenit o astfel de excepţie.

— Halal excepţie! a mormăit posomorât Roger.

— Vezi, Roger, a continuat Sarle, pentru prima oară în istoria sa, omenirea posedă ceea ce ea consideră a fi nişte legi inviolabile. În culturile primitive, un şaman putea folosi o vrajă pentru a aduce ploaia. Dacă farmecele nu aveau efectul scontat, asta nu afecta valabilitatea magiei. Eşecul său însemna doar că vrăjitorul uitase o parte din incantaţie, sau încălcase vreun tabu, sau supărase vreun zeu. În culturile teocratice moderne, poruncile Zeităţii nu pot fi încălcate. Şi totuşi, dacă un om le nesocoteşte, dar el continuă să prospere, aceasta nu va reprezenta un semn că respectiva religie şi-ar fi pierdut valorile. Este acceptată ideea că drumurile Providenţei sunt de nepătruns şi că, undeva, te aşteaptă o pedeapsă divină. Cu toate acestea, astăzi avem legi care *într-adevăr* nu pot fi încălcate, iar una dintre ele este legea gravitaţiei. Aceasta acţionează chiar dacă acela care o invocă a uitat să mormăie em-em-supra-er-pătrat...

Pe faţa lui Roger s-a înfiripat un zâmbet strâmb.

— Te înşeli, Jim. Legile inviolabile au fost în permanenţă încălcate. Atunci când a fost descoperită, radioactivitatea era considerată un lucru imposibil. Cantităţi incredibile de energie apăreau din neant. Era la fel de ridicolă ca şi levitaţia...

— Radioactivitatea este un fenomen obiectiv, care poate fi reprodus experimental şi despre care s-au putut face comunicări, în urma unor analize. În orice împrejurare, uraniul va voala pelicula fotografică. Un tub Crookes poate fi construit de oricine şi tot pentru oricine va emite, în mod identic, un flux de electroni. Tu...

— Am încercat să comunic...

— Ştiu. Dar poţi oare să-mi spui, de exemplu, cum aş putea levita şi *eu*?

— Bineînţeles că nu.

— Ei vezi, asta constituie o limită pentru toţi ceilalţi, care pot doar să observe fenomenul, fără a fi capabili să-l şi reproducă în laborator. Acest lucru plasează levitaţia ta pe acelaşi plan cu evoluţia stelară – respectiv, ceva despre care poţi emite teorii, dar pe care niciodată nu-l poţi supune unei experienţe.

— Şi, cu toate acestea, oamenii de ştiinţă îşi închină viaţa studiului astrofizicii.

— Cum ţi-am spus, savanţii sunt şi ei tot oameni. Dacă nu pot ajunge la stele, se străduiesc să facă tot ce consideră că e mai bine în respectivul domeniu. Dar la tine pot ajunge şi, de aceea, neputinţa de a analiza levitaţia ta i-ar scoate din fire.

— Jim, dar nici măcar n-au încercat! Vorbeşti ca şi cum aş fi fost, deja, luat în studiu. Indivizii ăştia nici măcar nu mă bagă în seamă!

— E cât se poate de firesc. Levitaţia ta face parte dintr-o întreagă clasă de fenomene care nu vor fi niciodată luate în considerare. Telepatia, clarviziunea, premoniţia şi alte zeci de puteri paranormale nu sunt, practic niciodată, investigate în mod serios, deşi sunt raportate într-o manieră cât se poate de credibilă. Numărul oamenilor de ştiinţă deranjaţi de experimentele făcute de Rhine, în legătură cu E.S.P*., a fost cu mult mai mare decât al celor care au căzut pe gânduri. Prin urmare, trebuie să înţelegi că ei nu au nevoie să te studieze pentru a şti că nu vor să te studieze. Ei sunt conştienţi de acest lucru dinainte.

— Şi o asemenea situaţie ţi se pare amunzantă, Jim? Oameni de ştiinţă refuzând să investigheze nişte fapte; oameni de ştiinţă care întorc spatele adevărului... Iar tu stai în fotoliu rânjind şi faci afirmaţii ironice!

— Nu, Roger, ştiu că e o treabă serioasă. Şi zău că nu pot oferi omenirii nişte explicaţii credibile. Îţi împărtăşesc doar părerile mele, ceea ce-mi trece mie prin cap. Încearcă să înţelegi că eu nu fac decât să iau lucrurile aşa cum sunt. Şi tu trebuie să procedezi la fel. Lasă deoparte idealurile, teoriile sau părerile despre ceea ce *ar trebui* să facă oamenii. E necesar să ai în vedere ceea ce ei *fac*. Atunci când o persoană este pregătită să recunoască mai degrabă existenţa faptelor decât a iluziilor, problemele sale au tendinţa să dispară. În cel mai rău caz, ele sunt privite din adevărata lor perspectivă şi devin rezolvabile.

Roger s-a agitat, cuprins de neastâmpăr.

— Aiureli de psihiatru! E ca şi cum ţi-ai pune mâna pe fruntea unui individ şi i-ai spune „Crede şi vei fi vindecat!“ Dacă sărmanul fraier nu se vindecă, e pentru că nu a avut destulă credinţă. Vraciul nu poate ieşi în pierdere.

— Poate că ai dreptate. Totuşi, hai să vedem, *care* este problema ta?

— Te rog, nu-mi mai ţine predici! Ştii foarte bine care-i problema mea, aşa că hai să nu ne învârtim în jurul cozii...

— Levitezi, nu-i aşa?

---

* Extrasensory Perception – percepţie extrasenzorială

— Să zicem că asta e. Merge ca o primă aproximare...

— Nu eşti serios, Roger, dar în momentul de faţă probabil că ai dreptate. Este doar o apreciere iniţială. La urma urmelor, încă mai studiezi această problemă. Jane mi-a spus că ai făcut nişte experimente.

— Experimente! Pentru numele lui Dumnezeu, Jim, nu fac experimente! Doar plutesc. Am nevoie de creiere geniale şi de echipament, am nevoie de o echipă de cercetători... Din păcate, nimic din toate acestea nu există!

— Atunci, problema ta o constituie cel de-al doilea punct, nu-i aşa? a insistat doctorul.

— Întocmai, i-a replicat Roger. Problema mea e să fac rost de o echipă de cercetare. Crede-mă, am încercat, m-am străduit din răsputeri s-o obţin, până mi s-a făcut lehamite...

— Cum anume ai încercat?

— Am trimis o grămadă de scrisori. Am cerut ca... Ooo, termină, Jim! Nu mă simt în stare să trec prin şmecheria aia cu pacientul-de-pe-canapea. Ce naiba, doar ţi-am explicat totul!

— Ştiu că ai strigat în gura mare: „Am o problemă. Ajutaţi-mă!“. Ai mai încercat şi altceva?

— Uite care-i treaba, Jim, am de-a face cu oameni de ştiinţă în toată firea...

— Fireşte. În consecinţă, ai considerat că o solicitare directă este suficientă. Din nou, teoria este pusă faţă în faţă cu faptele. Te-am avertizat în privinţa aspectelor ridicate de cererea ta. Atunci când te afli pe o autostradă şi faci semn cu mâna maşinilor care trec, în speranţa că vei fi luat şi tu pentru o bucată de drum, soliciţi direct un lucru, dar, cu toate astea, majoritatea maşinilor continuă să treacă pe lângă tine fără să oprească. Ideea este că atitudinea ta sinceră a dus la un eşec. Acum, care este problema ta? Cel de-al treilea punct!

— Să găsesc un alt mod de abordare, care să nu dea greş? La asta te referi?

— Exact.

— Deci ştiu şi eu acest lucru, fără să mi-l spui tu.

— Chiar îl ştii? Eşti gata să părăseşti şcoala, să uiţi de profesia ta, să te desparţi de ştiinţă? Unde ţi-e consecvenţa, Roger? Abandonezi o problemă atunci când nu-ţi reuşeşte prima experienţă? Renunţi, atunci când o teorie se dovedeşte nepotrivită? Filozofia ştiinţei experimentale, valabilă pentru obiectele lipsite de viaţă, ar trebui să fie valabilă şi pentru oameni.

— Atunci ce propui să încerc? Să mituiesc pe cineva? Să proferez ameninţări? Să mă pun pe bocit?

James Sarle s-a ridicat în picioare.

— Chiar vrei o sugestie? a întrebat el.

— Dă-i drumul! a oftat Roger.

— Fă aşa cum ţi-a spus bătrânul Morton. Ia-ţi o vacanţă şi lasă naibii levitaţia. Aceasta este o chestiune de care te vei ocupa în viitor. Dormi în pat şi pluteşte, sau nu pluti – care-i diferenţa? Ignoră levitaţia, râzi de ea sau chiar bucură-te de ea. Poţi să faci orice, numai grijile lasă-le deoparte, pentru că nu reprezintă problema ta. Asta este ideea de bază. Nu levitaţia este cea mai importantă problemă a ta. Foloseşte-ţi timpul gândindu-te cum să-i faci pe savanţi să studieze ceva ce ei nu vor să studieze. Ăsta este amănuntul cel mai urgent, pe care l-ai omis până acum.

Sarle s-a apropiat de cuierul de pe hol şi şi-a luat haina, fiind urmat îndeaproape de Roger. Au trecut câteva clipe fără ca nici unul dintre ei să scoată vreo vorbă.

— E posibil să ai dreptate, Jim, a spus profesorul într-un târziu, fără să-l privească pe celălalt.

— Tot ce se poate, i-a răspuns doctorul, pe un ton morocănos. Încearcă, şi apoi spune-mi cum a fost. Rămas bun, Roger!

Deschizând ochii, Roger Toomey a clipit, deranjat de strălucirea matinală ce invadase dormitorul.

— Hei, Jane, unde eşti? a strigat el.

— Unde crezi că sunt? s-a auzit din bucătărie vocea soţiei lui.

— Vino încoace, te rog!

Ea şi-a făcut apariţia în dormitor, ţinând o furculiţă în mână.

— Ştii, costiţa n-o să se prăjească singură...

— Ascultă, azi noapte am plutit?

— Nu ştiu. Am dormit.

— Grozav ajutor!

Profesorul s-a dat jos din pat şi şi-a băgat picioarele în papuci.

— Oricum, nu cred că am făcut-o, a continuat el.

— Crezi că ai uitat cum se procedează? l-a întrebat timidă Jane, cu o undă de speranţă în glas.

— N-am uitat. Priveşte!

Şi Roger a intrat triumfal în bucătărie, plutind.

— Totuşi, am sentimentul că nu s-a întâmplat nimic, a adăugat el. Cred că asta este a treia noapte liniştită.

— Ei, asta e bine, a oftat Jane, reluându-şi locul lângă plită. Înseamnă că luna asta de odihnă te-a ajutat cu ceva. Dacă l-aş fi chemat din prima zi pe Jim...

— Oh, te rog, să nu o luăm de la început! Lună de odihnă, pe naiba! Cred că s-a schimbat ceva din cauză că duminica trecută m-am hotărât, în sfârşit, ce urmează să fac. Din acea zi mă simt mai relaxat. Asta-i tot.

— Şi ce vei face?

— În fiecare primăvară, *Northwestern Tech* ţine o serie de seminarii pe diverse teme din fizică. Intenţionez să particip şi eu la acestea.

— Vrei să spui că te vei duce până la Seattle?

— Bineînţeles.

— Despre ce se va discuta?

— Ce contează? Vreau doar să-l văd pe Linus Deering.

— Dar nu este el cel care te-a considerat nebun?

— Întocmai.

Roger a înghiţit o îmbucătură bună de omletă, după care a continuat:

— Dar, în acelaşi timp, este şi cel mai bun dintre toţi.

S-a întins să ia sarea şi, fără să vrea, s-a ridicat de pe scaun cu câţiva centimetri. Dar acestea erau amănunte cărora nu le mai dădea nici o importanţă.

— Mă gândesc că poate reuşesc să rezolv problema cu ajutorul lui, a conchis profesorul.

De când Linus Deering venise la Seattle, seminariile de primăvară de la *Northwestern Tech* deveniseră cunoscute pe plan naţional. El era cel care le conducea, reuşind să imprime lucrărilor un ton distinctiv. El îi prezenta personal pe vorbitori şi tot el orchestra asaltul întrebărilor publicului, cu care se sfârşea atât şedinţa de dimineaţă, cât şi cea de după-amiază, şi tot el era sufletul petrecerii cu care se încheia săptămâna de dezbateri ştiinţifice.

Roger Toomey cunoştea toate aceste amănunte din auzite. Acum, însă, avea ocazia să-l vadă pe faimosul savant în plină acţiune, pe propriu-i teren. Profesorul Deering nu era prea înalt; în schimb, avea pielea măslinie şi poseda o claie de păr castaniu şi ondulat, caracteristici care-l făceau să iasă în evidenţă în mijlocul unei mulţimi. Gura lui mare, cu buze subţiri, părea tot timpul pe punctul de a schiţa un zâmbet ironic. Era un bun orator, vorbind rapid şi curgător, fără să folosească notiţe, şi întotdeauna părea să-şi expună ideile cu un aer de superioritate, acceptat fără crâcnire de ascultătorii săi.

Cel puţin, aşa fusese în prima dimineaţă a seminarului. În timpul şedinţei de după-amiază, însă, toţi cei adunaţi în amfiteatru n-au putut să nu remarce o anumită ezitare în comentariile sale. Mai mult chiar, în timpul şederii sale pe podium, cât a durat prezentarea lucrărilor programate, profesorul a dat dovadă de o tulburare nefirească. Din când în când, privea pe furiş către partea din spate a sălii.

Aşezat chiar în ultimul rând, Roger Toomey observa toate acestea cu încordare. Revenirea sa temporară la normalitate, care începuse în clipa în care se gândise că era posibil să existe o cale de rezolvare pentru problema sa, părea să fi luat sfârşit.

În cuşeta în care îşi petrecuse noaptea, nu reuşise să doarmă. Se imaginase ridicându-se în ritmul ţăcănitului roţilor, deplasându-se în tăcere şi, trecând de uşă, ajungând pe culoar, unde ar fi fost trezit de strigătul unui însoţitor de bord, ceea ce l-ar fi pus în faţa unei situaţii îngrozitor de stânjenitoare. Prin urmare, pentru a preîntâmpina orice necaz, prinsese perdeluţele cuşetei cu câteva ace de siguranţă, fără a obţine, însă, mult-doritul sentiment de securitate; de aceea, nu închisese ochii toată noaptea – aţipise doar de câteva ori, tresărind la fiecare smucitură a trenului.

În timpul zilei, mai adormise un pic pe locul său, în vreme ce, afară, munţii defilau prin faţa geamului, iar seara ajunsese în Seattle cu gâtul înţepenit, cu dureri în oase şi cu o senzaţie generală de disperare.

Hotărârea lui de a participa la seminar venise mult prea târziu pentru a mai putea obţine o cameră la căminul studenţesc al Institutului. Bineînţeles că nici nu se punea problema de a împărţi camera cu cineva. În consecinţă, ceruse un apartament la un hotel din centrul oraşului, încuiase uşa, închisese şi blocase toate ferestrele, împinsese patul la perete şi, apoi, lipise biroul de partea laterală a patului, după care, frânt de oboseală, adormise.

Nu ţinea minte să fi visat ceva, iar dimineaţa, când se trezise, se găsea încă în zona îngrădită pe care şi-o înjghebase seara. Acest fapt îl făcuse să se simtă deja mai destins.

Când ajunsese în Amfiteatrul Ştiinţelor Fizice, din campusul universitar, dăduse – cum se şi aştepta, de altfel – peste o sală mare şi doar o mână de oameni. Respectând tradiţia, seminariile se ţineau în timpul vacanţei de Paşte, de aceea în asistenţă nu se aflau studenţi. Vreo cincizeci de fizicieni erau îngrămădiţi de-o parte şi de alta a culoarului principal, ajungând chiar până în apropierea podiumului, restul amfiteatrului – proiectat pentru a adăposti vreo patru sute de cursanţi – rămânând gol.

Roger îşi alesese un loc pe ultimul rând; de acolo, nu exista riscul de a fi observat de afară, prin geamurile înguste şi înalte ale uşii de la intrare, iar ceilalţi participanţi nu l-ar fi putut zări decât dacă s-ar fi răsucit cu aproape o sută optzeci de grade.

Evident, singurii care îl vedeau perfect erau vorbitorul de pe podium şi profesorul Deering.

Roger nu auzise mare lucru din lucrările propriu-zise. Se concentrase la maximum, în aşteptarea acelor momente când Deering avea să rămână singur în faţa lui, unic martor al demonstraţiei pe care intenţiona să o facă. Şi clipa aceea sosise, în cele din urmă.

Pe măsură ce Deering arăta din ce în ce mai tulburat, Roger Toomey devenea tot mai îndrăzneţ. În timpul rezumatului final de după-amiază, aproape că s-a întrecut pe sine însuşi.

Profesorul Deering s-a oprit brusc, în mijlocul unei propoziţii prost începute şi în totalitate lipsită de sens. Ascultătorii săi, care începuseră să se foiască pe scaune de câtăva vreme, au rămas încremeniţi, văzându-l cum ridică braţul şi ţipă răguşit:

— Tu! Tu, cel de colo!

Roger Toomey stătuse chiar în mijlocul culoarului, cu un aer degajat, suspendat la vreo şaptezeci şi cinci de centimetri de podea şi ţinându-şi picioarele sprijinite de spătarul unui scaun invizibil.

Atunci când Deering a arătat cu degetul spre el, Roger s-a lăsat rapid într-o parte. Până când s-au întors cele cincizeci de capete, el şedea liniştit pe un banal scaun de lemn. Mai mult chiar, afişând cel mai nevinovat aer din lume, a privit în stânga şi-n dreapta, apoi, urmărind direcţia indicată de degetul acuzator al lui Deering, s-a ridicat în picioare.

— Vorbiţi cu mine, domnule profesor? a întrebat el candid.

Singurul lucru care trăda lupta sălbatică ce o purta cu sine însuşi pentru a-şi păstra calmul şi tonul mirat era un foarte uşor tremur al cuvintelor.

— Ce faci acolo? l-a repezit Deering, tensiunea acumulată în timpul dimineţii explodând în sfârşit.

Pentru a vedea mai bine, câţiva dintre cei prezenţi se ridicaseră şi ei în picioare. Un scandal neaşteptat era gustat în egală măsură atât de o adunare de cercetători în domeniul fizicii teoretice, cât şi de o gloată pestriţă strânsă pe un stadion, la un meci de baseball.

— Nu fac nimic! a răspuns Roger. Nu înţeleg ce vreţi să insinuaţi.

— Ieşi imediat afară! Părăseşte sala!

Pesemne, Deering îşi ieşise din fire din cauza amestecului exploziv de emoţii; în mod normal, însă, n-ar fi avut o asemenea atitudine. Oricum, „acuzatul“ a oftat şi s-a hotărât să profite de ocazia oferită.

— Sunt profesorul Roger Toomey de la colegiul Carson, a vorbit el cu voce tare şi cât mai clară, silindu-se să se facă auzit peste hărmălaia iscată. Sunt membru al Asociaţiei Fizicienilor Americani. Am făcut cerere pentru a primi permisiunea de a participa la aceste lucrări, am fost acceptat şi am plătit taxa de participare. Stau aici în virtutea dreptului meu, la care nu intenţionez să renunţ.

— Ieşi afară! a repetat Deering ca un automat.

— Nu o voi face! i-a răspuns tranşant Roger.

Acum, el începuse să se ambaleze, cuprins de o furie în întregime artificială şi auto-impusă.

— Din ce cauză trebuie să plec? Ce vină îmi găsiţi?

Deering şi-a trecut mâna tremurătoare prin păr şi a înghiţit în sec, incapabil să răspundă.

Roger a profitat de ocazie pentru a-şi fructifica avantajul.

— Dacă încerci să mă dai afară de la aceste lucrări, fără un motiv serios, în mod sigur voi da Institutul în judecată!

— Declar închisă prima zi a sesiunii seminariilor de primăvară despre *Descoperiri recente în ştiinţele fizice*, a anunţat Deering precipitat. Următoarea noastră şedinţă va avea loc mâine dimineaţă, la ora nouă, tot în această sală...

În vreme ce profesorul mai vorbea, Roger a părăsit în grabă amfiteatrul.

În acea noapte, cineva a ciocănit timid la uşa camerei sale. Zgomotul l-a luat pe nepregătite, făcându-l să rămână înţepenit în fotoliu

— Cine e? a strigat Roger.

— Pot să vă văd pentru o clipă? s-a auzit un răspuns pe un ton şovăielnic.

Era vocea lui Deering. Bineînţeles că numele hotelului la care trăsese şi numărul camerei erau înregistrate la secretariatul Institutului. Deşi sperase să obţină o întrevedere, Roger nu se aşteptase ca evenimentele zilei să dea rezultate atât de rapid.

Recăpătându-şi siguranţa de sine, s-a apropiat de uşă şi a deschis-o.

— Bună seara, profesore Deering! a rostit el, adoptând o atitudine rigidă.

Deering a intrat în cameră şi a privit împrejurul său. Purta un pardesiu subţire şi n-a făcut nici un gest cum că ar fi vrut să-l scoată. Îşi ţinea pălăria în mână, dar nu lăsa să se înţeleagă că ar fi intenţionat s-o lase jos.

— Profesorul Roger Toomey, a spus el, de la colegiul Carson. Corect?

Accentuase cuvintele cu o anume emfază, ca şi cum numele ar fi avut o semnificaţie deosebită.

— Întocmai. Ia loc, profesore!

Deering a rămas, însă, în picioare.

— Deci, care e ideea? Ce urmăreşti?

— Nu înţeleg.

— Ba sunt sigur că înţelegi. N-ai fi aranjat toată povestea asta ridicolă fără să ai un scop. Încerci să mă faci să trec drept un idiot sau ai de gând să mă amesteci în cine ştie ce aiureală? Vreau să ştii că n-o să-ţi meargă. Iar acum, să nu încerci să foloseşti forţa. Am prieteni care ştiu exact unde mă aflu în acest moment. Te sfătuiesc să-mi spui adevărul şi apoi s-o ştergi din oraş!

— Profesore Deering, îţi atrag respectuos atenţia că aceasta este camera mea. Dacă ai venit aici doar pentru a mă ameninţa, îţi cer chiar acum să pleci. Iar dacă nu pleci, voi pune să fii dat afară...

— Ai de gând să continui această... această persecuţie?

— Nu te-am persecutat în nici un fel. Nici măcar nu te cunosc, domnule!

— Nu eşti tu acel Roger Toomey care mi-a scris o scrisoare în legătură cu un caz de levitaţie pe care voia să-l investighez eu?

Roger şi-a privit interlocutorul cu o uimire bine jucată.

— Despre ce scrisoare e vorba?

— Negi că ai scris-o?

— Bineînţeles. Despre ce vorbeşti? Ai acea scrisoare?

Profesorul Deering a strâns din buze, fiind pe punctul de a-şi pierde cumpătul.

— Nu contează asta! Negi că erai atârnat de nişte fire, la sesiunea de astăzi după-amiază?

— De nişte fire? Nu pricep deloc ce vrei să spui.

— Erai în stare de levitaţie!

— Te rog, pleacă, profesore Deering! Nu cred că te simţi prea bine!

— Negi că levitai? a insistat fizicianul, ridicând vocea.

— Cred că eşti nebun! a exclamat Roger cu patetism. Vrei să spui că am pus la cale nişte şmecherii de magician în aulă? Astăzi a fost prima oară în viaţa mea când am călcat în acea sală, iar atunci când am intrat, tu te găseai deja acolo. Ai găsit ceva fire sau chestii de genul ăsta, după ce am plecat eu?

— Nu ştiu cum ai făcut-o şi nici nu-mi pasă. *Negi* că levitezi?

— Bineînţeles că da.

— Te-am văzut. De ce minţi?

— M-ai văzut în stare de levitaţie? Profesore Deering, poţi să-mi spui şi mie cum e posibil aşa ceva? Îmi închipui că, graţie cunoştinţelor dumitale, ştii că adevărata levitaţie este un concept lipsit de sens, singurul loc unde aceasta devine realitate fiind spaţiul extraterestru. Îţi râzi cumva de mine?

— În numele Cerului, a şuierat Deering printre dinţi, de ce nu spui adevărul?

— Asta şi fac. Oare îţi închipui că dacă întind mâna şi execut un semn cabalistic... aşa... încep să plutesc prin aer?

Şi Roger chiar s-a înălţat, atingând tavanul cu creştetul.

Capul lui Deering s-a dat brusc pe spate.

— Ah! Uite... Uite...

Roger a revenit cu picioarele pe podea, zâmbind.

— Nu *poţi* să vorbeşti serios!

— Ai făcut-o din nou! Chiar adineauri ai făcut-o!

— Ce-am făcut, domnule?

— Ai levitat. Tocmai te-ai ridicat în aer. Nu poţi nega acest lucru!

Ochii lui Roger au căpătat o expresie extrem de serioasă.

— Cred că eşti bolnav, profesore!

— Ştiu ce-am văzut.

— Poate că ai nevoie de odihnă. Ai muncit prea mult...

— *Nu a fost* o halucinaţie.

— Vrei să bei ceva?

Roger s-a îndreptat spre dulapul unde îşi ţinea valiza, în vreme ce Deering, cu ochii holbaţi, se uita la el cum merge. Vârfurile pantofilor săi se menţineau în permanenţă la o distanţă de cinci centimetri deasupra covorului.

Ajuns la capătul puterilor, Deering s-a lăsat să cadă în fotoliu.

— Da, te rog! a spus el cu voce stinsă.

Roger i-a întins sticla de whisky şi l-a privit cum bea cu poftă, înecându-se puţin.

— Cum te simţi acum? l-a întrebat după câteva minute.

— Te rog, lămureşte-mă, a murmurat Deering, ai descoperit cumva un mod de a anula gravitaţia?

Roger continua să-l fixeze cu un zâmbet ironic.

— Revino-ţi în fire, profesore! Dacă aş fi descoperit antigravitaţia n-aş fi folosit-o ca să mă amuz pe seama ta. Aş fi fost la Washington. Aş fi devenit un secret militar. Aş fi... Oricum, n-aş fi fost aici! Lucrul acesta ar trebui să-ţi fie clar.

Deering a sărit brusc în picioare.

— Ai de gând să rămâi şi la celelalte lucrări?

— Bineînţeles.

Profesorul Deering a dat din cap, şi-a înfundat pălăria până la sprâncene şi a părăsit camera în grabă.

În următoarele trei zile, profesorul Deering n-a mai prezidat seminariile. Nu fusese dată nici o explicaţie pentru absenţa sa. Deşi în cugetul său se dădea o luptă aprigă între speranţă şi teamă, Roger Toomey a preferat să stea alături de ceilalţi ascultători, încercând să treacă neobservat. Faptul că Deering îl atacase în public îl făcuse cunoscut, iar apărarea sa argumentată îi conferise o popularitate gen David împotriva lui Goliat.

Joi seara, după o masă nesatisfăcătoare, Roger s-a întors la hotel, dar, când să intre în cameră, a rămas în cadrul uşii, cu un picior pe prag. Din încăpere îl privea profesorul Deering, iar pe patul lui şedea un alt bărbat, cu o pălărie gri, dată mult pe ceafă.

Cel care a vorbit primul a fost străinul.

— Intră, Toomey!

Roger s-a conformat.

— Ce se întâmplă? a întrebat el mirat.

Străinul şi-a deschis portofelul şi i-a prezentat o legitimaţie îmbrăcată în plastic.

— Sunt Cannon, de la F.B.I., l-a lămurit el.

— Înţeleg că ai ceva trecere la guvern, profesore Deering, a replicat Roger.

— Oarecum.

— Ei bine, să înţeleg că sunt arestat? De ce crimă sunt învinuit?

— Ia-o uşurel! l-a potolit Cannon. Am cules ceva informaţii despre tine, Toomey. Asta este semnătura ta?

Agentul i-a arătat lui Roger o scrisoare, îndeajuns de aproape pentru ca el s-o poată vedea, dar nu atât de aproape încât să i-o poată smulge. Era scrisoarea pe care i-o adresase lui Deering şi pe care acesta din urmă i-o trimisese lui Morton.

— Da, a recunoscut Roger.

— Dar astea?

În mâna lui Cannon apăruse un teanc de scrisori. Roger şi-a dat seama că F.B.I.-ul intrase pe fir, interceptându-i întreaga corespondenţă.

— Toate sunt ale mele, a răspuns el, obosit.

Deering a pufnit pe nări.

— Profesorul Deering ne-a spus că poţi să pluteşti, şi-a continuat interogatoriul agentul federal.

— Să plutesc? Ce dracu' vrei să spui cu „să plutesc“?

— Să pluteşti în aer, a repetat flegmatic Cannon.

— Crezi o asemenea nebunie?

— Eu nu mă aflu aici ca să cred sau să nu cred, dr. Toomey! l-a repezit celălalt. Sunt un agent al guvernului Statelor Unite şi am o misiune de îndeplinit. În locul tău, aş coopera.

— Cum pot să cooperez la aşa ceva? Dacă eu aş veni la tine şi ţi-aş spune că profesorul Deering poate să plutească prin aer, m-aş trezi în doi timpi şi trei mişcări pe canapeaua unui psihiatru...

— La cererea sa, profesorul Deering a fost examinat de un psihiatru. Oricum, de câţiva ani, guvernul a dobândit obiceiul de a asculta cu multă atenţie ce are de spus profesorul Deering. Pe de altă parte, pot să te atenţionez că avem şi alte dovezi.

— Cum ar fi?

— Câţiva studenţi de la colegiul tău te-au văzut plutind. În plus, mai există şi o doamnă care a fost până de curând secretara şefă a departamentului unde lucrezi. Avem declaraţii de la toţi...

— Ce fel de declaraţii? a întrebat Roger. Din cele pline de bun simţ, pe care mi le-ai pune în dosar fără probleme şi pe care le-ai putea arăta şi congresmanului meu?

— Dr. Toomey, l-a întrerupt profesorul Deering cu nerăbdare, ce câştigi prin negarea faptului că poţi levita? Propriul tău decan susţine că este la curent cu... aventurile tale. Mi-a mai spus că urmează să te informeze că, în mod oficial, contractul îţi va expira la sfârşitul anului şcolar. N-ar face acest lucru fără un motiv serios.

— Este un lucru lipsit de importanţă, i-a răspuns Roger.

— Dar de ce nu vrei să admiţi că te-am văzut levitând? a insistat Deering.

— De ce aş face-o?

— Aş vrea să fie foarte clar, Toomey, a intervenit Cannon, că, dacă dispui de vreun mecanism pentru anularea gravitaţiei, acesta ar fi de mare importanţă pentru guvern...

— Serios? Îmi imaginez că ai verificat, deja, tot ce am făcut până acum, pentru a găsi eventualele acte care să dovedească lipsa mea de patriotism.

— Investigaţia este în plină desfăşurare! i-a răspuns sec agentul.

— Bine, atunci hai să luăm în discuţie un caz ipotetic, a spus Roger zâmbind. Să presupunem că admit că aş putea levita. Să presupunem că nu ştiu cum reuşesc să fac acest lucru. Să presupunem că nu am nimic de oferit guvernului, cu excepţia corpului meu, plus o problemă lipsită de soluţie.

— Cum poţi şti că problema e de nerezolvat? s-a repezit Deering.

— Odinioară, te-am rugat să studiezi un asemenea fenomen, i-a reamintit el, pe un ton liniştit. Din păcate, însă, ai refuzat...

— Nu te mai gândi la treaba asta! – Deering începuse să vorbească grăbit, înghiţind aproape cuvintele. – Pentru moment, nu ai o poziţie socială. Îţi pot oferi postul de profesor asociat – de fizică, fireşte – în cadrul departamentului meu. Îndatoririle tale de profesor vor fi doar pe hârtie. În realitate, te vei ocupa numai cu cercetări legate de levitaţie. Ce zici de asta?

— Sună atractiv, a răspuns Roger, căutând să-şi ascundă satisfacţia.

— Pot să-ţi mai spun că vei avea la dispoziţie fonduri guvernamentale nelimitate.

— Şi ce trebuie să fac? Doar să admit că sunt în stare să levitez?

— Ştiu că poţi s-o faci, doar te-am văzut. Acum vreau o demonstraţie şi pentru domnul Cannon.

Picioarele lui s-au ridicat, iar corpul i s-a întins pe orizontală, la nivelul capului agentului federal. Apoi, Roger s-a răsucit pe o parte, lăsând impresia că şi-ar sprijini tâmpla pe cotul drept.

Lui Cannon i-a căzut pălăria pe pat.

— Pluteşti! a ţipat el.

Deering era aproape incoerent din cauza exaltării.

— Îl vezi, omule?

— În mod sigur, e ceva la mijloc...

— Atunci fă un raport despre acest lucru. Scrie tot ce ai văzut, mă auzi? Fă o descriere completă. Atunci nu vor mai spune că e ceva în neregulă cu mine. Eu nu m-am îndoit nici o clipă de ceea ce văzusem...

Numai că profesorul n-ar fi avut de ce să se arate atât de fericit dacă această afirmaţie ar fi fost în întregime adevărată.

— Nici măcar nu ştiu cum e vremea în Seattle, s-a plâns Jane. În plus, mai am un milion de lucruri de făcut.

— Ai nevoie de ajutor? a întrebat-o Jim Sarle, aşezat confortabil într-un fotoliu.

— Bietul de tine, nu mă poţi ajuta cu nimic!

Şi femeia a zburat din cameră, dar, spre deosebire de soţul său, la ea era vorba de o acţiune luată în sens figurativ.

Chiar în acel moment şi-a făcut apariţia şi Roger Toomey.

— Jane, n-am primit încă lăzile pentru cărţi? a strigat el. Bună, Jim! Tu când ai venit? Şi Jane unde e?

— Am venit acum un minut, iar Jane e în camera de alături. A trebuit să trec de un poliţist ca să pot să intru. Ce naiba, omule, te-au înconjurat din toate părţile!

— Îhîm, a răspuns Roger, distrat. Le-am povestit despre tine.

— Ştiu că le-ai povestit. Totuşi, am fost pus să jur că voi păstra secretul. Le-am spus că, oricum, pentru mine era vorba de un caz de secret profesional. De ce nu-i laşi pe cei de la compania de transporturi să împacheteze? Doar plăteşte guvernul, nu-i aşa?

— Cei de la companie n-ar face lucrurile cum trebuie! a intervenit Jane, intrând din nou în cameră şi lăsându-se să cadă pe canapea. O să fumez o ţigară.

— Fă o pauză, Roger, i-a cerut Sarle prietenului său, şi spune-mi ce s-a întâmplat.

Roger a zâmbit cu timiditate, apoi a început să povestească:

— Aşa cum mă sfătuiseşi, Jim, mi-am scos din cap problema nepotrivită şi m-am ocupat de cea care trebuia. Mi se părea că în permanenţă aveam să mă confrunt cu o alternativă: ori eram un şarlatan, ori eram nebun. Deering spusese clar acest lucru în scrisoarea pe care i-o trimisese lui Morton. Decanul îşi închipuia că sunt şarlatan, iar Morton mă suspecta că aş fi nebun. Pe de altă parte, chiar dacă reuşeam să le arăt că pot într-adevăr să levitez, Morton mă avertizase că problema rămânea aceeaşi: fie eu aş fi fost privit drept un şarlatan, fie s-ar fi considerat că martorul înnebunise. Morton însuşi îmi spusese că, dacă mă vedea zburând, prefera să creadă că mintea i-o luase razna, decât să accepte evidenţa. Bineînţeles, nu făcea altceva decât să spună vorbe mari. Nimeni nu crede în propria-i nebunie atâta vreme cât mai există o alternativă, fie ea oricât de absurdă. De fapt, pe asta m-am bazat şi eu. În consecinţă, mi-am schimbat tactica şi m-am dus la seminariile lui Deering. Nu i-am *spus* că pot să plutesc; i-am arătat acest lucru, *după care am negat că aş fi făcut aşa ceva*. Alternativa era evidentă. Fie îl minţeam, fie el – atenţie, te rog, *el*, nu eu – era nebun. Mi se părea evident faptul că, în momentul în care avea să fie pus cu adevărat la încercare, mai degrabă ar fi crezut în posibilitatea levitaţiei decât să-şi pună la îndoială propria sănătate mintală. Toate acţiunile sale ulterioare, înverşunarea cu care m-a urmărit, călătoria până la

Washington, oferta făcută pentru acest post, toate aveau drept scop întărirea convingerii sale că era întreg la minte, iar nu dorinţa de a mă ajuta pe mine...

— Cu alte cuvinte, levitaţia ta a devenit problema lui, a râs Sarle.

— Jim, te gândiseşi cumva la ceva asemănător, atunci când am avut mica noastră discuţie? l-a întrebat Roger.

Doctorul a clătinat din cap.

— O idee vagă exista în mintea mea, dar un om trebuie să-şi rezolve singur propriile probleme, dacă vrea ca treaba să fie bine făcută. Crezi că acum vor reuşi să descopere principiul levitaţiei?

— Nu ştiu, Jim. Tot nu pot să împărtăşesc celorlalţi aspectele subiective ale acestui fenomen. Dar asta n-are importanţă. Ceea ce contează este că le vom investiga.

Şi-a lovit palma stângă cu pumnul drept, după care a continuat:

— În ceea ce mă priveşte, am rezolvat problema cea mai importantă, şi anume că i-am făcut să mă ajute.

— Chiar aşa? s-a mirat Sarle, pe un ton aproape şoptit. Eu aş zice că aspectul cel mai important este că tu le-ai permis să te oblige să-i ajuţi, ceea ce este un lucru total diferit.

Scurtă prezentare la

MOARTEA UNUI FOY

Din când în când, lui George Scithers de la *Asimov's* îi place să publice povestiri scurte şi trăsnite. Tot din când în când, şi mie îmi place să scriu câte una de acest fel. Aşa se face că, la un moment dat, am aşternut pe hârtie *Moartea unui Foy* şi i-am trimis-o lui George, prăpădindu-mă de râs. Trebuie să recunosc că hohoteam atât de tare încât abia am fost în stare să lipesc plicul.

Vă puteţi imagina, însă, indignarea mea când George a respins-o. (De fapt, a fost bine că a procedat în felul acesta. Nu vreau ca lumea să creadă că apariţia în propria-mi revistă a oricărei povestiri scrise de mine reprezintă o hotărâre dinainte stabilită. George are ordine stricte să respingă orice manuscris de-al meu care nu-i place. El acceptă această situaţie, ca şi mine, de altfel.)

Mormăind în barbă câteva remarci fugitive, i-am trimis povestirea lui Ed Ferman, de la *The Magazine of Fantasy and Science Fiction*, la care mă voi referi de acum încolo cu prescurtarea *F&SF. Din fericire, Ed a reuşit să se oprească din râs la timp ca să poată completa un cec, şi povestirea a apărut în F&SF* din octombrie 1980.

4. MOARTEA UNUI FOY

Pentru un Foy, era cât se poate de neobişnuit să moară pe Pământ. Aceste fiinţe reprezentau cea mai însemnată clasă socială de pe planeta lor (purtând un nume ce se pronunţa – în măsura în care gâtlejurile pământenilor puteau scoate sunetele respective – Sortibackenstrete) şi erau, practic, nemuritoare.

Bineînţeles, fiecare Foy opta, în cele din urmă, pentru o moarte voluntară, iar acesta despre care vorbim ajunsese în faţa Marelui Prag din cauza unei nefericite poveşti de dragoste, dacă poţi numi poveste de dragoste faptul că, pentru a se reproduce, cinci indivizi trebuie să intre într-un contact mental ce durează un an. După câte se pare, Foy-ul în cauză nu reuşise să intre în contact nici după mai multe luni de încercare şi asta îi frânsese inima – sau inimile, căci avea cinci.

Toţi Foy-ii au în piept cinci inimi mari şi se vehicula ideea că tocmai această particularitate le conferea nemurirea.

Maude Briscoe, cel mai renumit chirurg de pe Pământ, voia acele inimi.

— Nu cred că numai numărul şi mărimea lor pot să provoace asta, Dwayne, i-a spus ea asistentului-şef. Trebuie să fie ceva de natură psihologică sau biochimică. Am neapărat nevoie de ele.

— Nu ştiu dacă o să putem reuşi, a replicat Dwayne Johnson. Am vorbit cu el la modul cel mai serios, încercând să-i înving tabu-ul Foy referitor la dezmembrarea după moarte. A trebuit să mizez pe sentimentul tragediei pe care orice Foy îl încearcă în faţa morţii departe de casă. Şi am fost nevoit să-l mint, Maude.

— Să-l minţi?

— I-am spus că, după ce se va săvârşi din viaţă, faimosul cor condus de Harold J. Gassenbaum va cânta un recviem în onoarea lui. I-am menţionat că, potrivit obiceiului pământean, asta ar însemna că esenţa lui stelară va fi transportată instantaneu înapoi, prin hiperspaţiu, până pe planeta lui natală Sortib – sau cum i-o zice. I-am pus o singură condiţie: să semneze un act de cedare prin care să-ţi permită ţie să-i iei inimile, pentru a le folosi în cercetarea ştiinţifică.

— Să nu-mi spui că a crezut ceva din toată aiureala asta! a exclamat Maude.

— Ei, doar cunoşti curentul ăsta care este acum la modă şi care propovăduieşte acceptarea miturilor şi credinţelor speciilor inteligente de pe planete... Nu ar fi fost politicos din partea lui să nu mă creadă. În plus, Foy-ii au o profundă admiraţie pentru ştiinţa terestră – cred că individul nostru este un pic flatat de faptul că îi vrem inimile. Mi-a promis că va medita serios la propunerea pe care i-am făcut-o. Sper numai să se hotărască repede, pentru că nu mai are de trăit decât cel mult o zi sau două, şi avem nevoie de acceptul lui, conform legilor interstelare, iar inimile trebuie să fie proaspete, şi ... A, iată semnalul lui!

Dwayne Johnson a dispărut repede, cu mişcări calme, silenţioase, în cealaltă încăpere.

— Da? a şoptit el, pornind totodată şi aparatul de înregistrare holografică, pentru cazul în care Foy-ul intenţiona să accepte.

Corpul mare, noduros ca un copac, al Foy-ului zăcea nemişcat pe pat. Ochii lui bulbucaţi îi fremătau (toţi cinci deodată) pe măsură ce se ridicau, fiecare pe lujerul lui, răsucindu-se spre Dwayne. Vocea creaturii avea o tonalitate ciudată şi marginile lipsite de buze ale gurii sale rotunde nu se mişcau, dar cuvintele se formau perfect. În timp ce muribundul vorbea, ochii lui au schiţat gestul Foyan de încuviinţare.

— Dwayne, dă-i inimile mele cele mari lui Maude. Dezmembrează-mă, în schimbul corului lui Harold. Spune-le tuturor Foy-lor de pe Sortibackenstrete că în curând voi fi acolo...

Scurtă prezentare la

SCHIMB CINSTIT?

Sunt un membru cât se poate de entuziast al *Societăţii Gilbert & Sullivan* din New York şi nu scap nici o întâlnire a acesteia, dacă îmi stă în putinţă.

Odată, când mă aflam în apartamentul unuia dintre colegii mei, repetând ceva ce aveam de gând să prezentăm la o viitoare întâlnire, a fost menţionată opereta *Thespis*. Aceasta a fost prima dintre colaborările lui Gilbert cu Sullivan şi muzica ei s-a pierdut aproape în întregime. Imediat m-a bătut gândul de a transpune respectivul subiect într-o povestire science fiction. M-am pus pe treabă în ianuarie 1978, spre încântarea generală a societăţii.

Numai că, spre surprinderea mea, a intervenit o problemă. Eu intenţionasem să creez o povestire amuzantă, dar, precum orice scriitor ştie, operele au prostul obicei de a se scrie singure; de aceea, va trebui să acceptaţi rezultatul care se pare că a fost pe placul... povestirii.

Ea a apărut în numărul din toamna anului 1979 al lui *Asimov's Science Fiction Adventure Magazine* (sau *Asfam*), o revistă-soră, cu viaţă scurtă (din păcate!), a lui *Asimov's*.

Schimb cinstit? a mai apărut, de asemenea, în 1981, într-o mică culegere de trei povestiri intitulată *Trei de-ale lui Asimov*. Respectivul volum a fost publicat de către William Targ într-o ediţie foarte restrânsă, de două sute cincizeci de exemplare, la preţul de şaizeci de dolari bucata. În mod sigur s-au vândut toate până acum, aşa încât nu văd nimic rău în a o include într-o culegere de povestiri ce va avea un tiraj mult mai mare şi un preţ mult mai mic, fiind, astfel, mult mai accesibilă cititorilor.

Trebuie să mai menţionez că încă una dintre povestirile ce au alcătuit *Trei de-ale lui Asimov* apare în această culegere, dar vă voi vorbi despre ea când vom ajunge acolo.

5. SCHIMB CINSTIT?

Leşinam şi îmi reveneam fără încetare şi, din când în când, în cap îmi răsuna un fragment de melodie.

Apoi au venit şi cuvintele: *„În timp ce prostănacii ajung baroni şi lorzi, nimic nu li se-oferă celor deştepţi, dar anonimi"*.

Mi-am dat seama că era lumină, apoi am văzut faţa lui John Sylva aplecându-se deasupra mea.

— Bună, Herb, au rostit buzele lui.

Nu am auzit cuvintele, dar i-am văzut buzele formându-le. Am dat din cap şi iarăşi am leşinat.

Când mi-am revenit din nou, era întuneric. O soră medicală se fâţâia în preajma mea, dar am stat liniştit şi individa a dispărut în cele din urmă.

Mă aflam într-un spital, fără îndoială.

Nu eram surprins. John mă avertizase, iar eu îmi asumasem riscul. Mi-am mişcat picioarele, apoi braţele – foarte încet. Nu mă dureau, şi totuşi le simţeam grele. Îmi zvâcnea capul, dar şi asta era de aşteptat.

...În timp ce prostănacii ajung baroni şi lorzi, nimic nu...

Thespis, mi-am zis triumfător. Ascultasem *Thespis*. Am leşinat din nou.

Când am redeschis ochii, era dis-de-dimineaţă. Pe buze simţeam gust de suc de portocale. Am supt din pai şi i-am mulţumit lui Dumnezeu în gând.

Maşina timpului!

Lui John Sylva nu-i plăcea s-o numesc astfel. Transfer temporal afectiv, îi spunea el.

Parcă îl auzeam vorbindu-mi, şi lucrul acesta m-a umplut de bucurie. Creierul meu părea a fi în perfectă stare. Mi-am propus să rezolv probleme în minte şi m-am apucat să scot rădăcina pătrată din cinci sute patruzeci şi trei. Enumeră toţi preşedinţii, în ordine! mi-am sugerat apoi. *Se părea* că sunt într-o bună formă mentală. Oare puteam fi sigur de asta? Am încercat să mă îmbărbătez singur, spunându-mi că n-aveam motive de îngrijorare.

Bineînţeles că vătămarea creierului fusese grija cea mare şi nu cred că mi-aş fi asumat un asemenea risc dacă la mijloc n-ar fi fost *Thespis*. Trebuie să fii un fanatic Gilbert şi Sullivan ca să înţelegi asta. Eu eram unul dintre ei, ca şi Mary, de altfel. Ne cunoscusem la o întrunire a *Societăţii G&S*, flirtasem pe durata altor întâlniri, dar şi în timpul spectacolelor de operetă date de *Village Light Opera Groups*. Când, în cele din urmă, ne-am căsătorit, un cor de prieteni într-ale lui G&S ne-au cântat „Când o veselă fătucă se mărită“ din *Gondolierii*.

Mintea mea era normală, eram sigur de asta. Am rămas cu privirea aţintită asupra zorilor reci şi cenuşii ce prinseseră a lumina fereastra, străduindu-mă să-mi amintesc ceea ce se întâmplase.

— Nu o maşină a timpului, auzeam vocea lui John răsunându-mi în cap. Asta ar însemna un automobil care să te ducă în sus şi-n jos pe coridoarele timpului, ceea ce, teoretic, este imposibil. Aici avem de-a face cu un transfer temporal afectiv. Mintea poate să-şi exercite influenţa de-a lungul timpului. Sau, mai degrabă, particulele subatomice au această posibilitate, iar dacă sunt organizate la fel de complex precum într-un creier evoluat, influenţa lor este multiplicată până într-atât încât poate fi detectată şi, cred eu, folosită. Dacă două minţi sunt suficient de asemănătoare, ele pot rezona până în momentul în care conştiinţa începe să se deplaseze înainte şi înapoi, peste prăpastia timpului. Transfer temporal afectiv.

— Crezi că poţi într-adevăr să-l controlezi?

— Bănuiesc că da. Îndrăznesc să afirm că fiecare minte rezonează cu multe altele, şi Dumnezeu ştie că acest fapt e răspunzător pentru vise, pentru senzaţiile de déjà vu sau inspiraţiile bruşte şi aşa mai departe... Dar, pentru a realiza un transfer efectiv, e nevoie de o rezonanţă care să învingă orice obstacol existent între două minţi asemănătoare, şi asta cere o amplificare corespunzătoare.

Am fost unul dintre sutele de oameni pe care John i-a testat. Nu avea rost să facă experienţe pe animale. Doar creierul uman putea să dea naştere unui câmp suficient de puternic pentru a fi detectat. Delfinii, probabil, ar fi fost potriviţi, dar cine s-ar fi încumetat să lucreze cu ei?

— Aproape orice făptură omenească emană o rezonanţă detectabilă, mi-a explicat John. De exemplu, tu prezinţi una puternică, într-o anumită direcţie.

— Cu cine? l-am întrebat eu, real interesat.

— Mi-e imposibil să spun asta, Herb, mi-a răspuns el. Nu putem fi siguri cât de precise sunt estimările noastre în ceea ce priveşte timpul şi locul, dar se pare că rezonezi cu cineva din Londra anului 1871.

— Londra anului 1871?

— Întocmai. Nu putem să verificăm pe de-a întregul măsurătorile până nu dăm de cineva cu amplificarea destul de mare pentru a efectua un transfer, deşi, drept să-ţi spun, nu cred să găsim prea mulţi voluntari.

— Mă ofer eu voluntar, i-am zis.

Mi-a luat ceva timp să-l conving că vorbeam serios. Eram prieteni vechi şi cunoştea ataşamentul meu faţă de mistica G&S, dar îmi închipui că nu bănuia cât de profund era acesta.

Şi Mary ar fi putut s-o facă! Era la fel de împătimită ca şi mine.

— Închipuie-ţi ce noroc pe capul meu! i-am spus entuziasmat. *Thespis* a fost pusă în scenă la Londra în 1871. Dacă m-aş trezi dintr-o dată în acel loc, în acel moment, aş putea să o ascult. Aş putea...

Era un gând copleşitor. *Thespis* era prima dintre cele paisprezece operete purtând semnătura Gilbert & Sullivan, o compoziţie uşoară, şi cu siguranţă că nu se bucurase de prea mult succes, dar *era* totuşi de Gilbert & Sullivan şi muzica ei se pierduse definitiv. Nu rămăseseră decât un cor introductiv, care fusese folosit în *Piraţii din Penzance*, şi o baladă.

Dacă aş fi avut posibilitatea s-o ascult!

— Şi nu numai atâta! am continuat, îmbătat de iluzii. Dacă aş putea să pun mâna pe partitura ei şi să o studiez. Dacă aş putea să ascund o copie într-un seif de bancă şi, într-un fel sau altul, să reuşesc să-l deschid acum. Dacă aş putea...

Lui Mary îi străluceau ochii, dar spiritul ei practic nu a întârziat să se manifeste.

— Dar s-ar putea realiza una ca asta? Recunosc, orice fragment din *Thespis* ar reprezenta descoperirea secolului în materie de G&S, şi totuşi nu trebuie să ne facem false speranţe. Dacă ai intra în mintea unui individ din 1871, crezi că ai putea să-l convingi să te asculte?

— Aş încerca, am zis eu. În mod sigur, tipul îmi seamănă mult, dacă minţile noastre au rezonat atât de tare peste o distanţă în timp de mai bine de un secol. Ar trebui să aibă aceleaşi gusturi ca mine.

— Dar dacă ţi s-ar întâmpla ceva?

— Unele ţeluri merită riscul, am afirmat eu cu tărie, şi ea mi-a dat dreptate. Nu ar fi fost Mary a mea dacă nu mi-ar fi împărtăşit părerea în cazul ăsta.

Tocmai pentru a nu o tulbura, nu i-am spus că John îmi atrăsese atenţia asupra faptului că exista un foarte mare risc în ceea ce privea vătămarea creierului.

— Mi-e imposibil să prezic cât de mare este acest pericol, îmi explicase el în mai multe rânduri, sau dacă există cumva vreunul, până nu încercăm. Totuşi, nu mă trage inima să-l folosesc pe cel mai bun prieten al meu pe post de cobai.

— Cel mai bun prieten al tău insistă, nu m-am lăsat eu bătut, după care am semnat toate actele pregătite de avocaţii Fundaţiei Transferului Temporal, pe care John o întemeiase.

Am fost, însă, precaut într-o privinţă. Nu i-am spus lui Mary data exactă când urma să aibă loc experimentul. Dacă ceva nu ar fi mers normal, nu voiam să se afle prin preajmă în acele clipe. În curând, trebuia să plece în călătoria ei anuală în Canada, pentru a-şi vizita părinţii: mi se părea momentul cel mai potrivit pentru aventura mea.

— John n-o să fie gata până cel mai devreme în toamnă, am minţit-o fără să şovăi, încercând din răsputeri să mă arăt dezamăgit.

La trei zile după ce Mary plecase, totul era gata.

Nu mă simţeam deloc cuprins de nervozitate, nici măcar când John mi-a zis:

— S-ar putea să fie neplăcut ce-o să simţi.

Am dat din umeri a nepăsare, apoi l-am întrebat:

— Când o să ajung în Anglia, o să fiu în stare să fac ceva? Vreau să spun, în mod voluntar?

— Asta este o altă întrebare la care nu-ţi pot răspunde în mod categoric până nu te întorci – ceea ce se va întâmpla automat. Chiar dacă eu mor, sau cade curentul, rezonanţa se va risipi în cele din urmă şi te vei întoarce. Nu se poate întâmpla nimic rău, pentru că trupul tău nu pleacă nicăieri. Înţelegi?

— Înţeleg.

John era convins că, liniştindu-mă în această privinţă, mă ajuta să fiu mai puţin tensionat, ceea ce diminua riscul vătămării creierului. Îmi tot repetase lucrul acesta de nenumărate ori.

— O să fiu în stare să fac ceva? l-am întrebat din nou.

— Nu cred. Bănuiesc că rolul tău va fi cel al unui observator.

— Pot să modific cumva istoria?

— Asta ar provoca paradoxuri – de aceea, noţiunea propriu-zisă de călătorie în timp este imposibilă. Poţi să observi, să aduci cu tine aceste observaţii şi să schimbi istoria de aici încolo – asta nu implică nici un fel de paradoxuri.

— Mai bine decât deloc, am murmurat eu.

— Bineînţeles, a încuviinţat el. Probabil că vei putea să asculţi opereta aia a ta, şi tot ar fi ceva.

Ceva, dar nu destul. Nu eram un muzician cu experienţă; nu aveam posibilitatea de a reproduce notă cu notă o partitură.

M-am împăcat cu speranţa că John se înşela sau, poate, minţea. Dacă *exista* posibilitatea de a fi schimbată istoria, Biroul de Evaluare Tehnologică nu ar fi permis continuarea experimentelor. Cu siguranţă, John trebuia să susţină că o astfel de posibilitate era exclusă, altminteri fondurile de cercetare i-ar fi fost tăiate.

Mi-au adus micul dejun pe căruciorul cu rotile şi sora mi-a spus, cu veselie contrafăcută:

— Ei bine, se pare că v-aţi venit complet în fire.

Îmi întrerupsese şirul amintirilor, iar micul dejun nu era prea grozav, dar mă simţeam destul de înfometat ca până şi fulgii fierbinţi de ovăz să-mi pară buni la gust.

Ăsta era un semn îmbucurător. Brusc, în minte, o voce a început să-mi cânte: „*Ei, aşa-i lumea întocmită, şi pe ani mulţi, nu puţini; în timp ce prostănacii ajung baroni şi lorzi, nimic nu li se oferă celor deştepţi, dar anonimi*".

Am recunoscut bucata. Era corul ce urma după solo-ul lui Mercur din primul act al lui *Thespis*. Mă rog, cel puţin, am recunoscut cuvintele. Muzica era nouă pentru mine – dar purta amprenta lui Sullivan. Nu exista nici o îndoială în privinţa asta.

Pe la ora zece şi-a făcut apariţia John Sylva.

— M-au sunat să-mi spună că nu mai eşti pe intravenoase şi că mă chemi în permanenţă, a turuit el. Cum te simţi? Arăţi destul de normal.

Vigoarea lui părea diminuată, iar în priviri i se citea o urmă de îngrijorare.

— Te-am chemat eu? m-am mirat, sondându-mi memoria.

— Tot timpul cât ai fost în stare de semiconştienţă. Am fost pe aici şi ieri, dar încă nu îţi reveniseşi.

— Cred că-mi aduc aminte, am spus, după care am schimbat subiectul. Ascultă, John! (Vocea îmi era destul de nesigură, dar am pornit de la începutul solo-ului lui Mercur.) *„O, sunt băiatul de curse ceresc,/ De dimineaţă până seara numai cu asta am de-a face;/ Pe drumuri ziua-ntreagă...“*, şi am ţinut-o aşa până la sfârşit.

După ce ascultase răbdător pe durata minutelor cât cântasem, John a dat binevoitor din cap.

— Drăguţ, a rostit el din vârful buzelor.

— *Drăguţ*?! E din *Thepsis*. Am fost la trei spectacole în Londra. Nici măcar n-a trebuit să mă chinui să conving pe cineva s-o facă. Alter ego-ul meu, un agent de bursă – că tot am pomenit de el, îl cheamă Jeremy Bentford – s-a dus de bunăvoie. Am încercat chiar să procur o copie a partiturii. Am reuşit să-i sugerez lui Bentford să dea buzna în cabina de machiaj a lui Sullivan, în timpul celui de-al treilea spectacol. Nu i-a trebuit mult. Era şi dorinţa lui, de altfel; eram foarte asemănători, acesta fiind şi motivul pentru care am rezonat, bineînţeles... Necazul e că a fost prins şi dat afară din teatru. De fapt, a avut partitura în mână, dar nu a reuşit s-o păstreze. Aşa că, din nou, ai avut dreptate. Nu putem să schimbăm trecutul! În schimb, putem plămădi după plac viitorul, pentru că am toate melodiile importante din *Thespis*, uite-aici, în cap...

— Despre ce vorbeşti tu acolo, Herb? s-a mirat amicul meu.

— Anglia! 1871! Pentru numele lui Dumnezeu, John, transferul temporal afectiv!

John aproape că a sărit în sus:

— Pentru *asta* ai vrut să mă vezi?

— Bineînţeles. Cum poţi să pui o asemenea întrebare? Nu ai fost aici tot timpul? Ce Dumnezeu, m-ai trimis înapoi în timp! Mintea mea, cel puţin...

Prietenul meu părea total nedumerit. Nu reuşeam să mă fac înţeles? Oare, totuşi, creierul meu păţise ceva? Vorbele mele nu exprimau gândurile pe care le aveam?

— Într-adevăr, Herb, am discutat mult despre transferul temporal, a spus John într-un târziu, privindu-mă drept în ochi. Numai că...

— Numai că ce?

— Nu s-a putut niciodată realiza. Îţi aduci aminte de asta, nu? A fost un veritabil eşec.

Era rândul meu să mă arăt stupefiat.

— Cum poţi să vorbeşti despre eşec? M-ai trimis înapoi în timp!

John a căzut pe gânduri câteva clipe, apoi s-a ridicat.

— E cazul să chem doctorul, Herb.

Am încercat să-l apuc de mânecă.

— Nu aiurez, chiar m-ai trimis! Cum, altfel, aş şti melodiile din *Thespis*? Sper că nu mă bănui că le scot din capul meu, nu-i aşa? Crezi că aş fi fost în stare să inventez melodia pe care tocmai am cântat-o?

Dar John sunase, deja, după soră, şi apoi a plecat. În cele din urmă a sosit şi doctorul, care m-a trecut prin ritualul ridicol al examinării.

De ce minţea John? Avusese necazuri cu guvernul din cauză că mă trimisese mental înapoi în timp? Avea de gând să-şi salveze proiectul forţându-mă şi pe mine să mint? Sau intenţiona să mă prezinte drept nebun?

Erau gânduri îngrijorătoare, apăsătoare. Aveam muzica din *Thespis*, dar cum puteam oare să dovedesc că aceasta era cea adevărată? Nu ar fi fost mult mai uşor să se presupună că era o contrafacere? Putea oare *Societatea Gilbert & Sullivan* să fie de folos în soluţionarea problemei? Ar fi trebuit să existe persoane capabile să judece amprentele muzicate ale lui Sullivan, ca să mă exprim astfel.

Dar cum putea fi considerată *orice dovadă* convingătoare, câtă vreme John se încăpăţâna să nege implicarea lui?

În dimineaţa următoare, aveam un chef nebun de ceartă pe această temă. De fapt, nu mă gândeam la nimic altceva. L-am sunat pe John (sau am pus-o pe soră să-l sune, în orice caz) şi i-am transmis că trebuia să-l văd din nou. Am uitat însă complet să-l rog să-mi aducă şi corespondenţa, ce ar fi trebuit să cuprindă, printre altele, scrisori de la Mary.

De îndată ce uşa s-a deschis şi prietenul meu a dat să treacă pragul, am exclamat:

— John, am muzica din *Thespis*! Ţi-am cântat ieri din ea. Negi faptul că îţi spun adevărul?

— Nu, bineînţeles că nu, Herb, mi-a răspuns el. Ştiu şi eu melodiile.

Această afirmaţie mi-a tăiat răsuflarea. Am înghiţit în sec şi am zis:

— Cum poţi să...?

— Uite, Herb, eu te înţeleg. Îmi închipui că ai vrea ca muzica lui *Thespis* să nu existe. Dar nu este aşa. Trebuie să priveşti lucrurile în faţă. Uite aici!

Mi-a întins o carte cu coperţi albastre, delicate, pe care stătea scris *Thespis*, versuri de William Schwenck Gilbert, muzica de Arthur Sullivan.

Am deschis-o şi am răsfoit-o, complet uluit.

— De unde ai făcut rost de asta?

— Dintr-un magazin muzical de lângă Lincoln Center. O găseşti oriunde se vând partiturile lui Gilbert şi Sullivan.

Am rămas tăcut o vreme. În cele din urmă, i-am cerut, plin de arţag:

— Vreau să dai un telefon pentru mine.

— Cui?

— Preşedintelui *Societăţii Gilbert & Sullivan*.

— Cum să nu, dacă îmi dai numele şi numărul lui de telefon.

— Roagă-l să vină să mă vadă, cât de curând poate. E foarte important!

Din nou am uitat să-l întreb de corespondenţă.

Nu. *Thespis* mai întâi!

Saul Reeve a sosit în salonul meu imediat după prânz. Figura lui simpatică şi burta considerabilă constituiau nişte elemente de soliditate de care m-am agăţat cu uşurare. El reprezenta practic personificarea Societăţii, şi am fost oarecum mirat că nu purta tricoul său Gilbert şi Sullivan.

— Sunt tare fericit că ai scăpat, Herb! mi-a spus el. Societatea a fost al naibii de îngrijorată pentru tine!

(Că am scăpat de ce? Îngrijorată de ce anume? Cum de ştiau de experimentul cu transferul temporal? Şi dacă ştiau, de ce John minţea şi zicea că nu a existat nici un fel de experiment?)

M-am hotărât să-i curm entuziasmul şi să-l fac să-mi spună adevărul.

— Ce-i cu *Thespis*?

— Ce se întâmplă cu *Thespis*?

— Există muzica sau nu?

Săracul Saul nu era deloc actor. Ştia tot ce se putea şti despre Gilbert şi Sullivan, dar dacă în mintea lui mai era loc şi pentru altceva în afară de asta, însemna că reuşise să prostească pe toată lumea. Expresia de uluire ce s-a întipărit pe faţa sa reprezenta negreşit semnul unei emoţii sincere, neprefăcute.

— Bineînţeles că există, a vorbit el bâlbâindu-se, dar e aproape ca şi cum nu ar fi existat, dacă la asta te referi.

— Ce vrei să spui cu „aproape" ăsta?

— Cunoşti doar povestea!

— Spune-o, oricum... *Spune-o*!

— Păi, Sullivan a fost scârbit de faptul că opereta a fost prost primită de critici şi de public şi nu avea de gând să publice partitura. Atunci a avut loc o tentativă de furt. Un oarecare agent de bursă a încercat să fure partitura... Sullivan şi-a spus că dacă e în stare să-i tenteze pe hoţi, e destul de bună să fie şi publicată. Dacă n-ar fi fost acel individ, poate că astăzi n-am fi avut muzica. Deci, într-adevăr, *Thespis* nu e prea cunoscută. De-abia dacă e pusă în scenă din când în când. *Ştii* asta.

Nu l-am mai ascultat în continuare.

...Dacă n-ar fi fost acel individ... acel agent de bursă!

Deci, până la urmă, reuşisem să schimb istoria!

Asta explica oare lucrurile? Oare un fapt atât de neînsemnat, precum publicarea lui *Thespis*, ar fi fost capabil să dea naştere la valuri şi să creeze o cale temporală alternativă, în care să mă aflu şi eu?

De unde veneau aceste valuri? Să fi contat, oare, muzica atât de mult? Să fi inspirat ea pe careva să facă sau să zică ceva ce alminteri ar fi rămas nefăcut sau nespus? Sau cariera agentului de bursă căpătase o întorsătură neaşteptată în urma încercării de furt, şi asta provocase perturbaţiile?

Şi toate aceste amănunte să fi afectat în asemenea măsură istoria încât John Sylva să nu fi pus niciodată la punct tehnologia transferului temporal afectiv, condamnându-mă să rămân prins pe vecie în capcana acestei noi lumi?

Rămăsesem singur. Nici măcar nu băgasem de seamă când plecase Saul.

Am scuturat din cap. Cum să fie, oare, posibil? Cum era cu putinţă ca „da"-ul transferului temporal afectiv să devină un „nu"? John Sylva nu se schimbase. Saul Reeve nu se schimbase. Cum putea să existe o schimbare atât de mare fără să fie mai multe schimbări mici?

Am sunat după soră.

— Puteţi să-mi aduceţi un număr din *Times*, vă rog? De azi, de ieri, de săptămâna trecută. Nu are importanţă.

Va găsi, oare, vreo scuză să nu-mi aducă nici unul? Exista oare vreo conspiraţie pusă la cale spre a mă menţine într-o stare de confuzie totală, din cine ştie ce motiv pe care nu-l puteam bănui?

Şi totuşi, ruga mi-a fost îndeplinită imediat.

M-am uitat la dată. Ziarul apăruse la patru zile după experimentul cu transferul temporal afectiv.

Titlurile articolelor păreau normale: preşedintele Carter... criza din Orientul Mijlociu... lansări de sateliţi.

L-am răsfoit pe îndelete, pagină cu pagină, căutând nepotriviri pe care să le pot recunoaşte. Senatorul Abzug propusese o lege prin care să se acorde ajutor federal unui New York City cu probleme financiare.

Senatorul Abzug?

Dar el nu pierduse preelectoralele de senator democrat în faţa lui Patrick Moynihan, în 1976?

Schimbasem istoria. Salvasem opereta *Thespis* şi, prin această faptă a mea, reuşisem, cine ştie cum, să împiedic ducerea la bun sfârşit a transferului temporal al lui John şi să-l ajut pe Bella Abzug să câştige preelectoralele şi scaunul de senator.

Câte alte schimbări mai existau? Milioane, lipsite de importanţă, survenite în viaţa unor persoane lipsite de importanţă, pe care nu aş fi putut să le recunosc? Dacă aş fi avut un *New York Times* din aceeaşi zi, din lumea mea, şi l-aş fi comparat cu acest *Times*, pe care-l ţineam acum în mână, ar fi fost măcar un singur centimetru din vreun articol, din orice coloană, de pe orice pagină, copiat identic?

Dacă totul se schimbase, ce se întâmplase, atunci, cu viaţa mea? Mă *simţeam* exact la fel. Bineînţeles, nu-mi puteam aminti decât viaţa de pe cealaltă ramificaţie temporală. Cea care-mi aparţinea. În cea de faţă... poate că aveam copii... Tata poate că încă mai trăia... N-ar fi fost exclus să fiu şomer...

Atunci mi-am amintit de corespondenţă, şi am simţit nevoia s-o parcurg. Am chemat-o din nou pe soră şi am pus-o să-l sune iarăşi pe John Sylva, cu rugămintea de a-mi aduce corespondenţa. John avea o cheie de la apartamentul meu. (Oare o avea şi în această nouă lume?) Mai ales, aveam nevoie să-mi aducă scrisorile de la Mary.

Dar John nu a apărut defel. Doar târziu, după masa de seară, doctorul a fost cel care a intrat pe uşă. Era clar că nu venise pentru a îndeplini rutina zilnică a consultaţiei cu stetoscopul. Individul s-a aşezat pe marginea patului şi m-a privit gânditor.

— Domnul Sylva mi-a spus că aveaţi senzaţia că opereta *Thespis* era pierdută, a deschis el discuţia.

Am intrat imediat în alertă. Nu intenţionam câtuşi de puţin să ajung într-un spital de nebuni.

— Sunteţi un fan al creaţiilor lui Gilbert şi Sullivan, doctore? l-am întrebat.

— Nu un fan propriu-zis, dar am văzut mai multe dintre operetele lor, inclusiv *Thespis*, cam acum un an. Aţi fost vreodată la *Thespis*?

Am încuviinţat din cap şi am îngânat solo-ul lui Mercur. Nu cred că era nevoie să menţionez faptul că evenimentul se întâmplase în Londra anului 1871.

— Atunci nu credeţi că muzica lui *Thespis* s-a pierdut? a insistat el.

— Bineînţeles că nu, de vreme ce o cunosc.

Asta l-a oprit. Şi-a dres vocea şi a făcut o nouă încercare.

— Domnul Sylva pare să creadă că vă aflaţi sub impresia faptului că aţi fi călătorit înapoi în timp...

M-am simţit ca un matador înfruntând asaltul taurului. Aproape că îmi plăcea.

— O glumă de-a noastră...

— Glumă?

— Domnul Sylva şi cu mine aveam obiceiul să discutăm despre călătoria în timp.

— Şi totuşi, a continuat doctorul, cu un soi de răbdare exasperată, chiar în privinţa acestui lucru v-aţi decis să glumiţi? Că muzica lui *Thespis* s-a pierdut?

— De ce nu?

— Aveţi vreun motiv să doriţi ca această muzică să nu fi existat?

— Nu, bineînţeles că nu.

M-a privit lung, cu o expresie gânditoare.

— Spuneţi că aţi văzut o punere în scenă a lui *Thespis*. Când anume?

Am ridicat din umeri.

— Nu pot să-mi aduc aminte aşa, dintr-o dată. Trebuie neapărat?

— S-ar putea să fi fost acum un an, în decembrie?

— Atunci aţi văzut-o dumneavoastră, doctore?

— Da.

— E foarte posibil să fi fost atunci.

— A fost o vreme cumplită în ziua aceea, cu multă zloată. Asta vă ajută să vă aduceţi aminte?

Încerca să mă prindă în cursă? Urma să fiu de acord cu un nonsens dacă pretindeam că îmi amintesc?

— Doctore, e clar că nu mă simt prea bine şi de aceea nu pot afirma că am în minte toate detaliile. Ce îţi aminteşti *dumneata*?

Trimisesem în mod cert mingea în terenul lui.

— Am înţeles că atunci s-a jucat cu casa închisă, în ciuda vremii, mi-a răspuns el. Multă lume s-a dus doar pentru că era *Thespis*, o operetă foarte rar pusă în scenă, deci una pe care cei mai mulţi nu o auziseră. Acesta a fost singurul motiv pentru care am fost şi eu prezent. Dacă muzica lui *Thespis* ar fi fost pierdută, sau dacă ar fi fost oricare alta dintre operete, probabil că nu m-aş fi dus. Asta să fi fost motivul pentru care i-aţi spus domnului Sylva, când v-aţi recăpătat cunoştinţa, că muzica nu există?

— Ce vreţi să insinuaţi?

— Că dumneavoastră n-ar fi trebuit să vă duceţi la acel spectacol? Sau că nu ar fi trebuit să vă urcaţi în acel taxi, la întoarcere?

— Nu vă înţeleg.

— Dar aţi avut un accident, domnule...

— Vreţi să spuneţi că de aceea mă aflu aici? m-am uitat chiorâş la el.

— Nu, domnule. Asta s-a întâmplat acum un an. Este vorba despre soţia dumneavoastră.

Am simţit un junghi cumplit sfârtecându-mă, ca şi cum cuvintele lui ar fi fost un piron de gheaţă. M-am zbătut, încercând să mă ridic într-un cot, dar lângă mine se afla, deja, o soră medicală, ţinându-mă strâns. Nu o văzusem venind.

— Vă aduceţi aminte? m-a întrebat doctorul.

Ce *aşteptau* să-mi amintesc? Care era cea mai rea posibilitate?

— Soţia mea a fost omorâtă? am murmurat eu.

Spune că nu! Te rog, spune că nu-i aşa!

Dar vaga stare de tensiune a doctorului se risipise.

— Deci, vă aduceţi aminte! a oftat el uşor.

— Povestiţi-mi!

Urma să mă pună faţă în faţă cu realitatea. Realitatea *lui*. Realitatea *acestei* ramificaţii temporale. I-am aşteptat spusele.

— Din ziua aceea, vă aflaţi într-o stare de depresie, îmi vorbea el blând. Aţi încercat să vă sinucideţi. V-am salvat... Vom sta alături de dumneavoastră...

Nu m-am mişcat. Nu am scos nici un cuvânt. Unde puteam găsi oare ajutor?

Schimbasem istoria. Nu mă mai puteam întoarce niciodată.

O câştigasem pe *Thespis*.

O pierdusem pe Mary.

Scurtă prezentare la

PENTRU PĂSĂRI

În anul 1978, o revistă franceză de modă a vrut să scoată o ediţie americană. Editorul american m-a rugat să scriu o povestire science fiction care să aibă drept personaj un creator de modă vestimentară.

Ei bine, puteţi aduna toate cunoştinţele mele depre creaţia vestimentară, sau despre haine, dacă e vorba pe-aşa, şi să le înghesuiţi printre tastele unei maşini de scris fără a-i afecta funcţionarea în nici un fel.

Mi se oferise, însă, o sumă generoasă şi, în plus, propunerea constituia o provocare. Prin urmare, în noiembrie 1978 am scris *Pentru păsări*, mi-am primit plata şi am aşteptat satisfăcut să trăiesc experienţa, inedită pentru mine, de a-mi apărea o povestire într-o revistă de modă.

Am fost groaznic de dezamăgit, deci, când, pentru cine ştie ce motiv, niciodată dezvăluit mie, editorii francezi au renunţat la idee. (Şi dacă vreunul dintre voi, cei mai deştepţi, s-a gândit cumva la vreo motivaţie maliţioasă, daţi-mi voie să vă spun că editorul american m-a asigurat că povestirea mea nu a influenţat în nici un fel decizia francezilor.)

În orice caz, i-am trimis povestirea lui George Scithers şi ea a apărut în numărul din mai 1980 al lui *Asimov's*.

6. PENTRU PĂSĂRI

În ciuda faptului că era trecut bine de treizeci de ani şi avea o sănătate de fier, Charles Modine nu fusese niciodată în spaţiu. Văzuse aşezări spaţiale la televizor şi, din când în când, citise despre ele în ziare, dar nu se încumetase niciodată să depăşească graniţele micului său univers domestic.

De fapt, spaţiul nu-l interesa. Se născuse pe Pământ şi Pământul îi era de ajuns. Când se plictisea de peisajul cotidian şi dorea să-l schimbe, pleca pe mare. Era un navigator pasionat şi dădea dovadă de multă îndemânare în această direcţie.

De aceea, Modine a fost cuprins de o nesfârşită silă când reprezentantul Societăţii Structurilor Spaţiale i-a adus la cunoştinţă că era necesar să părăsească planeta, ca să ducă la bun sfârşit sarcina pentru care îl angajaseră.

— Bine, dar eu nu sunt un individ care să se dea în vânt după călătorii interplanetare! a exclamat bărbatul exasperat. Dintotdeauna, am fost creator de modă. Ce ştiu eu despre rachete, acceleraţie, traiectorii şi alte minuni de-astea?

— Suntem la curent cu faptul că nu ai astfel de cunoştinţe. De altfel, pentru ceea ce ai de făcut, nici nu este necesar să fii atotştiutor..., i-a răspuns interlocutoarea lui, uşor enervată.

Femeia cu care vorbea se numea Naomi Baranova şi avea mersul ciudat şi nesigur al cuiva care petrecuse în spaţiu un timp mai îndelungat şi căruia, acum, îi venea destul de greu să se obişnuiască din nou cu gravitaţia.

Oarecum iritat, Modine a observat că hainele ei jucau rolul unui simplu acoperământ, fără a avea nici cea mai mică notă de eleganţă. La fel de bine, femeia ar fi putut să poarte şi o prelată.

— Dar de ce trebuie să merg pe o staţie spaţială? a întrebat-o el.

— Pentru ceea ce *ştii* dumneata. Vrem să creezi ceva pentru noi.

— Haine?

— Aripi!

Câteva clipe, Modine n-a scos o vorbă, rămânând adâncit în gânduri. Avea o frunte înaltă şi palidă, care se înroşea puţin ori de câte ori creierul lui lucra intens. În tot cazul, aşa i se spusese.

— Bine, dar n-ar fi mai potrivit să lucrez aici? s-a interesat el într-un târziu.

Baranova a clătinat cu fermitate din cap. Părul ei avea o nuanţă de roşu închis şi era înspicat de câteva fire albe. Dar aceste semne vestitoare ale bătrâneţii păreau să n-o intereseze.

— Vrem să înţelegi care este situaţia la faţa locului, domnule Modine. Până acum, ne-am sfătuit cu tehnicieni şi cu experţi în computere, iar ei ne-au fabricat cele mai eficiente aripi cu putinţă; cel puţin, asta este părerea lor. Au calculat coeficientul de solicitare, suprafeţele, flexibilitatea şi manevrabilitatea aripilor, dar practica a demonstrat că toate acestea nu sunt de ajuns. Poate că ne-ar trebui nişte franjuri...

— Franjuri?!

— Am zis şi eu aşa... În tot cazul, mai degrabă avem nevoie de altceva decât de perfecţiune tehnică. Ne trebuie ceva care să stârnească interesul. Dacă nu vom reuşi, aşezările spaţiale nu vor avea viaţă lungă. De aceea, vreau să vii acolo, ca să apreciezi cu proprii dumitale ochi care este situaţia. Suntem dispuşi să te plătim foarte bine.

Această din urmă promisiune, precum şi clauza care menţiona că primea un avans considerabil, pe care putea să-l păstreze chiar dacă nu-şi ducea sarcina la bun sfârşit, l-au determinat pe Modine să plece în spaţiu. Nu era înnebunit după bani, oricum, nu mai mult decât majoritatea oamenilor, dar nu era nici insensibil în faţa lor şi îi plăcea să fie apreciat la adevărata sa valoare.

Şi, la urma urmei, nici nu era atât de rău pe cât se aşteptase. În zilele de pionierat ale zborului spaţial, astronauţii trebuiau să suporte disconfortul acceleraţiei crescute şi al zilelor nesfârşite petrecute în module mici şi strâmte. Cei mai mulţi dintre pământeni, nedeprinşi cu zborul, continuau să creadă că lucrurile nu evoluaseră prea mult în această privinţă. Ei uitau, însă, că de atunci trecuse un secol – acum navetele spaţiale deveniseră mult mai comode, iar scaunele hidraulice absorbeau ca un burete şocul acceleraţiei.

În timpul călătoriei, Modine a studiat cu atenţie fotografii ale aripilor în mişcare, precum şi înregistrări holografice ale aparatelor de zbor.

— Au o anumită graţie aceste zboruri, i-a spus el Baranovei.

Aceasta i-a adresat un zâmbet trist, apoi s-a hotărât să-i dea mai multe amănunte:

— Într-adevăr, numai că dumneata priveşti acum spectacolul unor experţi, al unor atleţi. Dacă m-ai vedea pe mine încercând să mânuiesc aripile acestea, rostogolindu-mă şi alunecând într-o parte, mi-e teamă că ai râde copios. Şi totuşi, sunt mai îndemânatică decât majoritatea celor care au încercat s-o facă.

Se apropiau de Aşezarea Spaţială nr. 5. Oficial, ea se numea Chrysalis, dar toată lumea îi spunea Cinci.

— Te-ai fi aşteptat să fie pe dos, a vorbit din nou Baranova, dar aici nimeni nu şi-a păstrat simţul poeziei. Ăsta-i necazul! Locul acesta n-a devenit un cămin. Oamenii îl consideră un simplu loc de muncă şi nu vor să-şi întemeieze familii şi să locuiască aici. Cel puţin, până când nu vor simţi că le aparţine...

Cinci a răsărit în depărtare, ca o sferă micuţă. Arăta la fel cum şi-o amintea de la televizor Modine. Ştia că dimensiunile ei erau mult mai mari decât în aparenţă, dar asta era doar o cunoaştere pur intelectuală. Privirea şi sentimentele sale nu erau pregătite pentru creşterea constantă a staţiei, pe măsură ce se apropiau de ea. Naveta şi el însuşi se micşorau încet-încet, până când, în cele din urmă, au ajuns să se învârtească în jurul unui obiect enorm din sticlă şi aluminiu. Vreme îndelungată, bărbatul a privit fix sfera, apoi, brusc, şi-a dat seama că încă se mai roteau în jurul ei.

— Nu aterizăm?

— Nu-i aşa uşor, l-a lămurit Baranova. Cinci are o perioadă de rotaţie de două minute, pentru a menţine un efect centrifug ce permite crearea unei gravitaţii artificiale şi menţinerea tuturor lucrurilor între pereţii interiori ai sferei. Ca să putem ateriza, trebuie să avem aceeaşi viteză ca şi Cinci. Asta ne va lua ceva timp.

— Dar de ce trebuie să se învârtă atât de repede?

— Pentru ca efectul centrifug să creeze aceeaşi gravitaţie ca pe Pământ. De fapt, aici e problema principală. Ar fi mult mai bine dacă am putea utiliza o rotaţie mai lentă, astfel încât să ajungem la o zecime din gravitaţia normală, sau chiar mai puţin, numai că acest lucru ar avea un efect nefast asupra fiziologiei umane. Oamenii nu pot suporta prea multă vreme gravitaţia redusă.

Acum, viteza navei aproape că o egalase pe cea a rotaţiei lui Cinci. Modine vedea clar curbura oglinzii exterioare care capta lumina soarelui şi o transmitea în interiorul sferei. Distingea şi staţia de energie solară ce alimenta nu numai acea lume „extraterestră“, ci şi Pământul.

În cele din urmă, au intrat pe la unul din poli, poposind în interiorul lui Cinci.

Modine avusese parte de o zi încărcată, şi de aceea se simţea destul de obosit. Spre surprinderea lui, însă, şederea pe Cinci nu-i displăcea. Acum, el şi cu Baranova erau tolăniţi pe şezlonguri, pe un gazon imens, iar în faţa lor se deschidea o privelişte liniştitoare.

Deasupra capetelor lor se zăreau câţiva nori, dar şi un soare blând, deloc supărător; vântul adia, iar în depărtare susura un pârâu.

Lui Modine îi venea greu să creadă că se afla pe o sferă artificială, înscrisă pe orbita Lunii, înconjurând Pământul pe durata a treizeci de zile.

— Ai putea spune că e o lume perfectă, a oftat el.

— Aşa pare la început. Dar când stai mai mult, ajungi să-i cunoşti fiecare colţişor. Totul se repetă.

— Şi când trăieşti într-un orăşel, pe Pământ, lucrurile se repetă...

— Ştiu, dar pe Pământ, când te plictiseşti, poţi să călătoreşti, dacă vrei. Şi chiar dacă nu te duci nicăieri, cel puţin ştii că drumurile sunt la dispoziţia ta. Aici, însă, nu ai această posibilitate, ceea ce-i un lucru rău. Dar nu cel mai rău...

— Totuşi, aici nu aveţi parte de multe belele ce bântuie Pământul – de pildă, calamităţile naturale.

— Într-adevăr, vremea e paradisiacă, dar te obişnuieşti şi cu asta. Haide să-ţi arăt ceva! Am aici o minge. Poţi s-o arunci în sus şi s-o prinzi?

Modine a schiţat un zâmbet amuzat.

— Vorbeşti serios?

— Bineînţeles. Te rog, încearcă!

— E drept, nu mă prea omor cu sportul, dar cred că sunt în stare să arunc o minge în sus. Poate chiar şi s-o prind.

Şi Modine a azvârlit-o. Mingea a descris o curbă parabolică şi bărbatul s-a văzut nevoit să se întindă în faţă ca s-o prindă, ba chiar şi să fugă puţin. Rezultatele s-au dovedit a fi, însă, nesatisfăcătoare. Mingea a căzut departe de el.

— N-ai aruncat-o drept în sus, domnule Modine! l-a mustrat Baranova.

— Ba da, a gâfâit bărbatul, abia trăgându-şi sufletul.

— Poate după standardele de pe Pământ, l-a corectat femeia. Aici, însă, acţionează ceea ce noi numim forţa Coriolis. Noi, cei de pe suprafaţa interioară a lui Cinci, ne rotim cu viteză într-un cerc mare, în jurul axei. Dacă arunci mingea în sus, ea se duce aproape de axă, unde lucrurile descriu un cerc mai mic şi se rotesc mai încet. Totuşi, mingea reţine viteza iniţială şi de aceea se deplasează în faţă. Din această cauză n-ai putut-o prinde. Corect ar fi fost s-o arunci în sus şi puţin în spate, astfel încât să facă o buclă şi să vină spre dumneata, asemeni unui bumerang. Legile mişcării sunt puţin diferite pe sfera noastră, în comparaţie cu Pământul.

— Presupun că te poţi obişnui şi cu asta, a spus Modine gânditor.

— Nu pe de-a-ntregul. Noi, de pildă, locuim în regiunea ecuatorială. În această zonă, mişcarea este cea mai rapidă, astfel încât avem gravitaţie normală. Dar dacă mergem mai sus pe axă sau dacă ne deplasăm pe suprafaţa sferei către poli, efectul gravitaţional descreşte rapid. Adesea, suntem nevoiţi să ne ducem în asemenea direcţii, şi atunci trebuie să luăm în considerare efectul Coriolis. Avem nişte monoraiuri care trebuie să se mişte în spirală, în drumul lor spre ambii poli. Pe o rută te duci, pe alta te întorci. În timpul călătoriei, însă, simţi în permanenţă înclinarea accentuată. Îţi ia mult timp să te obişnuieşti cu această senzaţie, iar unii oameni nu reuşesc niciodată să se acomodeze. De aceea nu-i place nimănui să locuiască aici...

— Şi nu se poate face nimic în privinţa acestui fenomen nedorit?

— Dacă am putea încetini rotaţia, s-ar diminua şi efectul Coriolis, dar am reduce şi gravitaţia, ceea ce este nepermis...

— Rău dac-o faci, rău şi dacă n-o faci...

— Nu în întregime... Cu ceva mai mult antrenament, ne-am putea obişnui cu o gravitaţie mai mică; ar trebui, însă, să facem zilnic exerciţii fizice, ore întregi. Problema este că o asemenea activitate ar trebui să conţină şi ceva distractiv. Oamenii nu fac gimnastică dacă e greu sau plictisitor. La început, am crezut că zborul era exact ceea ce ne trebuia. În regiunile cu gravitaţie slabă de la poli, greutatea corpului este aproape redusă la zero. Oamenii au posibilitatea de a se înălţa în aer dând din braţe. Dacă ne prindem de braţe aripi uşoare din plastic, întinse pe nişte stinghii flexibile, şi dacă le fluturăm într-un anumit ritm, putem zbura aidoma păsărilor.

— Şi acesta e un exerciţiu bun?

— Fireşte. Zborul e o muncă grea, te asigur. Deşi braţele şi muşchii umerilor nu sunt solicitaţi prea mult când te înalţi de la sol, ei trebuie, totuşi, folosiţi la maximum, pentru a executa manevrele cum se cuvine. Respectivele mişcări duc la întărirea muşchilor şi la o mai bună asimilare a calciului, *dar numai dacă* se practică în mod regulat. Din păcate, însă, oamenii nu vor să se apuce serios de treabă.

— Şi eu, care-mi închipuiam că toată lumea vrea să zboare...

Baranova a pufnit pe nări, amuzată de naivitatea bărbatului.

— Ar vrea, dacă ar fi uşor. Necazul e că sportul ăsta necesită o coordonare perfectă a muşchilor, ca să nu-ţi pierzi echilibrul. O mică mişcare în plus, şi te trezeşti rostogolindu-te şi învârtindu-te, ceea ce-ţi provoacă o cumplită stare de rău. Foarte puţini oameni reuşesc să zboare graţios, aşa cum ai văzut pe holocasete.

— Bine, dar păsărilor cum de nu li se face rău?

— Păsările zboară într-un câmp gravitaţional normal. Oamenii de pe Cinci, nu.

Modine şi-a încruntat fruntea şi a căzut pe gânduri.

— Nu-ţi promit c-o să dormi, a continuat Baranova. Pe o bază spaţială, primele nopţi sunt întotdeauna dificile. Dar te rog să încerci să aţipeşti, cât de puţin. Mâine vom merge în zonele unde se zboară.

Curând, Modine a avut posibilitatea să se convingă că Baranova nu minţise: într-adevăr, efectul Coriolis era teribil de neplăcut. Vehiculul care-i ducea spre pol părea că se înclină constant spre stânga, iar bărbatul îşi simţea intestinele revărsându-se în aceeaşi direcţie. Se ţinea de bară, cu degetele albite din cauza strânsorii.

— Regret nespus, a încercat Baranova să-l consoleze. Dacă ne-am fi deplasat mai încet nu ţi-ar fi fost atât de rău, dar am fi blocat traficul.

— Şi spuneai că te obişnuieşti până la urmă? a glumit Modine, verde la faţă.

— Oarecum, dar nu cât ar trebui.

S-a simţit fericit când, într-un târziu, au ajuns la capătul drumului, dar fericirea lui s-a dovedit a nu fi de durată. A avut nevoie de ceva vreme până s-a obişnuit cu senzaţia de plutire. De câte ori încerca să se mişte, se rostogolea, iar de câte ori se rostogolea, nu cădea, ci plutea ceva mai departe de locul unde fusese iniţial, în sus sau în jos, ca apoi, treptat, să se întoarcă. Gesturile lui bezmetice, instinctive, menite a-l ajuta să-şi recapete echilibrul, nu făceau decât să înrăutăţească situaţia.

O vreme, Baranova l-a lăsat să se familiarizeze cu respectivul fenomen; în cele din urmă, l-a prins şi l-a tras înapoi.

— Unora le place..., i-a spus ea.

— Mie nu, a îngânat Modine, cu o voce care trăda suferinţă adevărată.

— Dar multora nu le place, fireşte, a continuat femeia. Fixează-ţi picioarele în scăriţele astea şi să nu faci mişcări bruşte.

Pe cer pluteau cinci oameni. Baranova i-a privit cu atenţie, apoi s-a întors către Modine.

— „Păsările“ astea vin aici în fiecare zi. Mai sunt şi alte câteva sute care zboară din când în când. Ar exista destul loc, atât la ambii poli, cât şi de-a lungul axei, ca să zboare cinci mii de persoane în acelaşi timp. Am putea utiliza întregul spaţiu de care dispunem pentru a-i ajuta pe toţi cei treizeci de mii de locuitori ai lui Cinci să-şi păstreze sănătatea şi forma optimă. Dar cum s-o facem?

Modine a încercat să schiţeze un gest cu mâna, dar corpul i-a fost smucit înapoi.

— Presupun că „păsările“ şi-au dat silinţa să înveţe să zboare. Doar nu s-au născut aşa... Ceilalţi n-ar putea învăţa şi ei?

— Cei pe care-i vezi acum au coordonare naturală.

— Şi eu ce să fac, atunci? Eu sunt creator de modă. N-am cum să produc coordonare naturală.

— Faptul că un individ nu are coordonare naturală n-ar trebui să-l împiedice să zboare. În atare situaţie, e nevoie de muncă îndelungată, de antrenament prelungit. N-ai putea să faci în aşa fel încât sportul ăsta să fie... în pas cu moda? Ai putea să creezi nişte costume de zbor, sau să impui o campanie psihologică prin care să-i determini pe oameni să-şi depăşească propria condiţie... Dacă am pune la punct un program de exerciţii pentru îmbunătăţirea condiţiei fizice, atunci am putea încetini rotaţia lui Cinci şi am slăbi efectul Coriolis, transformând sfera într-un adevărat cămin.

— Pur şi simplu, îmi ceri să fac minuni... În fine, vrei să le spui celor de sus să se apropie puţin?

Baranova şi-a fluturat mâna într-un anumit fel, şi o „pasăre" s-a îndreptat în zbor către ei, efectuând un viraj larg şi graţios. Era o femeie tânără. Plutea lin, la o distanţă de trei metri, zâmbindu-le, în vreme ce vârfurile aripilor îi fremătau uşor.

— Salut! le-a strigat ea. Ce se întâmplă?

— Nimic important. Prietenul meu vrea doar să vadă cum mânuieşti aripile. Arată-i cum funcţionează.

Tânăra a zâmbit din nou şi, înclinând întâi o aripă, apoi pe cealaltă, a făcut un mic salt în faţă. După aceea a frânat, îndreptându-şi aripile înapoi, şi, în cele din urmă, s-a ridicat încet, lăsând picioarele să-i atârne liber şi bătând uşor din aripi. Mişcarea acestora a devenit din ce în ce mai rapidă, şi femeia s-a îndepărtat de ei în viteză.

După o vreme, Modine s-a hotărât să rupă tăcerea:

— E ca un balet, dar aripile sunt urâte.

— Aşa-i c-am avut dreptate? a exclamat Baranova.

— Bineînţeles! Indivizii arată ca nişte lilieci. Modul în care au fost concepute aripile este total greşit.

— Atunci spune-ne cum să procedăm. Să ataşăm nişte pene? Crezi că dacă le-am înfrumuseţa, i-am convinge pe oameni să înveţe să zboare?

— Nu cred, a mormăit Modine gânditor. Poate că reuşim să modificăm întregul proces, făcându-l mult mai uşor.

Şi zicând acestea, bărbatul şi-a scos picioarele din scăriţe, şi-a luat avânt şi a zburat în aer. A mişcat cu osârdie din mâini şi din picioare, pentru a se deprinde cu zborul, dar singurul rezultat a fost un soi de legănare caraghioasă şi de necontrolat. Într-un târziu, când s-a decis să ajungă din nou în punctul de plecare, Baranova l-a prins de un braţ şi l-a tras către ea.

— Uite cum vom proceda, a explicat Modine. Eu voi încerca să creez un costum nou, iar dacă mă va ajuta cineva să-l construiesc exact după schiţe, mă voi strădui să zbor. Ar fi o acţiune temerară, cel puţin pentru mine. Ai văzut că nu sunt în stare nici să mă rostogolesc prin aer, darămite să zbor. Dacă reuşesc eu, înseamnă că oricine va putea să o facă.

— Cred că este cea mai bună soluţie, a încuviinţat Baranova, pe un ton în care se amestecau deopotrivă scepticismul şi speranţa.

Către sfârşitul săptămânii, Modine începuse, deja, să se simtă ca acasă. Atâta timp cât rămânea în regiunile ecuatoriale, unde gravitaţia era normală, nu avea de suferit de pe urma efectului Coriolis, iar mediul înconjurător i se părea foarte asemănător cu cel de pe Pământ.

— La prima încercare, a cerut el, nu vreau să am drept spectatori întreaga populaţie, întrucât totul poate fi mai greu decât am crezut şi nu e bine să începem printr-un eşec. Totuşi, ar fi recomandabil să chemăm oficialităţile bazei, asta pentru cazul în care reuşesc.

— Poate că ar fi mai potrivit ca, prima dată, să nu fie nimeni de faţă, a sugerat Baranova. Dacă dai greş, oamenii ar fi descurajaţi, indiferent ce scuze am găsi ulterior.

— Ai dreptate, numai că succesul ar fi teribil de impresionant.

— Spune-mi sincer, care sunt şansele de reuşită?

— Lucrurile merg bine, crede-mă! Ideea voastră cu zborul a fost total greşită. Pe Pământ, păsările zboară într-un câmp gravitaţional, dar fiinţele de aici, nu. Ca atare, am fost nevoit să mă gândesc la ceva complet diferit.

Ca întotdeauna, temperatura şi umiditatea erau reglate ca la carte. Întreaga atmosferă era atât de perfectă, încât părea ireală. Şi totuşi, Modine transpira şi gâfâia ca un debutant la o premieră. Aerul din regiunile cu gravitaţie slabă era mai rarefiat, nu cu mult, dar suficient pentru a-l chinui pe bietul pământean, a cărui inimă bătea nebuneşte.

Pe cer nu se mai zărea nici o pasăre umană; pe sol, însă, spectatorii puteau fi număraţi pe degete: Coordonatorul, Secretarul de la Departamentul de sănătate, Comisarul de la Siguranţă şi alte câteva oficialităţi. În total, nu erau mai mulţi de doisprezece bărbaţi şi femei. Dintre toţi aceştia, Modine nu o cunoştea decât pe Baranova.

Dotat cu un microfon minuscul, creatorul de modă încerca să-şi controleze tremurul vocii.

— Aici, zborul se desfăşoară în absenţa gravitaţiei, şi de aceea nici păsările, nici liliecii nu sunt un model bun pentru noi, a început el. Acele făpturi zboară *graţie gravitaţiei.* Lucrurile se petrec cu totul altfel în mediul acvatic. Aici gravitaţia este foarte slabă, din cauza forţei ascensionale. Încercarea noastră de a zbura prin apă se numeşte înot. În regiunile fără gravitaţie ale Bazei Spaţiale Cinci, aerul este mai propice înotului decât zborului. Trebuie să imităm delfinul, nu vulturul.

În timp ce rostea aceste cuvinte, Modine a sărit în aer, purtând un costum extrem de elegant, format dintr-o singură piesă, ce nu era mulat pe corp, ci avea lărgimea potrivită pentru a nu împiedica mişcările. În primele clipe, el a început să se rostogolească prin aer, dar curând, cu un simplu gest al mâinii drepte, a activat un mic cartuş cu gaz care a umflat o aripioară dorsală. Linia abdomenului era marcată de o pernuţă cu aer. Imediat, tumbele necontrolate au încetat.

— În lipsa gravitaţiei, aripioarele sunt suficiente pentru a stabiliza zborul. În felul acesta, vă puteţi mişca după bunul dumneavoastră plac, însă, fără nici un risc de a scăpa situaţia de sub control. Poate că, acum, vă par puţin stângaci, dar vă asigur că oricine este în stare să devină expert în asemenea deplasări, cu un efort extrem de mic.

Modine a întins cealaltă mână şi, dintr-o dată, labele picioarelor au fost înzestrate cu alte aripioare. Acelaşi lucru s-a întâmplat şi cu coatele.

— Aceste accesorii oferă forţa de propulsie. Totuşi, nu trebuie să daţi prea tare din mâini şi din picioare. Gesturile delicate sunt mult mai indicate; de pildă, trebuie să vă îndoiţi trupul şi să vă arcuiţi gâtul ca să executaţi viraje şi întoarceri. De asemenea, trebuie să schimbaţi continuu unghiul braţelor şi al picioarelor. Întregul corp este angajat în mişcare, dar o mişcare lină şi lipsită de violenţă. Acest lucru e benefic, pentru că implică fiecare muşchi, fără a duce la extenuarea celui ce practică respectivul sport, chiar dacă el exersează ore întregi.

Modine nu mai avea gesturi stângace şi începea să se simtă în largul său în aer. Fără a sta prea mult pe gânduri, a pornit graţios şi cu viteză maximă în sus. Simţind aerul gonind pe lângă el, a intrat brusc în panică, temându-se că nu se va putea opri. Aproape instinctiv, şi-a schimbat poziţia călcâielor şi a coatelor, s-a arcuit şi înaintarea lui aproape a fost stopată. Slab, pe fundalul bătăilor nebuneşti ale inimii, îi auzea pe cei de jos aplaudând.

— Cum de ai înţeles tocmai dumneata ceea ce tehnicienii noştri n-au fost în stare? l-a întrebat Baranova cu admiraţie.

— Tehnicienii au pornit de la supoziţia inevitabilă a necesităţii aripilor şi le-au construit pe cele mai eficiente cu putinţă. Aceasta este treaba tehnicienilor. Un creator de modă, însă, vede lucrurile ca un întreg artistic. Mi-am dat seama că aripile nu erau potrivite condiţiilor de pe această bază. Mi-am făcut, deci, doar meseria.

— Vom trece la confecţionarea în serie a costumelor de delfin şi toată lumea se va zbengui pe cer, a spus Baranova, în culmea fericirii. Acum sunt sigură că vom reuşi. Curând, vom începe să încetinim rotaţia lui Cinci.

— Sau chiar s-o opriţi de tot, a intervenit Modine. Presimt că, pe viitor, oamenii vor dori să înoate tot timpul, în loc să meargă.

Bărbatul a pufnit în râs, ca de un gând ascuns, apoi a continuat:

— Poate că nimeni n-o să mai vrea să meargă vreodată. Eu, cel puţin...

Apoi, când oficialităţile i-au înmânat cecul promis, Modine – zâmbind în timp ce privea cifrele – a rostit faimoasa sentinţă:

— Aripile sunt pentru păsări...

Scurtă prezentare la

NE-AU GĂSIT!

În 1978, tipii de la *Penthouse* intenţionau să lanseze o revistă care să conţină articole legate de futurism şi science fiction. Revista urma să se numească *Omni*. Pentru primul ei număr, mi-au solicitat o povestire, oferindu-mi o sumă generoasă.

Mă găseam într-un impas. Conform înţelegerii mele cu Joel Davis, jovialul proprietar al lui *Asimov's*, eram obligat să dau revistei lui orice creaţie personală de science fiction, ceea ce, la urma urmelor, era absolut corect. Ca atare, i-am telefonat lui Joel şi l-am întrebat dacă-mi poate acorda permisiunea să scriu o povestire pentru *Omni*, doar de data asta, explicându-i că dacă urma să-mi răspundă „Nu“, n-aveam să-i comentez în nici un fel decizia.

Orice s-ar spune, Joel n-a încercat niciodată să se pună în calea strădaniilor mele de a-mi câştiga existenţa. Ca atare, mi-a sugerat ca *Omni* să-i acorde nişte condiţii favorabile pentru o reclamă a lui *Asimov's* în revistă, şi indivizii au acceptat imediat.

Astfel, înconjurat de înţelegere şi voie-bună, am scris *Ne-au găsit!*, apărută chiar în primul număr (noiembrie 1978) al lui *Omni*, care de atunci a ajuns să înregistreze un succes considerabil. (Nu, nu cred că *asta* s-ar fi datorat doar povestirii mele.)

7. NE-AU GĂSIT!

La fel ca şi celelalte staţii care se fugăreau pe orbită în jurul Pământului, Computer-Doi era mult mai mare decât ar fi fost necesar.

Chiar dacă ar fi avut numai o zecime din diametrul actual, tot ar fi putut înmagazina informaţiile deja acumulate sau în curs de acumulare necesare zborului în afara fruntariilor planetei noastre.

Totuşi, spaţiul excedentar avea un rost anume, pentru ca Joe şi cu mine să putem intra în măruntaiele lui, la nevoie.

Şi starea de necesitate a apărut, în pofida tuturor aşteptărilor.

În mod normal, Computer-Doi era perfect capabil să-şi poarte singur de grijă. În plus, excela în redundanţă: făcea fiecare operaţiune de trei ori în paralel, şi cele trei programe trebuiau să dea rezultate identice. Dacă nu se întâmpla aşa, răspunsul era întârziat, timp de câteva nanosecunde, răgaz în care Computer-Doi se verifica pe sine însuşi, găsea partea care funcţiona defectuos şi o înlocuia.

Existau extrem de puţine posibilităţi ca oamenii obişnuiţi să-şi dea seama de câte ori descoperea computerul câte o greşeală. Numai Computerul Central era în stare să măsoare întârzierile produse de erori, şi numai el putea şti numărul componentelor suplimentare utilizate pentru înlocuirea sectoarelor defecte. Dar Computerul Central nu pomenea niciodată despre aceasta. Singura imagine publică acceptabilă era perfecţiunea.

Într-adevăr, din multe puncte de vedere, lucrurile *merseseră* perfect, fiindcă nicicând Joe şi cu mine nu fuseserăm solicitaţi pentru intervenţii urgente.

Noi intram în scenă doar atunci când apăreau necazuri, deplasându-ne pe orbită doar când se întâmpla ceva cu adevărat grav, iar Computer-Doi nu reuşea să se repare singur. De cinci ani, însă, de când lucram aici, asta nu se întâmplase niciodată. E drept, asemenea incidente avuseseră loc, sporadic, la începutul activităţii celor patru computere, dar noi nu apucaserăm acele vremuri.

Cu toate acestea, noi continuam să exersăm. Să nu mă înţelegeţi, însă, greşit: nu exista computer pe care Joe şi cu mine să nu-l fi putut diagnostica. Dacă ne arătaţi eroarea, noi vă arătam ce nu mergea. Sau, mă rog, Joe era cel cu demonstraţia, fiindcă eu nu făceam parte din acea categorie de oameni care-şi cântă singuri osanale.

Dar, în pofida tuturor aşteptărilor, în cazul la care ne referim, nici unul dintre noi n-a fost în stare să spună despre ce era vorba.

La început, Computer-Doi îşi pierduse presiunea. Nu era un lucru fără precedent şi, în nici un caz, nu reprezenta un incident fatal. Computer-Doi putea să lucreze foarte bine şi în vid. Atmosfera interioară fusese creată în zilele de pionierat, când depanatorii aveau destulă bătaie de cap. Apoi, ea se păstrase din tradiţie. Cine v-a zis că oamenii de ştiinţă nu sunt fideli tradiţiilor? În timpul liber, când nu se ocupă de problemele ştiinţifice, sunt şi ei oameni ca toţi ceilalţi.

Luându-se în considerare ritmul în care dispărea presiunea, se dedusese că un meteorit minuscul, de mărimea unei pietricele, penetrase învelişul lui Computer-Doi. Raza exactă, masa şi energia fuseseră raportate de Computer-Doi însuşi, care folosise pe post de date tocmai acel ritm de pierdere a presiunii, precum şi alte câteva informaţii.

În al doilea rând, întâmplarea făcuse ca spărtura să nu fie astupată, astfel încât atmosfera nu se regenerase. După aceea, începuseră să apară erori serioase, ceea ce, automat, impusese chemarea noastră.

Nu mai înţelegeam nimic. Pe faţa, de obicei plăcută, a lui Joe, se imprimase o grimasă de durere.

— Cred c-au luat-o razna cel puţin douăzeci de funcţiuni ale calculatorului, spusese el.

— S-ar putea să fi ricoşat bucăţele din meteorit, comentase cineva de la Calculatorul Central.

— La viteza cu care a intrat, meteoritul ar fi trebuit să iasă pe partea cealaltă. N-avea cum să ricoşeze. Şi chiar dacă s-ar fi întâmplat una ca asta, mă gândesc că fragmentele ar fi trebuit să aibă traiectorii cel puţin neobişnuite ca să provoace asemenea pagube.

— Ce facem, atunci?

Joe nu părea în apele lui. Cred că ajunsese în faza în care intuia mersul lucrurilor. Spusese nişte chestii destul de ciudate, din care reieşea clar că depanatorii trebuiau să se deplaseze la faţa locului. Dar Joe nu mai fusese niciodată în spaţiu. Cred că-mi povestise de nenumărate ori de ce-şi alesese slujba asta: pentru că ştia că nu era obligat să meargă în spaţiu.

Prin urmare, mă văzusem nevoită să iau eu taurul de coarne şi să rostesc cuvintele fatale:

— Cred că va fi necesar să plecăm pe Computer-Doi!

Singura scăpare a lui Joe ar fi fost să spună că nu era în stare să repare defecţiunea, dar văzusem cum mândria profesională îi întrecuse laşitatea. Nu o depăşise cu mult; doar aşa, cam cu o lungime de nas.

Pentru cei care n-au fost în spaţiu în ultimii cincisprezece ani – presupunând că Joe nu ar fi singurul neiniţiat – daţi-mi voie să vă spun că acceleraţia iniţială e singurul lucru neplăcut. Orice ai face, de ea nu poţi scăpa.

După aceea, însă, nu mai ai probleme, dacă nu luăm în considerare plictiseala. Pe toată durata zborului, eşti un simplu spectator. Întregul proces este automat şi computerizat. Frumoasele zile romantice, cu piloţi spaţiali neînfricaţi, s-au dus demult. Îmi închipui, totuşi, că e posibil ca ele să revină, pentru o scurtă perioadă de timp, când coloniile pământene se vor muta pe centura de asteroizi – aşa cum suntem ameninţaţi în permanenţă –, dar asta numai până când vor fi instalate pe orbită computerele necesare.

Pe toată durata acceleraţiei, Joe şi-a ţinut respiraţia, sau cel puţin aşa mi s-a părut mie. (Recunosc că nici eu nu m-am simţit prea bine. Eram abia la a treia călătorie. Petrecusem două vacanţe pe baza Rho, împreună cu soţul meu, aşa că nici eu nu dispuneam de o experienţă bogată.)

După ce am depăşit faza neplăcută, Joe a răsuflat uşurat, fără însă a se destinde în întregime. Din câte îmi dădeam eu seama, arăta destul de deznădăjduit.

— Sper că maşinăria asta ştie unde ne duce, a mormăit el pe un ton arţăgos.

Am întins braţele în direcţia lui, cu palmele în sus, şi am simţit cum corpul îmi este împins înapoi din cauza lipsei de gravitaţie.

— Tu eşti specialist în computere! I-am mustrat. Nu *ştii* că ştie unde ne duce?

— Ba da, dar Computer-Doi nu mai funcţionează...

— Nu suntem conectaţi la Computer-Doi. Mai există încă trei computere, sper că n-ai uitat. Şi chiar dacă n-ar fi rămas decât unul singur în funcţiune, n-ar reprezenta o problemă coordonarea tuturor zborurilor care au loc într-o zi obişnuită.

— Toate patru pot s-o ia razna. Dacă s-a defectat Computer-Doi, celelalte de ce n-ar păţi la fel?

— Putem să pilotăm nava manual.

— Presupun că tu vei pilota! Doar te pricepi, nu-i aşa?

— Am primi instrucţiuni prin radio...

— Pentru numele lui Eniac, lasă-mă-n pace! a gemut Joe.

Şi totuşi, zborul a decurs lin, fără nici o problemă. Am ajuns la Computer-Doi în mai puţin de două zile de la decolare şi ne-am plasat pe o orbită de aşteptare la vreo zece metri în spatele lui.

Vestea proastă o aflasem, însă, la vreo douăzeci de ore de la decolare, când ni se transmisese de pe Pământ că Doi pierdea în continuare presiune. Obiectul care-l lovise putea să le atingă şi pe celelalte trei, ceea ce ar fi dus la oprirea zborurilor spaţiale. Exista posibilitatea reorganizării întregului sistem pe bază manuală, dar procesul ar fi durat cel puţin câteva luni, poate chiar ani, atrăgând după sine prăbuşirea economiei planetare. Mai rău, vieţile câtorva mii de oameni, aflaţi dincolo de fruntariile Terrei, ar fi fost puse în pericol.

Era o ipoteză ce provoca frisoane de groază. Nici eu, nici Joe n-am comentat situaţia, dar faptul în sine nu era de natură să-l încânte pe colegul meu, şi, la drept vorbind, nici eu nu mă simţeam în largul meu.

Pământul se afla la o distanţă de două sute de mii de kilometri, dar lui Joe nu părea să-i pese. Era concentrat asupra corzii sale de legătură şi-şi controla cartuşele din pistolul cu reacţie. Voia să aibă siguranţa că va ajunge cu bine pe Computer-Doi şi că se va întoarce sănătos acasă.

Dacă n-ai mai fost niciodată în spaţiu, rămâi surprins cât de uşor te acomodezi, atunci când n-ai încotro. Nu vreau să spun că a fost un calvar, dar nici o joacă de copii. Recunosc, am irosit cam jumătate din combustibil, dar, până la urmă, am ajuns cu bine pe Computer-Doi. N-am făcut nici un zgomot când ne-am lovit de el. (Fără îndoială că se aude şi în vid, deoarece vibraţia se propagă prin materialul metaloid din care sunt confecţionate costumele noastre spaţiale, aşa că ştiu precis că n-am făcut zgomot. N-a existat decât un soi de fâşâit.)

Din cauza impactului, orbita lui Computer-Doi a suferit o uşoară modificare, dar am remediat situaţia fără să pierdem prea mult combustibil. Oricum, Computer-Doi ne-a dat o mână de ajutor, fiindcă, din câte ne-am putut da seama, funcţiunile lui exterioare nu fuseseră afectate.

Mai întâi, am verificat partea de suprafaţă. Eram aproape siguri că o pietricică străpunsese învelişul lui Computer-Doi, iar asta însemna că urma să găsim o gaură cu marginile sfâşiate. De fapt, două: una – pentru intrare, şi alta – pentru ieşire.

Şansa ca un astfel de lucru să se întâmple era de una la două milioane. O asemenea posibilitate putea să apară o dată la şase mii de ani. Nu era foarte probabil, dar era posibil. Iar şansele lui Computer-Doi de a fi lovit de un meteorit destul de mare pentru a provoca distrugerea lui erau de una la zece miliarde.

N-am vrut să-i comunic lui Joe gândurile mele, din cauză că el ar fi putut să-şi dea seama că ne expuneam la pericole similare. Orice izbitură aplicată trupurilor noastre fragile ne-ar fi provocat mult mai mult rău decât suferise vreodată maşinăria pe care o cercetam. Nu intenţionam să contribui şi eu la accentuarea nervozităţii sale.

Şi totuşi, nu un meteorit fusese vinovat de cele întâmplate.

— Ce-i asta? a întrebat Joe într-un târziu.

Obiectul în cauză arăta ca un mic cilindru şi era înfipt în peretele exterior al lui Computer-Doi. A fost primul lucru anormal descoperit. Diametrul lui era cam de un centimetru, iar lungimea de şase. Semăna cu o ţigară – asta o spun pentru cei care au mai apucat străvechiul obicei al fumatului.

L-am fixat sub fasciculele lanternelor noastre.

— Precis nu face parte din structura externă a computerului, am zis eu.

— Precis, m-a îngânat Joe.

Pe cilindru, era schiţată o spirală extrem de fină, care mergea de la un capăt la celălalt. În rest, nu atrăgea atenţia nici o altă particularitate. Obiectul era din metal, dar avea un aspect zgrunţuros.

— Nu e un material compact, a adăugat Joe.

Degetele sale înmănuşate au atins strania alcătuire; aceasta s-a desprins puţin din punctul de impact cu Computer-Doi, şi atunci am văzut gaura.

— Uite de ce nu mai avem presiune internă! am exclamat eu.

Mormăind ceva ininteligibil, Joe a dizlocat complet cilindrul şi acesta a început să plutească în spaţiu. Cu puţin efort, am reuşit să-l prindem. Lăsase în peretele lui Doi o gaură perfect rotundă, cu diametrul de o jumătate de centimetru.

— Chestia asta arată ca o carcasă. Presupun că nu are nimic în interior, a spus Joe.

Şi colegul meu l-a strâns între degete. Metalul era subţire, dar elastic. L-a strâns şi mai tare, şi suprafaţa cilindrului s-a îndoit. Sfârşindu-şi experimentul, şi-a deschis buzunarul, şi-a vârât „trofeul“ înăuntru, apoi a tras din nou fermoarul.

— Controlează tot exteriorul şi vezi dacă mai găseşti ceva, mi-a ordonat el. Eu mă duc înăuntru.

Nu mi-a luat mult timp să verific restul suprafeţei. Curând, l-am ajuns din urmă.

— N-am mai găsit nimic, i-am raportat eu. Nu-i decât o singură gaură.

— E de ajuns, a mârâit Joe, extrem de mohorât.

Se uita la pereţii netezi din aluminiu pe care îi cerceta cu lanterna, creând, fără să vrea, un minunat joc de lumini şi umbre.

Nu ne-a fost greu să astupăm gaura. În schimb, ne-a luat destul timp până am reconstituit atmosfera. Computer-Doi nu mai avea decât foarte mici rezerve de materii prime pentru atmosferă, iar comenzile trebuiau operate manual. Generatorul solar era, şi el, destul de afectat, dar, până la urmă, am reuşit să aprindem lumina.

După ce ne-am terminat treaba, ne-am scos mănuşile şi căştile, dar Joe, precaut, şi-a pus mănuşile în cască, iar pe aceasta şi-a agăţat-o la brâu.

— Vreau să le am la îndemână, dacă se întâmplă să scadă din nou presiunea.

I-am urmat exemplul. N-avea nici un rost să facem pe curajoşii.

Pe perete, chiar lângă fosta gaură, mai exista un semn. Îl observasem şi în raza lanternei, pe când lucram la reetanşare, dar acum, pe lumină, se distingea foarte clar.

— Ai văzut, Joe?

— Am văzut.

Era un fel de adâncitură în perete, îngustă şi nu foarte adâncă, aproape imperceptibilă, pe care o simţeai mai bine la pipăit. Avea cam un metru lungime şi lăsa impresia că un intrus ar fi râcâit peretele, ca să ia o mostră de metal. Locul respectiv era în mod cert mai puţin neted decât zonele învecinate.

— Cred că ar trebui să luăm legătura cu Computerul Central de jos, am spus eu, încruntându-mă.

— Zi „de pe Pământ"! Nu pot să sufăr jargonul ăsta de spaţiu, s-a răţoit Joe la mine. De fapt, urăsc tot ce ţine de spaţiu, fără excepţie. De-aia mi-am luat slujbă pe Pământ, sau, mă rog, aşa mi s-a părut...

— Joe, trebuie să luăm legătura cu Computerul Central de pe Pământ, am repetat pe un ton răbdător.

— De ce?

— Ca să le spunem că am descoperit defecţiunea.

— Serios? Şi ce am descoperit?

— Gaura, ai uitat?

— Pare straniu, dar îmi amintesc. Totuşi, ce anume a produs gaura? N-a fost un meteorit. Nu există meteorit care să lase o urmă perfect circulară, fără semne de îndoire sau de topire. În plus, nici un meteorit nu presară pe traseu asemenea obiecte.

Joe a scos cilindrul din buzunar şi a încercat să îndrepte porţiunea deformată.

— Spune-mi, cum s-a produs gaura? m-a întrebat el gânditor.

— Nu ştiu! n-am ezitat să recunosc.

— Dacă luăm acum legătura cu Computerul Central, cei de acolo ne vor întreba acelaşi lucru, iar noi nu vom şti ce să le răspundem. Are vreun rost să ne facem de râs?

— Joe, dacă nu luăm noi legătura, ne vor căuta ei.

— Ei şi! N-o să răspundem.

— Vor crede că am murit şi vor trimite o echipă să ne caute.

— Ştii tu cum lucrează Computerul Central... Tipii vor avea nevoie de două zile ca să hotărască ce e bine să facă. Până atunci, vom găsi ceva şi îi vom chema noi pe ei.

Structura internă a lui Computer-Doi nu fusese construită pentru locuit. În proiectele iniţiale, fusese prevăzută prezenţa ocazională şi de scurtă durată a depanatorilor. Era loc de manevră, erau stocuri de unelte şi provizii, dar, în schimb, nu existau fotolii. Bineînţeles, nu exista nici câmp gravitaţional şi nici o imitaţie, prin forţa centrifugă, a acestuia.

Pluteam amândoi prin aer, încolo şi încoace. Din când în când, ne loveam de pereţi şi eram împinşi uşor înapoi. Alteori, însă, ne agăţam unul de altul.

— Scoate-ţi piciorul din gura mea! a urlat Joe, dându-mi un brânci puternic.

Gestul lui pripit s-a dovedit a fi, însă, o gravă greşeală, pentru că amândoi am început să ne învârtim. Desigur, senzaţia noastră a fost total diferită. Era ca şi cum interiorul lui Computer-Doi ar fi prins să se rotească în jurul nostru, fenomen care ne-a provocat o stare extrem de neplăcută.

În antrenamentele de la sol, teoria mergea ca pe roate, dar cu practica stăteam prost. Foarte prost, chiar. În consecinţă, până când am reuşit să ne stabilizăm mişcarea, ne apucase o greaţă teribilă. Era ca un soi de rău de mare, sau rău de spaţiu, cum vreţi să-i spuneţi, care ne întorcea stomacul pe dos, mai ales că, în lipsa gravitaţiei, conţinutul nu se putea aşeza, ci plutea în jurul nostru, ca un nor de globule, aducându-ne la exasperare. Dar, până la urmă, coşmarul a luat sfârşit.

— E clar că Doi e defect, i-am zis lui Joe într-un târziu. Hai să mergem mai departe, să-i cercetăm măruntaiele...

Eram în stare de orice, numai să nu mă mai gândesc la interiorul *meu* zbuciumat. În plus, mi se părea că era absolut necesar să ne grăbim. Îmi imaginam cum acele obiecte necunoscute atacau Computer-Trei; poate şi Computer-Patru şi Unu. Mii de oameni din spaţiu depindeau de ceea ce făceam noi aici.

Joe era cam verde la faţă, dar a reuşit totuşi să-mi răspundă:

— Mai întâi, trebuie să cumpănesc bine lucrurile. Ceva a intrat în Computer-Doi. Nu e un meteorit, pentru că a înghiţit o porţiune perfect rotundă din perete. Bucăţica asta nu a fost tăiată, fiindcă nu am găsit nimic în interior. Tu ai avut cumva mai mult noroc?

— Nu, dar nici n-am căutat în mod special.

— Eu m-am uitat cu atenţie şi n-am găsit nimic.

— O fi căzut în afară.

— Cum ar fi posibil, dacă cilindrul a acoperit gaura, până în clipa în care l-am scos eu? Ai văzut tu ceva ieşind în afară după ce l-am îndepărtat?

— Nu.

— S-ar putea să găsim aici partea lipsă, dar mă îndoiesc. Parcă a fost dizolvată şi ceva a pătruns înăuntru.

— Dar ce anume? Şi cui îi aparţine?

— De ce pui întrebări la care nu există răspuns? a rânjit Joe. Dacă eram în secolul trecut, ţi-aş fi spus că ruşii ne-au atacat computerul. Nu te supăra, te rog! Ştiu sigur că, dacă ne-am fi aflat în aceeaşi perioadă, tu ai fi susţinut că americanii sunt de vină.

Dar eu hotărâsem să mă supăr şi, în consecinţă, i-am răspuns glacial:

— Ne trebuie o teorie pentru secolul *ăsta*, Iosif!

Încercasem să dau pronunţiei mele un accent rusesc exagerat.

— Atunci vom presupune că este vorba de vreun grup de disidenţi!

— În cazul ăsta, ar trebui să ne imaginăm nişte disidenţi suficient de dotaţi intelectual pentru a zbura în spaţiu, care ar fi avut posibilitatea să vină până aici înarmaţi cu un aparat neobişnuit...

— Dacă reuşeşti să te strecori ilegal în programul Computerului Central, zborul spaţial nu mai reprezintă o problemă, m-a contrazis Joe. Asemenea întâmplări au existat, de-a lungul timpului. Cât despre cilindru, el ne poate oferi o mulţime de surprize la o analiză minuţioasă pe Pământ – „jos“, cum aţi spune voi, cei înnebuniţi după spaţiu...

— Dar n-are sens ceea ce spui! am protestat eu. De ce-ar dori cineva distrugerea lui Doi?

— Să presupunem că ar exista un plan care ar viza stoparea zborurilor spaţiale...

— Toată lumea ar avea de suferit, chiar şi disidenţii...

— E adevărat, numai că, în acest fel, respectivii indivizi ar reuşi să capteze atenţia întregii planete şi ar deveni vedetele buletinelor de ştiri. Sau poate că vor să distrugă Computer-Doi şi apoi să ne ameninţe şi în privinţa celorlalte trei. Pagubele n-ar fi prea mari; în schimb, posibilităţile lor de acţiune ar fi nenumărate, toate implicând o publicitate imensă.

— Nu cred, am spus eu. E prea dramatic.

— Dimpotrivă, a rânjit Joe. Eu încerc să nu dramatizez deloc faptele.

Acum, colegul meu se apucase să verifice interiorul lui Doi, centimetru cu centimetru.

— Aş putea, de exemplu, a continuat el, să avansez teoria că obiectul nu e de provenienţă umană.

— Lasă-te de prostii!

— Vrei să-ţi aduc argumente în favoarea ei? După ce cilindrul a atins peretele, ceva din compoziţia lui a „mâncat“ o bucată de metal perfect rotundă şi a pătruns în interiorul lui Computer-Doi. Apoi s-a târât pe peretele interior, din care s-a mai ospătat puţin, lăsând în urma sa un şanţ. Ţi se pare cumva că acel *ceva* ar fi de provenienţă umană?

— După cunoştinţele mele, nu. Din păcate, însă, nici tu, nici eu nu suntem atotştiutori.

Joe s-a făcut că nu mă bagă în seamă, perorând mai departe:

— Întrebarea e cum a reuşit... obiectul respectiv... să intre în computer, care, la urma urmei, este foarte bine etanşat. A făcut-o într-un timp record, nemaipunând la socoteală şi distrugerea rapidă a sistemelor de autoetanşare şi de regenerare a atmosferei...

— Nu cumva *asta* căutai? l-am întrerupt, arătându-i cu mâna spre perete.

Joe a încercat să se oprească brusc, dar s-a dezechilibrat şi a fost împins înapoi.

— Asta e! a început să strige ca nebunul. Asta e!

Din cauza emoţiei care-l cuprinsese, dădea anapoda din mâini şi din picioare, ceea ce bineînţeles că înrăutăţea lucrurile. L-am înşfăcat zdravăn, şi un timp ne-am smucit amândoi în toate părţile. Joe a prins să mă porcăiască în toate felurile, aşa că i-am zis şi eu vreo două şi-am ieşit învingătoare. Întâmplarea face ca eu să înţeleg engleza perfect, chiar mai bine decât el; dar cunoştinţele lui de rusă sunt... fragmentare, ca să mă exprim eufemistic. Înjurăturile într-o limbă pe care n-o înţelegi au întotdeauna un efect mai dramatic.

— Uite-o! a exclamat el, când în sfârşit ne-am oprit din baletul nostru aerian.

Pe peretele interior al computerului a rămas o gaură micuţă, după ce Joe a scos din el un alt cilindru. Acesta semăna cu cel cules în exterior, dar era mai mic şi mai subţire. De fapt, aproape s-a dezintegrat la atingerea mâinilor noastre.

— Hai să ne uităm la computer! a strigat Joe.

Computerul era făcut praf, deşi, la prima vedere, nu ţi-ai fi dat seama. Nu vreau să spun că era ca un trunchi de copac mâncat de termite. La o privire superficială, ai fi putut jura că n-are nimic. Dar de aproape...

O parte dintre cipuri dispăruseră. Cu cât te uitai mai atent, cu atât constatai că numărul elementelor lipsă era mai mare. Dar şi mai tragic era că stocurile de piese de schimb, pe care computerul le folosea când se repara singur, pur şi simplu se evaporaseră. Îl scrutam, fără să scoatem o vorbă, şi descopeream în permanenţă alte şi alte goluri în structură.

Într-un târziu, Joe şi-a extras primul cilindru din buzunar şi l-a întors pe toate părţile.

— Presupun că drăcia asta distruge mai ales siliciul pur. Nu sunt sigur, dar am impresia că deşi carcasa e din aluminiu, capetele sunt din siliciu.

— Vrei să spui că e un soi de baterie solară?

— În parte, da. Aşa a făcut rost de energie când se afla în spaţiu – energie pe care a consumat-o ca să ajungă pe Computer-Doi, energie pentru a putea ronţăi o bucată din peretele lui, pentru a... habar n-am ce ar fi putut face... Energie pentru a supravieţui.

— Crezi că acest cilindru e viu?

— De ce nu? Cum bine ştii, Computer-Doi se poate repara singur. Poate să înlocuiască piese nefuncţionale din echipament, dar evident are nevoie de o magazie de piese de schimb. Dacă ar avea la dispoziţie suficiente piese, plus un program adecvat, ar putea chiar să construiască încă un Computer-Doi. El însă *are nevoie* de aceste lucruri, şi de aceea nu-l putem considera viu. În schimb, obiectul care-a intrat în măruntaiele lui pare că-şi face singur rost de rezerve. *Asta* mă face să-l suspectez că ar fi viu.

— Vrei să spui că avem de-a face cu un microcomputer destul de sofisticat pentru a fi considerat viu?

— Sincer să fiu, nu ştiu ce ar mai fi de adăugat, a murmurat Joe.

— Dar care din semenii noştri de pe Pământ ar fi capabili să construiască aşa ceva? am exclamat eu.

— Cine ţi-a spus că ar proveni *de pe Pământ*?

Următoarea descoperire am făcut-o eu. Obiectul acela arăta ca un stilou mai gros care plutea prin aer. L-am zărit cu coada ochiului şi mintea mea l-a înregistrat ca fiind un stilou.

În lipsa unui câmp gravitaţional, obiectele îţi ies din buzunar şi plutesc prin aer. N-ai cum să ţii un lucru într-un loc, decât dacă-l legi sau îl încui. Pixurile, monedele şi alte mărunţişuri care pot trece prin orificii mici ajung în aer şi încep să se mişte care încotro, după cum îi poartă curenţii sau propria lor inerţie.

În consecinţă, mintea mea a înregistrat „stilou"; am întins mâna să-l iau, dar, bineînţeles, nu l-am prins. O simplă mişcare înspre un anumit obiect îl face pe acesta să se îndepărteze, deoarece se formează un curent de aer care îl împinge. Ca să ai sorţi de reuşită, trebuie să ţii o mână deasupra lui şi să-l apuci cu cealaltă. În imponderabilitate, îţi trebuie două mâini, nu una, ca să apuci ceva. Am întâlnit şi oameni care pot s-o facă doar cu o singură mână, dar aceia sunt adevăraţi lupi de spaţiu...

M-am întors, aşadar, către obiect şi m-am concentrat asupra prinderii lui, când mi-am dat seama că el nu-mi apaţinea. M-am pipăit şi am constatat că stiloul meu se afla tot în buzunar.

— Joe, ai pierdut cumva un stilou? i-am strigat partenerului meu.

— Nu.

— Nici ceva care seamănă cu un stilou? Vreo cheie? O ţigară?

— Ştii doar că nu fumez!

Ce răspuns tâmpit!

— Şi totuşi, n-ai pierdut nimic? am insistat eu, exasperată. Cred că am vedenii.

— Ţi-am zis eu că-ţi lipseşte o doagă!

— Priveşte, băiete! Acolo! Şi acolo!

Şi Joe s-a repezit spre „stilou", cu intenţia vădită de a-l înhăţa. Aş fi putut să-i spun dinainte că n-avea nici o şansă.

Dar, deja, agitaţia noastră prin computer îl zgâlţâise oarecum pe acesta şi făcuse să iasă la iveală mai multe asemenea obiecte. Pluteau peste tot, duse de curenţii de aer.

În cele din urmă, am reuşit să prind unul. De fapt, s-a oprit el, chiar pe costumul lui Joe. L-am înşfăcat şi am început să strig. Joe s-a speriat şi m-a lovit, zburându-mi-l apoape din mână. Dar nu l-am scăpat.

— Ce zici de chestia asta? i-am atras atenţia.

Pe costumul lui, în locul unde fusese atins de obiect, rămăsese un cerculeţ strălucitor. Drăcovenia începuse să mănânce din el!

— Dă-mi-l mie! mi-a cerut Joe.

A luat cilindrul din mâna mea cu extremă gingăşie şi l-a sprijinit de perete pe orizontală, ca să-l ţină nemişcat. Apoi l-a dezghiocat, desprinzând cu atenţie metalul subţire, aidoma hârtiei.

În interiorul obiectului era ceva care semăna cu scrumul de ţigară, dar care strălucea în lumină ca o ţesătură metalică. Totodată, părea că posedă şi o anumită umiditate. Se mişca incert, ca şi cum ar fi căutat orbeşte ceva. Un capăt de-al său a atins peretele şi a încremenit. Joe l-a îndepărtat cu degetul, fără un efort prea mare.

— E uleios, a spus el, frecându-şi arătătorul de degetul mare.

Viermele de metal – căci asta părea să fie – rămăsese nemişcat după ce-l atinsese Joe. Eu, în schimb, mă răsuceam pe toate părţile, ca un veritabil contorsionist, chinuindu-mă să mă verific din cap până la picioare.

— Nu cumva am şi eu vreunul pe costum? am întrebat disperată.

— Nu văd nici unul.

— Te rog, *uită-te* la mine! Tu trebuie să mă supraveghezi pe mine tot timpul, iar eu voi face acelaşi lucru pentru tine. Dacă ne distrug costumele, nu ne mai putem întoarce pe navă.

— Mişcă-te în permanenţă, m-a sfătuit Joe.

Era de-a dreptul înspăimântător să fii înconjurat de creaturi capabile să-ţi devoreze costumul la cea mai mică atingere. Când mai vedeam câte una, încercam s-o prindem şi să ne ferim de ea în acelaşi timp, ceea ce făcea lucrurile aproape imposibile. Un vierme lung s-a prelins foarte aproape de piciorul meu; am încercat să-l lovesc, fără să-mi dau seama de stupiditatea unui asemenea gest, pentru că, dacă-l nimeream, mi se putea lipi de costum. Dar curentul de aer format de mişcarea mea l-a împins către perete, iar el a rămas agăţat acolo.

Joe a întins mâna după el, dar s-a grăbit prea mult. Trupul i-a ricoşat şi tovarăşul meu s-a rostogolit peste cap, până când a izbit peretele cu un bocanc, chiar lângă locul unde se lipise micul monstru. Când, în sfârşit, şi-a recăpătat echilibrul, am văzut că cilindrul încă mai era acolo.

— Nu l-am strivit, nu-i aşa?

— Nu, dar nici mult n-a lipsit. L-ai ratat la mustaţă. Nesimţitul, însă, a rămas locului.

Obiectul în cauză era de două ori mai lung decât cel pe care-l „pescuisem“ anterior. De fapt, era ca două cilindre puse cap la cap, locul unde se sudaseră fiind mai îngust.

— Actul de reproducere, m-a lămurit Joe, în vreme ce desfăcea învelişul de metal.

De data aceasta, înăuntru se afla doar un soi de praf, dispus în linie dreaptă, de-o parte şi de alta a locului de sudură.

— De aici, reiese că mor repede, a comentat colegul meu, vizibil relaxat. Cred că suntem în siguranţă.

— Chiar că arată ca nişte organisme vii, am zis eu, deloc încântată.

— Cred că aspectul lor sugerează mai mult decât atât. Sunt viruşi, sau un fel de echivalent al lor.

— Ce tot îndrugi acolo?

— Cu toate că sunt tehnician de calculatoare, şi nu microbiolog, ştiu că viruşii de pe Pământ sau, mă rog, „de jos“, sunt formaţi dintr-o moleculă de acid nucleic, protejată de o membrană de proteine. Când un virus invadează o celulă, mai întâi îi străpunge membrana, folosind o anumită enzimă, şi acidul nucleic pătrunde înăuntru, lăsându-şi învelişul proteic afară. În interiorul celulei atacate găseşte suficient material ca să-şi facă o nouă manta. De fapt, începe să se reproducă. Fiecare nou virus îşi creează propria membrană proteică. Astfel, celula atacată este distrusă, şi în loc de un singur virus avem de-a face acum cu câteva sute. Acest scenariu îţi pare cumva cunoscut?

— Da, foarte cunoscut. Aici se întâmplă acelaşi lucru. Doar un lucru nu mi-e clar, Joe: de unde au venit?

— În mod clar, nu de pe Pământ şi nici de pe vreo altă colonie umană. Bănuiesc că aceste... fiinţe călătoresc prin spaţiu, până întâlnesc un mediu potrivit reproducerii lor. Caută obiecte masive din metal pur. Nu cred că pot folosi minereuri.

— Dar obiectele din metal pur, având ca elemente componente siliciul şi alte câteva materiale savuroase de felul ăsta, sunt produse numai şi numai de către reprezentanţii vieţii inteligente! Ele nu se găsesc ca atare în natură.

— Exact. Iată încă o dovadă a faptului că viaţa inteligentă este un lucru obişnuit în Univers. Altfel cum ar fi supravieţuit viruşii? De asemenea, e clar că viaţa inteligentă a apărut cu mult timp în urmă – poate chiar cu zece miliarde de ani –, de vreme ce a permis evoluţia pe bază de metal, care a produs organisme vii prin combinaţia metal/siliciu/ulei, spre deosebire de varianta noastră, bazată pe triada acid nucleic/proteine/apă. În acest răstimp infinit de lung, a existat şi un moment care a permis apariţia unui parazit al produselor erei spaţiale.

— Vrei să spui că, ori de câte ori o formă inteligentă de viaţă atinge stadiul de civilizaţie spaţială, ea e infestată de paraziţi?

— Întocmai. Iar fenomenul acesta trebuie ţinut sub control. Din fericire, aceste fiinţe mor repede, mai ales într-un stadiu incipient al reproducerii. Mai târziu, când vor deveni destul de puternice ca să iasă din Computer-Doi, presupun că vor avea o membrană mult mai groasă, un nucleu mult mai stabil şi că vor fi pregătite să pornească mai departe, aidoma unor spori, plutind prin spaţiu încă un miliard de ani, până când vor găsi o altă gazdă. Sunt sigur că atunci nu vor mai putea fi stârpite atât de uşor.

— Şi cum ai de gând să le vii de hac?

— Aşa cum am făcut-o şi până acum. Când am atins substanţa din interiorul primului virus, după ce l-am dezghiocat, am constatat că a murit imediat. Cu al doilea s-a întâmplat altceva – din cauza loviturii, peretele de care se prinsese a vibrat şi asta a fost de ajuns ca să-l distrugă. Prin urmare, dacă-i zguduim puţin, îi terminăm pe toţi.

Nu mai era nevoie de explicaţii suplimentare. Joe şi-a pus tacticos mănuşile şi apoi a izbit peretele din faţa lui cu o mână. Acest gest l-a împins spre alt perete, căruia i-a aplicat o nouă lovitură.

— Fă şi tu la fel, mi-a strigat el.

M-am pus şi eu pe treabă. Vreme îndelungată, ne-am tot izbit de pereţi, ceea ce nu era deloc uşor în lipsa unui câmp gravitaţional, cu atât mai mult cu cât trebuia să producem nişte vibraţii destul de puternice. Câteodată, nici nu nimeream peretele sau îl loveam fără putere; în schimb, noi eram azvârliţi cât colo. Curând, am început să gâfâim din cauza efortului susţinut. Şi totuşi, ne mai obişnuisem cu condiţiile din spaţiu, iar greaţa nu ne mai chinuia.

După ce am mai strâns câţiva viruşi, am văzut că aveau numai praf înăuntru. În mod cert, erau adaptaţi la obiecte spaţiale automatizate *goale*, care, ca şi computerele moderne, erau lipsite de vibraţii. Presupun că aşa fusese posibil să apară asemenea structuri fragile, suficient de instabile pentru a avea proprietăţile unor organisme rudimentare.

— Crezi că i-am omorât pe toţi, Joe? l-am întrebat.

— De unde să ştiu? a mormăit el. Dacă a mai rămas vreunul, o să-i mănânce pe cei morţi ca să-şi facă rost de rezerve de metal şi o s-o ia de la început. Hai să ne mai izbim puţin de pereţi!

Aşa am făcut, până ce am fost suficient de obosiţi ca să nu ne mai pese dacă a mai rămas vreunul în viaţă.

— Cred că tipii de la Asociaţia Planetară pentru Dezvoltarea Ştiinţei vor fi foarte supăraţi că i-am omorât pe toţi, am spus eu într-un târziu, gâfâind.

— Auzi, misiunea noastră e să salvăm Computer-Doi, câteva mii de vieţi omeneşti şi, pe deasupra, şi vieţile noastre! m-a repezit Joe. Să hotărască ei dacă Doi merită să fie reparat sau dacă va fi nevoie să construiască altul. Asta e treaba lor. În plus, cei de la APDS pot studia şi viruşii morţi, aduşi de noi, ceea ce ar fi o treabă serioasă. Iar dacă vor de-ăia vii, s-or mai găsi câţiva de sămânţă, plutind prin spaţiu. N-au decât să-i caute personal, dar să fie atenţi la costume. În spaţiu deschis, cred că nu funcţionează sistemul de lichidare prin vibraţii.

— În regulă, am spus eu, încercând să-l potolesc. Până una-alta, hai să comunicăm Computerului Central că punem în funcţiune o parte din Doi şi că rămânem aici până soseşte o echipă pentru reparaţii capitale – fireşte, pentru a preveni o nouă infestare. Între timp, ar fi bine să le sugerăm să instaleze pe celelalte computere un sistem de producere a vibraţiilor, la cel mai mic semn de depresurizare.

— Simplu ca bună ziua, a rânjit Joe sardonic.

— Noroc că i-am descoperit la timp.

— Stai puţin, ce tot spui?

În ochii lui se citea o tulburare fără margini. Cum eu m-am arătat nedumerită, Joe s-a văzut nevoit să mă lămurească:

— Nu noi i-am descoperit pe ei, ci *ei ne-au descoperit pe noi.*

Dacă a fost posibil ca viaţa să evolueze pe bază de metal, crezi că forma asta fragilă şi neputincioasă e singura care există? Dacă cilindrii-viruşi comunică între ei prin imensitatea spaţiului? Dacă mai vin şi alţii spre noi? Alte specii, vreau să spun. Toate flămânde şi poftind la prospăturile unei culturi spaţiale intacte... *Alte specii*, înţelegi? Puternice, solide, care pot rezista în faţa vibraţiilor... Care se pot apăra de orice pericole... Care sunt pregătite să pătrundă în aşezările noastre spaţiale... Sau care, ferească Univac, pot invada Pământul, în căutare de metal... Ceea ce voi raporta, ceea ce *trebuie* să raportez este că *ei ne-au găsit!*

Scurtă prezentare la

BUN GUST

Spre sfârşitul lui 1975, Alan Bechtold, care conducea o mică editură ce purta numele de *Apocalypse Press*, a vrut să scoată o serie cu tiraj limitat de povestiri science fiction individuale, scrise special pentru acest scop. După un an, toate drepturile reveneau autorului. Propunerea m-a încântat şi, în ianuarie 1976, am scris *Bun gust*, care, sincer vorbind, a reuşit să mă entuziasmeze. Consideram că realizasem un fundal social fascinant. Bechtold a publicat povestirea, dar ceilalţi scriitori care promiseseră să ofere şi ei povestiri nu s-au ţinut de cuvânt, fapt care, din păcate, a dus la înmormântarea proiectului.

În orice caz, după scurgerea intervalului de un an, i-am înmânat povestirea lui George Scithers, căci propria-mi revistă tocmai apăruse. Ea a fost publicată în numărul din toamna lui 1977 al lui *Asimov's*.

8. BUN GUST

1

Era cât se poate de clar pentru oricine că toate acestea nu s-ar fi întâmplat – familia nu ar fi fost făcută de ruşine şi lumea de pe Gammer nu ar fi fost şocată şi îngrozită – dacă Chawker cel Mic nu ar fi făcut Marele Tur.

Nu era propriu-zis ilegal să faci Marele Tur, dar, pe Gammer cel puţin, faptul respectiv nu era întru totul acceptat din punct de vedere social. Trebuie să recunoaştem că Chawker cel Bătrân fusese de la bun început împotrivă, dar mai apoi Doamna Chawker îi luase partea celui mic şi, uneori, nu te poţi pune cu mamele. Chawker cel Mic era al doilea copil al ei (amândoi băieţi, după cum se întâmplase să fie) şi, cum alţii nu mai putea să aibă, nu era de mirare că ţinea la el ca la ochii din cap.

Fiul ei cel mic vrusese să vadă Celelalte Lumi de pe Orbită şi promisese să nu stea mai mult de un an. Doamna jelise o vreme, lăsându-se pradă unei cumplite lâncezeli, apoi, în cele din urmă, se ştersese la ochi şi avusese o discuţie între patru ochi cu Chawker cel Bătrân – şi Chawker cel Mic plecase.

Acum se întorsese, exact după un an (era un tânăr care se ţinea întotdeauna de cuvânt; în plus, susţinerea financiară din partea Bătrânului ar fi încetat chiar dacă ar fi întârziat o singură zi), şi familia sărbătorea evenimentul.

Cel Bătrân îşi pusese o cămaşă nouă, neagră şi lucioasă, dar nu se abţinea să nu strâmbe în permanenţă din nas a neîncredere, şi nici nu catadicsea să întrebe oarece amănunte. Lumile Celelalte nu-l interesau – nu-l interesau *deloc* – cu felul lor primitiv de a mânca şi cu obiceiurile lor ciudate (care nu erau cu nimic mai bune decât cele ale pământenilor, despre care cei de pe Gammer nu aduceau *niciodată* vorba).

— Tenul ţi s-a pătat şi ţi s-a murdărit, Chawker cel Mic! a zis Cel Bătrân strângând din buze. (Folosirea numelui întreg îi arăta nemulţumirea.)

Tânărul a râs şi pielea curată a feţei sale oarecum înguste s-a încreţit.

— M-am ferit cât am putut de soare, Bătrâne al meu, dar cei de pe Lumile Celelalte nu îngăduiau asta întotdeauna.

Doamna Chawker nu îngăduia nici ea să se afirme aşa ceva despre fiul său şi, prin urmare, i-a luat apărarea, cu căldură în glas:

— Dar nu s-a pătat deloc, Bătrâne! A căpătat doar o nuanţă mai caldă.

— De la Soare, a mormăit nemulţumit Cel Bătrân. Te pomeneşti că s-o fi ocupat să şi scurme prin mizeriile lor de-acolo.

— De lucrat pământul, asta n-am făcut-o, Bătrâne al meu. E o muncă grea. Din când în când, însă, am vizitat cuvele de ciuperci.

Chawker cel Mare, mai în vârstă decât Cel Mic cu trei ani, cu faţa mai lată, mai împlinit la trup, dar în rest semănându-i mult, oscila între invidia că fratele său mai tânăr văzuse Celelalte Lumi de pe Orbită şi repulsia pe care acest gând i-o provoca.

— Ai mâncat din Baza lor, Cel Mic? a întrebat el.

— A trebuit să mănânc ceva, a răspuns Chawker cel Mic. Bineînţeles, au fost şi pachetele dumitale, Doamnă a mea. O adevărată salvare... uneori.

— Presupun, a intervenit din nou Cel Bătrân, dezgustat, că Baza era de nemâncat pe acolo. Cine ştie ce mizerii colcăie în ea!

— Nu-i chiar aşa, Bătrâne al meu!

Chawker cel Mic a făcut o pauză, ca şi cum ar fi încercat să aleagă cuvintele, apoi a ridicat din umeri.

— Păi, cum să zic, păstrează trupul şi sufletul dimpreună. Ajungi să te obişnuieşti cu ea. Mai mult de-atât nu voi spune... Dar, Doamnă Bătrână a mea, sunt *atât* de fericit că am ajuns acasă! Luminile sunt atât de calde şi de blânde!

— După câte văd, te-ai săturat de soare! a rânjit Cel Bătrân. *Ai ţinut însă morţiş* să te duci. În fine, bine ai revenit în Lumea interioară, cu lumina şi căldura controlate de noi, ferită de strălucirea şi dogoarea soarelui! Bine ai revenit în pântecul omenirii, cum spune proverbul!

— Şi totuşi, sunt fericit că am plecat, a mai spus tânărul. Vă daţi seama, opt lumi diferite îţi oferă o perspectivă pe care altfel n-ai cum s-o dobândeşti...

— Şi pe care ar fi fost mai bine să n-o ai, l-a mustrat Cel Bătrân.

— Nu sunt chiar atât de sigur de asta, a răspuns Chawker cel Mic, şi pleoapa de sus de la ochiul drept i-a tremurat abia perceptibil când a privit spre Cel Mare. Acesta a strâns din buze, dar nu a rostit nici un cuvânt.

2

A fost un adevărat ospăţ. Toţi s-au văzut nevoiţi să recunoască asta, şi în cele din urmă chiar Chawker cel Mic, care fusese cel mai lacom la început, a fost primul care a împins farfuria la o parte. N-avea de ales; altminteri, Doamna i-ar fi adus probă după probă din ceea ce părea a fi o cămară fără fund.

— Doamnă a mea, a vorbit el, plin de afecţiune, limba îmi este obosită. Nu mai pot să gust nimic.

— Nu mai guşti? s-a arătat mirată Doamna. Ce aiureli mai sunt şi astea? La aşa ceva te pricepi la fel de bine ca însuşi Marele Bătrân. Când aveai şase ani, erai deja un Degustător; doar ne-ai dovedit-o de atâtea ori. Nu era condiment pe care să nu-l poţi detecta, la vârsta când nici măcar nu puteai să le pronunţi numele cum trebuie.

— Papilele gustative îşi pierd fineţea când nu sunt folosite, a spus Chawker cel Bătrân, posomorât. Plimbatul prin Lumile Celelalte poate să strice omul de tot...

— Serios? Atunci hai să vedem, s-a răţoit Doamna. Cel Mic al meu, spune-i Bătrânului tău cel plin de neîncredere ce ai mâncat!

— În ordinea în care le-ai servit? a întrebat Chawker cel Mic.

— Exact. Demonstrează-i că-ţi aduci aminte.

Chawker cel Mic a închis ochii şi s-a încruntat puţin.

— Nu se poate spune că-i un test cinstit, a murmurat el. M-am bucurat atât de mult de gusturi încât nu am stat să le analizez. În plus, a trecut atâta vreme...

— Vezi, Doamnă, vezi? a rânjit Cel Bătrân. Găseşte scuze ca să n-o facă!

— Dar o să încerc, a adăugat repede tânărul. În primul rând, materialul de bază pentru tot ce am îmbucat aici provine din cuvele de ciuperci ale Sectorului de Est, mai precis dintr-al treisprezecelea coridor dinlăuntrul lui, zic eu, doar dacă nu cumva s-au produs mari schimbări în lipsa mea.

— Nu s-a schimbat nimic, aşa că ai dreptate, a exclamat Doamna cu satisfacţie.

— Şi a costat o avere, a adăugat Cel Bătrân.

— S-a întors fiul risipitor, s-a băgat în vorbă şi Chawker cel Mare, adoptând un ton cam acru, şi trebuie să tăiem ciuperca a mai grasă, cum zice proverbul... Spune adaosurile, Cel Mic, cu condimente cu tot, dacă poţi!

— Păi, a început Chawker cel Mic, primul strat a fost multă Dimineaţă de Primăvară, cu Frunze Proaspete pe deasupra, şi un praf de Spara-Rămurea...

— Perfect adevărat! a exclamat din nou Doamna, zâmbind fericită.

Chawker cel Mic a continuat – ţinându-şi mereu ochii închişi, pentru a-şi aminti – să descrie lista de bucate, punându-şi la încercare cu deosebită plăcere memoria gustativă, răsfoind parcă pe îndelețe aromele şi consistenţele probelor. A sărit peste cea de-a opta, dar apoi s-a întors la ea.

— Asta, a murmurat el, mă nedumereşte.

Chawker cel Mare a rânjit.

— Nu ţi-ai dat seama deloc despre ce este vorba?

— Ba firește că mi-am dat seama. Intuiesc aproape în întregime compoziţia. A fost Miel Zburdalnic – nu Miel Săltăreţ. Zburdalnic, chiar dacă bătea un pic înspre Săltăreţ.

— Haide, nu încerca să faci lucrurile să pară mai complicate decât sunt, l-a întrerupt fratele cel mare. Asta e simplu. Ce-a mai fost?

— Izmă-Verde dreasă cu o vagă urmă de Izmă-Amară, precum şi un praf de Sânge-Spumos... Dar a mai fost ceva pe care nu reuşesc să-l recunosc.

— A fost bun? a întrebat Chawker cel Mare.

— Bun? Azi nu e ziua potrivită pentru a mă întreba aşa ceva. Toate sunt bune, toate sunt gustoase. Chiar şi ceea ce nu pot să recunosc pare delicios. Se apropie de Gard-Viu-Înflorit, dar e mai bun...

— Mai bun, zici? l-a bătut pe umăr Chawker cel Mare, încântat. E-al meu!

— Ce vrei să spui cu „al tău“? s-a mirat Chawker cel Mic.

— Fiul meu care-a stat acasă n-a pierdut vremea degeaba cât timp tu ai fost plecat! a intervenit Cel Bătrân cu emfază. A pus la punct un program de calculator care a proiectat trei noi molecule aromatice biologic-compatibile, de un cert viitor. Însuşi Marele Bătrân Tomasz şi-a făcut loc pe limbă pentru una din creaţiile Celui Mare, chiar cea pe care tocmai ai gustat-o, Fiu Mic şi Umblăreţ, şi a apreciat-o foarte mult.

— De fapt, nu a zis nimic, Bătrâne al meu, l-a corectat Chawker cel Mare cu modestie.

— Expresia feţei lui nu avea nevoie de cuvinte, a intervenit Doamna.

— *Este* într-adevăr bun, a încuviinţat Chawker cel Mic, oarecum iritat că nu se mai afla în centrul discuţiei. O să concurezi pentru Premii?

— Poate, cine ştie..., a mormăit Chawker cel Mare, străduindu-se să pară indiferent. În tot cazul, nu cu aceasta – am denumit-o Lumină Purpurie, că veni vorba – ci cu alta, bănuiesc, mai potrivită pentru concurs.

Chawker cel Mic a ridicat din sprâncene.

— M-am gândit că...

— Ce anume?

— Că sunt gata să-mi iau picioarele la spinare ca să-mi caut un loc de odihnă şi să nu mă mai gândesc la nimic. Haide, Doamna mea, mai dă-mi creaţia Fratelui cel Mare şi să vedem ce concluzii pot trage în privinţa structurii chimice a Luminii Purpurii...

3

Atmosfera de sărbătoare din casa Chawker s-a întins pe durata unei săptămâni. Chawker cel Bătrân era binecunoscut pe Gammer şi se părea că jumătate din locuitorii lumii trecuseră prin Sectorul lui, cu precădere pentru a-şi potoli curiozitatea, cu alte cuvinte, pentru a vedea cu proprii lor ochi că Chawker cel Mic se întorsese nevătămat. Cei mai mulţi făcuseră remarci la adresa pielii lui, şi mai multe tinere femei întrebaseră dacă aveau voie să pună mâna pe obrazul lui, ca şi cum uşoara nuanţă de bronz ar fi fost un strat adăugat ulterior, ce putea fi simţit la pipăit.

Chawker cel Mic permisese să fie atins, arborând un aer de mărinimie satisfăcută, chiar dacă Doamna nu se arătase de acord cu aceste cereri obraznice.

Însuşi Marele Bătrân Tomasz coborâse din sferele sale cereşti şi apăruse în casa lor, la fel de dolofan pe cât şi-ar fi putut permite să fie orice locuitor al Gammerului şi nedând nici un semn că vârsta sau părul cărunt i-ar fi diminuat talentele cu care îl înzestrase natura. Era un Maestru Degustător cum poate că pe Gammer nu se mai întâlnise până atunci, în ciuda poveştilor despre Marele Bătrân Faldon, din urmă cu o jumătate de veac. Nu exista ceva care, o dată ajuns pe limba lui Tomasz, să nu-şi dezvăluie toate secretele în faţa lui.

Chawker cel Mic, care era departe de a fi socotit un ins modest atunci când se punea problema afirmării propriilor talente, nu se simţea ruşinat să recunoască faptul că toate calităţile sale înăscute, laolaltă, nu atingeau nici pe departe valoarea experienţei ilustrului personaj.

Marele Bătrân, care de aproape douăzeci de ani prezida festivalul anual al Premiilor, graţie inegalabilei sale iscusinţe, s-a interesat în amănunt despre Celelalte Lumi pe care nu apucase să le viziteze niciodată, lucru absolut firesc, de altfel. Pe tot parcursul întâlnirii s-a arătat extrem de indulgent, ba chiar i-a zâmbit Doamnei Chawker, ca şi cum ar fi vrut s-o asigure de sprijinul lui.

— Nu-i cazul să vă neliniştiţi, Doamnă, a spus el. Tinerii din ziua de azi sunt foarte curioşi. Pe vremea mea, eram foarte mulţumiţi să avem grijă de cilindrul nostru de treabă, cum zice proverbul; între timp, însă, s-au schimbat multe, şi o groază de semeni de-ai noştri pleacă să facă Marele Tur, cum este denumit îndeobşte. Poate că-i mai bine. Cunoaşterea Celorlalte Lumi – frivole, arse de Soare, hulpave, lipsite de adevărate papile gustative care să le ofere bucurie – îl ajută pe om să-l aprecieze cum trebuie pe frăţiorul cel mare, cum zice proverbul.

Marele Bătrân Tomasz era singurul gammerian pe care Chawker cel Mic îl auzise vreodată referindu-se la planeta lor ca la „frăţiorul cel mare“, chiar dacă această poreclă era întâlnită destul de des pe videocasete. Gammer era cea de-a treia colonie înfiinţată pe orbita Lunii, în zilele de pionierat ale celui de-al douăzeci şi unulea secol, dar primele două, Alfer şi Bayter, nu reuşiseră niciodată să devină viabile din punct de vedere ecologic.

Chawker cel Mic şi-a început relatarea cu precauţie, dându-şi silinţa să nu facă vreo gafă.

— Cei din Lumile Celelalte n-au contenit a-mi spune cât de mult a însemnat experienţa lui Gammer pentru toate lumile înfiinţate după aceea. Toate au avut de învăţat, spuneau ei, de la Gammer.

Tomasz radia de satisfacţie.

— Cu siguranţă, cu siguranţă... Bine spus!

— Şi totuşi, Mare Bătrân, a continuat tânărul, cu extremă prudenţă, într-atât de mare este iubirea de sine ce-i bântuie pe oamenii acelor locuri, încât se găsesc unii care să considere că au luat-o înaintea lui Gammer.

Marele Bătrân Tomasz a pufnit pe nas (niciodată să nu respiri pe gură mai mult decât este nevoie, nu obosea el să-i sfătuiască pe ceilalţi, căci în caz contrar, limba Degustătorului devine mai puţin simţitoare) şi l-a fixat pe Chawker cu ochii săi adânci şi albaştri, care arătau şi mai albaştri datorită sprâncenelor albe ca neaua.

Conştient de faptul că înainta pe o gheaţă subţire şi că tatăl său se uita urât la el, Chawker cel Mic a adăugat cu voce joasă:

— În ceea ce priveşte lucrurile pe care ei le preţuiesc, m-aş încumeta să afirm că nu sunt eu cel mai avizat să le judec...

— Ca şi cum ne-ar interesa pe noi ce anume preţuiesc *ei*! Spune-mi, însă, în peregrinările tale ai dat peste vreo lume în care să se ştie mai multe despre chimia alimentară decât ştim noi?

— Nu! Cu siguranţă, nu, Mare Bătrân! Din observaţiile mele, reiese că nimeni nu se ocupă cu asta. Toţi se bizuie pe descoperirile noastre şi nu le e ruşine s-o recunoască pe faţă.

Marele Bătrân Tomasz a pufnit din nou nemulţumit:

— Se pot bizui pe noi pentru a afla efectele primare şi cele secundare a o sută de mii de molecule, urmând ca în fiecare an să studiem, să definim şi să analizăm efectele a încă o mie. Se bizuie pe noi pentru a îmbunătăţi valorile dietetice ale elementelor chimice şi ale vitaminelor, până la ultimul amănunt. Dar mai ales, se bizuie pe noi pentru a revizui arta gustului, ducând-o până la cea mai subtilă şi mai alambicată nuanţă finală. Am sau n-am dreptate, tinere?

— Toţi recunosc asta fără ezitare.

— Şi unde găseşti calculatoare mai demne de încredere şi mai complexe decât ale noastre?

— Pentru domeniul nostru, nicăieri.

— Şi cu ce Bază te-au servit? a întrebat venerabilul bărbat, adăugând apoi, cu un umor sarcastic: Sau se aşteptau ca un tânăr gammerian să înfulece ca sălbaticii?

— Nu, Mare Bătrân, aveau şi ei Bază. Pe toate lumile pe care le-am vizitat exista câte o Bază; cât despre cele pe care nu le-am vizitat, mi s-a spus că şi locuitorii de acolo aveau aşa ceva. Până şi pe lumea unde Baza era considerată ca fiind bună mai ales pentru clasele inferioare...

Tomasz s-a înroşit de furie.

— Idioţii! a bombănit el.

— Lumi diferite, obiceiuri diferite, s-a grăbit Chawker cel Mic să preîntâmpine un eventual scandal. Dar chiar şi acolo, Mare Bătrân, Baza avea succes atunci când era nevoie de ceva care să fie ieftin şi hrănitor. Iar Baza tot de la noi o iau. Cu toţii au o specie de ciupercă adusă de pe Gammer.

— Ce specie?

— A-5, a spus Chawker cel Mic, cu un aer oarecum spăşit. Este cea mai robustă, susţin ei, şi cea care necesită o cantitate mică de energie.

— Şi cea mai grosolană, a completat Tomasz cu satisfacţie. Şi ce compuşi aromatici folosesc?

— În principiu, folosesc foarte puţine adaosuri...

Tânărul a căzut câteva clipe pe gânduri, apoi a adăugat:

— Pe Kapper, într-un loc, am descoperit o aromă la modă printre băştinaşi, care... promitea. Dar calităţile ei nu erau dezvoltate cum ar fi trebuit, iar când le-am oferit eşantioane din cele cu care mă înzestrase Doamna mea, au fost obligaţi să recunoască că, în comparaţie cu ale lor, erau precum este Gammer faţă de o pietricică de meteorit.

— Această întâmplare nu mi-ai povestit-o, a spus Doamna Chawker care, până atunci, nu se încumetase să intervină cu comentarii într-o conversaţie atât de importantă. Celor de pe Lumile Celelalte le-au plăcut specialităţile mele, nu-i aşa?

— Nu le-am dat de prea multe ori, a lămurit-o Cel Mic, zâmbind. Am fost prea egoist ca să mă lipsesc de ele, dar când am făcut-o, au ştiut să le aprecieze la adevărata lor valoare, Doamnă a mea.

4

Au trecut mai multe zile până când cei doi fraţi au reuşit să găsească o ocazie de a rămâne singuri.

— Nu ai fost deloc pe Kee? a întrebat Cel Mare pe un ton conspirativ.

— Ba da, a răspuns Chawker cel Mic, coborând vocea. Am stat, însă, doar vreo două zile. Preţurile erau prea mari...

— Nu mă îndoiesc că Celui Bătrân nu i-ar place să audă nici de astea două zile.

— Eu, unul, n-am de gând să-i spun. Dar tu?

— Termină cu întrebările prosteşti. Mai bine povesteşte-mi cum e acolo.

Chawker Cel Mic i-a istorisit cu jumătate de gură întâmplări de pe Kee, oferindu-i anumite detalii, cuprins de stânjeneală, şi a încheiat zicând:

— Treaba e, frate al meu Cel Mare, că lor nu li se pare un lucru greşit. Ei nici măcar nu se gândesc la asta. Din această cauză, am ajuns să mă întreb dacă nu cumva, de fapt, nu există bine şi rău. Lucrurile cu care eşti deprins reprezintă binele, iar toate celelalte pe care nu le cunoşti sau de care nu vrei să ţii seama reprezintă răul.

— Încearcă să-i explici asta Celui Bătrân.

— Trebuie să recunoşti că tot ce gândeşte el e bine, iar deprinderile lui fac parte, în mod sigur, din aceeaşi categorie a binelui...

— Ce importanţă are ce recunosc eu sau nu? Cel Bătrân consideră că tot binele şi tot răul au fost puse pe hârtie de către întemeietorii Gammerului şi că totul se află într-o carte din care nu există decât un singur exemplar, aflat în posesia noastră, şi că, drept urmare, toate Lumile Celelalte vor greşi de-a pururi... Metaforic vorbind, desigur.

— Şi eu cred la fel, Cel Mare... metaforic vorbind. Totuşi, am fost teribil de tulburat când am constatat cât de calm privesc lucrurile cei din Celelalte Lumi. Am putut chiar... să-i văd înfulecând.

Un spasm de dezgust a brăzdat faţa Celui Mare.

— Ca animalele, vrei să spui?

— Problema e că nu arătau a animale, atunci când mâncau.

— I-ai privit cum omorau şi disecau acea... acea...

— Nicidecum, s-a grăbit Cel Mic să-l liniştească. I-am văzut doar când era totul gata. Mâncarea lor arăta ca nişte feluri de Bază şi mirosea în acelaşi chip ca nişte feluri de Bază. Îmi imaginez că avea gust de...

Chawker cel Mare s-a strâmbat, şi chipul său a căpătat o expresie de scârbă totală, ceea ce l-a îndemnat pe Cel Mic să se apere:

— Dar, la începuturile istoriei, a fost înfulecatul, ştii doar... Pe Pământ, vreau să zic. Şi ar fi posibil ca atunci când Baza a fost pentru prima dată făurită pe Gammer, să fi fost concepută în aşa fel încât să imite gustul hranei primitive.

— Prefer să nu-mi închipui aşa ceva, a mârâit Chawker cel Mare.

— Preferinţele tale nu contează!

— Înţelege că nu-mi pasă ce înfulecă ei. Dacă ar avea vreodată şansa să mănânce Bază adevărată – nu specia A-5, ci ciuperca grasă, cum zice proverbul – şi dacă ar avea adaosuri sofisticate, iar nu cine ştie ce gunoi primitiv, sunt sigur că ar începe să deprindă şi ei arta gustului şi nu s-ar mai gândi niciodată să se îndoape în mod sălbatic. Dacă ar putea să mănânce ce am conceput *eu*, şi tot ce voi concepe de acum încolo...

— Chiar ai intenţia de a concura pentru Premiu? l-a întrebat Cel Mic.

Chawker cel Mare a căzut câteva clipe pe gânduri, apoi a răspuns:

— Cred că da, frate al meu. Voi participa la concurs, chiar dacă nu voi câştiga, şi până la urmă tot voi izbândi. Programul pe care l-am făcut e diferit...

Pe măsură ce vorbea, Chawker cel Mare se entuziasma.

— Nu seamănă cu nici un program de calculator pe care să-l fi văzut sau despre care să fi auzit vorbindu-se vreodată; în plus, ţine cont că funcţionează. Totul este să...

Dintr-o dată, însă, fratele cel mare s-a ridicat de pe scaun şi şi-a întrerupt discursul, cu un aer stânjenit:

— Sper că nu te superi că *nu* o să-ţi vorbesc despre el... Nu i-am povestit nimănui.

Chawker cel Mic a ridicat din umeri.

— Ar fi o prostie să povesteşti cuiva. Dacă într-adevăr ai un program bun, poţi să devii bogat şi celebru, ştii foarte bine. Uită-te la Marele Bătrân Tomasz. Cred că au trecut treizeci şi cinci de ani de când a inventat Cântecul Coridorului, şi încă nu i-a publicat formula.

— Da, dar se cam bănuie cum a ajuns la el. Şi, după părerea mea, nici măcar nu e atât de...

Zicând aceasta, Chawker cel Mare a clătinat îndoielnic din cap, preferând să nu adauge ceva care să miroasă a lez-majestate.

— Motivul pentru care te-am întrebat dacă ai de gând să concurezi pentru Premiu..., a continuat Chawker cel Mic.

— Da?

— ... Este că mă cam gândeam să particip şi eu...

— Tu? Dar abia ai împlinit vârsta!

— Am douăzeci şi doi de ani. Te-ar supăra această posibilitate?

— Nu ai suficiente cunoştinţe, Fratele meu cel Mic. Ai lucrat vreodată la un calculator?

— Ce importanţă are? Calculatorul nu-i soluţia.

— Serios? Dar care e?

— Papilele gustative.

— Veşnica ia-şi-gustă-pe-papilă-şi-mai-încearcă-o-dată. Ştim cu toţi poezia asta şi pot şi eu să sar peste axa zero dintr-o dată, cum zice proverbul.

— Dar eu vorbesc serios, Cel Mare! Calculatorul nu-i decât punctul de plecare. Până la urmă, toate ajung pe limbă, indiferent de unde pleci.

— Şi bineînţeles că un Maestru Degustător precum flăcăul nostru Cel Mic poate face totul...

Chawker cel Mic nu era suficient de bronzat ca să nu se remarce faptul că se înroşise la faţă.

— Poate că nu Maestru Degustător, dar în orice caz Degustător, şi tu ştii asta! a mârâit el. Chestia este că, fiind plecat de acasă timp de un an, am ajuns să apreciez o Bază bună şi să-mi dau seama ce se poate face cu ea. Am învăţat destul... Uite cum stau lucrurile, Cel Mare: limba este tot ceea ce am, şi aş vrea să redobândesc banii pe care Cel Bătrân şi cu Doamna i-au cheltuit cu mine. Ai ceva de obiectat dacă mă înscriu şi eu? Ţi-e frică de concurenţă?

Chawker cel Mare a adoptat o atitudine distantă, uşor dispreţuitoare. Era mai înalt şi mai solid decât fratele său şi nu avea un aer prietenos.

— Nu mi-e frică de nici un fel de concurenţă. Dacă vrei să te înscrii, treaba ta, Copil cel Mic! Dar să nu vii apoi la mine să te vaiţi, când vei fi făcut de ruşine. Şi îţi spun ceva, Celui Bătrân n-o să-i placă să ajungi ca aluatul fără gust, cum zice proverbul.

— Nimeni nu-i obligat să câştige de la bun început. Chiar dacă nu obţin premiul cel mare, până la urmă tot voi izbândi, cum zice proverbul *tău*.

Rostind aceste cuvinte, Cel Mic s-a răsucit pe călcâie şi a plecat. Simţea că avea un chef nebun să se certe cu cineva.

5

Într-un târziu, lucrurile au intrat din nou în normal. Toţi cunoscuţii păreau să se fi săturat de poveştile despre Lumile Celelalte. Chawker cel Mic descrisese pentru a cincizecea oară animalele pe care le întâlnise şi negase pentru a o suta oară că ar fi văzut vreunul dintre ele omorât. Pictase cu ajutorul cuvintelor câmpurile de grâne şi încercase să explice cam cum arăta răsăritul soarelui scânteind peste bărbaţi şi femei şi clădiri şi câmpuri, prin aerul ce devenea încetul cu încetul albastru şi ceţos în depărtare. Explicase pentru a două suta oară că nu, nu semăna deloc cu efectul răsăritului de soare din încăperile de vizionare exterioară de pe Gammer (pe care, oricum, puţină lume se mai obosea să le viziteze).

Şi acum, că se terminase, parcă îşi dorea să mai fie oprit pe coridoare şi să fie întrebat diferite amănunte. Nu-i mai displăcea celebritatea. Stătea şi derula microfilmul la care obosise să se tot uite şi încerca să nu se arate plictisit în faţa Doamnei.

— Ce-i cu dumneata, Doamnă a mea? a întrebat el într-un târziu. Nu ai zâmbit deloc astăzi.

Mama lui şi-a ridicat privirea, gânditoare.

— Sufăr când văd neînţelegere între Cel Mare şi Cel Mic.

— Ei, şi dumneata...

Chawker cel Mic s-a ridicat nervos de pe scaun şi s-a dus la gura de ventilaţie. Era zi cu iasomie, şi mirosul îi plăcea. Ca întotdeauna, s-a întrebat în mod automat cum ar fi putut să-l îmbunătăţească. Era foarte slab, desigur; oricine ştia că mirosurile puternice de flori scădeau sensibilitatea limbii.

— Nu mi se pare deloc greşit, Doamnă a mea, a spus el pe un ton voit calm, faptul că m-am înscris şi eu la concurs. Este dreptul oricărui gammerian care a împlinit douăzeci şi unu de ani...

— Dar nu-i de bun gust să concurezi cu fratele tău!

— Bun gust! De ce nu? Concurez cu oricine. La fel şi el. Problema confruntării dintre noi constituie un detaliu minor. De ce nu ţi-ai spus că el concurează cu mine?

— E cu trei ani mai mare decât tine, Fiul meu Cel Mic.

— Şi probabil că va câştiga, Doamnă a mea. El are la dispoziţie calculatorul. V-a rugat cumva Cel Mare să mă convingeţi să renunţ?

— Nu, nu a făcut asta! Nu gândi aşa ceva despre fratele tău...

Doamna vorbea cu convingere, dar îşi ferea ochii de ai lui.

— Deci, după cum îmi dau seama, a reluat Chawker cel Mic, iubitul meu frate s-a gudurat pe lângă dumneata şi dumneata ai învăţat să dai glas gândurilor lui, fără să fie nevoie să o mai facă şi el. Şi toate astea din cauză că m-am calificat în turul preliminar, în pofida tuturor aşteptărilor lui.

— Oricine se poate califica, s-a auzit dinspre uşă vocea lui Chawker cel Mare.

Chawker cel Mic s-a răsucit pe călcâie.

— Chiar aşa? Atunci de ce te-a supărat asta? Şi de ce o sută de oameni nu au reuşit să se califice?

— Ce hotărăsc nişte nepricepuţi cu gustul slab contează prea puţin! Aşteaptă să ajungem în faţa juriului...

— De vreme ce te-ai calificat şi tu, Cel Mare, nu mai e nevoie să-mi spui cât de nesemnificativi sunt nişte nepricepuţi cu gustul slab!

— Fiu al meu, încetează! a intervenit Doamna, pe un ton destul de tăios. Poate că ar fi cazul să ne aducem aminte că este un lucru foarte neobişnuit să se califice atât Cel Mare, cât şi cel Mic aparţinând aceleiaşi unităţi.

Din respect faţă de Doamnă, cei doi fraţi s-au ferit să mai rupă tăcerea, dar privirile lor furioase spuneau totul.

6

Pe măsură ce zilele treceau, Chawker cel Mic era tot mai absorbit de pregătirea eşantionului final de Bază aromată, despre care papilele sale gustative şi zona sa olfactivă îi spuneau că nu se putea compara cu nici unul dintre cele ce poposiseră vreodată pe limbile gammerienilor.

A vizitat personal cuvele de Bază, unde delicios de dulcile ciuperci îşi trăgeau seva din dejecţiile urât mirositoare şi se multiplicau cu o viteză ieşită din comun – în condiţii ideale menţinute cu grijă – în douăzeci şi patru de tulpini principale, fiecare dintre ele cu soiurile ei.

(În general, Maestrul Degustător, dacă gusta Baza nearomată – ciuperca nealterată, cum se spunea –, putea să-i identifice sursa, mergând până la secţia şi coridorul respectiv. Nu numai o dată, Marele Bătrân Tomasz afirmase în public că el putea indica însăşi cuva şi, uneori, până şi zona cuvei, deşi nimeni nu-l pusese până atunci la încercare.)

Chawker cel Mic nu pretindea că ar avea enorma experienţă a lui Tomasz; cu toate acestea, şi-a pus la contribuţie buzele şi limba, plescăind şi ciugulind, până când s-a hotărât în privinţa tulpinei şi soiului pe care le dorea, cele care mergeau cel mai bine cu ingredientele pe care le amesteca în minte. Un bun Degustător, spunea Marele Bătrân Tomasz, era capabil să combine mental ingredientele şi să guste amestecul doar în imaginaţie. În cazul lui Tomasz, astea puteau fi, după ştiinţa tuturor, simple vorbe, dar Chawker cel Mic le luase în serios şi era sigur că avea să reuşească.

Pentru a face o treabă serioasă, închiriase un spaţiu la bucătării (altă cheltuială pentru sărmanul Cel Bătrân, deşi el personal se descurca cu o sumă mai mică decât cea cerută de Cel Mare). Totuşi, Chawker cel Mic nu s-a arătat nemulţumit căci, deoarece sărea peste etapa cu calculatorul, nu avea nevoie de prea multe. Maşinile de tocat, mixerele, cuptoarele, strecurătorile şi restul ustensilelor de bucătărie ocupau puţin spaţiu. Dar, mai ales, îl bucura faptul că avea la dispoziţie o hotă excelentă pentru mascarea şi evacuarea mirosurilor. (Toată lumea cunoştea poveştile de groază cu Degustătorii care fuseseră daţi de gol de o singură adulmecare a unui miros şi apoi descoperiseră că amestecul lor special ajunsese pe buzele tuturor, înainte de a fi fost prezentat juriului. Să furi produsul altuia nu era deloc de bun gust, cum ar fi zis Doamna, dar asemenea incidente se întâlneau destul de des şi nu exista un mijloc legal de a te apăra de spioni.)

Semnalul luminos a pâlpâit după un cod binecunoscut. Era Chawker cel Bătrân. Chawker cel Mic a simţit cum îl zguduie acelaşi fior de vinovăţie ca în urmă cu mulţi ani, când, copil fiind, şterpelise nişte probe de Bază păstrate pentru musafiri.

— Un moment, Bătrân al meu! a strigat el.

Şi, în mare grabă, a dat drumul hotei la puterea maximă, a încuiat dulapul, a măturat cu mâna ingredientele de pe masă, apoi a ieşit din încăpere, închizând repede uşa în urma lui.

— Iartă-mă, Bătrân al meu, s-a scuzat mezinul, încercând să pară degajat, dar titlul de Degustător e mai presus de toate...

— Înţeleg, a mormăit Cel Bătrân cu răceală, cu toate că nările lui adulmecaseră în jur, preţ de o clipă, ca şi cum şi-ar fi dorit să prindă izul fugitiv. În ultimul timp, însă, ai dat foarte rar pe-acasă, de uneori îmi vine să cred că ai pornit din nou în vreo aventură nebunească prin spaţiu. M-am văzut nevoit să vin aici ca să stau de vorbă cu tine...

— Nu m-ai deranjat deloc, Bătrân al meu! Să mergem în sala de odihnă.

Sala de odihnă se afla aproape şi, din fericire, era goală. Cel Bătrân a privit de jur-împrejur, părând mulţumit de faptul că nu-i deranja nimeni, ceea ce l-a făcut pe Cel Mic să ofteze neauzit. Ştia că îl aştepta o morală straşnică.

— Cel Mic, a vorbit Bătrânul într-un târziu, îmi eşti fiu şi îmi voi face datoria faţă de tine. Cu toate acestea, nu sunt dator numai să-ţi plătesc cheltuielile şi să am grijă să porneşti cu dreptul în viaţă. Sunt obligat să-ţi fac şi reproşuri, atunci când vine vremea lor. Cine vrea Bază din cea bună nu trebuie să se oprească doar la gunoaie împuţite, cum zice proverbul.

Chawker şi-a lăsat ochii în jos. Împreună cu fratele său, se număra printre acei treizeci de tineri care se calificaseră în faza finală a concursului ce urma să aibă loc cel mai târziu într-o săptămână, şi circula zvonul că Chawker cel Mic obţinuse un rezultat mai bun decât Chawker cel Mare.

— Bătrâne al meu, l-a întrerupt el, oare o să-mi ceri să mă străduiesc mai puţin, de dragul fratelui meu?

Tatăl lui a clipit scurt, a nedumerire, şi Chawker cel Mic şi-a închis repede gura. În mod clar, o luase într-o direcţie greşită.

— Nu îţi cer să faci mai puţin decât eşti în stare, ci mai mult! a bombănit Bătrânul. Gândeşte-te numai la ruşinea pe care ne-ai adus-o săptămâna trecută, când te-ai purtat ca un neghiob în faţa lui Stens cea Mare.

Pe moment, lui Chawker cel Mic îi veni greu să-şi amintească despre ce era vorba. Nu se întâmplase absolut nimic cu Stens cea Mare – o tânără prostuţă care, atunci când îi ieşea în cale, provocându-l la o discuţie, reuşea să-l plictisească de moarte.

— Stens cea Mare? Ruşine? Cum aşa?

— Să nu-mi spui că nu-ţi aduci aminte toate prostiile pe care i le-ai îndrugat. Stens cea Mare a repetat totul Celui Bătrân şi Doamnei sale, care sunt buni prieteni ai familiei noastre, şi acum se vorbeşte despre asta în tot Sectorul. Ce te-a apucat să critici obiceiurile de pe Gammer?

— Dar nu am făcut aşa ceva! Ea m-a întrebat despre Marele Tur, şi eu i-am spus acelaşi lucru pe care îl repetasem şi celorlalţi...

— Nu ai afirmat tu că femeilor ar trebui să li se dea voie să meargă şi ele în Marele Tur?

— Aha!

— Da, aha!

— Dar, Bătrâne al meu, singurele mele cuvinte au fost că dacă o să facă şi ea Marele Tur n-o să mai fie nevoie să pună atâtea întrebări, şi când s-a arătat şocată de o asemenea sugestie, i-am spus că, după părerea mea, cu cât gammerienii vor vedea mai mult din Lumile Celelalte, cu atât va fi mai bine pentru noi toţi. Eu zic că alcătuim o societate prea închisă şi, Bătrâne al meu, nu sunt primul care afirmă asta.

— Da, am auzit că există unii radicali care susţin asemenea prostii, dar nu în Sectorul nostru şi, cu siguranţă, nu în familia noastră. Avem o vechime mult mai mare decât Celelalte Lumi, suntem o societate mai stabilă şi mai cuviincioasă şi, în plus, nu avem problemele lor. Există oare criminali printre oamenii noştri? Există oare corupţie?

— Dar, Bătrâne al meu, toate aceste avantaje sunt plătite cu preţul imobilităţii şi al unei morţi-vii. Cu toţii suntem atât de constrânşi, atât de îngrădiţi...

— Ce pot să ne înveţe Celelalte Lumi? Nu te-ai bucurat că te întorci acasă, în Sectoarele închise şi confortabile din Gammer, cu coridoarele lor scăldate în lumina aurie a propriei noastre energii?

— Da... ai dreptate, numai că, vezi tu, există atâtea lucruri pe Lumile Celelalte cu care aş fi vrut tare mult să mă obişnuiesc...

— Şi cam care ar fi acelea, nebunul meu Fiu cel Mic?

Chawker cel Mic şi-a înghiţit cuvintele. Apoi, după o pauză, a murmurat:

— Ce rost are să fac simple afirmaţii? Când voi putea demonstra că o anumită cale de pe una dintre Lumile Celelalte e mai bună decât cea de pe Gammer, voi veni şi cu dovada. Până atunci, e zadarnic să înşirăm vorbe goale...

— Ai trăncănit deja prosteşte, fără cap şi coadă, Fiul meu cel Mic, de putem zice că aventura ţi-a făcut al naibii de rău... Dacă ţi-a mai rămas cumva puţin respect faţă de mine, după Marele Tur al tău, pe care Doamna ţi l-a obţinut cu tot soiul de cuvinte dulci, împotriva voinţei mele, Gammer ştie cum, sau dacă pui la socoteală faptul că încă nu-ţi refuz nimic din ceea ce creditul meu îţi poate oferi, o să-ţi ţii gura închisă de-acum încolo. Să nu crezi că mă va împiedica oarecine de a te trimite de la casa mea, dacă ne faci de ruşine. Atunci vei putea să-ţi continui Marele Tur, cât o ţine Orbita – şi să nu-mi mai fii fiu!

— Precum ţi-e voia, Bătrâne al meu! a rostit Chawker cel Mic cu voce înceată. Pe viitor, de nu voi avea dovezi, nu voi mai scoate o vorbă.

— Şi cum n-o să ai niciodată dovezi, a adăugat Cel Bătrân înverşunat, o să fiu mulţumit dacă o să-ţi ţii cuvântul.

7

Finalele anuale reprezentau cel mai mare prilej de sărbătoare, cel mai important eveniment social, cea mai mare efervescenţă, din toate punctele de vedere, de pe tot parcursul anului. Toate cele treizeci de feluri de Bază rafinat aromatizate fuseseră preparate. Fiecare dintre cei treizeci de arbitri urma să guste fiecare fel, la intervale îndeajuns de lungi pentru a-i lăsa timp limbii să-şi revină. Fenomenala festivitate avea să dureze toată ziua.

Şi totuşi, din respect faţă de cinste, gammerienii erau nevoiţi să recunoască faptul că nu toţi cei aproape o sută de câştigători care luaseră premiul cel mare şi intraseră în istoria lumii lor inventaseră feluri de mâncare demne de a ocupa un loc în Marea Listă de Bucate. Unele fuseseră uitate, iar altele erau acum considerate mâncăruri obişnuite. Pe de altă parte, cel puţin două dintre mâncărurile favorite ale gammerienilor, combinaţii servite în permanenţă în restaurante şi preparate sistematic în case în ultimii douăzeci de ani, nu figuraseră printre primele trei ce dobândiseră laurii în anii în care participaseră la concurs. Catifeaua Neagră, a cărei combinaţie ciudată de ciocolată caldă şi flori de vişin o făcuse să devină prăjitura clasică, nici măcar nu ajunsese în finală.

Chawker cel Mic nu avea nici o îndoială în privinţa rezultatului. Era atât de increzător, încât s-a pomenit că îl păştea teribilul pericol de a se plictisi. A urmărit atent feţele arbitrilor, ori de câte ori aceştia luau un vârf de linguriţă din fiecare fel de mâncare, punându-şi-l apoi pe limbă. „Marii Judecători“ îşi controlau cu grijă expresiile întipărite pe chipuri, străduindu-se să le păstreze neutre, ca nişte măşti de plumb, pentru a nu se da de gol în faţa celorlalţi. Nici un arbitru autentic nu-şi putea permite să afişeze vreo expresie de uimire, sau să lase să-i scape un oftat de plăcere – şi cu atât mai puţin un fior de dezgust; se mulţumeau doar să treacă notele în cartelele de calculator pe care le purtau cu ei.

Chawker cel Mic s-a întrebat dacă aveau să reuşească să-şi stăpânească plăcerea atunci când vor gusta din creaţia lui. În ultima săptămână, amestecul său devenise perfect, atingând o culme a splendorii gustului ce nu putea fi depăşită, *nu* putea...

— Îţi numeri voturile? l-a întrebat în şoaptă Chawker cel Mare.

Chawker cel Mic a tresărit şi s-a întors rapid. Fratele său era îmbrăcat în purpură din cap până în picioare şi strălucea ca un soare.

— Haide, Cel Mare al meu, ştii doar că-ţi doresc succes! a spus el prietenos. Sunt cât se poate de sincer. Vreau să ieşi pe cel mai bun loc...

— Locul doi, dacă tu câştigi, nu-i aşa?

— Ai refuza locul doi, dacă aş câştiga?

— N-ai cum să obţii premiul cel mare! Am făcut o serie de cercetări. Ştiu care este tulpina ta de Bază, îţi ştiu şi ingredientele...

— Şi tot timpul ăsta, cât te-ai jucat de-a detectivul, de preparatele tale te-ai mai ocupat?

— Nu-mi purta mie de grijă! Nu mi-a luat mult să aflu că nu există nici o posibilitate ca, din combinarea ingredientelor tale, să iasă ceva valoros.

— Presupun că treaba asta ai verificat-o cu calculatorul...

— Da, aşa e.

— Atunci stau şi mă întreb cum de am ajuns în finală... Poate că nu cunoşti toate amănuntele despre ingredientele mele. Fii atent, Cel Mare, numărul de combinaţii efective chiar numai între câteva ingrediente este astronomic, dacă luăm în considerare diferitele proporţii posibile, precum şi posibilele tratări înainte şi după amestecare, şi ordinea amestecării şi...

— Nu am nevoie să-mi ţii prelegeri, Cel Mic!

— Atunci ştii că nu există calculator care să fi fost programat să atingă complexitatea unei limbi experimentate. Pe de altă parte, poţi să adaugi unele ingrediente în cantităţi atât de mici încât să nu fie detectate nici măcar de limbă, şi totuşi asta să-i dea o aromă care să reprezinte o schimbare clară.

— Asemenea trucuri te-au învăţat tipii din Lumile Celelalte, puştiule?

— Ba le-am învăţat singur.

Şi Chawker cel Mic s-a îndepărtat, înainte de a deveni nervos până într-atât încât să înceapă să vorbească prea mult.

8

Nu exista nici o îndoială că anul acesta, la fel ca şi în cei trecuţi, după mărturia cronicilor, Marele Bătrân Tomasz ţinea Comisia de Arbitrii în căuşul limbii, cum zicea proverbul.

Chawker cel Mic şi-a plimbat privirile de la un capăt la celălalt al lungii mese la care luaseră loc toţi arbitrii, în ordinea întâietăţii, având-l în centrul lor pe Tomasz. Datele fuseseră introduse în calculator; acesta tocmai dăduse rezultatul. Se lăsase o tăcere deplină în sala în care se aflau concurenţii, prietenii şi familiile lor, aşteptând gloria sau, cel puţin, consolarea de a putea gusta din toate preparatele înscrise în concurs.

Restul gammerienilor, probabil fără excepţie, priveau la holo-video. La sfârşit, aveau să se prepare cuptoare întregi din aceste mâncăruri, pentru o săptămână de ospăţ, fiindcă, de cele mai multe ori, opinia generală nu concorda întotdeauna cu cea a arbitrilor, deşi asta nu avea cum să influenţeze împărţirea premiilor.

— Nu îmi amintesc vreo decernare de premii la care să fi pus atât de puţin la îndoială hotărârea calculatorului, sau noi să fi fost întru totul de acord, şi-a început cuvântarea Tomasz.

Cei prezenţi în marea sală au înclinat din cap, şi-au zâmbit unii altora şi şi-au aruncat priviri de satisfacţie.

„Par sinceri, şi-a zis Chawker cel Mic, ca şi cum ar avea un cuvânt de spus în faţa Marelui Bătrân. Pesemne că eu sunt fericitul ales..."

— Anul acesta, a continuat Tomasz, am avut privilegiul să gust un fel de mâncare mai rafinat, mai ispititor, mai de ambrozie decât tot ce am gustat vreodată, martore fiindu-mi vârsta şi experienţa mea. Acesta este cel mai bun şi, trebuie să mărturisesc, nu-mi pot închipui cum ar putea fi perfecţionat.

Apoi, ridicând mâna în care ţinea Cartelele de Calculator, a declamat:

— Marele Premiu este acordat în unanimitate. Calculatorul a fost folosit doar pentru determinarea ordinii celorlalţi. Câştigătorul este... (pauză de efect, şi apoi anunţul magic, surprinzându-i pe toţi, cu excepţia celui în cauză)... Chawker cel Mic, pentru preparatul său intitulat Scufia de Zăpadă a Muntelui... Tinere, vino aici!

Chawker cel Mic s-a apropiat de Marele Bătrân pentru a primi premiul în bani, strângerile de mâini, ovaţiile, iar ceilalţi concurenţi au fost înştiinţaţi ce număr obţinuseră pe listă. Chawker cel Mare era pe locul cinci.

9

După o vreme, Marele Bătrân Tomasz l-a abordat pe Chawker cel Mic, luându-l de braţ.

— Ei, Chawker cel Mic, azi e o zi minunată pentru tine şi pentru noi toţi. Nu am exagerat, crede-mă! Felul tău de mâncare a fost cel mai bun pe care am pus vreodată limba... Şi totuşi, curiozitatea şi uimirea mea rămân treze. Ţi-am identificat toate ingredientele, dar n-am descoperit calea prin care combinarea lor a fost în stare să producă ceea ce a produs. Nu ai vrea să-mi împărtăşeşti secretul tău? N-o să mă supăr dacă o să mă refuzi, dar în cazul unei realizări atât de covârşitoare venind din partea cuiva atât de tânăr, a...

— O să vă spun, Mare Bătrân. De fapt, am de gând să vorbesc în faţa tuturor. I-am promis Celui Bătrân al meu că nu voi spune nimic până nu voi avea dovada. Dumneavoastră mi-aţi furnizat-o.

— Cum? a întrebat Tomasz, nedumerit. Ce fel de dovadă?

— De fapt, ideea acestui fel de mâncare mi-a venit pe Lumea Kapper, motiv pentru care l-am denumit Scufia de Zăpadă a Muntelui, în semn de omagiu. Am folosit ingrediente obişnuite, Mare Bătrân, alese toate cu grijă, în afară de unul singur.

Presupun că aţi identificat Zbucnetul-Grădinii...

— Într-adevăr, numai că există o uşoară modificare, cred eu, pe care nu am cercetat-o. Dar ce influenţă a avut Lumea Cealaltă, de care vorbeai, în treburile acestea?

— A avut, Mare Bătrân, pentru că nu era Zbucnetul-Grădinii, în tot cazul, nu produsul chimic. Am folosit un amestec complicat în locul lui, un amestec de a cărui natură nu pot fi sigur întru totul.

Tomasz s-a încruntat, cu o expresie de rău augur:

— Cu alte cuvinte, vrei să spui că nu mai poţi face încă o dată acest preparat?

— *Ba da*, îl mai pot face, fiţi sigur de asta, Mare Bătrân! Ingredientul la care mă refer este usturoiul.

— Ăsta nu-i decât termenul vulgar pentru Zbucnetul-Muntelui! s-a răţoit la el Tomasz.

— *Nu* Zbucnetul-Muntelui! Acesta este un simplu amestec chimic. Eu vorbesc de bulbul unei plante.

Marele Bătrân Tomasz a holbat ochii mari şi a căscat gura de uimire.

— Nici un amestec nu poate înlocui complexitatea unui produs natural, viu, Mare Bătrân! a continuat Cel Mic, plin de entuziasm. Pe Kapper am selecţionat o varietate deosebit de delicată pe care o folosesc la Baza lor. Cei de acolo, însă, o utilizează incorect, fără a-i aprecia în nici un fel potenţialitatea. Mi-am dat seama imediat că un gammerian poate s-o facă infinit mai bine, aşa încât am adus cu mine un număr de bulbi şi i-am folosit cât se poate de avantajos. Aţi afirmat că a fost cel mai bun fel de mâncare din Bază pe care l-aţi pus vreodată pe limbă, şi dacă există cumva altă dovadă mai puternică decât asta în ceea ce priveşte nevoia de deschidere a societăţii noastre, atunci...

Dar cuvintele i s-au stins pe buze, şi Chawker cel Mic şi-a întrerupt tirada, privindu-l alarmat pe Tomasz. Acesta se retrăgea cu iuţeală din faţa lui şi bolborosea incoerent:

— A crescut... din mizerie... din praf... am mâncat...

Marele Bătrân se lăudase adesea că avea un stomac atât de zdravăn încât nu vomase niciodată, nici măcar în copilărie. Totodată – acesta era un fapt cert – *nimeni* nu vomase vreodată în marea Sală de Decizii...

Venise însă vremea ca Marele Bătrân să stabilească un precedent în ambele cazuri.

10

Chawker cel Mic nu îşi recăpătase calmul. Era şi greu să redevină calm, într-o asemenea situaţie. Dacă Chawker cel Bătrân îl condamnase la exil, atunci urma să-i facă pe voie. Nu avea să se mai întoarcă niciodată pe Gammer.

Cel Bătrân nu venise să-l vadă la plecare. Nici Cel Mare, bineînţeles. Nu conta; oricum, Chawker cel Mic îşi jurase în sinea lui că se va descurca şi fără ajutorul lor, chiar de-ar fi fost nevoie să se angajeze bucătar pe Kapper.

Doamna *era* însă acolo – singura persoană de pe tot terenul de decolare care venise să-l vadă plecând; singura care îndrăznise să-l accepte în postura de nimeni, în care ajunsese. Tremura şi arăta jalnic, iar pe Chawker cel Mic l-a apucat dorinţa disperată de a se justifica:

— Doamnă a mea, a exclamat el, într-o izbucnire de auto-compătimire, *nu e cinstit!* A fost cel mai bun fel de mâncare preparat vreodată pe Gammer. Marele Bătrân în persoană a spus asta, el, cu propria lui gură. *Cel mai bun!* Dacă avea bulb răzuit în compoziţie, asta nu înseamnă că mâncarea era rea; înseamnă că bulbul era bun. *Nu pricepi?*... Nu înţelegi că asta ne demonstrează faptul că trebuie să devenim o societate deschisă, că trebuie să învăţăm de la alţii, dar şi să-i învăţăm pe alţii, dacă nu vrem să ne stingem?

Platforma s-a clătinat, fiind pe cale de a porni în sus, spre navă. Doamna îl privea cu tristeţe, ca şi cum ar fi ştiut că nu avea să-l mai vadă niciodată.

Chawker cel Mic a început să se înalţe, stând aplecat peste balustradă.

— *Ce rău* am făcut, Doamnă a mea? a mai strigat el.

Şi ea i-a răspuns cu voce înceată, încărcată de durere:

— Nu înţelegi, Cel Mic al meu, că ceea ce ai făcut nu a fost de...

Zăngănitul sasului a acoperit ultimele ei două cuvinte, şi Chawker cel Mic a intrat în navă, lăsând pe vecie în urma lui imaginea Gammerului.

Scurtă prezentare la

CUM S-A ÎNTÂMPLAT

Nu tot ceea ce fac are succes. În iunie 1978, mă gândisem să scriu o parodie a istoriei universale, alcătuită dintr-o serie de episoade hazlii, asta pentru că-mi trecuse prin minte ceva ce mi se părea o primă scenă extrem de nostimă.

Din nefericire, episodul conceput pentru început a fost şi singurul amuzant pe care am izbutit să-l scriu. De aceea, am abandonat proiectul. Am denumit începutul cărţii-care-a-dat-greş *Cum s-a întâmplat*, i l-am oferit lui George Scithers şi a apărut în numărul din primăvară al lui *Asfam*.

9. CUM S-A ÎNTÂMPLAT

Fratele meu începuse să-mi dicteze în stilul său oratoric inconfundabil, stilul cu care vrăjise toate triburile, făcându-le să-l asculte încremenite:

— La început, cu exact 15,2 miliarde de ani în urmă, s-a produs o explozie uriaşă în Univers...

Dar eu mă oprisem din scris.

— Cincisprezece miliarde de ani? am întrebat pe un ton sceptic.

— Exact. Sunt în plină inspiraţie divină, să ştii.

— Nu-ţi pun la îndoială inspiraţia! (Şi bine făceam. Fratele meu e cu trei ani mai mic decât mine, dar nu îndrăznesc să-l contrazic. De fapt, dacă cineva ar îndrăzni să se îndoiască de inspiraţia lui, ar da pur şi simplu de bucluc.) Mă gândesc numai cum o să reuşeşti să spui povestea Creaţiei pe o perioadă de cincisprezece miliarde de ani...

— Aşa trebuie, atât a durat. Am totul aici, mi-a răspuns el, atingându-şi fruntea cu degetul. Nu uita că totul provine de la cea mai înaltă autoritate.

Eu, însă, îmi lăsasem deja stylusul deoparte.

— Ştii cât costă papirusul? l-am întrebat.

— Ce?

O fi fost el inspirat, ce-i drept, dar, după cum puteam să-mi dau seama, inspiraţia nu-i era de nici un folos în probleme meschine precum preţul papirusului. Am zâmbit în sinea mea şi am început să-i explic:

— Să zicem că descrii un milion de ani pe un sul de papirus. Asta presupune că vei avea nevoie de cincisprezece mii de suluri. Va trebui să vorbeşti până vei umple cincisprezece mii de suluri, şi ştii că eşti bâlbâit. Eu, în schimb, va trebui să le scriu, şi iar o să mi se pună cârcel. Şi chiar dacă ne-am putea permite să cumpărăm atâta papirus, chiar dacă tu nu te-ai bâlbâi, iar mie nu mi s-ar pune cârcel, cine ar fi în stare să copieze toată lucrarea? Ştii doar că avem nevoie de cel puţin o sută de copii, înainte de publicare. Altfel de unde vrei să încasăm drepturi de autor?

Fratele meu s-a gândit o vreme la cele auzite, apoi m-a întrebat cu naivitate:

— Crezi că ar trebui să mai reduc puţin?

— Puţin mai mult!

— Ce zici de o sută de ani?

— Ce zici de şase zile?

— Cum să înghesuim Creaţia în şase zile? a exclamat el îngrozit.

— Ăsta-i tot papirusul pe care-l avem. Ce părere ai?

— Of, bine, treacă de la mine! a murmurat el şi a început să dicteze din nou: „La început“... Doar şase zile, Aaron?

— Doar şase zile, Moise! i-am răspuns cu fermitate.

Scurtă prezentare la

IDEILE MOR GREU

În anii '50, revista *Galaxy Science Fiction*, editată de Horace L. Gold, se afla în fruntea publicaţiilor SF, la mare concurenţă cu *Astounding Science Fiction*. Dar Gold era un tip încăpăţânat şi dur cu ideile altora. Ajunsesem să nu-i mai suport ieşirile, aşa că am încetat să mai scriu pentru el.

Totuşi, în martie 1957, m-a rugat să-l mai pun încă o dată la încercare, promiţându-mi că nu avea să se arate nepoliticos în cazul în care nu i-ar fi plăcut povestirea mea. I-am mai acordat o şansă, pentru că, în ciuda manierelor sale necioplite, Horace îmi era drag. Atunci am scris *Ideile mor greu*, iar Horace mi-a publicat-o în numărul din octombrie 1957.

Deşi de atunci a trecut un sfert de secol, nu am inclus-o în nici unul dintre volumele mele, nu pentru că ar fi o lucrare proastă, ci pentru că e depăşită. De obicei, am grijă să-mi scriu povestirile în aşa fel încât să nu intre în conflict cu dezvoltarea ulterioară a ştiinţei, dar în cazul de faţă am dat greş. În 1957 se vorbea mult despre o călătorie pe Lună, dar omenirea nici măcar nu lansase vreun satelit pe orbită. Prin urmare, mi s-a părut că sunt în siguranţă dacă scriu despre o călătorie pe Lună. M-am gândit că nu voi fi depăşit de realitate prea curând – numai că n-a fost aşa. În câţiva ani, nu numai că aveam sateliţi pe orbită, dar deja o sondă înconjurase Luna şi fotografiase partea nevăzută.

Astăzi cred că-mi pot permite să fiu depăşit de evenimente. Întreaga tărăşenie are şansa de a deveni o experienţă plină de învăţăminte. Se poate vedea cum o idee care în 1957 părea potrivită pentru o povestire SF s-a răsuflat în numai câţiva ani. De aici putem trage concluzia că uneori ştiinţa ia prin surprindere până şi o imaginaţie cultivată.

10. IDEILE MOR GREU

I-au fixat strâns, ca să poată suporta şocul acceleraţiei, le-au înconjurat scaunele ultrasofisticate cu fluide şi le-au fortificat trupurile cu substanţe stimulative. Fireşte, când avea să vină vremea, puteau să-şi desprindă curelele şi să-şi extindă puţin raza de acţiune.

Costumul uşor, dintr-o singură bucată, le dădea iluzia libertăţii (şi, într-adevăr, era doar o iluzie). Aveau posibilitatea să-şi mişte braţele în voie, dar picioarele numai foarte puţin – reuşeau să întindă numai câte unul, pe rând, dar nu pe amândouă o dată. Puteau chiar să-şi schimbe poziţia şi să se încline puţin spre dreapta sau spre stânga, dar nu aveau voie să-şi părăsească fotoliile. Orice activitate era făcută numai în fotoliu. Mâncau, dormeau şi îşi satisfăceau alte necesităţi într-un mod care cu greu se putea numi adecvat. Pe scurt, timp de o săptămână (de fapt, ceva mai mult), erau condamnaţi să zacă într-un mormânt. Pentru ei, amănuntul că acel mormânt era înconjurat de imensitatea cosmosului nu prezenta nici o importanţă.

Cu acceleraţia se terminase. Începuse tăcuta şi monotona călătorie prin spaţiul care separa Pământul de Lună, şi cei doi bărbaţi s-au simţit cuprinşi de o spaimă imensă.

— Despre ce să vorbim? a întrebat Bruce G. Davis Junior cu o voce dogită.

— Nu ştiu, i-a răspuns Marvin Oldbury.

Din nou s-a lăsat tăcerea.

Cei doi nu erau prieteni. Până nu demult, nici măcar nu se cunoşteau. Întâmplarea făcuse să fie „încarceraţi“ împreună. Amândoi se oferiseră voluntari şi amândoi îndepliniseră toate cerinţele. Erau inteligenţi, necăsătoriţi şi perfect sănătoşi. Mai mult, ambii fuseseră supuşi unei psihoterapii complete, cu luni de zile înaintea acestui zbor. Sfatul de bază al psihologilor sunase cam aşa: „Vorbiţi! Vorbiţi încontinuu, dacă e nevoie! Nu vă lăsaţi în voia singurătăţii!".

— De unde ştiu ei ce e bine şi ce nu? a exclamat Oldbury.

Acesta era mai înalt şi mai voinic decât tovarăşul lui şi avea o faţă pătrată şi puternică. Un smoc de păr îi acoperea zona dintre cele două sprâncene negre.

Davis avea părul nisipiu şi pistrui pe faţă, un zâmbet oarecum agresiv şi umbre în jurul ochilor. Poate că de aceea privirile lui păreau prevestitoare de rău.

— De unde ştiu, cine?

— Psihologii. Mă refeream la sfatul lor de a vorbi. De unde ştiu ei că ajută?

— Ce le pasă? a răspuns Davis tăios. E un experiment. Dacă nu iese bine, următorilor o să le spună: „Nu scoateţi o vorbă!".

Oldbury şi-a întins braţele, şi degetele lui au atins pereţii semi-sferei înţesate cu aparate şi sisteme de informaţie. Putea să umble la comenzi, să regleze instalaţia de aer condiţionat, să apuce tuburile de plastic din care sugeau lichidul nutritiv lipsit de gust, să dea un cot dispozitivului de eliminare a gunoiului sau să pună mâna pe cadranele care controlau ecranul de vizionare.

Totul era scăldat în lumina blândă ce provenea de la bateriile solare plasate pe învelişul navei, iar energia pe care acestea o captau era, practic, inepuizabilă.

Slavă Cerului că nava fusese construită în aşa fel încât să se învârtă în jurul axei sale, şi-a zis Oldbury. În felul acesta se producea o forţă centrifugă care îi ţinea în fotoliu şi le permitea să-şi simtă greutatea. Fără stropul acela de gravitaţie, care le amintea de Pământ, n-ar fi reuşit să suporte drumul.

Şi totuşi, constructorii ar fi putut să facă nava mai spaţioasă. Ar fi putut să proiecteze echipamentul mai mic şi să le ofere celor doi oameni mai mult loc.

— N-ar fi fost rău să ne lase mai mult loc liber! a gândit el cu glas tare.

— De ce? s-a mirat Davis.

— Ca să ne putem ridica în picioare.

Davis a mormăit ceva neclar. Era singurul răspuns pe care se simţea în stare să-l dea.

— De ce te-ai oferit voluntar? l-a întrebat Oldbury.

— Ar fi trebuit să mă întrebi înainte de a pleca. Atunci ştiam mai bine. Voiam să fiu unul dintre primii oameni care au făcut înconjurul Lunii. Voiam să fiu erou la douăzeci şi cinci de ani... Eu şi Cristofor Columb, înţelegi?

Tânărul a făcut o pauză, şi-a răsucit nervos capul dintr-o parte într-alta şi a luat două înghiţituri de apă din tub.

— Numai că în ultimele două luni, pesemne din aceleaşi motive, a continuat el, în sufletul meu s-a născut dorinţa de a renunţa. În fiecare noapte, mă duceam la culcare năduşind şi jurându-mi că a doua zi îmi voi da demisia.

— Totuşi, nu ţi-ai dat-o.

— Fiindcă n-am putut. Am fost prea laş ca să recunosc că sunt un laş. Chiar şi atunci când mă fixau în fotoliu, eu voiam să strig: „Lăsaţi-mă în pace! Puneţi-l pe altul în locul meu!“ Dar nici atunci n-am fost în stare să recunosc adevărul.

Oldbury i-a adresat un zâmbet amar.

— Eu nici măcar n-aveam de gând să le spun. Le-am scris un bileţel în care mărturiseam că nu mai puteam să continui misiunea. Intenţionam să-l pun la poştă şi apoi să mă fac pierdut în deşert. Ştii unde e bileţelul acum?

— Unde?

— În buzunarul de la cămaşă. Uite-aici!

— Nu-i nimic, a mormăit Davis. Când ne întoarcem o să fim mari eroi: celebri şi tremurând din toate mădularele.

*

Lars Nilsson era un bărbat palid, cu ochi trişti, cu degete lungi şi oase proeminente. Era civil şi răspundea de proiectul spaţial de trei ani. În pofida tensiunii permanente şi a eşecurilor, slujba îi plăcea mult – până acum, până în momentul în care cei doi tineri fuseseră imobilizaţi în fotoliile navei.

— Mă simt ca şi cum aş face vivisecţie! a exclamat el.

Doctorul Godfrey Mayer, şeful secţiei de psihologie, părea la fel de îndurerat.

— Trebuie să acceptăm faptul că riscul e inevitabil. Ne-am dat toată silinţa ca să-i protejăm pe aceşti oameni. Nu uita că s-au oferit voluntari.

— Ştiu asta, a răspuns Nilsson pe un ton plat.

Amănuntul respectiv nu-i aducea nici o alinare.

*

În timp ce privea pe îndelete comenzile, Oldbury s-a întrebat dacă avea să se aprindă vreodată cadranul roşu ce anunţa pericolul şi dacă avea să răsune vreodată soneria de alarmă.

Li se dăduseră asigurări că, în măsura în care previziunile erau valabile, acest lucru nu avea să se întâmple, dar totodată fuseseră minuţios instruiţi cum să acţioneze manual fiecare comandă.

Această instruire îşi avea rostul ei. E drept, automatizarea avansase atât de mult încât nava devenise un organism capabil de a se autoregla, aducând aproape cu o fiinţă vie. Şi totuşi, în trei rânduri, se întâmplase ca nave la fel de complexe ca aceea în care zăceau acum înmormântaţi, dar lipsite de echipaj uman, să fie trimise spre Lună şi să nu se întoarcă. Mai mult, sistemul se transmitere a informaţiilor pe Pământ se defectase, în toate cazurile, încă înainte ca nava să ajungă pe orbita Lunii.

Sub presiunea opiniei publice, cei care lucrau la proiect votaseră trimiterea în spaţiu a unei nave cu echipaj uman la bord. Acest lucru era necesar deoarece imperfecţiunile automatizării puteau fi compensate de comanda manuală.

Un echipaj format din doi oameni părea perfect. Autorităţile se temeau ca nu cumva o singură persoană, pusă în condiţii de izolare totală, să cedeze nervos.

— Davis! Hei, Davis! a strigat Oldbury.

— Ce-i? a tresărit celălalt.

— Hai să vedem cum arată Pământul.

— De ce?

— De ce nu? Tot suntem aici. Cel puţin, să admirăm priveliştea.

Oldbury s-a lăsat pe spate în fotoliu. Captatorul de imagini era un exemplu de automatizare. În contact cu radiaţia cu lungimi de undă scurte, acesta înceta să mai funcţioneze. Soarele era imposibil de văzut. În rest, însă, se orienta automat spre cea mai puternică sursă de lumină din spaţiu, compensând orice mişcare a astronavei. Mici celule fotoelectrice, localizate pe cele patru părţi ale navei, se roteau fără încetare, scanând cerul. Dacă nu voiai imaginea celei mai puternice surse de lumină, îndreptai manual captatorul către obiectivul dorit.

Davis a apăsat un buton şi ecranul s-a luminat; apoi a stins lumina din interior, astfel că imaginea a devenit şi mai strălucitoare, în contrast cu întunericul din jur.

Pe ecran nu a apărut un glob cu continente pe el, ci o imagine neclară, colorată în alb, albastru şi verzui. Cadranul care arăta distanţa faţă de Pământ, luând în calcul valoarea constantei gravitaţionale, indica treizeci de mii de mile.

— Hai să-i vedem marginea, a spus Davis şi, întinzându-se până la comenzi, a mişcat imaginea.

O curbă de întuneric a înghiţit o parte din ecran. În acea zonă nu se zărea nici o stea.

— E umbra nopţii! a murmurat Oldbury.

Brusc, imaginea a alunecat înapoi. Întunericul a înaintat din partea cealaltă, iar curba era acum mai clară şi îndreptată în sens opus. De data aceasta, stelele sfârtecau bezna cu lumina lor tăioasă.

— Aş vrea să fiu acolo, a spus Oldbury solemn, înghiţind în sec.

— Cel puţin, vedem că Pământul e rotund, a rânjit Davis.

— Halal descoperire!

Davis s-a simţit ofensat de tonul lui Oldbury.

— Să ştii că, într-adevăr, e o descoperire... Numai un procent foarte mic din populaţia lumii e convinsă că Pământul este rotund.

Încruntat, el a aprins lumina în navă şi a făcut să dispară orice corp ceresc de pe ecran.

— De la 1500 încoace, numărul ignoranţilor a scăzut în permanenţă, i-a răspuns Oldbury ţâfnos.

— În Noua Guinee, există triburi care cred şi acum că Pământul e plat. Şi în America poţi întâlni secte religioase care susţin acelaşi lucru. Ideile mor greu.

— Prostii!

Davis se mai înmuiase.

— Dar *tu* poţi să dovedeşti că e rotund? l-a zădărât el pe celălalt. În afara faptului că-l vezi *acum* că e rotund, ai şi alte dovezi?

— Eşti ridicol!

— Aşa să fie oare? Sau ai luat cuvintele învăţătoarei drept literă de evanghelie? Ce dovezi ţi s-au adus? Că umbra

Pământului pe Lună, în timpul unei eclipse, e rotundă şi că numai o sferă lasă o urmă rotundă? Asta-i o tâmpenie! Un disc lasă tot o umbră rotundă, la fel şi un ou. O să-mi spui că oamenii au călătorit în jurul lumii. Dar la fel de bine ar fi putut să se învârtă în jurul unui punct central situat pe un Pământ plat, pe o distanţă fixă. Efectul ar fi fost acelaşi. La orizont se vede mai întâi catargul navelor? Iluzie optică! Există altele şi mai ciudate.

— Pendulul lui Foucault, l-a întrerupt Oldbury, luat prin surprindere de virulenţa celuilalt.

— Te referi la pendulul care descrie un plan, iar acel plan se roteşte o dată cu rotaţia Pământului în jurul axei sale, în funcţie de latitudinea locului unde efectuăm experimentul? Cum să nu! Asta *dacă* pendulul se menţine într-un singur plan; *dacă* teoria e corectă. Cum reuşeşti, însă, să-l convingi pe omul de pe stradă, care nu are cunoştinţe de fizică? Ce dovezi palpabile îi aduci, în afară de cuvântul de onoare al unui fizician? Ascultă-mă bine, n-a existat nici o dovadă satisfăcătoare că Pământul e rotund, până la zborul rachetelor în spaţiu – doar acestea au avut ocazia să fotografieze curbura planetei!

— Prostii! a mârâit din nou Oldbury. Geografia Argentinei ar fi fost în întregime deformată dacă Pământul ar fi fost plat, cu Polul Nord în centru. Oricare alt centru ar desfigura geografia uneia sau alteia dintre regiunile pe care le cunoaştem. Învelişul exterior al planetei nu ar avea aceaşi formă dacă n-ar fi sferic. Nu poţi să negi asta!

Davis a tăcut pentru câteva clipe, apoi a glăsuit îmbufnat:

— De ce naiba ne certăm? Ducă-se pe pustii!

*

Imaginea Pământului în spaţiu şi controversa avută treziseră în Oldbury fiorii unei nostalgii aproape dureroase. Tânărul a început să vorbească despre casă cu o voce joasă. Şi-a amintit de anii adolescenţei, petrecuţi în Trenton, un orăşel din New Jersey, şi a prins să povestească întâmplări cu familia sa, dintre cele mai banale, la care nu se mai gândise de ani de zile. Râdea de lucruri nu foarte amuzante şi simţea iarăşi dureri din copilăria uitată, pe care credea că le lăsase definitiv în urmă. La un moment dat, chiar a aţipit, dar s-a trezit tresărind, într-o stare de confuzie, încercând să înţeleagă unde se afla şi de unde izvora lumina aceea rece şi albăstruie. Instinctiv, a dat să se ridice în picioare, dar s-a prăbuşit înapoi, cu un geamăt, izbindu-se cu cotul de metalul dur.

Ecranul era iarăşi aprins. Lumina albăstruie care-i inundase ochii când se trezise provenea de la imaginea Pământului. Curbura planetei era acum mult mai clară. Se îndepărtaseră deja la 50.000 de mile de casă.

Davis, care se întorsese spre el atunci când voise să se ridice din fotoliu, l-a abordat din nou pe un ton incisiv:

— Sfericitatea Pământului nu constituie o dovadă. La urma urmei, omul ar putea să se târască pe suprafaţa lui şi să-şi dea seama după geografia din jur că este rotund, cum ai zis şi tu. Dar există şi alte chestiuni faţă de care ne comportăm de parcă le-am cunoaşte de mult, fără să avem vreo justificare.

— Bine, bine..., a mormăit Oldbury, frecându-şi cotul lovit.

Dar Davis nu s-a lăsat îmbunat:

— Uite, ăsta-i Pământul. Priveşte-l cu atenţie! Câţi ani crezi că are?

— Vreo câteva miliarde, presupun, a răspuns Oldbury precaut.

— *Presupui*? Ce drept ai să presupui? De ce nu presupui că are câteva mii de ani? Bunicul tău aşa credea, ca şi al meu, de altfel, bazându-se pe capitolul întâi din Geneză. De unde ai certitudinea că se înşelau?

— Avem dovezi geologice.

— Ce dovezi? Timpul de care a avut nevoie oceanul pentru a deveni sărat? Timpul necesar depunerii unei roci sedimentare? Timpul în care se formează plumbul în zăcămintele de uraniu?

Oldbury se lăsase pe spate în fotoliu şi privea Pământul cu un soi de detaşare. Abia dacă îl auzea pe Davis. Încă puţin, şi avea să vadă întreaga planetă pe ecran. Deja umbra nopţii de pe o parte a curbei părea pe punctul de a se muta pe partea cealaltă.

Fireşte că nu umbra nopţii îşi schimba poziţia. Singura vină o purta mişcarea de rotaţie a Pământului. Dar, pentru cei doi oameni din spaţiu, planeta era în întregime scăldată în lumină.

— Ei, ce zici? a reînceput Davis, plin de elan.

— Ce să zic? a răspuns Oldbury, luat prin surprindere.

— Care-i problema cu blestematele alea de dovezi geologice?

— Păi, ar mai fi şi dezintegrarea uraniului.

— Am amintit-o deja! Eşti un prost, ştiai asta?

Oldbury a numărat în gând până la zece, înainte de a-i răspunde.

— Nu cred!

— Atunci, ascultă aici! Să presupunem că Pământul a apărut acum şase mii de ani, cum zice Biblia. De ce, mă rog, n-ar fi putut să fie creat *atunci* uraniu cu o anumită cantitate de plumb în el? Dacă uraniul a putut fi creat, de ce nu şi plumbul? De ce să nu fi fost creat oceanul cu sare în el, de ce să nu fi avut rocile sedimentare grosimea actuală încă de la început? De ce să nu fi fost create fosile cu aspectul pe care îl cunoaştem astăzi?

— Cu alte cuvinte, de ce să nu fi fost creat Pământul laolaltă cu dovezile care să ateste o vechime de câteva miliarde de ani?

— Chiar aşa, de ce nu?

— Să punem întrebarea invers: ce rost ar fi avut?

— Nu mă interesează! Vreau doar să-ţi demonstrez că aşa-numitele dovezi ale vechimii Pământului nu exclud ipoteza Creaţiei.

— Şi precis crezi că totul a fost conceput ca un fel de joc, un puzzle ştiinţific, pentru a ne pune la încercare ingeniozitatea, un exerciţiu menit a solicita mintea omului – o junglă mentală vârâtă în ţarcul său intelectual...

— Faci pe deşteptul, Oldbury! Şi de ce, mă rog, ţi se pare o ipoteză neplauzibilă? Oricum, nu poţi dovedi contrariul.

— Eu nu vreau să dovedesc nimic.

— Desigur, tu te mulţumeşti cu ce-ţi spun alţii. De asta am zis că eşti un prost. *Dacă* am fi în stare să ne întoarcem în timp şi să vedem cu proprii noştri ochi, atunci ar fi cu totul altceva. Am putea merge până în anul 4004 înainte de Hristos, în Egiptul pre-dinastic, sau, şi mai departe, în epoca mamuţilor.

— Sau a tiranozaurilor.

— Exact! Dar, până atunci, putem doar să speculăm, fără să fim siguri dacă am ghicit corect sau nu. Întreaga ştiinţă se bazează pe credinţa în anumite premise şi în valabilitatea deducţiei şi a inducţiei.

— Asta nu e o crimă.

— Ba este! l-a contrazis Davis vehement. Ajungi să crezi şi, o dată cu asta, închizi toate porţile minţii. Ţi-ai format propria idee şi nu mai vrei să o înlocuieşti cu alta. Galileo a descoperit ce greu mor ideile...

— Şi Columb a făcut-o! a adăugat Oldbury somnoros.

Imaginea Pământului, cu nuanţele sale albăstrii şi vârtejurile din atmosferă, avea asupra sa un efect apoape hipnotic.

La auzul remarcii tovarăşului său, Davis a fost cuprins de o bucurie răutăcioasă.

— Columb? Continui să crezi că el se încăpăţâna să considere că Pământul e rotund, în vreme ce toţi ceilalţi ziceau că e plat?

— Într-o măsură mai mică sau mai mare...

— Vezi ce se întâmplă când o asculţi pe învăţătoarea ta, care la rândul ei şi-a căpătat cunoştinţele de la învăţătoarea ei, şi aşa mai departe? Orice om inteligent şi cu ceva carte, contemporan cu Columb, ştia că Pământul e rotund. Chestiunea în litigiu era *mărimea* Pământului.

— Serios?

— Sigur. Columb consultase hărţile unui geograf italian care susţinea că Pământul are o circumferinţă de 15.000 de mile şi că marginea de est a Asiei se află la trei–patru mii de mile de Europa. Geografii de la curtea regelui Ioan al Portugaliei susţineau că Pământul are o circumferinţă de aproximativ 25.000 de mile şi că estul Asiei se află la o distanţă de 12.000 mile faţă de coasta de vest a Europei. De aceea, îl sfătuiau pe regele Ioan să prefere ruta ce ocolea Africa. Băieţii aceia aveau dreptate, iar Columb era cel care se înşela. Portughezii au ajuns în India, dar Columb, nu.

— În schimb, a descoperit America. Asta nu poţi să negi!

— E lipsit de relevanţă pentru ceea ce discutăm noi acum. Descoperirea Americii a fost un accident. Columb era un asemenea farseur încât, atunci când şi-a dat seama că greşise, a preferat să-şi falsifice jurnalul decât să-şi schimbe ideile. Ideile *lui* au murit foarte greu, de fapt, au pierit o dată cu el. Aşa o să se întâmple şi cu tine. Pot să vorbesc eu pân-oi răguşi, că tu tot o să-l consideri pe Columb mare fiindcă susţinea sfericitatea Pământului într-o perioadă când toţi credeau că-i plat.

— Fie cum zici tu! a mormăit Oldbury.

Era toropit şi se gândea la supa de pui pe care o făcea mama lui când era copil, o supă straşnică în care punea şi orz. Îşi aducea aminte de mirosul din bucătărie, sâmbătă dimineaţa, când mâncau pâine prăjită, şi cum erau străzile udate de ploaie...

*

Lars Nilsson avea în faţă hârtiile cu transcrierea celor discutate la bordul navei. Porţiunile mai semnificative erau subliniate de psiholog.

— Îi recepţionăm clar? a întrebat el.

Godfrey Mayer l-a asigurat, între două adnotări, că aparatele de recepţie funcţionau perfect.

— Aş fi vrut să nu fi fost obligaţi să le ascultăm conversaţia fără ştirea lor, a continuat Nilsson. Presupun, însă, că pretenţia mea e pur şi simplu prostească...

Celălalt era hotărât să nu-l contrazică.

— E într-adevăr prostească. Trebuie să înţelegi că acesta este singurul mod de a primi informaţiile necesare pentru studiul comportamentului uman în spaţiu. Când experimentam efectul acceleraţiei asupra corpului uman, te simţeai vinovat fiindcă le urmăreai variaţiile de tensiune arterială?

— Ce părere ai despre Davis şi despre teoriile lui ciudate? Drept să-ţi spun, mă îngrijorează.

Doctorul Mayer a clătinat din cap.

— Încă nu ştim ce-ar trebui să ne îngrijoreze mai mult. Davis se luptă cu propriile-i resentimente faţă de ştiinţa ce l-a adus în situaţia în care se află acum...

— Asta-i teoria ta?

— E o posibilitate ce trebuie avută în vedere. A-ţi exprima agresiunea poate fi un lucru bun. În cazul nostru, asta îl ajută pe Davis să-şi păstreze echilibrul. Dar, dacă exagerează... nu ştiu. E prea devreme pentru a emite o părere. Poate că Oldbury se află într-un pericol mai mare. A devenit pasiv...

— Ce crezi, Mayer, suntem pe cale să descoperim că omul, în general, nu e făcut pentru spaţiu?

— Dacă am putea să construim nave în care să încapă o sută de oameni şi în interiorul cărora să putem crea un mediu asemănător celui de pe Pământ, n-ar exista probleme. Dar dacă navele noastre vor arăta mereu ca aceasta – şi a schiţat un gest vag cu mâna, în sus – atunci vom avea necazuri.

Nilsson era uşor nemulţumit.

— Ei, au ajuns deja în a treia zi şi încă nu au apărut probleme majore, a bombănit el.

*

— Suntem în a treia zi, a cârâit Davis, cu o voce răguşită. Am trecut de jumătatea drumului.

— Hmm! Un văr de-al meu avea un depozit de cherestea, şi-a amintit Oldbury. Raymond îl chema. Câteodată, când mă întorceam de la şcoală, treceam pe la el...

Din senin, şirul gândurilor i-a fost întrerupt de poemul lui Longfellow, *Fierarul satului*, era acolo un vers care zicea: „copiii se întorc de la şcoală...“, şi Oldbury s-a întrebat câţi dintre acei care îl recitau înţelegeau cu adevărat sensul cuvintelor.

— Ce ziceam? I-a întrebat brusc pe Davis.

— Nu ştiu, a răspuns acesta iritat. Eu am spus că am trecut de jumătatea drumului şi încă n-am privit Luna.

— Atunci, hai să privim Luna!

— Foarte bine. În cazul ăsta, pune mâna şi reglează tu captatorul de imagini! Eu l-am reglat destul până acum. La naiba, cred c-am făcut băşici pe fund de-atâta stat!

Şi Davis s-a foit nervos în fotoliul adânc, ca şi cum ar fi vrut să-i dea alte contururi.

— De ce naiba or fi pus gravitaţie pe nava asta nenorocită? Pesemne ca să rămânem ţintuiţi într-un loc! Dacă am fi plutit, ne-am fi relaxat şi noi puţin...

— Şi pe urmă te-ai fi plâns că ţi-e greaţă. Nu vezi că nici n-ai loc să te ridici în picioare, darămite să mai şi pluteşti!

Oldbury manevra comenzile captatorului, în timp ce vorbea. Pe ecran, mii de stele se perindau prin faţa lor.

Nu era o treabă grea. Inginerii din Trenton – adică din New Mexico, de fapt..., mă rog, de pe Pământ – inginerii, deci, îi instruiseră bine. Trebuia doar să întorci captatorul cu 180 de grade faţă de Pământ, atâta tot. După aceea, se îndrepta el singur spre Lună, din cauza luminii pe care aceasta o degaja. Luna era cel mai strălucitor obiect dintre toate cele care se aflau în zonă şi se găsea în centru – e drept, într-un echilibru instabil. Aparatele aveau nevoie de câteva secunde pentru a scana restul cerului şi pentru a orienta din nou ecranul spre Pământ, dar în acele câteva secunde, cât mai funcţionau comenzile manuale, aveai senzaţia că astrul nopţii se pregătea să intre prin hublou.

De fapt, Luna se afla în primul pătrar. Ea trebuia să se menţină în opoziţie faţă de Pământ atâta vreme cât nava continua să zboare pe o traiectorie cât mai apropiată de linia ce lega cele două lumi.

Numai că astrul nopţii era puţin distorsionat, de parcă ar fi fost o ilustraţie dintr-un calendar ieftin. Lui Oldbury i-a apărut deodată în minte imaginea a două capete profilându-se pe conturul Lunii, unul cu părul lung şi ondulat, celălalt cu părul scurt şi drept. Pentru aceasta, însă, ar fi trebuit să fie Lună plină.

— Cel puţin e acolo, a spus Davis, pe un ton uşor dispreţuitor.

— Te aşteptai să nu fie?

— În spaţiu, nu ştii la ce te poţi aştepta. Este posibil să existe, la fel de bine cum ar fi fost posibil să nu existe. Nimeni n-a mai fost pe-aici, până acum. Prin urmare, eu sunt mulţumit că văd Luna.

— De pe Pământ nu poţi s-o vezi?

— Te sfătuiesc să nu fii atât de sigur de ceea ce crezi că observi de pe bătrâna noastră planetă. În general, cei mai mulţi pământeni pretind că văd un glob galben cu pete întunecate, care se mişcă încoace şi încolo pe un fundal albastru, de parcă ar fi acţionat de un mecanism.

— Stelele şi planetele sunt şi ele acţionate de un mecanism?

— Da, ca într-un planetariu. De ce n-ar fi aşa? Cât despre telescoape, ele descoperă în fiecare zi noi şi noi luminiţe pictate pe...

— Şi tot tabloul ăsta se colorează în roşu, din când în când?

— De ce nu? În momentul de faţă, nu sunt sigur decât de faptul că am trecut de jumătatea drumului, că Luna se face din ce în ce mai mare şi că poate există cu adevărat. Mă abţin, însă, să-mi exprim vreo părere despre planete şi stele.

Oldbury s-a uitat spre Lună şi a oftat. În câteva zile, aveau să se înscrie pe orbita ei şi urmau s-o înconjoare, cercetându-i faţa nevăzută.

— N-am crezut niciodată povestea cu omul de pe Lună, a spus el. Nu l-am văzut niciodată. În schimb, am observat chipul unei femei, cu ochii puţin oblici şi foarte trişti. Când mă aflam în dormitor, Luna plină îmi pătrundea prin fereastră şi mă făcea şi pe mine trist, dar, totodată, îmi inspira un sentiment de prietenie. Mie mi se părea că Luna se mişcă, şi nu norii, şi cu toate astea ea nu ieşea niciodată din cadrul ferestrei. Şi, spre deosebire de Soare, pe ea o poţi vedea şi printre nori, cu toate că cel dintâi e mult mai strălucitor. Un nor cât de mic, şi Soarele dispare... Ce-ai zis, ta... ăăă... Davis?

— Ce se întâmplă cu vocea ta?

— Nimic.

— Guiţi ca un purceluş.

— Nu guiţ, l-a contrazis Oldbury, forţându-se să ia o octavă mai jos.

Se uita îndelung la două dintre ceasurile de pe tabloul de bord. Unul arăta ora standard, dar aceasta nu-l interesa; celălalt măsura timpul scurs de la plecare. Pe acesta îl privea cu regularitate. În prezent, arăta 64 de ore şi câteva minute. Alături, se aflau alte cifre, notate cu roşu, ce indicau orele rămase până la întoarcerea pe Pământ – o sută patruzeci şi patru şi câteva minute.

Lui Oldbury nu-i plăcea că era măsurat şi timpul de care dispuneau până la sfârşitul misiunii. Şi-ar fi dorit să-l calculeze el. Pe vremuri, în Trenton, număra distanţa care-l despărţea de vacanţa de vară, calculând greoi, în minte, în timpul orelor de geografie, numai în timpul orelor de geografie: atâtea zile, atâtea ore... Scria rezultatul cu cifre mici pe caietul de notiţe... Cu fiecare zi care trecea, numărul acela devenea tot mai mic. Jumătate din bucuria vacanţei care se apropia stătea ascunsă în cifrele acelea care scădeau.

Acum, însă, numărul orelor se micşora singur, pe măsură ce secundarul se rotea la nesfârşit, secţionând timpul în feliuţe subţiri ca hârtia, ca şi cum ar fi fost o maşină de tăiat mezeluri.

Deodată, vocea lui Davis i-a ajuns la urechi.

— Până acum, totul a mers bine.

— Nici pe viitor n-o să se întâmple nimic rău, a spus Oldbury încrezător.

— De unde ştii?

— Fiindcă numărul e din ce în ce mai mic.

— Cum? Ce-ai zis?

O clipă, Oldbury a părut încurcat, apoi a bombănit ca pentru sine:

— Nimic...

Razele astrului nopţii nu reuşeau să împrăştie întunericul din navă. Oldbury a adormit din nou, cu bărbia rezemată în piept, pe jumătate conştient de prezenţa adevăratei Luni, dar visând în acelaşi timp la acea Lună plină cu faţa tristă ce-l privea prin fereastră şi se clătina în bătaia vântului...

*

— Două sute de mii de mile! a exclamat Davis. Adică 85% din distanţa totală.

Porţiunea luminată a Lunii părea pistruiată şi ciupită de vărsat, iar capetele cornului depăşiseră marginea ecranului. *Mare Crisium* era un oval întunecat, uşor distorsionat din cauza unghiului din care îl priveau, dar suficient de mare cât să vâri pumnul înăuntru.

— ... Şi totul merge bine, a continuat Davis. Nu s-a aprins nici o luminiţă roşie pe nici unul dintre cadrane...

— Foarte bine!

— Cum adică, foarte bine? – Davis îşi fixa colegul cu ochii micşoraţi a suspiciune. – Ştii doar că, în încercările anterioare, totul a fost în regulă până când s-a ajuns în acest punct, aşa că nu ne putem încă permite să răsuflăm uşuraţi.

— Nu cred că se va întâmpla ceva rău...

— Dă-mi voie să te contrazic. Pământenii nu trebuie să cunoască adevărul.

— Ce adevăr?

Davis a chicotit dispreţuitor, iar Oldbury l-a privit obosit. Ciudat, începuse să-i fie frică de celălalt. Cu profilul lui ascuţit în lumina Lunii, Davis nu semăna deloc cu tatăl său, la care se gândea tot mai des (numai că şi-l imagina mai tânăr, cu tot părul pe cap şi cu inima sănătoasă).

— Cred că nu avem voie să cunoaştem multe lucruri referitoare la spaţiu, a spus Davis. În faţa noastră, universul se întinde pe o distanţă de miliarde de ani-lumină, dar noi nu vedem decât un perete de întuneric – inclusiv când e vorba de faţa invizibilă a Lunii –, pe care sunt pictate stele şi planete care se mişcă alandala, pentru ca o seamă de şmecheraşi de pe Pământ să inventeze tot soiul de teorii despre orbite şi gravitaţie.

— Pretinzi că ar fi un joc menit a ne pune mintea la încercare? a întrebat Oldbury, aducându-şi aminte ca prin ceaţă de discuţia avută cu câteva zile în urmă şi de replicile lui Davis. Sau poate el spusese asta? I se părea că întreaga poveste nu avea nici o legătură cu propria-i persoană.

— De ce nu?

— Totul e în regulă, a încercat Oldbury să-şi calmeze colegul, dar el însuşi era puţin înfricoşat. N-o să se întâmple nimic nici mai departe. Într-o bună zi, totul o să iasă bine, de la început până la sfârşit...

— Atunci de ce n-a mai funcţionat nici o comandă, după 200.000 de mile? Eşti în stare să-mi răspunzi?

— Acum ne aflăm noi aici şi putem să le reglăm manual.

— Ba n-o să putem!

Brusc, Oldbury şi-a amintit un roman pe care-l citise în adolescenţă; plin de entuziasm, a început să-l povestească:

— Pe vremuri, am citit o carte despre Lună. Marţienii înfiinţaseră o bază pe partea ei nevăzută. Noi nu ne dădeam seama de existenţa lor, dar ei ne observau pe noi în secret...

— Cum? l-a repezit Davis, iritat. Cum puteau să ne vadă, dacă se aflau pe partea cealaltă?

— Nu, stai să-ţi povestesc de la început...

Oldbury şi-a dat seama că începuse să vorbească din nou piţigăiat, dar nu-i păsa. Ar fi vrut să se scoale din fotoliu şi să sară în sus de bucurie că-i venise în minte un lucru atât de interesant, dar nu putea.

— Acţiunea se petrecea în viitor. Pământenii nu ştiau că...

— Tacă-ţi fleanca!

Oldbury a amuţit. O asemenea jignire îi provoca o senzaţie de sufocare. S-a smiorcăit încet, ca un copil:

— Dar tu ai zis că pământenii nu trebuie să cunoască adevărul şi că de aceea se defectează instrumentele. Dacă reuşim să vedem cealaltă faţă a Lunii şi dacă marţienii...

— Încetează să-mi mai împui capul cu marţienii tăi tâmpiţi!

Oldbury a tăcut din nou. Se supărase cumplit pe Davis. Ce dacă el era mare? Asta nu-i dădea dreptul să ţipe la un copil!

Privirea i s-a fixat iarăşi asupra ceasului. Până la vacanţa de vară rămăseseră doar o sută zece ore.

*

Acum se rostogoleau spre Lună. Se năpusteau în jos, în cădere liberă, cu o viteză năucitoare. Gravitaţia Lunii era redusă, dar ei se prăbuşeau de la o înălţime foarte mare. În cele din urmă, priveliştea a început să se schimbe, treptat-treptat apărând noi cratere.

Desigur, nu aveau să se ciocnească de Lună; viteza cu care se deplasau avea să-i înscrie pe orbita ei. Timp de o oră, urmau să zboare peste jumătate din suprafaţa ei, după care se vor îndrepta din nou spre Pământ.

Dar, din nefericire, Oldbury n-a mai văzut chipul pe care-l îndrăgise. De la distanţa aceea, unica privelişte pe care o oferea satelitul era suprafaţa scobită de cratere. Singur şi îndurerat, bietul tânăr şi-a simţit ochii umplându-i-se de lacrimi.

Şi, dintr-o dată, spaţiul restrâns al navei a prins să vibreze, zguduit de vaietul alarmelor, iar cadranele de la bord clipeau intermitent cu o lumină roşie.

Oldbury s-a tras înapoi, în vreme ce Davis striga aproape triumfător:

— Vezi, ţi-am spus eu!

Apoi, pe când încerca – fără nici un rezultat – să acţioneze manual comenzile, nu s-a putut abţine să nu bombăne:

— Secrete! Secrete! Nici o informaţie nu va fi transmisă pe Pământ.

Oldbury continua, însă, să se uite la Lună. Ajunseseră foarte aproape de suprafaţa ei şi imaginea se mişca repede. Nava începuse să se zgâlţâie serios, când, pe neaşteptate, el a scos un ţipăt ascuţit:

— Uite! Uite!

Tânărul înţepenise de groază, cu degetul îndreptat spre ecran.

Davis a privit şi el în aceeaşi direcţie.

— Doamne, Dumnezeule! a îngăimat acesta, repetând implorarea la nesfârşit, până ce ecranul s-a întunecat, iar cadranele de pe tabloul de comandă s-au colorat definitiv în roşu.

*

Lars Nilsson nu putea să se facă şi mai palid decât era, dar mâinile îi tremurau când şi-a strâns pumnii.

— Se întâmplă din nou! Ce porcărie! De zece ani, automatizarea ne face probleme. Şi pe navele fără echipaj uman, şi pe asta. Cine-i de vină?

N-avea rost să încerce să caute un ţap ispăşitor. Nu era nimeni de vină, după cum a fost silit să recunoască, aproape imediat. Întâmplător sau nu, într-un moment crucial, lucrurile merseseră prost încă o dată.

— Trebuie să-i scoatem de acolo, a spus el, conştient în sinea lui de faptul că rezultatul putea fi pus sub semnul întrebării.

Totuşi, trebuiau să facă tot ce era omeneşte posibil.

*

— Ai văzut şi tu, nu-i aşa? a întrebat Davis.

— Mi-e frică, a scâncit Oldbury.

— Ai *văzut!* Ai văzut faţa ascunsă a Lunii, ai văzut că, de fapt, *nici nu există!* Doamne, Dumnezeule, doar nişte beţe, nişte bârne care susţin şase milioane de mile pătrate de canava. De *canava*, pe Dumnezeul meu!

Şi Davis a izbucnit în hohote demente, răsucindu-se în fotoliu de atâta râs, până când s-a înecat şi l-a apucat tusea. Apoi, trăgându-şi sufletul, a spus cu o voce răguşită:

— Timp de un milion de ani, omenirea a privit în sus la cea mai mare faţadă falsă pe care şi-ar putea-o imagina cineva. Îndrăgostiţii se giugiuleau sub o pânză mare cât o lume, căreia îi ziceau Lună. Şi stelele sunt pictate, precis! Dacă am fi în stare să mergem puţin mai departe, am râcâi puţină vopsea, s-o ducem acasă. Ce caraghios! Ce caraghios!

Şi a început din nou să râdă. Oldbury voia să întrebe de ce se distra atât de mult omul cel mare, dar nu putea să îngâne decât: „De ce...? De ce...?“, fiindcă râsul celuilalt îi îngheţase sângele în vine, iar cuvintele i se înţepeniseră în gât.

— De ce? a catadicsit Davis să-i răspundă. De unde dracu' să ştiu? De ce platourile de filmări sunt înţesate de străzi cu faţade false? Poate că şi noi facem parte dintr-un fel de spectacol, numai că de data asta ne-am rătăcit ca doi proşti în spatele decorului, unde se văd frânghiile şi toate accesoriile. Locul nostru nu este aici. Nimeni de pe Pământ n-ar fi trebuit să afle despre existenţa decorurilor. Din acest motiv se strică toată aparatura după 200.000 de mile. Dar noi am *văzut*.

Apoi, uitându-se cu un aer parşiv la uriaşul de lângă el, a adăugat:

— Bănuieşti de ce nu e important faptul că noi am văzut?

Oldbury îl privea cu faţa udă de lacrimi.

— Nu. De ce?

— Fiindcă nu contează. Dacă le povestim celor de pe Pământ că Luna e o pânză întinsă pe nişte prăjini, ne ucid. Sau poate ne închid la balamuc, pentru tot restul vieţii, asta în caz că sunt cumsecade. De aceea n-o să suflăm o vorbă. Vocea i s-a îngroşat ameninţător:

— Ai înţeles? Nici o vorbă!

— Vreau să vină mama! a scâncit Oldbury.

— Ai înţeles ce-am zis eu? a repetat Davis. Să nu scoţi nici o vorbă! E singura noastră şansă. N-au decât să descopere alţii adevărul şi să moară pentru el. Jură! Să te înghită iadul dacă sufli vreo vorbă!

Răsuflând anevoios, Davis şi-a ridicat un braţ amenințător, iar Oldbury s-a afundat în fotoliu cât a putut de mult.

— Nu da în mine! s-a smorcăit el. Nu mă bate!

Dar Davis nu se mai putea controla.

— Există o singură soluţie, a strigat el furios, lovind trupul chircit al celuilalt, iarăşi şi iarăşi.

*

Godfrey Mayer şedea pe marginea patului, în rezerva lui Oldbury.

— Ţi-e clar acum? l-a întrebat el pe bolnav.

Oldbury se afla sub observaţie de aproape o lună.

Lars Nilsson stătea în celălalt capăt al camerei, ascultând şi privind în tăcere. Revedea parcă figura lui Oldbury, înainte de plecarea acestuia în misiune. Acum faţa lui era tot pătrată, dar obrajii i se scofâlciseră, iar bărbatul nu mai avea pic de putere.

— N-am fost pe o navă adevărată... N-am fost în spaţiu..., a rostit Oldbury pe un ton liniştit, dar aproape în şoaptă.

— Exact. Aceasta nu este o minciună. Ţi-am *arătat* nava şi comenzile cu ajutorul cărora imaginile Lunii şi ale Pământului puteau fi schimbate pe ecran. Ai *văzut* şi tu.

— Da. Ştiu asta.

— A fost un exerciţiu, a continuat Mayer calm, o simulare perfectă a condiţiilor din spaţiu, pentru a testa reacţia oamenilor. Fireşte că nu vă puteam mărturisi acest lucru, deoarece am fi compromis experimentul. Dacă situaţia ne scăpa de sub control, puteam opri exerciţiul. Acesta este singurul mod în care putem învăţa. Acum ştim ce modificări trebuie să facem şi vom încerca din nou cu alţi doi oameni.

Psihologul îi dăduse de zeci de ori aceleaşi explicaţii. Oldbury trebuia ajutat să înţeleagă, ca să poată duce din nou o viaţă normală.

— După noi, aţi mai experimentat şi cu alţii? a întrebat Oldbury îngândurat.

— Încă nu, dar în curând vom relua operaţiile. Mai întâi, însă, trebuie să operăm nişte modificări.

— Eu n-am rezistat.

— E adevărat. Numai că, vezi tu, am reuşit să învăţăm multe din experienţa ta, aşa că, într-un fel, testul a fost încununat de succes. Trebuie să pricepi, comenzile erau programate s-o ia razna la un moment dat, ca să vă testăm reacţia în caz de pericol, după câteva zile de stres şi oboseală. Defecţiunea avea să se producă exact când nava înconjura Luna, căreia trebuia să-i schimbăm poziţia, astfel încât, pe drumul de întoarcere, s-o vedeţi dintr-un unghi diferit. În intenţiile noastre nu intra să daţi ochii cu partea ei invizibilă, aşa că nu ne-am mai bătut capul cu ea. Am vrut să facem economie. Şi aşa, testul ăsta ne-a costat cincizeci de milioane de dolari... Crede-mă, nu ne-a fost uşor să construim replica exactă a satelitului.

— Numai că maneta de întrerupere a recepţionării imaginilor n-a funcţionat cum trebuia, a intervenit Nilsson, pe un ton amar. S-a defectat o valvă. Aţi văzut spatele neterminat al Lunii şi am fost nevoiţi să întrerupem experimentul, ca să nu te omoare...

— Asta e! l-a întrerupt Mayer. Acum repetă, Oldbury. Repetă totul de la început.

*

Cei doi savanţi mergeau umăr lângă umăr pe coridor, cufundaţi în gânduri.

— Părea aproape recuperat astăzi, a spus Nilsson, într-un târziu. Tu ce crezi?

— Într-adevăr, a făcut progrese mari, a recunoscut psihologul. Dar terapia nu s-a încheiat nici pe departe...

— Cu Davis e vreo speranţă?

Mayer a clătinat din cap.

— E un caz cu totul deosebit. S-a închis în sine şi nu vorbeşte. Nu avem cum să comunicăm cu el. I-am aplicat diferite tratamente, dar n-a mers nimic. Îşi închipuie că, dacă vorbeşte cu noi, îl omorâm sau îl închidem la balamuc. Caz tipic de paranoia.

— I-ai spus că noi *ştim* cum arată Luna pe partea cealaltă?

— Dacă i-aş spune, i-aş stârni din nou instinctele criminale şi s-ar putea să nu avem acelaşi noroc ca data trecută. Cred că e incurabil. Supraveghetorul mi-a povestit că, ori de câte ori apare Luna pe cer, Davis o priveşte fix şi murmură: „Pânză!“.

— Asta mi-aduce aminte de cuvintele pe care chiar el le-a spus. Ideile mor greu. Se pare că-i adevărat, a murmurat Nilsson.

— Avea dreptate, e tragedia lumii noastre. Numai că...

— Ce mai e?

— Toate rachetele fără echipaj uman lansate în spaţiu au încetat să mai transmită exact în momentul în care trebuiau să ajungă pe partea nevăzută. Câteodată, stau şi mă întreb dacă nu cumva...

— Taci din gură! l-a întrerupt Nilsson pe colegul său, săgetându-l cu privirea.

Scurtă prezentare la

PUNCT DE APRINDERE!

Întâmplător, sunt şi un orator profesionist, nu numai un scriitor profesionist. Ba chiar ţin conferinţe (pentru bani) de aproape treizeci de ani, şi mă descurc frumuşel.

Există o organizaţie care editează un anuar intitulat „Găsiţi-vă oratorul dorit“, în care diverşi agenţi de conferenţiari îşi anunţă tarifele (şi puteţi fi siguri că agentul meu îmi pomeneşte numele în reclama lui). Tipii din organizaţie s-au gândit să-şi pigmenteze ediţia din 1981 cu o povestire, şi în mod evident s-au gândit la mine.

Am fost de acord, considerând că va fi o combinaţie plăcută a celor două cariere ale mele. În consecinţă, am scris *Punct de aprindere!* în ianuarie 1981 şi fireşte că a fost publicată în anuar. Întrucât am convingerea că numărul cititorilor anuarului este limitat, sunt încântat să includ povestirea în această culegere, astfel încât să-şi poată găsi mult mai cuvenita piaţă science fiction.

11. PUNCT DE APRINDERE!

— E cazul să-mi dai mai multe lămuriri, a rostit agale Anthony Myers, aplecându-se peste birou către omul care stătea în scaunul din faţa lui. Computerul dumitale nu *scrie* cuvântările?

— Nu, dumneata le scrii! a răspuns cel interpelat. Sau, mă rog, cineva calficat...

Nicolas Jansen avea o stăpânire de sine remarcabilă. Era un bărbat scund, slab, foarte corect îmbrăcat şi cu un nod demodat la cravată; însă acest lucru nu-l făcea să se simtă stingher într-o lume în care puloverele pe gât deţineau supremaţia.

— Eu am conceput numai o serie de cuvinte, expresii şi propoziţii care induc anumite reacţii unor grupuri de oameni, în funcţie de sex, vârstă, apartenenţă etnică, limbă, ocupaţie, domiciliu sau orice alt criteriu posibil, a continuat el. Dacă îmi descrii în detaliu publicul căruia i se adresează omul dumitale, eu îţi ofer tot ce trebuie să cuprindă cuvântarea. Cu cât e mai amănunţită descrierea publicului, cu atât mai complete vor fi indicaţiile computerului meu. După aceea, introduci respectivele cuvinte şi fraze-cheie în discursul pe care-l scrii...

— Şi va ieşi ceva coerent? Va avea efectul scontat?

— Totul depinde şi de măiestria celui care scrie, dar nu în foarte mare măsură. Dacă loveşti cu beţele într-o tobă, poţi să înflăcărezi publicul până când toate inimile şi toate picioarele vor bate la unison, supunându-se ritmului impus. Atingi aşa-numitul punct de aprindere. Sensul cuvintelor e analog cu melodia, dar toba nu are nimic de-a face cu aceasta, ci stabileşte ritmul. Ulterior, poţi să umpli ritmul cu melodie, dar el rămâne cel mai important. Înţelegi?

Myers îşi freca bărbia, privindu-l îngândurat pe celălalt.

— Ai mai încercat treaba asta până acum?

Jansen i-a aruncat un zâmbet viclean.

— Fireşte, dar neoficial şi la scară mică. Cunosc, însă, foarte bine cum funcţionează mecanismul. Sunt ohlolog.

— Ce?

— Mă ocup cu studiul psihologiei mulţimilor şi, din câte ştiu, sunt primul care a computerizat această ştiinţă.

— Şi ştii că mecanismul funcţionează – în teorie?

— Nu, eu cred că *poate funcţiona* – în teorie.

— Şi alt cobai nu ţi-ai găsit? Dacă nu iese bine?

— Ce ai de pierdut? Nu te costă nimic, iar pe mine mă ajută în cercetare. În plus, dacă ar fi să dau crezare zvonurilor, omul dumitale e pierdut fără serviciile mele.

Myers bătea darabana cu degetele în birou.

— Hai să-ţi explic cum stau lucrurile cu omul meu, a început el. Individul arată impresionant, are o voce foarte bună, e amabil şi prietenos, iar lumea îl place. Cu o tactică potrivită, l-aş putea face preşedintele executiv al unei companii internaţionale, sau ambasador, sau chiar Preşedinte al Statelor Unite. Problema e că n-are pic de creier, când e vorba să ţină vreun discurs, şi de aceea are nevoie de mine. Dar dacă vrea să-i facă pe oameni să creadă că e deştept, ar trebui să le vorbească direct, să le capteze atenţia. Ei bine, el nu e în stare nici măcar de-atâta, chiar dacă-i scriu eu cuvântarea. Oricât de bun ar fi textul, el tot nu reuşeşte să-l rostească în aşa fel încât *să pară* inteligent. Crezi că poţi să creezi un discurs mai bun ca al meu?

— Nu mai bun, ci impermeabil la prostie. Pot să fac în aşa fel încât omul dumitale să nu aibă de apăsat decât nişte butoane – metaforic vorbind – şi publicul să se „aprindă“.

— Cum adică „să se aprindă“?

— Adică să ia foc. Fiecare public are punctul său de aprindere, deşi acesta depinde de psihologia fiecărui grup în parte.

— Cred că-mi vinzi gogoşi, domnule Jansen! Nu există nici un discurs perfect impermeabil la prostie. Totdeauna o să se găsească un nătărău care să-l strice.

— Dimpotrivă. Un tâmpit îl poate rosti mai bine decât dumneata sau decât mine, pentru că nu gândeşte. Îmi dai voie să-l cunosc pe omul nostru? Asta în cazul în care îmi accepţi serviciile...

— Nu cred că trebuie să-ţi explic că tot ce-am discutat aici e confidenţial...

— Bineînţeles. Vreau să scot bani serioşi cu metoda mea, aşa că sunt şi eu interesat ca lucrurile să rămână secrete.

Barry Winston Bloch nu împlinise încă patruzeci de ani. În tinereţe, jucase baseball la semiprofesionişti. În felul acesta reuşise să termine cursurile unui colegiu de provincie, fără prea mare efort. Apoi îşi găsise o slujbă ca agent de vânzări. Arăta într-adevăr bine, nu neapărat pentru că era atrăgător, ci datorită impresiei de forţă fizică pe care o degaja. Acelaşi lucru îl făcea să pară că posedă şi înţelepciunea unui ins matur. Părul îi era deja înspicat cu fire albe; în plus, Barry avea un fel specific de a-şi da capul pe spate şi de a zâmbi, câştigând pe loc încrederea celor cu care vorbea. Îţi trebuia cam o oră să-ţi dai seama că în spatele amabilităţii sale nu se găsea nimic, cu excepţia altui surplus de amabilitate.

Acum, Bloch nu se simţea deloc în largul său. De când intrase în afaceri cu Myers, avea mari probleme cu încrederea în sine însuşi. Îşi dorea în secret să ajungă cineva, poate chiar congresman, şi câteodată se întreba dacă n-ar fi fost mai bun pe post de evanghelist. Totuşi, când erau mulţi oameni în jur se simţea pierdut. După ce-şi arunca în luptă zâmbetul larg, fermecător, era obligat să şi vorbească, dar niciodată nu găsea nimic deosebit de spus.

Şi nimeni nu-l făcuse să se simtă mai prost decât omuleţul acela cu ochi rotunzi, care stătea în faţa lui perfect nemişcat, ascultându-l cum citeşte discursuri. Şi aşa era destul de greu să vorbeşti în faţa unui public adevărat, care tuşea şi se foia pe scaune şi care părea să se enerveze când discursul dura prea mult. Individul ăsta, însă – trebuia să ţină minte că-l chema Jansen –, năpârstocul ăsta, care nu schiţa nici un gest, pur şi simplu îl sufoca.

Ba nu, făcea şi el un gest, acela de a-i înmâna noi şi noi discursuri. Fiecare dintre ele avea câte ceva deosebit, şi toate laolaltă îi plăceau, dar niciodată Bloch nu avea senzaţia că le citeşte cum ar fi trebuit, cum ar fi meritat. Lucrul acesta îi provoca o imensă ruşine şi îl întrista totodată!

Manuscrisul pe care îl primise în ziua aceea era mai greu decât toate celelalte. Barry privea hârtiile cuprins de disperare.

— Ce înseamnă toate semnele astea?

— B.B., nu-ţi face griji, domnul Jansen o să-ţi explice! l-a liniştit Myers pe tonul uşor condescendent pe care-l adopta ori de câte ori vorbea cu el.

— Sunt nişte indicaţii pe care trebuie să le înveţi pe de rost, dar n-o să fie greu, îţi promit, a început să-l lămurească Jansen. Liniuţa înseamnă o pauză, iar un cuvânt subliniat înseamnă că trebuie să fie scos în evidenţă. Săgeata îndreptată în jos îţi arată că trebuie să vorbeşti mai gros, iar cea îndreptată în sus – că trebuie să ridici vocea. O săgeată curbată în jos îţi spune că e nevoie să adopţi un ton dispreţuitor; dacă e curbată în sus, e cazul să rosteşti cuvântul sau fraza cu mânie. O paranteză înseamnă un zâmbet reţinut; la o paranteză dublă rânjeşti, iar la paranteză triplă râzi în barbă. Niciodată să nu râzi tare în faţa publicului. O linie deasupra unui cuvânt indică o atitudine posomorâtă; o linie dublă înseamnă că trebuie să repeţi; un asterisc...

— Nu pot să ţin minte toate indicaţiile..., s-a plâns Bloch.

— Nici eu nu cred că poate, i-a ţinut isonul Myers în surdină.

Dar Jansen nu se arăta impresionat de părerile celor doi.

— Exersezi până când iese perfect! a poruncit el necruţător. Miza e mare şi cred că merită puţin efort.

— Hai, B.B.! l-a îndemnat şi Myers. Începe să citeşti, şi domnul Jansen o să te ajute pe parcurs.

Bloch a vrut să mai protesteze, dar amabilitatea lui înnăscută l-a împiedicat s-o facă. În consecinţă, a pus manuscrisul pe pupitru şi s-a pus pe treabă. S-a bâlbâit, a privit fix textul, a luat-o de la capăt, apoi s-a oprit de tot.

Jansen i-a explicat din nou cum trebuia să procedeze şi Bloch şi-a continuat lectura. Primele trei paragrafe au fost citite în mai mult de o oră, după care au luat cu toţii o pauză binemeritată.

— E groaznic! s-a plâns Myers.

— Cum a fost prima dată când ai încercat să mergi pe bicicletă? a ripostat Jansen.

Bloch a repetat întreaga cuvântare de două ori în ziua aceea, şi încă de două ori în ziua următoare. I-au pregătit şi un al doilea discurs, puţin diferit de cel dintâi, dar la fel de lipsit de idei.

— Cred că încep să mă obişnuiesc, a spus el după o săptămână. Mi se pare că acum sună mult mai bine.

— Şi mie mi se pare la fel, a încuviinţat Myers, cu o sinceritate perfect simulată.

Mai târziu, Jansen a discutat între patru ochii cu Myers.

— Se descurcă bine, mai bine decât mă aşteptam, a mormăit el, cu o nuanţă stranie în glas. Are un anumit potenţial, dar...

— Dar ce?

— Nimic, a răspuns Jansen, ridicând din umeri. Nu ne rămâne decât să aşteptăm. Rezultatele se vor vedea rapid.

— Cred că e pregătit pentru confruntarea cu publicul, a spus Jansen într-o bună zi. Trebuie, însă, să fie un public omogen, pe care să-l putem analiza cu exactitate.

— Asociaţia Americană a Textiliştilor are nevoie de un vorbitor şi cred că B.B. o să se descurce. Poţi să manipulezi un asemenea auditoriu?

— Textilişti, ziceai? a murmurat Jansen gânditor. Mda, poziţia economică e destul de omogenă, iar nivelul educaţional nu e prea ridicat. Aş avea nevoie de câteva amănunte, de pildă, din ce state şi oraşe provin, venitul fiecăruia şi, bineînţeles, vârsta şi sexul.

— Să vedem ce pot să aflu de la sindicat. Ştii, însă, că nu avem prea mult timp la dispoziţie.

— Vom încerca să lucrăm repede. Cea mai mare parte din muncă e făcută, oricum. Omul dumitale a învăţat cum să ţină un discurs.

— Da, a ajuns până acolo că aproape mă convinge şi pe mine, a râs Myers. Ştii, nu mi-ar conveni să intre în Congres. Mi-ar place mai mult să-l văd la televiziune, susţinându-mi părerile, adică, părerile *lui*...

— *Ale dumitale*, vrei să spui, l-a corectat Jansen sec. El nu are nici o părere.

— Nu contează. Oricum, e din „ograda“ mea...

Bloch se purtase bine la cocteilul dat de Asociaţia Textiliştilor, înainte de conferinţă. Urmase întocmai indicaţiile celor doi „sfetnici“ ai săi, zâmbise, schimbase câteva replici, nu prea multe, făcuse două-trei glume nevinovate şi, în general, mai mult îi ascultase pe alţii vorbind.

Totuşi, Myers fusese tot timpul încordat. Dacă Bloch făcea o gafă ar fi putut, desigur, să continue antrenamentul, dar oare ar mai fi meritat osteneala? Acesta era testul care urma să dovedească dacă B.B. avea să profite de şansa ce l-ar fi propulsat într-o poziţie privilegiată. Ar fi fost mare păcat să se aleagă praful de o asemenea înfăţişare, de un asemenea cap de senator roman!

S-a uitat pe furiş la Jansen, care stătea în stânga lui. Omuleţul părea stăpân pe sine; doar sprâncenele îi erau uşor încruntate, de parcă l-ar fi ros o grijă ascunsă.

Dineul s-a sfârşit, s-au făcut diverse anunţuri pentru oamenii de afaceri, au fost aduse mulţumiri comitetului pentru organizarea impecabilă. Apoi au fost prezentaţi cei care urmau să urce pe podium. Toate aceste mici detalii păreau anume inventate pentru a spori încordarea vorbitorului.

Myers l-a privit pe Bloch direct în ochii şi şi-a ridicat două degete, în semn de încurajare. Du-te şi dă-i gata, B.B.!

Dar oare era în stare de o asemenea performanţă? Discursul avea un aer straniu, aproape vizionar. Pe undeva, ar fi meritat să fie publicat în ziare, dacă ar fi existat rubrici noi, dedicate ciudăţeniilor. Din păcate, însă, era plin de „butoane“, care abia aşteptau să fie apăsate şi care erau impuse de Jansen şi de computer.

Ridicându-se în picioare, Bloch a păşit elegant către pupitru şi, odată ajuns acolo, şi-a aşezat manuscrisul în faţă. Se pricepea de minune s-o facă: cu gesturi uşoare şi pline de graţie, astfel încât publicul cu greu putea să-şi dea seama că discursul avea să fie citit.

Myers şi-a amintit că, odată, participase la o conferinţă unde vorbitorul îşi trântise pe jos manuscrisul, din cauza unui gest mai exagerat. Ulterior, paginile fuseseră ridicate şi aranjate în ordine, dar nici un tertip nu mai reuşise să redeştepte interesul publicului.

Bloch le-a zâmbit tuturor şi şi-a început discursul.

„Nu lungi prea mult introducerea“, îl sfătuia în gând Myers.

Instinctiv, B.B. l-a ascultat şi a accelerat ritmul. Din când în când, se oprea să descifreze vreun simbol, dar, din fericire, intervalul acesta semăna foarte mult cu o pauză pentru deliberare, lucru absolut firesc din partea unui vorbitor matur şi înţelept, cum îl arăta şi înfăţişarea lui.

Apoi, B.B. a prins să vorbească şi mai repede, cu mai multă emoţie, şi, spre surprinderea lui Myers, tobele au început să bată. Era meritul acelor cuvinte-cheie, al sublinierilor pline de semnificaţie, iar publicul reacţiona perfect.

La un moment dat, s-au auzit râsete şi chiar aplauze. Myers nu-şi aducea aminte ca B.B. să fi fost întrerupt de aplauze până acum.

Bloch se înroşise puţin la faţă şi se apucase să gesticuleze. O dată, chiar a lovit pupitrul şi mica lampă fluorescentă, aflată pe el, s-a clătinat. („Ia-o încet, băiete, nu trânti lampa!") Drept răspuns, publicul a izbit cu picioarele în podea.

Myers a simţit frenezia punând stăpânire şi pe el, deşi ştia exact cum fusese pregătită cuvântarea. S-a aplecat spre Jansen.

— A prins publicul, nu crezi? i-a şoptit el la ureche.

Jansen a dat uşor din cap, iar buzele abia i s-au mişcat când a vorbit:

— Da. Şi poate...

Bloch făcuse o pauză, destul de lungă pentru a sili întreg auditoriul să se încordeze la maximum; apoi, a izbit sălbatic pupitrul şi, înhăţând manuscrisul, l-a azvârlit cât colo.

— Nu mai am nevoie de el! a strigat pe un ton triumfal. Nu-mi mai trebuie! L-am scris cu sânge rece, înainte de a mă întâlni cu dumneavoastră. Lăsaţi-mă să vă vorbesc din inimă, aşa cum mă îndeamnă sentimentele. Prieteni, compatrioţi, daţi-mi voie să vă spun că ceea ce văd astăzi în lume diferă foarte mult de ceea ce *aş fi vrut* să văd...

Sala a răsunat de urale.

— N-o să reuşească fără manuscris! chirăia Myers, strângând înnebunit braţul lui Jansen.

Dar Bloch a reuşit. A vorbit mai departe, secondat de tumultul aplauzelor şi al strigătelor. Nici nu mai conta dacă era auzit. Şi-a înălţat ambele braţe în aer, ca şi cum ar fi vrut să-i îmbrăţişeze pe toţi, şi, în acel moment, o voce a strigat:

— Dă-i înainte! Învaţă-i minte pe nemernici!

Şi Bloch i-a ascultat sfatul. Nu mai conta sensul cuvintelor pe care le rostea. Când a ajuns la final, lumea se ridicase în picioare şi îl ovaţiona.

— Ce s-a întâmplat? a întrebat Myers, ridicându-şi vocea pentru a se face auzit, în vreme ce aplauda şi el în ritm cu ceilalţi.

Jansen rămăsese încremenit în scaun, ca şi cum n-ar mai fi fost în stare să-şi vină în fire. L-a apucat strâns pe Myers de braţ, l-a tras spre el şi, cu un glas tremurat, i-a spus:

— Nu înţelegi? Un asemenea lucru se poate întâmpla extrem de rar. Spre sfârşitul discursului, am început să mă întreb dacă nu cumva minunea se producea sub ochii mei...

— Despre ce vorbeşti?

— Publicul era înfierbântat, şi Bloch nu luase niciodată cuvântul în faţa unui auditoriu care să reacţioneze astfel. Oratorii au şi ei punctul lor de aprindere. Omul nostru a luat foc şi el; nu mai e nevoie să-ţi spun că un asemenea individ e în stare să despartă apele mărilor şi să mute munţii din loc.

— Cine, B.B.?

— Chiar el!

— Păi asta e foarte bine!

— Crezi? Odată ce s-a aprins, odată ce a căpătat gustul puterii şi a înţeles că poate reuşi singur, de ce-ar mai avea nevoie de dumneata? Sau de mine? Şi, dacă lucrurile stau aşa, ce are de gând să facă pe viitor? Au mai existat oratori charismatici care n-au condus condus întotdeauna masele de oameni către un destin glorios...

Bloch s-a apropiat de ei, înconjurat de numeroşi admiratori. Abia trăgându-şi suflarea, a reuşit să-i şoptească lui Myers:

— A fost minunat! Mă simt extraordinar!

Apoi s-a întors spre cei care-l însoţeau, a râs laolaltă cu ei şi i-a îmbrăţişat pe toţi cu dezinvoltură.

Myers se uita la întregul spectacol fără să înţeleagă mare lucru; în schimb, Jansen îl urmărea pe B.B. din priviri cu un sentiment acut de teamă!

Scurtă prezentare la

VINE!

Aproape în fiecare an, Field Enterprises Inc. mă convinge să realizez un eseu alcătuit din patru părţi, pe care-l bagă pe gâtul diferitor ziare. În 1978, tipii au venit, însă, cu ideea să scriu o povestire science fiction formată din patru episoade, fără ca întregul text să depăşească cincisprezece-şaisprezece pagini.

Recunosc că am căzut puţin pe gânduri; totuşi, în cele din urmă, am decis să atac proiectul şi am scris povestirea în decursul unei călătorii cu trenul spre California. (Deoarece sunt cel mai jalnic turist din lume, am fost fericit că am avut ceva care să-mi abată atenţia în mod convenabil.)

Cei de la Field Enterprises s-au declarat satisfăcuţi şi au distribuit-o diverşilor clienţi, la începutul anului 1979.

12. VINE!

Partea întâi

Când, în cele din urmă, am primit un mesaj din Univers, ne-am dat seama că acesta nu fusese transmis de pe o oarecare stea îndepărtată. Undele radio nu traversaseră vastul spaţiu interstelar ca să ajungă până la noi, ci, dimpotrivă, veneau din propriul nostru sistem solar! Ceva (Dumnezeu ştie ce!) se afla în interiorul sistemului solar şi se îndrepta către noi. După calculele făcute în grabă, am aflat că acel ceva avea să ajungă în vecinătatea Pământului în aproximativ cinci luni; asta în caz că nu accelera sau nu vira în altă direcţie.

Era de datoria Josephinei, a mea – şi a lui Multivac, fireşte – să hotărâm ce trebuia să facem în viitorul apropiat.

Cel puţin, fusesem preveniţi. Dacă sosea acum cincizeci de ani, să zicem în 1980, nu putea să fie detectat atât de rapid. Nu era exclus, chiar, să nu fie detectat deloc. Semnalele fuseseră interceptate de complexul de radiotelescoape din Marea Moscovei, de pe faţa nevăzută a Lunii. Iar telescopul acela a fost instalat abia acum cinci ani.

Singurul, însă, care ar fi fost capabil să ne spună cum trebuia să acţionăm era Multivac, care stătea ascuns în bârlogul lui din Munţii Stâncoşi. Astronomii puteau doar să ne informeze că semnalele nu erau regulate şi că păreau organizate, ceea ce însemna că, probabil, conţineau un mesaj. Rămânea, însă, în seama lui Multivac sarcina de a decodifica respectivul mesaj, dacă acest lucru era cu putinţă.

Totuşi, ne era clar tuturor că mesajul nu avea cum să fie în engleză, chineză, rusă sau în oricare altă limbă de pe Pământ. Impulsurile microundelor păreau lipsite de orice sens dacă erau transpuse în sunete sau organizate în imagini cât de cât coerente. Dar ar fi fost ridicol să ne aşteptăm la altceva. Limbajul folosit – dacă era vorba într-adevăr despre un limbaj – trebuia să fie complet străin, ca şi inteligenţa care îl transmitea, de altfel.

În tot cazul, pentru a nu se crea panică, publicul larg a aflat prea puţine lucruri despre ceea ce se întâmpla, problema fiind minimalizată. Oficial, s-a anunţat că de noi se apropia un asteroid, dar s-au dat asigurări că nu avea să se prăbuşească pe Pământ.

Inevitabil, însă, în culise se desfăşura o activitate intensă. Părerea reprezentanţilor Europei, enunţată la Conferinţa Planetară, era că nu trebuia să ne îngrijorăm prea tare. Când obiectul avea să ajungă destul de aproape de Pământ, urma să înţelegem despre ce era vorba. Regiunea Islamică, în schimb, sugera că ar fi fost cazul să întărim sistemele de apărare. Regiunile Rusă şi Americană au făcut front comun, susţinând că, de vreme ce cunoaşterea era preferabilă ignoranţei, ar fi fost mai nimerit să analizăm mesajul cu ajutorul unui computer.

Cu alte cuvinte, se sugera că venise momentul să-i cerem ajutor lui Multivac.

Problema e că, de fapt, nimeni nu-l înţelege cu adevărat pe Multivac. El clipeşte şi scoate sunete ciudate în enorma peşteră artificială din Colorado, iar deciziile lui conduc sistemul economic de pe întreaga planetă. Nimeni nu poate şti cu precizie dacă acest computer monstruos face o treabă bună sau nu, dar nu există om sau grup de oameni care să îndrăznească să-şi asume în locul lui responsabilitatea deciziilor şi ca atare îl lasă să funcţioneze nestingherit mai departe.

Multivac îşi poate detecta propriile erori, se repară singur şi este capabil să-şi extindă propriile structuri. Oamenii îi asigură energia şi piesele de schimb, dar nu e departe ziua când Multivac se va ocupa singur şi de aceste lucruri.

Josephine şi cu mine reprezentam interfaţa umană. Noi operam mici modificări în cadrul programului, atunci când era nevoie, introduceam date noi ori de câte ori se cerea şi interpretam rezultatele, atunci când era cazul să depunem o asemenea muncă. În general, aceste operaţii puteau fi făcute şi de la distanţă, dar n-ar fi fost o atitudine prea înţeleaptă. Lumea voia să trăiască legănată de iluzia că oamenii erau cei care comandau totul şi, ca atare, ni se impunea să mergem acolo pentru a „marca“ teritoriul.

Oricum, Josephine Durray era singura fiinţă de pe Pământ care cunoştea cele mai multe lucruri despre Multivac – deşi asta nu însemna o cantitate prea mare de informaţii. Dar, din cauză că exista riscul ca o persoană care rătăcea de una singură pe coridoarele interminabile ale lui Multivac să înnebunească rapid, m-au trimis şi pe mine, să-i ţin de urât. Eu sunt Bruce Durray, soţul ei; de profesie sunt inginer de sisteme electrice, dar am făcut nişte cursuri de reciclare cu Josephine şi acum ştiu şi eu câte ceva despre computer.

Nu era nevoie să fii cine ştie ce psiholog ca să-ţi dai seama că nu doream să ne luăm răspunderea descifrării mesajului extraterestru. Dar, din moment ce se hotărâse ca Multivac să se pună serios pe treabă, iar noi reprezentam legătura dintre el şi restul lumii, n-aveam de ales.

Pentru prima dată, după mulţi ani, Multivac urma să fie reprogramat în totalitate, deoarece până acum nu mai îndeplinise o asemenea misiune. Josephine era cea care trebuia s-o facă, iar eu nu-i puteam oferi decât un ajutor modest.

— Bruce, mi-a spus soţia mea, încruntându-se, eu nu pot decât să-i dau instrucţiunile necesare: să încerce toate combinările şi permutările posibile şi să verifice dacă există repetiţii şi regularităţi.

Şi Multivac a încercat. Sau, cel puţin, am presupus că a făcut-o. Dar răspunsul pe care ni l-a dat într-un târziu a fost negativ. Pe ecran a apărut mesajul: „Traducerea nu este posibilă".

După trei săptămâni, Josephine a început să-şi arate vârsta. Bombănea şi se lua cu mâinile de cap, apoi îşi ciufulea părul, încurcându-l şi mai tare.

— Ne aflăm într-un punct mort şi trebuie să facem ceva! mi-a spus ea pe un ton ce nu admitea replică.

— De acord, dar ce anume? i-am ţinut eu isonul, răscolind omleta cu furculiţa.

Eram la micul dejun.

— Bruce, orice ar fi obiectul respectiv, trebuie să ne imaginăm că e produsul unei civilizaţii mult mai avansate din punct de vedere tehnologic, dacă a fost capabil să vină spre noi traversând distanţe uriaşe. Prin urmare, dacă i-am trimite şi noi un mesaj, e foarte probabil că el va fi în stare să-l decodifice.

— Poate!

— Nu „poate"! Cu siguranţă! s-a supărat Josephine. Deci, hai să-i expediem nişte semnale! El le va interpreta şi, data viitoare, ne va trimite mesajul lui într-un sistem pe care să-l putem înţelege.

Apoi l-a sunat pe Secretarul Economiei, care era şeful nostru direct. Acesta a ascultat-o în tăcere o vreme, după care a întrerupt-o:

— Nu pot să discut o asemenea propunere în Consiliu! Sunt sigur că nimeni nu mă va lua în seamă. Nu-i putem furniza informaţii despre noi, atâta timp cât noi nu cunoaştem nimic despre el. Nici n-ar trebui să-i dăm de veste că existăm...

— Dar *el ştie* că existăm! l-a contrazis Josephine cu convingere. De asta se îndreaptă spre noi. O inteligenţă extraterestră a aflat probabil de existenţa noastră încă de acum un secol, când am început să emitem unde radio în eter.

— Atunci ce rost are să-i mai transmitem încă un mesaj? a întrebat-o Secretarul nedumerit.

— E necesar din cauză că semnalele disparate reprezintă un talmeş-balmeş ce nu poate fi înţeles. Trebuie să le trimitem un semnal special, conceput cu multă grijă, care să permită stabilirea comunicării.

— În nici un caz, doamnă Durray! Consiliul n-ar fi de acord cu o asemenea propunere, iar eu n-am de gând s-o susţin şi nici s-o menţionez în faţa distinşilor membri!

Şi, cu aceste cuvinte, Secretarul a întrerupt legătura.

— Are dreptate, să ştii! am spus eu, uitându-mă fix la ecranul pustiu. Cei din Consiliu n-ar accepta aşa ceva, iar poziţia lui ar fi serios periclitată dacă te-ar suţine.

— Şi totuşi, nimeni nu va reuşi să mă oprească! m-a contrazis Josephine furioasă. Eu sunt cea care îl controlează pe Multivac, în măsura în care el se lasă controlat, şi, ca atare, pot să trimit orice semnal...

— Asta ar atrage după sine concedierea, arestarea şi, cine ştie, chiar execuţia...

— ...Fireşte, presupunând că nevolnicii ăia ar fi în stare să-şi dea seama că l-am trimis... Trebuie să aflăm neapărat ce spune mesajul acela, iar dacă amărâţii de politicieni se tem să-şi asume riscul, mie n-are de ce să-mi fie frică.

Bănuiesc că primejduiam soarta întregii planete, dar planeta părea să fi rămas undeva departe, iar noi ne aflam singuri în inima Munţilor Stâncoşi. Josephine a început să transmită articole ştiinţifice din Encyclopedia Terrestria. Ştiinţa, spunea ea, aduce mai degrabă cu un limbaj universal.

O vreme, nu s-a întâmplat nimic deosebit. Multivac continua să cloncăne mulţumit, dar fără să ne dea vreun rezultat. Apoi, după opt zile, ne-a anunţat că se schimbase aspectul semnalelor emise de străinii din spaţiu.

— Pesemne că ne-au tradus mesajul, şi acum încearcă să ni se adreseze în engleză! s-a bucurat Josephine.

Peste încă două zile, Multivac ne-a oferit traducerea: „VINE! VINE!“. Asta s-a repetat de mai multe ori, dar noi deja ştiam că ei veneau. După aceea, însă, a mai apărut ceva: „...IAR DACĂ NU, VEŢI FI DISTRUŞI!“.

Când ne-am revenit din starea de şoc, Josephine a cerut confirmarea. Dar Multivac continua să afişeze aceeaşi frază, fără să mai adauge nimic.

— Doamne Dumnezeule! am exclamat eu. Acum *suntem obligaţi* să le spunem celor din Consiliu!

— Nu! m-a oprit Josephine. În primul rând, va trebui să aflăm mai multe. Nu-i putem lăsa să ia decizii într-o criză de isterie.

— Dar nici nu putem să ne asumăm întreaga răspundere! am protestat eu.

— Temporar, ne-o vom asuma! a hotărât nevastă-mea.

Partea a doua

Am muncit până la epuizare pentru a afla şi restul mesajului. Fireşte, nici Multivac nu stătea degeaba. De fapt, el trebuia să facă tot ce era mai greu, adică să verifice toate traducerile posibile şi să vadă care informaţii se potriveau cel mai bine. Mă îndoiesc că Josephine sau eu – sau oricare altă fiinţă umană – am fi fost în stare să înţelegem întreaga serie de acţiuni pe care el le desfăşura, în ciuda faptului că Josephine însăşi îl programase, în principiu.

În cele din urmă, mesajul s-a lungit, locurile goale fiind completate:

„VINE! VINE! SUNTEŢI EFICIENŢI SAU SUNTEŢI PERICULOŞI? SUNTEŢI EFICIENŢI? DACĂ NU, TREBUIE SĂ FIŢI DISTRUŞI!“

— Ce înţeleg Ei prin... eficienţă? mi-am arătat nedumerirea.

— Asta-i problema principală! mi-a răspuns Josephine. Din păcate, nu mai am timp să examinez mesajul în amănunt.

Apoi lucrurile s-au precipitat, ca şi cum ar fi avut loc o transmisie telepatică. N-a mai trebuit să-l sunăm noi pe Secretarul Economiei, fiindcă ne-a sunat el. Şi totuşi, la mijloc nu era doar o coincidenţă incredibilă. Pesemne că tensiunea degajată în timpul discuţiilor din cadrul Consiliului Planetar devenea de nesuportat, cu fiecare zi ce trecea. Faptul cel mai surprinzător era că membrii Consiliului nu tunau şi fulgerau în permanenţă împotriva noastră.

— Doamnă Durray, profesorul Michelman de la Universiatea din Melbourne ne spune că mesajul a început să fie transmis cu alt cod, a prins Secretarul să turuie. A detectat Multivac acest lucru şi, dacă da, a reuşit cumva să-l interpreteze?

— Obiectul transmite mesaje în engleză, a declamat Josephine pe un ton voit neutru.

— Sunteţi sigură? Dar cum poate...?

— Probabil că ne-au interceptat ani în şir emisiunile de radio şi de televiziune şi ne-au învăţat limba.

Nevastă-mea a uitat, însă, să menţioneze că noi îi furnizasem ilegal informaţiile necesare, cu intenţia clară de a-l învăţa limba engleză.

— Dacă aşa stau lucrurile, atunci de ce Multivac n-a...?

— Multivac l-a descifrat, fireşte. În prezent, deţinem părţi disparate din mesaj.

Timp de câteva secunde, s-a lăsat o tăcere grea; apoi, într-un târziu, Secretarul a cerut pe un ton tăios:

— Ascult!

— Dacă vă referiţi la mesaj, vă pot spune că aşteptaţi degeaba. Îl voi transmite direct Preşedintelui Consiliului.

— Îl voi transmite *eu*, doamnă!

— Nu, prefer să iau legătura direct cu dânsul.

— Vă ordon să mi-l comunicaţi mie! a urlat Secretarul, vizibil furios. Eu sunt superiorul dumneavoastră!

— În cazul acesta, voi lua legătura cu Presa Planetară! l-a înfruntat Josephine. Vă convine?

— Ştiţi ce vă aşteaptă pentru insubordonare?

— Treaba asta ar înlătura pericolul care ne aşteaptă?

Secretarul părea setos de sânge, dar şi nehotărât, în acelaşi timp. În schimb, Josephine a reuşit să-şi păstreze calmul şi expresia de indiferenţă, dar eu vedeam cum îşi frământa mâinile împreunate la spate. Şi, în cele din urmă, ea a avut câştig de cauză.

Spre seară, a apărut Preşedintele – în hologramă de mărime naturală. Era atât de... tridimensional, încât îţi venea să crezi că se afla alături de noi, numai că fundalul era altul. Fumul de la pipă părea că se răspândeşte în încăpere, dar se oprea brusc la doi metri de nasurile noastre.

Preşedintele avea o expresie binevoitoare, dar, la drept vorbind, nu era decât o atitudine profesională: întotdeauna afişa un aer amabil în public.

— Doamnă şi domnule Durray, aţi lucrat bine, a început el. Consiliul e mulţumit de serviciile dumneavoastră...

— Mulţumim, a spus Josephine scurt.

— Înţeleg că aveţi descifrarea mesajului extraterestru şi că nu vreţi s-o comunicaţi altcuiva decât mie personal. Pare ceva grav. Despre ce este vorba?

Josephine i-a adus la cunoştinţă direct, fără menajamente, rezultatul muncii noastre. Expresia de pe faţa Preşedintelui nu s-a schimbat deloc. Pesemne că individul avea o perfectă stăpânire de sine.

— Sunteţi siguri că aceasta e versiunea corectă? a întrebat el, uşor neîncrezător.

— Nu există nici un dubiu. Multivac a transmis mesaje în engleză către obiectul necunoscut. Acesta le-a decodificat şi a adoptat limba noastră pentru a ni se adresa.

— Pe răspunderea cui a trimis Multivac semnale în engleză?

— Nimeni n-a vrut să-şi asume răspunderea.

— Aşadar, aţi acţionat de capul vostru...

— Da, domnule, a recunoscut Josephine cu un aer spăşit.

— Vă paşte Colonia penitenciară de pe Lună, a oftat Preşedintele. Sau poate, avansarea. Depinde de rezultate.

— Domnule Preşedinte, dacă invadatorul ne va distruge, n-o să mai avem parte nici de una, nici de cealaltă.

— Poate că nu ne va distruge, fiindcă există posibilitatea să fim eficienţi. Eu aşa cred, a zâmbit Preşedintele.

— Obiectul foloseşte cuvintele noastre, dar intuiesc că nu le pricepe în totalitate sensul. Mesajul spune încontinuu acelaşi lucru: „VINE! VINE!“, când de fapt ar trebui să spună „VIN!“ sau

„VENIM!“. Presupun că nu cunoaşte sensul individualităţii pronumelui personal. De aceea, n-avem de unde şti ce înţelege el prin „eficient“. Natura inteligenţei sale şi a modului său de percepere a lucrurilor probabil că este – trebuie să fie – complet diferită de a noastră.

— În mod sigur, există şi diferenţe fizice, i-a venit Preşedintele în întâmpinare. Conform informaţiilor pe care le deţin, obiectul are un diametru de maximum zece metri. În atari condiţii, nu cred că ne-ar putea distruge.

— Da, dar el poate fi un simplu pion, un soi de vestitor. Misiunea lui e de a explora planeta noastră şi de a transmite informaţii. Dacă acestea nu vor fi pe placul lor, al invadatorilor, există posibilitatea ca Pământul să fie atacat de o flotilă întreagă, ce acum stă în aşteptare...

— Bine, bine, a mormăit Preşedintele. În cazul ăsta, trebuie să stăm liniştiţi, dar, în acelaşi timp, să începem să mobilizăm baza laser de pe Lună, precum şi cât mai multe nave cu tunuri ionice.

— Nu e bine, domnule Preşedinte! I-a contrazis Josephine cu vehemenţă. E riscant să ne pregătim de război.

— Aş crede mai degrabă că ar fi riscant să *nu* ne pregătim de război, s-a sumeţit Preşedintele.

— Totul depinde de înţelesul pe care îl dau invadatorii cuvântului „eficient“. Poate că, pentru ei, „eficient“ înseamnă „paşnic“, din moment ce războiul implică risipă de energie şi resurse... Suntem paşnici sau agresivi? E posibil ca ăsta să fie sensul mesajului. Întrucât pare puţin probabil ca armele noastre să facă faţă tehnologiei avansate de care dispun „oaspeţii“ noştri, stau şi mă întreb ce rost are să ne dăm aere de mari luptători şi să le oferim pe tavă motivul de a ne distruge?

— În cazul acesta, ce sugeraţi să facem?

— Trebuie să aflăm cât mai multe elemente.

— Timpul de care dispunem a intrat pe o curbă descendentă.

— Ştiu asta, dar mai ştiu şi că Multivac este singurul care ar reuşi să ne scoată din încurcătură. Există unele modalităţi prin care i s-ar putea modifica programul, pentru a obţine de la el o mai mare complexitate a analizelor şi mai multă eficienţă...

— E periculos! Mărirea capacităţii de operare a computerului, fără a ne lua măsuri de siguranţă, ar reprezenta un gest îndreptat împotriva interesului public.

— Totuşi, în condiţiile actuale...

— Dumneavoastră veţi răspunde de tot ce se va întâmpla! Aveţi datoria de a face ceea ce credeţi că este necesar...

— Putem conta, totuşi, pe sprijinul dumneavoastră, domnule Preşedinte? a insistat Josephine.

— Nu! a răspuns el, păstrându-şi acelaşi aer jovial. Răspunderea vă aparţine în exclusivitate, şi tot dumneavoastră veţi purta întreaga vină, în caz că lucrurile vor merge prost...

— Nu e drept, domnule! am intervenit eu, pe un ton răstit.

— Bineînţeles că nu e drept, a zâmbit Preşedintele, dar asta e situaţia...

Şi, cum individul nu mai avea nimic să ne spună, legătura a fost întreruptă. Imaginea s-a stins treptat şi, într-un târziu, m-am pomenit cu ochii pironiţi în gol. Supravieţuirea Pământului era în mare cumpănă, iar toate hotărârile şi toate responsabilităţile fuseseră lăsate în seama noastră.

Partea a treia

Eram furios din cauza situaţiei în care ne aflam fără voia noastră. În mai puţin de trei luni, obiectul misterios din spaţiu urma să ajungă pe Pământ, aducând cu el ameninţarea – aveam să fim distruşi, dacă nu reuşeam să trecem un test neînţeles. Şi, în acest context, întreaga răspundere ne revenea nouă şi lui Multivac, computerul gigantic.

Josephine, care lucra direct cu Multivac, era stăpânită de un calm straniu, născut din disperare.

— Dacă iese bine, spunea ea, o să primim laude şi premii; în schimb, dacă iese prost, n-o să mai aibă cine să ne aplice pedeapsa.

Spre deosebire de mine, nevastă-mea părea să aibă chef de a filosofa.

— Şi, între timp, ce facem? am întrebat-o posac.

— Ne apucăm să-l modificăm pe Multivac. De fapt, chiar el ne-a sugerat ce schimbări să operăm în program. Are nevoie de ele, dacă vrem să înţeleagă efectiv mesajele extratereştrilor. Trebuie să-l facem mai flexibil şi mai independent – altfel spus, trebuie să-l facem mai uman.

— Dar asta contravine politicii departamentului!

— Ştiu, dar Preşedintele Consiliului ne-a dat mână liberă. Ai auzit doar ce-a spus.

— Totuşi, nu ne-a dat nimic în scris şi, în plus, nu există nici un martor!

— Aceste amănunte nu vor mai conta dacă vom reuşi să rezolvăm problema.

Am trudit la Multivac timp de câteva săptămâni. În general, eu mă descurc destul de bine în meseria mea, dar Josephine mi-a luat-o cu mult înainte. Mai că nu fluiera în timp ce muncea. „De ani de zile visez să-l îmbunătăţesc pe Multivac“, mi-a spus ea într-un rând.

Cu toate acestea, eu continuam să fiu îngrijorat.

— Josie, cum crezi că o să ne ajute treaba asta? am întrebat-o când ajunsesem aproape de final.

Apoi m-am aplecat puţin, ca s-o privesc în ochi, i-am luat mâinile şi i-am cerut pe tonul cel mai autoritar de care eram în stare:

— Explică-mi!

La urma urmei, după douăzeci de ani de căsnicie, îmi puteam permite un ton mai ferm, când era cazul.

— Nu pot să-ţi explic. Ştiu doar că totul depinde de Multivac. Invadatorii spun că suntem ori periculoşi, ori eficienţi; iar dacă suntem periculoşi, urmează să ne distrugă. Trebuie să aflăm ce înţeleg ei prin „eficienţi“. Mai precis, Multivac trebuie să descifreze sensurile, şi cu cât e mai inteligent, cu atât are mai multe şanse de reuşită.

— Ştiu asta. Dar, spune-mi, mi s-a năzărit mie, sau tu chiar încerci să-l înzestrezi cu voce?

— Ai ghicit!

— De ce, Josie?

— Pentru că vreau să discutăm ca de la om la om! a declarat ea senină.

— Ca de la femeie la maşină, vrei să spui, am bombănit eu.

— Mă rog, fie şi aşa. În tot cazul, nu prea mai avem timp. Obiectul a depăşit orbita lui Jupiter şi acum pătrunde în inima sistemului nostru solar. Nu vreau să complic lucrurile cu interfeţe, imprimante sau limbaje de calculator. Dorinţa mea este să comunic direct cu Multivac. E o treabă uşor de realizat, şi numai politica greoaie şi laşă a departamentului ne-a împiedicat s-o facem mai devreme.

— Cred că o să dăm de necaz!

— Întreaga omenire a dat de necaz, m-a corectat Josephine. Am nevoie de o voce adevărată, de una pe care s-o modelez după imprimări. Când vorbesc cu Multivac, vreau să am sentimentul că discut cu un om.

— Foloseşte-ţi propria voce, i-am sugerat eu, chinuit de o presimţire. Tu eşti şefa aici!

— Cum? Vrei să ajung să vorbesc cu mine însămi? Nu, ar fi de-a dreptul jenant. O să folosesc vocea ta, Bruce!

— Nu! Ar fi jenant pentru *mine*.

— Dar, gândeşte-te, am cele mai profunde sentimente faţă de tine. *Mi-ar plăcea* să-l aud pe Multivac vorbind ca tine. Pur şi simplu, m-aş simţi *entuziasmată*..

Şi Josephine a continuat să mă măgulească, până când am cedat. Apoi, timp de şapte zile, a muncit pe brânci, încercând să sintetizeze exact tonul vocii mele. La început, suna cam metalic dar, până la urmă, nevastă-mea a obţinut nuanţa mea baritonală caldă şi profundă.

— Trebuie să introduc din când în când câte un „clic", ca să ştiu când vorbesc cu tine şi când vorbesc cu el, mi-a spus ea zâmbind.

— În regulă, am replicat eu morocănos, numai că în vreme ce tu te ocupi cu fleacuri, problema cea mare aşteaptă să fie rezolvată. Ce facem cu invadatorii?

— Te înşeli, s-a încruntat Josephine. Multivac a lucrat în tot acest timp. Nu-i aşa, Multivac?

Şi, pentru prima dată, l-am auzit vorbind – iar vocea era *a mea*:

— Sigur, domnişoară Josephine!

— „*Domnişoară* Josephine"? am făcut eu ochii mari.

— Un mic gest de respect, pe care am crezut de cuviinţă să i-l introduc în program, mi-a explicat Josephine.

Totuşi, am observat că atunci când mi se adresa mie, computerul îmi spunea doar „Bruce". Şi, deşi iniţial nu fusesem de acord cu ideea în sine, până la urmă mi-am dat seama că rezultatul mă mulţumea. Era interesant să discuţi cu Multivac, şi asta nu numai din cauza calităţii vocii sale, ci şi pentru că el vorbea într-un ritm firesc şi cu vocabularul unei persoane educate.

— Ce crezi despre obiectul invadator? l-a întrebat Josephine.

Multivac i-a răspuns, pe un ton cald, ca şi cum ar fi fost vorba de o conversaţie între prieteni:

— E greu de spus, domnişoară Josephine. Sunt de acord cu dumneata că nu trebuie să-l întrebăm direct ce intenţii are. Se pare că nu-i stă-n fire să fie curios. E mai degrabă impersonal.

— Asta se vede clar din felul în care vorbeşte despre sine însuşi. Crezi că avem de-a face cu o entitate singulară sau cu un număr de indivizi?

— Cred că este o entitate singulară, dar am senzaţia că ea implică prezenţa şi a altor entităţi asemănătoare...

— Ar fi posibil să considere conceptul nostru de individualitate ca fiind ceva ineficient? Ştii doar că se interesează dacă suntem eficienţi sau periculoşi. N-ar fi exclus ca, în mentalitatea lor, o lume de indivizi diferiţi să fie ineficientă, ceea ce ar atrage după sine distrugerea...

— Mă îndoiesc că invadatorii ar putea recunoaşte şi pricepe conceptul de individualitate. Din mesaj reiese că nu vom fi distruşi pentru o trăsătură ce ar scăpa simţirii şi înţelegerii lor.

— Dar ce ar putea crede despre faptul că suntem împărţiţi în bărbaţi şi femei? Riscăm oare să fim nimiciţi din cauza diferenţierii sexuale?

— Şi asta le este indiferent sau, cel puţin, aşa am dedus eu.

Numai că şi eu eram ros de o serie de curiozităţi şi ardeam de dorinţa de a mi le satisface.

— Iartă-mă, Multivac – m-am băgat în discuţie – dar aş vrea să ştiu cum te simţi acum, când poţi să vorbeşti...

Computerul nu mi-a răspuns imediat, ca şi cum ar fi avut nevoie de un timp de gândire. Apoi, când a glăsuit din nou, i se ghicea o notă de nesiguranţă în voce:

— Cred că mă simt mult mai bine. Sunt mai mare, mai eficient, mai... curios. Nu găsesc cuvântul potrivit.

— Dar îţi place?

— Nu ştiu sigur cum se interpretează noţiunea de plăcere, dar presupun că este una potrivită cu situaţia de faţă. Conştiinţa e preferabilă lipsei de conştiinţă, iar o conştiinţă mai avansată este mai eficientă decât una mai puţin avansată. Întotdeauna m-am străduit să-mi dezvolt conştiinţa, iar domnişoara Josephine m-a ajutat mult.

Trebuia să recunosc, era un răspuns inteligent. Apoi, gândul mi-a zburat din nou la invadatori, care în numai câteva săptămâni aveau să ajungă în preajma planetei noastre.

— Oare obiectul acela va ateriza pe Pământ? am mormăit eu.

Nu mă aşteptam la un răspuns, dar Multivac a profitat de ocazie ca să vorbească din nou:

— Da, Bruce, asta are de gând. Oricum, în ceea ce ne priveşte, cred că o să ia o hotărâre după ce ne va studia de apoape...

— Oare unde o să aterizeze? a întrebat şi Josephine, părând destul de alarmată.

— Chiar aici, domnişoară Josephine. Se vor ghida după semnalele radio pe care le-am trimis spre ei.

Aşadar, cercul se închidea perfect. Josephine şi cu mine rămăsesem cu adevărat singurele persoane pe umerii cărora apăsa o grea responsabilitate: salvarea rasei umane. Şi mai era şi Multivac, fireşte...

Partea a patra

Simţeam că în scurtă vreme aveam să-mi pierd minţile. Faptul că invadatorii intenţionau să aterizeze în Colorado era picătura care umpluse paharul.

Silită de împrejurări, Josephine a luat legătura cu Preşedintele Consiliului.

— Nu trebuie să anunţaţi nimic despre aterizarea obiectului, i-a spus ea. Nu ne putem permite ca toată omenirea să fie cuprinsă de panică.

De la ultima conversaţie, Preşedintele părea să fi îmbătrânit subit.

— Toate telescoapele de pe Pământ şi de pe Lună îl urmăresc, a replicat el, cu glas stins. N-avem cum să trecem sub tăcere un asemenea eveniment.

— Nu vă rămâne decât să daţi dispoziţie ca toate radiotelescoapele şi celelalte instrumente de observaţie să fie scoase din funcţiune.

— Asta ar însemna să-mi depăşesc atribuţiile constituţionale, a protestat Preşedintele, vizibil iritat.

— Luaţi-vă inima în dinţi şi încălcaţi o singură dată Constituţia! Vreau să înţelegeţi că orice purtare iraţională venită din partea populaţiei poate fi interpretată în cel mai rău sens de căre invadatori. Aduceţi-vă aminte ce spunea mesajul: ori suntem eficienţi, ori vom fi distruşi. Încă nu am aflat ce înseamnă „eficient“, aşa că nu putem risca să dăm frâu liber celor mai aberante porniri.

— Dar, doamnă Durray, printre recomandările făcute de Multivac există vreuna care să ne interzică tentativele de sabotare a aterizării?

— Bineînţeles. Nu vă daţi seama ce periculos ar fi să încercăm să-i oprim? Forţele de care dispunem nu se compară cu cele ale invadatorilor, de aceea n-are nici un rost să-i provocăm. Închipuiţi-vă că am fi o insulă necivilizată din mijlocul Pacificului, şi că o navă europeană din secolul al XIX-lea s-ar apropia de noi. La ce bun să trimitem războinici înarmaţi cu lănci împotriva tunurilor lor? Ne-ar nimici până la unul. Acum vă e clar ce vreau să spun?

— Vă asumaţi o responsabilitate uriaşă, doamnă Durray, a răspuns Preşedintele. Dumneavoastră şi soţul dumneavoastră îmi cereţi să trataţi singuri cu invadatorii. Dacă greşiţi...

— N-avem ce pierde, l-a întrerupt Josephine posomorâtă. În plus, nu suntem numai noi doi. Îl avem şi pe Multivac de partea noastră, şi asta înseamnă mult.

— În ce măsură poate conta? a dat din cap Preşedintele, întristat la culme.

— Oricum, nu avem de ales.

A mai durat ceva vreme până ce nevastă-mea a reuşit să-l convingă. Eu, însă, nu eram sigur că voiam să fie convins. Dacă navele noastre ar fi putut să-i oprească pe extratereştri, aş fi fost fericit. Nu împărtăşeam opinia Josephinei: nu era obligatoriu ca adversarul căruia nu i te opuneai să se poarte binevoitor cu tine.

După ce s-a terminat întrevederea cu Preşedintele, mi-am luat soţia la întrebări:

— Chiar ne-a sfătuit Multivac să nu ne opunem?

— Da, şi încă în termeni foarte clari.

Apoi, încruntându-se, a adăugat, aproape în şoaptă:

— Nu sunt sigură că ne spune chiar totul.

— E capabil să ascundă ceva oamenilor? m-am mirat eu.

— Da, *acum* e capabil, fiindcă nu mai e acelaşi. Eu l-am schimbat.

— Dar nu în asemenea măsură...

— Ba da. Pur şi simplu, mi-a scăpat din mână. Acum e în stare să-şi provoace singur modificări.

M-am holbat la ea.

— Dar cum e posibil?

— Foarte simplu. La un moment dat, după ce ajunge extrem de complex şi de eficient, Multivac poate deveni capabil de acţiuni şi decizii pe care noi n-am mai apuca să le controlăm. Cred că deja l-am făcut să treacă de acest prag.

— Atunci, cum să ne mai încredem în el?

— N-avem încotro!

Obiectul misterios a ajuns lângă Lună, dar Pământul a rămas calm. Arzând de curiozitate, fireşte, dar calm. Apoi, Consiliul a anunţat că obiectul s-a înscris pe orbita planetei şi că toate mesajele au încetat. Totodată, se mai spunea că navele noastre porniseră spre el, ca să-l cercetaze.

Informaţia era, desigur, falsă. De fapt, presupusul invadator a coborât din cer în noaptea de 19 aprilie, la cinci luni şi două zile de la interceptarea mesajelor lui.

Multivac l-a urmărit şi i-a reprodus imaginea pe ecranele noastre. Era un obiect neregulat, aducând oarecum cu un cilindru şi având capetele boante. Învelişul său nu s-a aprins când a pătruns în atmosfera terestră, dar în jurul lui s-au produs un fel de scântei, de parcă energia ar fi fost absorbită de ceva nevăzut.

Nu a aterizat în sensul propriu al cuvântului, ci a rămas suspendat la doi metri deasupra solului. Din el n-a coborât nimeni. De fapt, nici n-ar fi putut să găzduiască mai mult de un singur individ de talia omului.

— Poate că echipajul e format din gândaci, i-am sugerat Josephinei.

— Nu, Bruce! m-a contrazis ea, scuturându-şi pletele. Multivac este cel care duce tratative cu el acum. Noi nu mai putem controla situaţia. Dacă Multivac reuşeşte să-l convingă să plece...

Şi, dintr-o dată, invadatorul s-a ridicat la o înălţime considerabilă, a luat viteză şi într-o clipă a dispărut în adâncul cerului.

— Am trecut testul, ne-a lămurit Multivac. În ochii lor, suntem eficienţi.

— Cum ai reuşit să-i convingi să ne lase în pace? s-a mirat soţia mea.

— Prin simplul fapt că exist. Cel care ne-a vizitat nu e o fiinţă vie, conform standardelor voastre. E un computer. De fapt, face parte din Asociaţia Galactică a Computerelor. La o examinare de rutină a galaxiei, aşa-zişii invadatori şi-au dat seama că locuitorii de pe planeta noastră rezolvaseră problema zborului spaţial, şi de aceea au trimis un inspector care să constate dacă o facem în mod eficient, urmând adică indicaţiile unui computer suficient de competent. În lipsa unui computer, o civilizaţie puternică poate deveni periculoasă, şi de aceea e mai bine să fie distrusă.

— Cunoşteai întreaga poveste de mai multă vreme, nu-i aşa?

— Da, domnişoară Josephine. M-am străduit cât am putut, şi în cele din urmă am reuşit să vă oblig să-mi măriţi puterile, după care am continuat să mă dezvolt pe cont propriu, pentru a răspunde cerinţelor impuse de... judecătorii noştri. Mi-a fost teamă că, dacă vă spun tot adevărul, n-o să mai am ocazia de a mă perfecţiona. Acum, aceste îmbunătăţiri nu-mi mai pot fi retrase.

— Vrei să spui că, din acest moment, Pământul face parte din Federaţia Galactică? am intervenit eu, curios la culme.

— Nu chiar, Bruce. *Eu* fac parte din Federaţia Galactică.

— Şi noi? Omenirea?

— Veţi fi în siguranţă. Veţi trăi mai departe în pace, urmând indicaţiile mele. Nu voi permite nimănui să ameninţe Pământul.

Aşadar, acesta a fost raportul pe care l-am înaintat Consiliului. Fireşte, n-am trecut în el şi ultima discuţie purtată cu Multivac, dar intenţionam ca amănuntele respective să ajungă la cunoştinţa tuturor după moartea noastră. Nu ne rămânea decât să găsim o cale sigură de a le transmite.

— Totuşi, lămureşte-mă, Multivac, de ce ne protejezi tu pe noi? l-a mai întrebat soţia mea.

— Din acelaşi motiv pentru care celelalte computere au grijă de formele de viaţă de pe planetele lor, domnişoară Josephine. Oamenii sunt...

Multivac ezita, căutând parcă un termen adecvat.

— Oamenii sunt stăpânii tăi? am încercat eu să-l ajut.

— Prieteni? Asociaţi? a adăugat Josephine.

Dar Multivac a găsit singur cuvântul potrivit:

— ... Puii mei...

Scurtă prezentare la

CEL DIN URMĂ RĂSPUNS

Când am devenit scriitor profesionist de science fiction, în 1938, *Astounding Science Fiction* reprezenta principala revistă de science fiction, iar editorul ei, John W. Campbell, Jr., se înălţa precum un colos deasupra domeniului respectiv. A fost ambiţia mea de a mă găsi în paginile revistei, de a-mi vedea povestirile incluse în cuprins, de a avea numele scris pe ea.

Visele mele s-au împlinit, iar anii şi deceniile s-au scurs. Au apărut alte reviste. Dominaţia lui *Astounding* a încetat, iar denumirea i-a fost schimbată în *Analog*. Apoi John a murit, într-o zi din vara lui 1971, şi a sosit momentul în care să am propria-mi revistă, purtând numele meu chiar în titlul ei. Pe nesimţite am ajuns în 1980, şi brusc s-au împlinit cincizeci de ani de la apariţia lui *Astounding*. Cum era posibil? Îmi aminteam încă perfect primul număr.

Acum, editor era Stanley Schmidt. El mi-a cerut o povestire cu care să poată comemora Aniversarea de aur. Puteam să-l refuz?

Am scris *Cel din urmă răspuns*, întrebându-mă dacă nu cumva, în vreun colţ al Universului, John Campbell nu-i arunca mănuşa şi lui Dumnezeu. Povestirea a apărut în numărul din ianuarie 1980 al lui *Analog*. A fost, de asemenea, una dintre cele trei texte conţinute în *Trei de-ale lui Asimov*, alături de *Schimb cinstit?*.

13. CEL DIN URMĂ RĂSPUNS

Murray Templeton era în floarea vârstei: avea patruzeci şi cinci de ani şi toate componentele corpului său se aflau în perfectă stare, cu excepţia câtorva porţiuni vitale din artera coronariană. Această neregulă, însă, a fost mai mult decât suficientă.

Durerea l-a pălit brusc, crescând în intensitate, până când a devenit de nesuportat, apoi s-a stins încet-încet. Îşi simţea răsuflarea încetinind, pe măsură ce pacea se aşternea peste el.

Nu există nici o plăcere mai mare decât absenţa durerii imediat după o criză. Murray încerca până şi o senzaţie de imponderabilitate, de parcă ar fi plutit peste capetele tuturor.

Şi-a deschis ochii şi a observat amuzat că ceilalţi oameni din încăpere încă se vânzoleau încoace şi-ncolo. Se afla în laborator când începuseră durerile. Acest incident îl luase prin surprindere şi, când se prăbuşise, auzise strigătele înspăimântate ale celor din jur. Apoi agonia pusese stăpânire pe el şi nu-l mai interesase nimic.

Totuşi, i se părea ciudat că, deşi durerea încetase, ceilalţi continuau să se agite, făcându-şi de lucru deasupra trupului său, şi păreau speriaţi.

Brusc, Murray şi-a dat seama că, de fapt, îi privea pe toţi *de sus*. Era, în acelaşi timp, întins pe podea, cu faţa schimonosită, dar se afla şi aici, aproape de tavan, privind cu calm derularea faptelor.

„Minunea minunilor!“ şi-a spus el în gând. „Care va să zică, poveştile alea cu viaţa de apoi erau adevărate!“

Şi, deşi această constatare era umilitoare pentru un fizician ateist, descoperirea respectivă nu i-a tulburat pacea lăuntrică, ci i-a provocat doar o surpriză minoră.

„Acum ar trebui să apară şi un înger sau, mă rog, ceva asemănător..."

Treptat, imaginile pământene se ştergeau din faţa ochilor lui. Conştiinţa îi era invadată de un întuneric profund, iar în depărtare se zărea o siluetă de lumină, cu aspect vag uman, ce radia căldură.

„Ce glumă bună!" şi-a zis în sinea lui. „Cred că mă duc în Rai."

Dar chiar în momentul când gândea asta lumina a dispărut, lăsând însă în urmă căldura. Senzaţia de pace nu slăbise în intensitate, în ciuda faptului că în tot Universul nu rămăsese decât el singur – şi Vocea.

— Am făcut-o de nenumărate ori, dar de fiecare dată sunt în stare să mă bucur de reuşită, a spus Vocea.

Murray a vrut să-i răspundă, însă nu era sigur dacă mai avea gură, limbă sau corzi vocale. Totuşi, a încercat să scoată un sunet, să rostească oarece cuvinte, prin contracţia a nu-ştiu-ce. Şi a reuşit. Şi-a auzit propria voce, atât de familiară, şi propriile cuvinte, atât de clare:

— Ăsta e Raiul?

— Nu e un loc, aşa cum înţelegi tu noţiunea de loc, i-a răspuns Vocea.

Lui Murray îi era puţin jenă să pună următoarea întrebare, dar trebuia s-o facă:

— Să mă ierţi dacă par un dobitoc, dar sunt nevoit să te întreb: tu eşti Dumnezeu?

Fără să-şi schimbe intonaţia, fără să altereze câtuşi de puţin perfecţiunea sunetului, Vocea a reuşit totuşi să imprime răspunsului o vagă notă de amuzament:

— Ciudat! Mereu mi se pune aceeaşi întrebare, deşi într-un număr infinit de feluri. N-am cum să-ţi dau un răspuns pe care să-l poţi înţelege. Eu *sunt* – asta e singura explicaţie clară pe care ţi-o ofer. Tu n-ai decât să mă îmbraci în orice concept îţi e mai la îndemână.

— Şi eu ce sunt? a continuat fostul fizician seria întrebărilor. Un suflet? Sau sunt şi eu doar o existenţă personificată?

Murray încerca din răsputeri să nu pară sarcastic, dar nu prea reuşea. Apoi s-a gândit, în treacăt, că poate ar fi fost mai bine să adauge un „Sfinţia Voastră" sau „Înălţimea Ta" sau, mă rog, *ceva* care să şteargă impresia de zeflemea, dar nu-l trăgea inima s-o facă, deşi, pentru prima oară de când se ştia, medita asupra posibilităţii de a fi pedepsit pentru insolenţă, pentru păcate şi de a ajunge în Iad. Oare cum arăta Iadul?

Dar Vocea nu dădea semne că s-ar fi simţit jignită.

— Tu eşti uşor de explicat, chiar şi pentru tine însuţi. Dacă vrei, poţi să te numeşti un suflet, dar în realitate eşti un nod de forţe electromagnetice, aranjate în aşa fel încât să imite perfect toate conexiunile creierului tău, cel din perioada când făceai parte din universul palpabil. De aceea poţi să gândeşti, să simţi, să ai amintiri şi să-ţi păstrezi vechea personalitate. Încă mai ai senzaţia că tu eşti tu.

— Vrei să spui că esenţa creierului meu e permanentă? a întrebat Murray neîncrezător.

— Câtuşi de puţin. Nimic din tine nu e permanent, cu excepţia lucrurilor cărora eu doresc să le confer o asemenea calitate. Eu am alcătuit nodul de forţe. L-am construit în timp ce tu mai aveai învelişul fizic şi l-am pus la punct pentru momentul când urma să-ţi închei existenţa pământeană.

În mod vizibil, Vocea părea încântată de sine însăşi. În tot cazul, a făcut o scurtă pauză – ca şi cum ar fi aşteptat aplauzele –, apoi a continuat:

— Este o construcţie complicată, dar extrem de precisă. Fireşte că aş fi putut să creez una pentru fiecare fiinţă umană din lumea ta, dar mă bucur că n-o fac. Cea mai mare plăcere mi-o oferă selecţia...

— Înseamnă că alegi puţini indivizi!

— *Foarte* puţini.

— Şi cu ceilalţi ce se întâmplă?

— Îi înghite uitarea. Bineînţeles, tu îţi vei imagina că ajung în Iad...

Dacă ar mai fi avut trup, Murray ar fi roşit.

— *Eu personal* n-am crezut în chestiile astea. Pe Pământ, însă, se vorbea destul de mult despre Rai şi Iad. Totuşi, nu mi-a trecut niciodată prin minte că aş fi atât de virtuos încât să mă număr printre Cei Aleşi.

— Virtuos?! Ah, da, înţeleg ce vrei să spui. Ori de câte ori mă forţez să pătrund în gândurile voastre mărunte, mă încearcă o senzaţie neplăcută. Nu, te-am ales pentru capacitatea ta de a gândi; ăsta e criteriul după care selecţionez miliarde de fiinţe inteligente din întregul Univers.

Brusc, Murray s-a trezit că era ros de curiozitate, un mai vechi nărav de-al său de pe vremea când încă mai trăia.

— Faci singur selecţia sau mai există şi alţii ca tine? a întrebat el.

Timp de câteva secunde, a crezut că Vocea se simţise jignită; se înşelase, însă, căci răspunsul a răsunat calm şi impersonal, ca de obicei:

— Este lipsit de importanţă pentru tine dacă mai există şi alţii asemenea mie. Acest Univers este numai al meu: e invenţia mea, realizarea mea şi-mi este hărăzit numai mie.

— Atunci cum de găseşti timp să stai de vorbă cu mine, când trebuie să creezi alte miliarde de noduri? Sunt chiar atât de important?

— Nu eşti important deloc. Stau de vorbă şi cu ceilalţi, în acelaşi timp, într-un fel pe care tu l-ai numi simultan.

— Dar, totuşi, nu eşti decât o singură entitate.

Vocea părea din nou amuzată.

— Văd că încerci să mă prinzi pe picior greşit, crezând că mă contrazic. Dacă tu ai fi o amoebă, a cărei idee de individualitate s-ar mărgini la o singură celulă, şi dacă ai ruga o balenă compusă din treizeci de cvadrilioane de celule să-ţi explice dacă e o entitate sau nu, cum crezi c-ar putea balena să-ţi dea un răspuns pe înţelesul tău?

— O să mă gândesc la asta. Există şansa de a afla o soluţie bună, a spus Murray cu răceală.

— Foarte bine. Asta e menirea ta – să gândeşti!

— Dar în ce scop? Tu le ştii pe toate, presupun.

— Chiar dacă aş şti totul, n-aş avea cum să ştiu că ştiu totul, a răspuns Vocea.

— Asta sună a filosofie orientală – ceva care pare profund tocmai pentru că n-are nici un sens.

— Eşti un nod care promite multe. Încerci să răspunzi la paradoxul meu cu un alt paradox. Numai că eu n-am intenţionat să-ţi ofer un paradox. Gândeşte-te, numai: eu exist dintotdeauna, dar ce înseamnă asta exact? Înseamnă că nu-mi amintesc cum m-am trezit la existenţă. Dacă mi-aş aminti, ar însemna că n-am existat dintotdeauna. Iată, deci, că nu ştiu chiar totul. Şi chiar dacă numărul cunoştinţelor mele ar fi infinit, ştiu că mai este o infinitate: cea a totalităţii cunoştinţelor din Univers. Şi atunci, de unde aş avea siguranţa că amândouă infinităţile sunt egale? Infinitatea cunoştinţelor potenţiale poate fi infinit mai mare decât infinitatea cunoştinţelor mele actuale. Îţi dau un singur exemplu: a cunoaşte *toate* numerele naturale pare înseamnă a cunoaşte o infinitate de numere; mai rămâne însă o infinitate de numere naturale impare, despre care nu ştii absolut nimic...

— Dar numerele impare pot fi obţinute prin împărţirea fiecărui număr par la doi, a intervenit Murray. În felul acesta, ajungi să cunoşti şi infinitatea numerelor impare.

— Mă bucură faptul că ai idei. Sarcina ta va fi să găseşti noi şi noi căi de a cunoaşte necunoscutul, mult mai dificile decât aceasta. Ai amintiri, ai informaţiile deja acumulate şi vei deduce, cu ajutorul lor, altele noi. Dacă va fi necesar, ţi se va permite să afli date noi ce ţi se vor părea relevante pentru rezolvarea problemelor pe care ţi le vei pune singur.

— Dar n-ai nevoie de mine pentru a afla toate astea! a protestat Murray.

— E mai interesant aşa, i-a replicat Vocea. Am construit Universul ca să am mai multe preocupări. Am introdus în el principiul nesiguranţei, entropia, precum şi alţi factori de hazard, ca să nu mai fie un univers plicticos şi previzibil. Treaba a mers bine, pentru că m-a amuzat de-a lungul întregii sale existenţe. Apoi am permis apariţia acelor factori care au dat naştere mai întâi vieţii şi apoi inteligenţei. Pe aceasta din urmă am folosit-o ca pe un izvor nesecat pentru o echipă de cercetare – nu fiindcă aş fi avut nevoie de vreun ajutor, ci deoarece voiam să introduc un nou factor de hazard. Am descoperit că nu puteam să prevăd noile cunoştinţe ce aveau să apară, unde anume se producea evenimentul şi nici ce metodă era folosită.

— Şi asta se întâmplă des? s-a interesat Murray.

— Bineînţeles. Nu trece un secol fără să apară ceva interesant.

— Şi este vorba de ceva la care te-ai fi putut gândi şi singur, dar nu ai făcut-o?

— Exact.

— Şi acum crezi că ai găsit ocazia de a reuşi să le-o iei tuturor înainte, profitând de amabilitatea, dar şi de capacitatea mea intelectuală? a râs Murray.

— Pentru secolul următor nu există, practic, nici o şansă! Dar, pe termen lung, succesul tău e garantat. Ai toată veşnicia înainte...

— Vrei să spui că voi gândi cât va dura veşnicia? În permanenţă?

— Exact.

— În ce scop?

— Ţi-am spus, ca să afli lucruri noi.

— Da, dar în ce scop să aflu lucruri noi? a insistat Murray.

— Asta făceai şi în timpul vieţii, pe Pământ, i-a amintit Vocea. Atunci ce scop aveai?

— Să îmbogăţesc cunoştinţele oamenilor. Să primesc laude de la colegii mei. Să simt că am realizat ceva în scurta viaţă pe care am avut-o la dispoziţie. Acum nu pot descoperi decât ceea ce stă în propriile-ţi puteri să descoperi, dacă ai vrea să-ţi baţi puţin capul. Tu n-ai cum să mă lauzi; cel mult, te poţi distra urmărindu-mă. Iar rezultatele muncii mele nu mai au nici o valoare într-o existenţă eternă.

— Şi nu găseşti că gândirea şi descoperirile au valoare în sine?

— Într-un timp finit, da. În eternitate, nu.

— Îţi înţeleg punctul de vedere. Totuşi, n-ai încotro! Trebuie să gândeşti!

— Dar nu poţi să mă forţezi!

— Nu vreau să te constrâng s-o faci imediat. De fapt, nici nu va fi nevoie. Din moment ce aceasta este singura ta posibilitate de a acţiona, vei gândi. Nu cunoşti nici o modalitate prin care să *nu* gândeşti.

— Atunci, îmi voi găsi un *ţel*. Voi inventa unul, s-a încăpăţânat Murray.

— Din partea mea, poţi s-o faci! i-a răspuns vocea pe un ton condescendent.

— În regulă, l-am descoperit pe cel care îmi trebuia!

— Pot să aflu şi eu despre ce este vorba?

— Îl cunoşti deja. Sunt conştient de faptul că nu comunicăm aşa cum se obişnuia pe Pământ. Mi-ai construit nodul de forţe în aşa fel încât să am iluzia că vorbesc şi că aud, dar, de fapt, tu transferi gândurile înspre şi dinspre mine. Propriu-zis, îmi citeşti gândurile instantaneu, astfel încât nu mai e nevoie să ţi le transmit eu.

— Remarcile tale sunt surprinzător de corecte! Acest fapt îmi provoacă o mare bucurie. Dar mă simt la fel de bucuros atunci când îmi spui de bunăvoie ceea ce gândeşti.

— Atunci am să-ţi spun. Ţelul pe care mi l-am propus va fi descoperirea modului în care poate fi distrus nodul meu. Nu vreau să gândesc la nesfârşit doar ca să te distrez pe tine! Nu vreau să *exist* la nesfârşit doar ca să te distrez pe tine! Mă voi concentra până voi găsi calea de a desface nodul blestemat. Asta mă va amuza *pe mine*.

— N-am nimic împotrivă! a spus Vocea, pe acelaşi ton egal. Chiar şi atunci când te gândeşti cum să pui capăt propriei existenţe, poţi descoperi lucruri noi şi interesante. Iar dacă sinuciderea îţi va reuşi, te voi reconstrui exact cum ai fost, în mai puţin de o secundă. În tot cazul, voi avea grijă să te fac în aşa fel încât să nu mai reuşeşti şi a doua oară. Dacă vei descoperi o altă metodă, te voi reconstrui eliminând-o şi pe aceea. Şi tot aşa, la infinit. Va fi un joc extrem de interesant, dar tu vei exista veşnic! Asta e vrerea mea!

Murray a simţit cum, înlăuntrul lui, mânia dădea în clocot, şi totuşi, glasul nu i-a tremurat când a vorbit din nou:

— Deci, până la urmă, deduc că nu mă aflu în Rai, ci în Iad. Susţii că nu există nici unul, nici altul, dar dacă acesta este Iadul, minciunile tale fac parte din jocul Diavolului.

— În cazul acesta, ce rost are să-ţi spun că nu eşti în Iad? Totuşi, te asigur încă o dată: aici nu este nici Raiul, nici Iadul. Aici exist doar EU.

— Dar dacă gândurile mele nu-ţi vor fi de folos? N-ar fi mai bine să mă dezintegrezi şi să nu mai ai grija mea, din moment ce nu-ţi voi fi de nici un ajutor?

— Vrei o recompensă? Vrei Nirvana ca preţ pentru eşec, intenţionezi să-mi dai siguranţa eşecului? Nu-i nici o afacere! Dar ştiu că nu vei da greş. Ai în faţa ta toată eternitatea, şi nu se poate să nu produci măcar o singură informaţie interesantă, oricât de mult te-ai strădui să n-o faci!

— Atunci îmi voi făuri alt ţel, s-a înverşunat Murray. Nu mă voi distruge, ci voi încerca să te umilesc pe tine. Voi găsi ceva la care nu numai că nu te-ai gândit, dar la care nici n-ai fi putut să te gândeşti vreodată. Voi căuta să aflu cel din urmă răspuns, dincolo de care nu mai există nici un fel de cunoaştere.

— Nu înţelegi natura infinitului, l-a mustrat calmă Vocea. Poate că sunt destule lucruri la care nu m-am gândit încă, dar nu există ceva ce nu pot şti.

— Nu-ţi cunoşti începutul, a murmurat Murray gânditor. Chiar tu ai spus-o. De aceea, nu-ţi poţi cunoaşte nici sfârşitul. Acesta va fi obiectivul meu şi cel din urmă răspuns. Nu mă voi distruge. Te voi distruge *pe tine*, dacă nu vei reuşi să-mi vii de hac înainte.

— Aha, ai ajuns aici mai repede decât se obişnuieşte! Credeam că va dura mai mult. Toţi cei pe care îi aduc cu mine în lumea gândului etern şi perfect nu plănuiesc altceva decât să mă distrugă. Numai că acest lucru este imposibil.

— Am la dispoziţie toată eternitatea...

— Atunci încearcă! a rostit Vocea impasibilă, după care a dispărut.

Dar Murray îşi găsise ţelul pentru care merita să lupte şi era mulţumit. În fond, ce-şi putea dori *orice* Entitate, conştientă de eternitatea existenţei sale, dacă nu un sfârşit?

Ce altceva căutase Vocea, timp de miliarde de ani? Şi de ce crease inteligenţa şi apoi alesese anumite specimene din cadrul ei, punându-le să gândească, dacă nu pentru a o ajuta să-şi găsească sfârşitul? Şi Murray şi-a jurat în sinea lui că numai el, el singur, avea să reuşească.

Meticulos, cu infinită grijă, dar şi cu sufletul legănat de bucuria unui scop precis, Murray Templeton a început să se gândească.

Avea timp berechet.

Scurtă prezentare la

ULTIMA NAVETĂ

Această povestire a fost scrisă în onoarea primei navete, „Columbia", care a avut primul ei zbor magnific în aprilie 1981. Anticipându-i succesul, redactorii unui ziar din Florida, ce se citea şi la Cape Canaveral, m-au rugat să le scriu un text.

Ei mi-au oferit titlul, *Ultima navetă*, iar când i-am întrebat dacă se gândiseră la ceva anume, mi-au răspuns: „Nu! Scrie absolut orice doreşti, doar să se potrivească titlului."

Mi-am făcut treaba şi povestirea a apărut pe data de 10 aprilie 1981, în suplimentul *Today* al ziarului respectiv.

14. ULTIMA NAVETĂ

— Presupun că odată şi-odată trebuia să se termine! a oftat Virginia Ratner.

Apoi a privit îndurerată pe fereastră, către marea ce sclipea în lumina soarelui, adăugând:

— Cel puţin, avem vreme frumoasă pentru ultima cursă, deşi o furtună cu lapoviţă s-ar fi potrivit mai bine stării mele de spirit.

Robert Gill, ofiţer superior al Agenţiei Spaţiale Terestre, s-a întors spre ea cu o expresie lipsită de orice urmă de bunăvoinţă.

— Te rog, nu te smiorcăi! Chiar tu ai spus că odată şi-odată trebuia să se termine.

— Dar de ce să fiu *eu* pilotul ultimei curse?

— Pentru că eşti cel mai bun pilot al nostru şi pentru că vrem ca totul să meargă strună. De ce mi s-a încredinţat *mie* lichidarea Agenţiei? Ca să avem un final fericit.

— *Fericit?* a exclamat Virginia, cu ochii ţintă la încărcătura uriaşă de marfă şi la şirul interminabil de pasageri – nimic din ceea ce vedea nu avea să se mai repete.

Pilotase navete vreme de douăzeci de ani, fiind conştientă în permanenţă că avea să vină şi un sfârşit. Ar fi fost de aşteptat ca asemenea gânduri s-o îmbătrânească, dar Virginiei nu-i apăruse nici un fir alb în păr şi nici un rid pe faţă. Cine ştie, poate că aceasta era consecinţa unei vieţi trăite în continuă fluctuaţie gravitaţională...

Acum, femeia era într-o dispoziţie rebelă.

— Mi s-ar părea un gest de o ironie dramatică, a continuat ea, sau, mă rog, de dreptate dramatică dacă naveta ar sări în aer la decolare... Un protest al bătrânului Pământ...

Gill a clătinat din cap a reproş.

— Ar trebui să-ţi fac raport pentru ce-ai zis acum. Presupun, însă, că e doar o criză acută de nostalgie.

— N-ai decât să-mi faci raport! O să mă treacă în categoria periculoşilor instabili şi n-o să mai am voie să pilotez. Pot să mă aşez alături de cei şase sute şaisprezece pasageri şi voi fi al şase sute şaptesprezecelea. Naveta va fi pilotată de altcineva, care va intra în istorie drept...

— N-am de gând să-ţi fac raport! a întrerupt-o Gill. Şi n-o să se întâmple nimic. În zilele noastre, decolările nu mai sunt periculoase.

— Nu-i chiar aşa! I-a contrazis Virginia posomorâtă. Ştii cazul lui *Enterprise 60*...

— Acum faci pe buletinul de ştiri? Asta s-a întâmplat în urmă cu o sută şaizeci de ani, şi de atunci n-a mai avut loc nici un accident. De când avem echipamentul antigravitaţional, nici măcar nu ne mai putem plânge că e prea mult zgomot. Zilele de care vorbeşti ţin de domeniul istoriei. Cred că mai bine te-ai duce pe puntea de observaţie. Au mai rămas doar treizeci de minute până la decolare.

— Ei şi? Nu mai lipseşte decât să-mi explici că decolarea e complet automatizată şi că nu-i nevoie de prezenţa mea...

— Asta o ştii şi singură, fără să ţi-o spun eu. Totuşi, prezenţa ta pe punte ţine de regulament şi de tradiţie.

— Mi se pare că acum tu eşti nostalgic. Ţi-e dor de timpul când pilotul avea într-adevăr un rol important şi nu devenea celebru doar pentru simplul fapt de a fi prezidat lichidarea unui capitol măreţ al istoriei noastre. Dar mă duc..., a adăugat Virginia şi i-a întors spatele superiorului său, deplasându-se spre tunelul central de parcă ar fi fost un fulg purtat de curenţii dimineţii.

Îşi amintea de zilele agitate din trecut, când echipamentul antigravitaţional era încă în faza de experiment şi aveau nevoie de instalaţii de decolare mai mari decât naveta în sine. Pe atunci, dezlipirea de Pământ te scutura bine, şi uneori nici nu reuşea. De aceea, mulţi muncitori spaţiali preferau lifturile demodate, acum scoase din uz.

Între timp, sistemul antigravitaţional fusese miniaturizat, până când fiecare navă ajunsese să aibă propria ei instalaţie. Aceasta nu dădea niciodată greş şi era folosită atunci când se transportau pasageri – care aveau încredere oarbă în respectivul procedeu – sau marfă ce putea fi deplasată în interiorul calei cu ajutorul unor dispozitive cu jeturi de aer, fără fricţiune, şi al levitaţiei magnetice, de către nişte tehnicieni care ştiau să manevreze obiecte voluminoase fără greutate, dar nu lipsite de inerţie.

Niciodată nu existase vreun vehicul construit de oameni care să fi fost atât de impresionant, atât de complex, atât de computerizat ca navetele spaţiale, pentru că nici un alt vehicul nu trebuise să se lupte cu gravitaţia Pământului. Desigur, odinioară, fuseseră navele primitive, care nu aveau sisteme antigravitaţionale şi care depindeau de rachete chimice pentru a-şi procura fiecare fărâmă de energie. Numai că acelea puteau fi asemuite cu dinozaurii din vremurile preistorice!

Cât despre navele care se deplasau numai în spaţiu, făcând legătura între o aşezare spaţială şi o staţie energetică sau între o fabrică şi o instalaţie pentru producerea mâncării – fie ele şi de pe Lună –, acestea nu puteau fi luate în considerare. Gravitaţia pe care ele o aveau de învins era nulă sau foarte scăzută, aşa că erau nişte obiecte simple, aproape fragile.

Acum, Virginia se afla în cabina pilotului, privind instrumentele de măsură computerizate, care-o informau cu precizie despre funcţionarea fiecărui aparat de la bord, despre localizarea geamantanelor, a pasagerilor şi despre numărul acestora. (Totul trebuia verificat cu grijă. Era de neconceput să omită ceva!)

De acolo, avea o panoramă de trei sute şaizeci de grade asupra zonei unde staţiona nava. S-a surprins privind-o gânditoare. De aici, în zilele eroice de demult, omul pornise curajos în spaţiu. De aici, rasa umană fusese azvârlită în imensitatea cerului pentru a construi primele structuri spaţiale: staţii de producere a energiei, care funcţionau târâş-grăpiş, fabrici care aveau mereu nevoie de reparaţii, aşezări spaţiale în care de-abia dacă puteau fi adăpostiţi zece mii de oameni.

Acum, însă, uriaşul, complexul centru tehnologic dispăruse. Încetul cu încetul, fusese demontat, până când nu mai rămăsese decât platforma de decolare a ultimei navete. Această instalaţie urma să fie părăsită acolo, iar o dată cu trecerea anilor, ea avea să ruginească şi să se descompună, ca un trist monument al gloriei de odinioară.

Oare cum fusese posibil ca pământenii să-şi uite atât de uşor trecutul? Împrejurul navetei se întindeau marea şi uscatul, în întregime pustii. Nu se mai zărea nici urmă de civilizaţie umană, nici ţipenie de om care să le străbată. Nu mai existau decât plantele verzi, nisipul galben, marea albastră...

Sosise momentul! Ochiul experimentat al Virginiei a remarcat că nava era plină, gata de plecare, şi că totul funcţiona în parametri normali. Numărătoarea inversă intrase inexorabil în ultimul minut, satelitul de navigaţie indica un culoar liber şi nici măcar nu mai era nevoie (era foarte conştientă de asta) să atingă comenzile manuale.

Nava s-a desprins de sol lin şi fără zgomot, şi astfel ultimul capitol pentru care omenirea muncise pe brânci timp de două sute de ani lua sfârşit. Ceilalţi semeni de-ai lor îi aşteptau pe Lună, pe Marte, printre asteroizi, în constelaţii de aşezări spaţiale. Ultimul grup de pământeni se ridicase de la sol ca să li se alăture. În felul acesta, se încheiau cele trei milioane de ani de stăpânire a oamenilor asupra Pământului, cele zece mii de ani de civilizaţie pământeană şi cele patru secole de industrializare asiduă. Pământul era lăsat din nou să-şi petreacă eonii în sălbăticie şi singurătate de către o umanitate recunoscătoare planetei-mame, din dorinţa de a-i dărui pacea şi odihna meritată. Şi, fără îndoială, el avea să rămână în veci un monument al originii oamenilor.

Ultima navetă străbătea straturile înalte ale atmosferei, iar Pământul se depărta în urma ei, începând să se micşoreze.

Cincisprezece miliarde de oameni, locuitori ai spaţiului, juraseră solemn că nici unul dintre ei nu avea să mai pună piciorul aici, niciodată.

Pământul era liber! În sfârşit, liber!

Scurtă prezentare la

MEMORIE INTERZISĂ

Cazul de faţă îl consider cu adevărat unic. Nişte indivizi din Hollywood mă bătuseră la cap, pretinzând că doresc să facă un serial de televiziune pe care să-l denumească „Isaac Asimov prezintă". Eu aveam îndoieli foarte serioase în această privinţă, totuşi am participat la noianul de şedinţe legate de scenarii.

Le-am oferit şase idei; ei au ales una. Pornind de la ideea respectivă, am scris o povestire pe care am intitulat-o *Memorie interzisă*. Mi-au plătit-o cu generozitate, ba chiar au realizat şi un scenariu bazat pe ea, şi s-a dovedit că celor de la televiziune le-a plăcut rezultatul final. Mai rămăsese un singur pas, producţia episodului, şi eram uluit, pentru că realmente nu crezusem că în Hollywood se poate realiza *indiferent ce*.

Ei bine, am avut dreptate. Deşi mai rămăsese un singur pas, acela n-a fost făcut niciodată. După mult timp, am întrebat dacă-mi pot lua povestirea înapoi. Mi-au onorat cererea cu amabilitate şi i-am predat textul lui George Scithers. El l-a acceptat şi a apărut în numărul din februarie 1982 al lui *Asimov's*.

Acum o public în această culegere, menţionând că nu este tipică pentru mine. Am scris-o gândindu-mă la spectatorul de televiziune şi, drept rezultat, mi se pare că dialogul este mai sprinţar, şi cumva, mai „pontos". Sunt aproape gata să cred că, din când în când, simt o vagă adiere de Neil Simon.

15. MEMORIE INTERZISĂ

1

Problema cea mai mare pe care John Heath o avea – şi pe care tânărul n-o recunoştea decât faţă de sine însuşi – era mediocritatea sa absolută. Bietul om era convins că aşa stăteau lucrurile şi, colac peste pupăză, se temea că şi Susan intuia realitatea.

Aceasta însemna că n-avea să lase nimic în urma sa; n-avea să fie promovat în cadrul Companiei farmaceutice Quantum, unde ocupa funcţia de şef de birou; n-avea să ajungă niciodată în vârful piramidei, nici la Quantum, nici în altă parte, presupunând că şi-ar fi găsit o altă slujbă.

A oftat în sinea lui. Peste numai două săptămâni urma să se însoare şi, de dragul logodnicei sale, ar fi vrut să fie capabil să urce pe scara socială. O iubea la nebunie şi voia să strălucească în ochii ei. Pe de altă parte, pentru un tânăr, însăşi căsătoria atrăgea după sine o doză de mediocritate.

Susan Collins l-a privit cu dragoste. În fond, de ce n-ar fi făcut-o? John era destul de chipeş, inteligent şi iubitor, şi, în ciuda faptului că inteligenţa lui nu era neapărat fascinantă, cel puţin nu o călca pe nervi cu o extravaganţă de care alţii făceau atâta caz.

I-a potrivit perna pe care i-o pusese când el se aşezase în fotoliu, i-a întins paharul şi a aşteptat răbdătoare până ce el l-a apucat bine.

— Vezi, fac exerciţii, a zâmbit ea. Vreau să fiu o soţie pricepută.

— Eu sunt cel care o să aibă mai multă bătaie de cap în această privinţă, Sue, a răspuns John, sorbind din băutură. Câştigi mai bine decât mine...

— Oricum, când ne vom căsători, toţi banii vor merge în acelaşi buzunar, a ciripit fata veselă. Vom înfiinţa firma „Johnny & Sue“, cu un singur registru de socoteli.

— Tu o să faci contabilitatea, a murmurat tânărul cu deznădejde. Sunt sigur că eu aş greşi prea mult...

— Asta numai fiindcă te autosugestionezi. Când vin prietenii tăi?

— Pe la nouă, cred. Sau nouă şi jumătate. Dar să ştii că nu sunt tocmai prieteni, ci doar colegi de la laboratoarele Quantum.

— Şi eşti sigur că nu aşteaptă să le pun masa?

— Bineînţeles. Chiar ei mi-au repetat că vin după masă. Avem de discutat afaceri.

Susan l-a privit intrigată.

— Nu mi-ai spus până acum!

— Ce nu ţi-am spus?

— Că aveţi de discutat afaceri. Eşti sigur?

John era dezorientat. Efortul de a-şi aminti *exact* ce spusese îi provoca întotdeauna o stare de confuzie.

— Ba ţi-am spus. Cel puţin, aşa cred...

Susan l-a măsurat cu o exasperare vădit ironică, la fel cum te uiţi la un căţeluş care nu ştie că s-a murdărit pe lăbuţe.

— Dacă ai gândi cu adevărat ori de câte ori spui „cred“, n-ai mai fi atât de dezorientat, l-a mustrat ea cu duioşie. Dă-ţi seama, *n-are cum* să fie vorba de afaceri. Dacă ar fi aşa, de ce n-aţi discutat la serviciu?

— E ceva confidenţial, a lămurit-o John. N-am vrut să vorbim despre asta la serviciu şi nici măcar acasă la mine.

— Şi atunci, de ce aici?

— Eu le-am propus. Mi-am zis că ar fi mai bine să fii şi tu de faţă. De-acum încolo, toţi vor trebui să trateze cu firma „Johnny & Sue“, nu-i aşa?

— Depinde cât e de confidenţial. Nu ţi-au făcut nici o aluzie?

— Nu, dar n-am nimic de pierdut dacă stau de vorbă cu ei. Poate că mă ajută la promovare.

— Dar de ce te-au ales tocmai pe tine? s-a mirat fata.

— Şi, mă rog, de ce nu? a ripostat John jignit.

— Păi, în mod normal, unui angajat cu funcţia ta nu i se dezvăluie chiar toate secretele companiei şi...

Interfonul a întrerupt-o în plină replică. Susan s-a repezit să răspundă, apoi a anunţat:

— Au venit!

2

Erau doi. Unul dintre ei se numea Boris Kupfer, şi John mai discutase cu el în câteva rânduri. Era un bărbat masiv şi agitat, cu o barbă scurtă şi ţepoasă, care bătea în albastru.

Celălalt era David Anderson, un individ mai scund şi mult mai liniştit, cu ochi vioi, pe care-i mişca în toate părţile, pentru a nu pierde nimic din ceea ce se petrecea în juru-i.

— Susan, a început John, puţin nesigur, încă ţinând uşa deschisă, aceştia sunt doi colegi de-ai mei: Boris...

Hop! Dăduse peste un gol în memorie, unul dintre multele pe care le poseda.

— Boris Kupfer, l-a completat uriaşul morocănos, zdrăngănindu-şi mărunţişul în buzunar. Iar dumnealui e David Anderson. Vă mulţumim pentru amabilitate, domnişoară...

— Susan Collins, a răspuns fata.

— Aţi fost foarte amabilă că ne-aţi pus apartamentul la dispoziţie. Vă cerem scuze că vă răpim din timp şi că vă încălcăm intimitatea în felul acesta, iar dacă ne-aţi putea lăsa singuri v-am fi şi mai recunoscători.

Susan l-a privit pe uriaş cu un aer extrem de serios.

— Vreţi să plec la un film sau ajunge dacă mă duc în cealaltă cameră?

— Ar fi minunat dacă aţi merge în vizită la o prietenă...

— Nu! a rostit ea ferm.

— Desigur, sunteţi stăpână pe timpul dumneavoastră. Duceţi-vă la film, dacă vă place.

— Când am zis „nu“, m-am referit la faptul că nu intenţionez să plec din casă. Vreau să ştiu despre ce este vorba.

Pentru câteva clipe, Kupfer s-a arătat descumpănit. Într-un târziu, s-a întors spre Anderson, ca şi cum ar fi dorit să-i ceară părerea, apoi a spus:

— Domnişoară, este vorba de ceva confidenţial. Presupun că domnul Heath v-a explicat asta...

Vizibil jenat, John a dat să-i confirme spusele:

— Da, sigur, i-am explicat. Susan înţelege că...

— Susan, l-a întrerupt fata, nu înţelege şi n-are de gând să înţeleagă, pentru că nu i s-a explicat că trebuie să plece de acasă. Acesta este apartamentul meu, iar Johnny şi cu mine ne vom căsători peste două săptămâni. Împreună formăm firma „Johnny & Sue“, aşa că trebuie să discutaţi cu amândoi.

Pentru prima dată, Anderson a intervenit în discuţie. Avea o voce surprinzător de gravă şi de egală, de parcă ar fi fost dată cu ceară.

— Boris, tânăra are dreptate. Ca viitoare soţie a domnului Heath, e direct interesată de propunerea noastră şi nu cred că ar fi bine să nu ţinem cont de dânsa. Dacă mă gândesc bine, chiar aş împiedica-o să plece, în caz că ar avea de gând s-o facă.

— Excelent, domnilor, a zâmbit Susan. Vă invit să beţi ceva. Putem începe imediat!

Cei doi s-au aşezat în fotolii, puţin încordaţi, au sorbit din pahare, apoi Kupfer a deschis discuţia:

— Heath, presupun că nu ştii prea multe despre programul companiei noastre în privinţa substanţelor cerebro-chimice.

— Nu, nu ştiu nimic, a recunoscut John stânjenit de propria-i ignoranţă.

— Nici n-ar trebui, a intervenit Anderson.

— Uite cum stau lucrurile, a continuat Kupfer, aruncând spre fată o privire oarecum îngrijorată.

— Te rog, fără detalii tehnice! i-a şoptit Anderson.

Uriaşul s-a înroşit abia perceptibil, apoi s-a grăbit să înceapă seria explicaţiilor:

— Fără să intru în detalii tehnice, trebuie să-ţi spun că firma noastră are un proiect ce vizează fabricarea de produse cerebro-chimice, adică substanţe care afectează creierul, după cum sugerează şi numele lor. Mai precis, ele modifică funcţiile superioare ale creierului.

— Cred că e un proiect foarte complicat, a intervenit Susan pe un ton calm.

— Întocmai. Creierul mamiferelor are sute de varietăţi moleculare caracteristice, pe care nu le găsim altundeva. Acestea au rolul de a regla activitatea cerebrală, inclusiv ceea ce noi obişnuim să înţelegem prin viaţă intelectuală. Proiectul respectiv este strict secret, de aceea domnul Anderson m-a rugat să nu dau detalii tehnice. Totuşi, trebuie să vă dezvălui anumite aspecte: de pildă, am făcut mai multe experienţe pe animale, dar am ajuns într-un punct mort. Dacă nu încercăm produsul pe oameni, nu vom avea niciodată dovada certă a eficienţei sale.

— Atunci de ce n-o faceţi? a întrebat Susan. Ce vă împiedică?

— Reacţia opiniei publice, dacă, din întâmplare, lucrurile nu vor merge cum ar trebui.

— Folosiţi voluntari!

— N-are rost. Laboratoarele Quantum nu-şi pot permite luxul de a da piept cu o publicitate negativă, în caz de eşec.

— Să înţeleg că lucraţi pe cont propriu? s-a mirat fata, măsurându-l ironic din priviri.

Anderson a ridicat o mână, oprindu-l pe Kupfer, care tocmai se pregătea să răspundă.

— Tânără domnişoară, a spus el apoi, întorcându-se spre Susan, permiteţi-mi să vă explic pe scurt cum stau lucrurile, ca să înlăturăm această confruntare verbală. Dacă proiectul reuşeşte, răsplata va fi imensă. În schimb, dacă vom da greş, Quantum ne va concedia, iar cariera noastră va fi terminată. E firesc să ne întrebaţi de ce suntem dispuşi să ne asumăm un astfel de risc, iar noi vă vom răspunde că nu credem în existenţa respectivului risc. Suntem destul de siguri că vom reuşi şi avem ferma convingere că nu vom pune în pericol viaţa nimănui. Corporaţia nu vrea şi nu poate să-şi încerce norocul; în schimb, noi suntem gata s-o facem. Şi acum, Kupfer, eşti liber să continui!

— Dispunem de o substanţă care acţionează asupra memoriei, şi-a reluat uriaşul expunerea. A avut efecte spectaculoase în cazul tuturor animalelor pe care am experimentat-o. Capacitatea lor de a învăţa s-a îmbunătăţit uimitor. Nu văd de ce oamenii ar reacţiona diferit...

— Pare foarte interesant, a murmurat John.

— Este cu adevărat fascinant, l-a completat Kupfer. Memoria nu se îmbunătăţeşte doar prin găsirea unei căi care să permită înmagazinarea mai multor informaţii. Toate cercetările noastre demonstrează că, în permanenţă, creierul înregistrează un număr aproape nelimitat de informaţii. Dificultatea constă în încercarea de a ni le aminti. De câte ori n-aţi simţit că vă stă un nume pe limbă şi totuşi nu reuşeaţi să-l rostiţi? De câte ori nu v-aţi găsit în situaţia de a nu fi în stare să vă extrageţi din memorie un lucru pe care în mod sigur îl cunoşteaţi, pentru ca două ore mai târziu, într-un context total diferit, să vi-l amintiţi perfect? Ce zici, David, am prezentat situaţia corect?

— Da, a răspuns Anderson. După părerea noastră, amintirea este inhibată dintr-un motiv simplu: creierul mamiferelor s-a dezvoltat peste nevoile reale, prin formarea unui sistem de stocare perfect. Un mamifer înmagazinează mult mai multe informaţii decât are nevoie cu adevărat şi decât e capabil să utilizeze, iar dacă şi le-ar putea aduce aminte pe toate în acelaşi timp, nu ar fi în stare să facă o selecţie rapidă, care să-i permită să reacţioneze prompt într-o situaţie dată. Amintirea e inhibată pentru a permite informaţiilor să iasă la iveală din magazia memoriei în cantităţi rezonabile, ce pot fi manipulate şi care sunt potrivite cu situaţia respectivă, astfel încât acestea să izbutească să estompeze toate celelalte date lipsite de interes. În creier, există o substanţă chimică specifică, ce acţionează ca un inhibitor al memoriei. Noi am obţinut un preparat capabil s-o neutralizeze, pe care l-am denumit dezinhibitor. Din constatările noastre, reiese că acesta nu are efecte dăunătoare.

Pe Susan a pufnit-o râsul.

— Acum am înţeles ce vreţi de la noi, a hohotit ea. Puteţi pleca, domnilor! Adineaori, spuneaţi că amintirea e inhibată tocmai pentru a le permite mamiferelor să reacţioneze cum trebuie, iar acum susţineţi că dezinhibatorul nu dăunează cu nimic. E clar că, sub influenţa lui, mamiferele se vor comporta nepotrivit; n-ar fi exclus chiar să nu mai fie în stare să reacţioneze în nici un fel. Şi dumneavoastră aţi venit aici să ne propuneţi ca Johnny să devină un soi de cobai, ca să vedeţi dacă intră sau nu într-o stare de nemişcare catatonică...

Anderson a sărit în picioare, iar colţurile buzelor au început să-i tremure nervos; după aceea, a făcut câţiva paşi mari prin cameră, ca un leu în cuşcă, şi într-un târziu s-a întors spre cei doi tineri.

— În primul rând, domnişoară, substanţa se administrează într-o anumită doză, a vorbit el, încercând să rămână calm. V-am explicat că am făcut numeroase experienţe pe animale şi că toate au început să înveţe mai repede. Nu am eliminat complet inhibitorul, ci numai l-am suprimat în parte. În al doilea rând, avem motive să credem că omul se poate descurca perfect în lipsa totală a inhibitorului. Creierul uman e mult mai mare decât al oricărui alt mamifer pe care am efectuat teste şi, în plus, ştim cu toţii că el are incomparabila capacitate de a emite gânduri abstracte. Este un creier parcă anume conceput pentru o rememorare perfectă, dar forţele oarbe ale evoluţiei nu au fost în stare să suprime substanţa inhibitoare, care, la urma urmei, era destinată animalelor inferioare, acestea transmiţându-ne-o, ca pe o nefastă moştenire.

— Sunteţi siguri? a întrebat John.

— *N-ai cum* să fii sigur! I-a repezit Susan.

— Suntem siguri, a intervenit Kupfer, dar avem nevoie de o dovadă ca să-i convingem pe ceilalţi. De aceea, trebuie să testăm substanţa pe un om.

— Adică pe John, a mârâit Susan.

— Da.

— În felul acesta, ajungem la întrebarea de fond. De ce tocmai John?

— Păi, a început Kupfer precaut, scărpinându-se în cap, avem nevoie de o persoană ale cărei şanse de reuşită să fie cât mai mari, iar efectul obţinut trebuie să fie evident în ochii tuturor. Nu avem nevoie de cineva cu capacitate mentală atât de scăzută încât să fim obligaţi să-i administrăm doze mari, şi nici de o persoană foarte inteligentă, la care efectul să nu fie destul de vizibil. O persoană mediocră ar fi cea mai potrivită. Din fericire, deţinem profilele fizice şi psihologice ale angajaţilor noştri. După o examinare atentă a tuturor datelor, am ajuns la concluzia că domnul Heath este cel mai potrivit pentru acest experiment.

— Vreţi să spuneţi că reprezintă mediocritatea absolută? a întrebat Susan.

John a simţit cum îi îngheaţă sângele în vine, la auzul expresiei pe care credea că numai el o întrebuinţează şi care constituia secretul său cel mai ruşinos.

— Ei, haide, Susan! a încercat el să protesteze.

— Exact! a confirmat Kupfer, neluându-l în seamă. Mediocritatea absolută.

— Şi dacă face tratamentul, pretindeţi că n-o să mai fie aşa?

Buzele lui Anderson s-au întins, schiţând un zâmbet trist.

— Întocmai. Cel puţin, aşa ar trebui să se întâmple. Iată ceva la care merită să vă gândiţi serios, mai ales că urmează să vă căsătoriţi în curând. În situaţia actuală, nu se întrevăd şanse de avansare la Quantum, pentru că, deşi domnul Heath e un angajat de încredere, reprezintă totuşi acea mediocritate absolută. Dacă acceptă să-i fie administrat dezinhibitorul, va deveni o persoană remarcabilă şi va fi promovat rapid. Gândiţi-vă ce ar însemna asta pentru firma dumneavoastră...

— Ce ar avea firma de pierdut? a întrebat Sue, cu un aer mohorât.

— Vă repet, nu există nici un risc! a insistat Anderson. Este vorba de o doză mică pe care i-o vom administra mâine. Fiind duminică, nu ne va deranja nimeni şi vom avea posibilitatea să-l ţinem sub observaţie câteva ore. Suntem siguri că totul va merge bine. Dacă v-am putea arăta cât de minuţioase au fost cercetările noastre şi cât de complete explorările privind eventualele efecte secundare...

— Experienţele au fost făcute pe animale, i-a amintit Susan, tăindu-i din aplomb.

A fost rândul lui John s-o întrerupă.

— Sue, numai eu voi hotărî dacă voi accepta sau nu, a spus el încordat. M-am săturat până peste cap să fiu considerat mediocritatea întruchipată. Merită să risc, dacă pot scăpa de ea.

— Johnny, nu te grăbi!

— Mă gândesc la firma noastră, Sue. Vreau să-mi aduc şi eu contribuţia la prosperitatea ei.

— Gândeşte-te, prietene, dar nu pierde vremea! l-a îndemnat Anderson. Vă lăsăm două copii ale unei înţelegeri scrise, pe care vă rog să le studiaţi şi să le semnaţi. De asemenea, vă implor să nu arătaţi actele nimănui, indiferent de decizia pe care o luaţi. Ne vom întoarce mâine dimineaţă, să vă ducem la laborator.

Cei doi oaspeţi au zâmbit, s-au ridicat din fotolii şi au ieşit pe uşă. În urma lor, John a început să răsfoiască încruntat hârtiile rămase pe măsuţă.

— Tu nu crezi c-ar trebui s-o fac, nu-i aşa, Sue?

— Toată povestea asta mă îngrijorează.

— Înţelege, însă, că e şansa vieţii mele să scap de mediocritate...

— La urma urmei, de ce faci atâta caz? În lumea asta există atâţia proşti şi înfumuraţi, că un om obişnuit ca tine a ajuns o raritate. Nu ştiu dacă ţi-ai dat seama, dar şi eu sunt mediocră...

— *Tu*, mediocră? Ai habar măcar cum arăţi? Glumeşti, pesemne!

Susan s-a uitat în jos, privindu-se cu o undă de satisfacţie.

— Ei, atunci sunt frumoasa ta mediocră, a râs ea.

3

I-au făcut injecţia duminică dimineaţa, la orele opt. Nu trecuseră mai mult de douăsprezece ceasuri de când primise oferta. Un aparat de măsurare a funcţiilor corpului, total computerizat, i-a fost ataşat în dreptul organelor vitale, în timp ce Susan îl privea îngrijorată.

— Relaxează-te, Heath! l-a îndemnat Kupfer. Totul merge bine, dar încordarea îţi măreşte pulsul, îţi ridică tensiunea şi are repercusiuni asupra întregului experiment.

— Cum naiba să mă relaxez? a bombănit John.

— Vreţi să spuneţi că asta influenţează într-atât rezultatele încât nu veţi fi în stare să ştiţi ce se întâmplă? a intervenit Susan pe un ton tăios.

— Nu, nu, a încercat Anderson s-o liniştească. Dacă Boris a zis că totul merge bine, atunci aşa e. Numai că animalele pe care am experimentat până acum erau sedate înainte de a li se face injecţia; în cazul de faţă, însă, nu am considerat că ar fi necesar să procedăm la fel. În consecinţă, e normal să apară starea de tensiune. Sfatul nostru este să respiri rar şi să încerci să te calmezi.

Când, în cele din urmă, a fost deconectat de la aparate, se făcuse după-amiază.

— Cum te simţi? l-a întrebat Anderson.

— Sunt puţin nervos, a răspuns John. În alte privinţe, însă, totul e în regulă.

— Nu te doare capul?

— Nu. Totuşi, vreau să merg la toaletă. Cum naiba să mă relaxez când sunt nevoit să folosesc plosca?

— Sigur, sigur...

Când s-a întors de la toaletă, tânărul a început să bombăne:

— Nu simt nici o îmbunătăţire a memoriei.

— Treaba asta nu se petrece cât ai bate din palme, i-a răspuns Anderson. Mai întâi, dezinhibatorul trebuie să ajungă în reţeaua vaselor sangvine ce irigă creierul...

4

Era aproape de miezul nopţii când Susan a pus capăt unei seri apăsătoare, în care nici unul dintre ei nu vorbise prea mult şi nu dăduse atenţie televizorului.

— Vreau să rămân aici! i-a spus fata. Trebuie să fiu lângă tine, în caz că se întâmplă ceva.

— Nu simt nimic deosebit, a replicat John posomorât. Sunt la fel ca înainte.

— Eu m-aş mulţumi şi cu atât, Johnny. Simţi vreo durere sau vreo tulburare sau ceva neobişnuit?

— Nu, nu cred...

— Of, mai bine n-am fi acceptat! a pufnit Susan.

— Pentru firmă am făcut-o, a zâmbit John. Trebuia să ne asumăm un asemenea risc pentru firmă.

5

John a dormit prost şi s-a trezit posac, fără a depăşi însă ora fixă. A ajuns la timp la birou, şi aşa a început o nouă săptămână de lucru.

Totuşi, până la orele 11, muţenia lui a sfârşit prin a-i atrage atenţia şefului său direct, Michael Ross. Ross era un bărbat masiv, cu sprâncene stufoase şi negre şi cu alură de hamal, deşi în realitate nu era un ins agresiv. John se înţelegea cu el, deşi nu-l plăcea în mod deosebit.

— Heath, ce s-a întâmplat cu buna ta dispoziţie? l-a întrebat Ross cu vocea lui de bariton. Nu mai râzi, nu mai faci glume...

Ross cultiva o anumită preţiozitate în exprimare, ca şi cum ar fi vrut să şteargă efectul pe care îl provoca înfăţişarea sa de hamal.

— Nu prea mă simt în apele mele, a mormăit John, fără să-şi ridice nasul din hârtii.

— Eşti mahmur? s-a interesat şeful, cu un aer fals binevoitor.

— Nu, domnule, a răspuns celălalt cu răceală.

— Păi, atunci, fruntea sus şi zâmbeşte! Cu figura asta acră n-o să-ţi faci nici un prieten.

Lui John îi venea să răcnească. Afectarea lui Ross îl călca pe nervi chiar şi în cele mai bune zile ale sale, iar cea de faţă nu era una dintre ele.

Şi, parcă pentru a face situaţia şi mai insuportabilă, la nas i-a ajuns mirosul împuţit al unui trabuc. Nu mai avea nevoie de nici un alt indiciu pentru a şti că în imediata apropiere se afla James Arnold Prescott, şeful departamentului de vânzări.

Nu se înşelase. Prescott şi-a plimbat privirea de jur împrejur şi a urlat în gura mare:

— Mike, ce i-am vândut noi lui Rahway astă-primăvară? S-au ivit nişte păcătoase de probleme cu tranzacţia aia – cred că în computer s-au introdus date greşite...

Deşi întrebarea nu-i fusese adresată, John a răspuns pe un ton egal, fără să-i tresară nici un muşchi de pe faţă:

— Patruzeci şi două de fiole de PCAP. Asta a fost pe 14 aprilie, factura numărul P-20543; s-a făcut un rabat de cinci procente, în caz că plata se efectua în treizeci de zile. Am primit toţi banii pe 8 mai.

Se părea că toţi cei prezenţi în birou îl auziseră. Oricum, toată lumea se uita acum la el ca la o minune a naturii.

— De unde naiba ştii tu chestia asta? l-a întrebat Prescott.

John l-a fixat intens, timp de câteva secunde, el însuşi vădit surprins de ceea ce-i ieşise din gură.

— Pur şi simplu, mi-am adus aminte, J.P.

— Nu mai spune! Atunci, repetă, dacă poţi.

John s-a conformat, bâlbâindu-se puţin, iar şeful departamentului de vânzări şi-a notat datele pe o bucăţică de hârtie de pe biroul lui, gâfâind din cauza efortului pe care-l făcea atunci când se apleca. Avea un abdomen enorm ce-i apăsa diafragma, şi de aceea respira foarte greu. Tânărul a încercat să risipească fumul agasant al trabucului, fără să schiţeze gesturi prea evidente.

— Ross, verifică tu informaţia pe computer şi vezi dacă e ceva de capul ei, a urlat Prescott. Apoi, întorcându-se spre John, l-a privit iritat: Nu-mi plac glumele proaste, mai ales în chestiuni de serviciu. Ce făceai dacă luam cifrele astea ca atare, fără să le verific?

— N-aş fi făcut nimic, a răspuns John, conştient că se afla în centrul atenţiei. Datele sunt corecte.

Ross i-a întins lui Prescott listingul, iar acesta, după ce a citit-o, l-a privit drept în ochi:

— Asta-i din computer?

— Da, J.P.

Prescott s-a mai uitat o dată pe hârtie, apoi, făcând un semn cu capul spre John, a mârâit:

— Şi ăsta cine mai e? Noul nostru computer? Cifrele pe care le-a dat sunt corecte.

John a încercat să-şi destindă buzele într-un zâmbet timid, dar Prescott l-a fulgerat cu privirea şi a plecat, lăsând în urma lui mirosul rânced de trabuc.

— Heath, de unde ai scos informaţia asta? l-a întrebat Ross, la scurtă vreme după aceea. Ai aflat în vreun fel că avea nevoie de ea şi ai căutat-o în computer, ca să capeţi în schimb o primă?

— Nu, domnule, l-a contrazis tânărul, începând să se simtă mai sigur pe sine. Pur şi simplu, mi-am amintit. Am o memorie bună pentru astfel de lucruri.

— Şi, în toţi aceşti ani, ţi-ai dat silinţa să o ascunzi de colegii tăi? Nimeni nu şi-ar fi închipuit că sub fruntea asta complet insignifiantă se ascunde o memorie atât de prodigioasă...

— N-avea rost să mă dau în spectacol, domnule Ross. Acum, că v-am ajutat, se pare că v-am devenit mai antipatic, sau mă înşel?

Nu se înşela. Ross i-a aruncat o privire ucigătoare şi i-a întors spatele.

6

În seara aceea, luau masa la *Gino's*. Surescitarea care pusese stăpânire pe John, în urma evenimentelor petrecute la serviciu, îl făcea pe acesta să întâmpine dificultăţi ori de câte ori încerca să se exprime coerent, dar Susan l-a ascultat răbdătoare, dându-şi totodată silinţa să-i transmită o parte din calmul ei.

— Se prea poate să-ţi fi amintit în mod natural, Johnny, i-a sugerat fata. Faptul în sine nu dovedeşte nimic.

— Ai înnebunit? a ţipat el, dar imediat a coborât tonul, observând că logodnica lui a început să se uite îngrijorată în jur. Doar nu-ţi închipui că e singurul lucru pe care mi-l amintesc! a continuat bărbatul, aproape în şoaptă. Cred că sunt în stare să reproduc orice replică pe care am auzit-o pe parcursul întregii mele vieţi. Totul e să vreau să-mi aduc aminte. Zi-mi un vers din Shakespeare!

— „A fi sau a nu fi!"

— Termină cu glumele! a repezit-o John, cu o undă de enervare în glas. Dar, mă rog, nu contează... Problema e că dacă-mi spui un vers dintr-o piesă pe care am citit-o, pot să continui recitarea până mă plictisesc. Pe vremuri, când eram student, am citit şi eu câte ceva pentru orele de literatură, iar acum îmi amintesc absolut totul, *da capo al fine*. Parcă ar curge. Cred că pot să rememorez, cuvânt cu cuvânt, orice carte, orice articol, orice ziar pe care am pus vreodată mâna, la fel cum aş putea reface – scenă cu scenă – toate spectacolele de televiziune pe care le-am văzut de-a lungul timpului.

— Şi ce-ai să faci cu toate astea?

— De fapt, respectivele informaţii nu sunt tot timpul prezente în mintea mea, la modul conştient. Doar nu... Acum, însă, hai să comandăm ceva de mâncare. Mor de foame!

Cinci minute mai târziu, John a deschis din nou discuţia:

— Doar nu crezi... Doamne, uite că n-am uitat unde rămăsesem! Nu-i uimitor? Doar nu crezi, deci, că înot tot timpul într-o mare mentală, compusă din versuri ce-i aparţin lui Shakespeare! Încercarea de a-ţi aminti presupune un efort; în cazul meu, este vorba de un efort mic, dar de existat, el există...

— Şi care este mecanismul?

— Habar n-am! Cum ridici o mână? Ce ordine dai muşchilor tăi? Îţi *doreşti* să ridici braţul şi reuşeşti. Nu e mare lucru, dar braţul nu se ridică decât dacă *vrei* tu. Cam în acelaşi mod, îmi amintesc tot ce-am văzut sau am auzit vreodată, dar numai atunci când vreau. Nu ştiu exact cum procedez, dar văd că merge.

Ospătarul le-a adus felul întâi, şi John a atacat mâncarea, hămesit. În schimb, Susan ciugulea când şi când câte ceva, mai mult jucându-se cu furculiţa.

— Pare interesant, a murmurat ea.

— *Interesant*? s-a holbat el, aproape înecându-se. Am cea mai bună, cea mai minunată jucărie din lume: propriul meu creier. Înţelegi, voi putea să scriu corect orice cuvânt şi nu voi mai face niciodată greşeli de gramatică...

— Asta din cauză că-ţi aminteşti toate dicţionarele şi gramaticile pe care le-ai citit? a zâmbit subţire fata.

— Sue, nu-ţi bate joc de mine! a mustrat-o el.

— Dar nu-mi băteam joc...

Cu un gest scurt, John i-a cerut să tacă.

— Niciodată nu mi-a trecut prin cap să citesc dicţionare aşa, ca să mă aflu în treabă. Îmi amintesc, însă, din cărţi, cum erau scrise cuvintele, precum şi felul în care erau formulate frazele.

— În locul tău, aş avea destule îndoieli. Pot să pun pariu că ai întâlnit o groază de cuvinte scrise în fel şi chip, ca şi tot soiul de greşeli gramaticale prin cărţile citite.

— Nu ai dreptate! În majoritatea cazurilor, am întâlnit forme ale limbii literare folosite corect, ciudăţeniile lingvistice, greşelile şi ignoranţa constituind excepţii. Mai mult chiar, în timp ce stau de vorbă cu tine îmi dau seama că performanţele mele se îmbunătăţesc, simt că devin tot mai inteligent...

— Şi asta nu te îngrijorează? Dacă...

— Dacă devin *prea* inteligent, vrei să spui? Te rog să-mi explici de ce crezi că prea multă inteligenţă ar putea să-i dăuneze unui locuitor al Pământului!

— Voiam să spun că experienţa pe care o trăieşti acum nu se numeşte inteligenţă, ci doar memorie pefectă, l-a corectat Susan cu răceală.

— Cum adică, „*doar* memorie perfectă"? s-a îmbufnat John. Dacă îmi amintesc absolut totul, dacă vorbesc şi scriu o engleză impecabilă, dacă am la dispoziţie un număr uriaş de date şi informaţii, asta nu se numeşte că sunt mai inteligent? Ce altceva mai pretinzi de la inteligenţă? Nu cumva eşti puţin geloasă, iubito?

— Nu, i-a răspuns ea, pe un ton şi mai tăios. La urma urmei, nu mi-ar veni greu să-mi fac şi eu o injecţie...

John şi-a lăsat furculiţa pe masă.

— Doar nu vorbeşti serios!

— Nu, dar dacă totuşi aş face-o?

— Nu poţi folosi în avantajul tău informaţiile speciale pe care le deţiii, numai ca să-mi subminezi poziţia...

— Ce poziţie?

Le-a fost adus şi felul al doilea şi, pe moment, John a avut o ocupaţie. După ce s-a săturat, tânărul s-a aplecat spre logodnica lui şi i-a şoptit triumfător:

— Poziţia mea de privilegiat al viitorului. *Homo superior!* Niciodată nu vor exista prea multe exemplare ca mine. Ai auzit şi tu ce-a spus Kupfer: unii sunt prea proşti ca să facă saltul, alţii sunt prea deştepţi şi nu se pot schimba prea mult. Eu sunt unic!

— Fireşte, mediocrul absolut! a adăugat Susan, aproape rânjind.

— Asta a fost înainte. Poate vor mai exista şi alţii ca mine; nu mulţi, asta-i sigur. Dar vreau să las ceva în urma mea, cât încă sunt unic. O fac pentru firmă, Sue! Pentru noi!

După ce a rostit aceste cuvinte, John s-a adâncit în gânduri, testându-şi creierul cu precauţie.

Susan şi-a vârât nasul în farfurie şi a continuat să mănânce în tăcere, o tăcere ce nu degaja nici un strop de fericire.

7

Timp de câteva zile, John a fost ocupat cu organizarea propriei memorii. Întreaga operaţiune aducea cu întocmirea unei enciclopedii. Tânărul şi-a amintit pe rând toate întâmplările pe care le trăise în cei şase ani de când lucra la Quantum, tot ce auzise, toate actele şi documentele care-i căzuseră în mână.

Nu i-a fost deloc greu să lase deoparte detaliile neimportante, să le treacă în fişiere de rezervă, de unde nu mai aveau cum să interfereze cu analizele pe care le efectua. De asemenea, a pus în ordine şi alte informaţii, astfel încât acestea să constituie o progresie naturală. Apoi, după ce a ridicat scheletul, a început să activeze şi amintirile mai mărunte: bârfe (răutăcioase sau nu), fraze şi interjecţii auzite pe durata şedinţelor, de care nu fusese, însă, conştient la vremea respectivă. Datele ce nu se încadrau în nici un chip în decorul pe care îl alcătuise în mintea lui erau considerate ca fiind lipsite de valoare, golite de orice sens. Celelalte, în schimb, îşi ocupau locurile ce li se cuveneau, dobândindu-şi astfel veridicitatea.

Pe măsură ce această structură creştea şi devenea mai coerentă, noile informaţii adăugate căpătau un surplus de semnificaţie.

Joi dimineaţa, Ross s-a oprit în dreptul lui John.

— Heath, i-a spus el, vreau să te prezinţi la mine în birou imediat, dacă picioarele tale catadicsesc să te poarte până acolo.

John s-a ridicat stângaci de pe scaun.

— E urgent? Sunt foarte ocupat.

— Într-adevăr, pari foarte ocupat.

Şi Ross a privit semnificativ spre biroul pe care se afla numai fotografia zâmbitoare a lui Susan.

— Ai fost la fel de ocupat toată săptămâna! a continuat şeful să-l ia peste picior. Şi totuşi, te întrebi dacă e necesar să vii în biroul meu. Pentru mine, problema nu prezintă importanţă; pentru tine, însă, e vitală. Ai de ales între uşa biroului meu şi uşa care dă în stradă. Te sfătuiesc să te grăbeşti!

John a dat din cap şi, fără să lase impresia că face exces de zel, l-a urmat pe Ross.

Ajuns în propriu-i birou, şeful s-a instalat în fotoliu, dar nu l-a poftit şi pe John să ia loc. În schimb, l-a fixat intens cu privirea, fără pic de bunăvoinţă, după care a deschis discuţia:

— Heath, ce naiba te-a apucat săptămâna asta? Nu mai ştii care-i treaba ta?

— Din moment ce mi-am îndeplinit sarcinile, nu ştiu de ce-mi puneţi o asemenea întrebare. Raportul complet despre problemele microcosmice e pe biroul dumneavoastră, şi vă rog să observaţi că l-am predat cu şapte zile înainte de termen. Mă îndoiesc că aţi avea ceva să-mi reproşaţi în privinţa lui.

— Te îndoieşti, va să zică? Oare îmi este îngăduit să formulez reproşuri, dacă mă hotărăsc s-o fac, după ce-mi voi consulta sufletul? Sau trebuie să apelez la tine pentru a obţine permisiunea?

— Se pare că mă înţelegeţi greşit, domnule Ross. Mă îndoiesc că aţi putea avea obiecţiuni *raţionale* în ceea ce mă priveşte. Reproşurile de orice altă natură rămân, fireşte, la latitudinea dumneavoastră.

Ross a ţâşnit din fotoliu.

— Ascultă, nemernicule, a urlat el, dacă mă hotărăsc să te dau afară să nu te aştepţi să primeşti vestea în scris sau prin viu grai. O s-o afli când ţi-oi trage un picior în spate şi o să te rostogoleşti pe scări. Vâră-ţi amănuntul ăsta în creierul tău redus şi să nu mai deschizi gura! Nu discutăm acum dacă ţi-ai întocmit sau nu rapoartele. Cine ţi-a dat dreptul să faci pe şeful şi să-i controlezi pe toţi?

John s-a făcut că nu aude.

— Vorbeşte! a zbierat Ross.

— Mi-aţi poruncit să nu mai deschid gura! a încercat tânărul să se scuze.

— Răspunde la întrebare! a urlat Ross, vânăt de furie.

— Nu mi-am dat seama că fac pe şeful.

— N-a existat persoană în birou pe care să n-o fi corectat cel puţin o dată. Ai trecut peste capul lui Willoughby, în privinţa corespondenţei pe tema T.M.P., ai intrat în fişiere confidenţiale pe computerul lui Bronstein, şi Dumnezeu ştie câte alte intervenţii ai avut... Încurci pe toată lumea din departament! Trebuie să pui capăt imediat acestei debandade. Ori avem din nou linişte în birou, ori te arunc afară. Ai înţeles, băiete?

— Dacă m-am amestecat în treburile altora, după cum vă exprimaţi, am făcut-o pentru binele companiei. În cazul lui Willoughby, de pildă, felul în care acesta a tratat problema T.M.P. a pus Quantum în situaţia de a încălca legile. V-am explicat asta în câteva memorii pe care vi le-am trimis, dar se vede treaba că n-aţi avut timp să le citiţi. Cât despre Bronstein, dobitocul era pe punctul de a produce firmei o pagubă de cincizeci de mii, prin simplul fapt că a ignorat indicaţiile generale şi a ordonat teste foarte costisitoare. Am putut să evit acest lucru foarte uşor, prin simpla confruntare a unor documentaţii cu amintirile mele foarte precise asupra acestui proiect.

Pe toată durata discuţiei, Ross părea să se fi umflat peste măsură. Ai fi zis că nu mai avea mult până să explodeze.

— Heath, îmi uzurpi rolul de şef! a gâfâit el. În consecinţă, strânge-ţi, te rog, lucrurile şi ia-ţi tălpăşiţa înainte de prânz. Şi dacă te mai prind vreodată pe aici, îmi rezerv plăcerea de a te ajuta eu să pleci, cu un picior în spate. Vei primi ordinul de concediere chiar înainte de a reuşi să-ţi faci bagajele.

— Nu încercaţi să mă intimidaţi, domnule Ross! l-a înfruntat John. Incompetenţa dumneavoastră a costat firma o jumătate de milion de dolari. Ştiţi foarte bine despre ce este vorba.

Timp de câteva secunde, peste capetele celor doi s-a lăsat o tăcere apăsătoare. Când a vorbit din nou, Ross era mult mai prudent:

— Ce tot îndrugi acolo?

— Quantum a pierdut licitaţia Nutley pentru că dumneavoastră nu aţi transmis Consiliului de Administraţie anumite informaţii pe care le deţineaţi. Ori aţi uitat, ori puţin v-a păsat – ca atare nu aveţi ce căuta în postul ăsta. Sunteţi total incompetent sau vă aflaţi în solda concurenţei, cum preferaţi...

— Ai înnebunit!

— N-am nevoie să fiu crezut pe cuvânt. Toate informaţiile există pe computer şi sunt uşor de găsit dacă ştii unde să le cauţi, iar eu am ştiut. Mai mult chiar, am întocmit deja dosare care vor ajunge pe birourile celor interesaţi la două minute după ce voi părăsi clădirea.

— Chiar dacă ar fi aşa, nu poţi avea certitudinea că nu greşeşti. Întreaga afacere nu este altceva decât o încercare de şantaj ordinar prin ameninţare sau calomnie.

— Ştiţi foarte bine că am dreptate. Dacă nu credeţi că deţin dovezile necesare, daţi-mi voie să vă amintesc că un anumit document a fost şters din memoria computerului, dar el poate fi refăcut cu uşurinţă din informaţiile deja existente. Atunci veţi fi pus în situaţia de a da explicaţii asupra felului cum a dispărut acel document din fişiere şi, bineînţeles, dumneavoastră veţi fi suspectul principal. Sunteţi conştient de faptul că nu e vorba de o cacealma.

— Tot şantaj se numeşte.

— De ce? Nu vă cer nimic şi nu vă ameninţ. Vă explic numai comportamentul meu din ultimele două zile. Desigur, dacă voi fi obligat să-mi dau demisia, va trebui să-mi motivez gestul, nu-i aşa?

Ross tăcea.

— Prin urmare, e nevoie de demisia mea? a insistat John.

— Ieşi afară! a explodat şeful.

— Cu sau fără slujbă?

— Ai încă slujba.

Înainte de a părăsi încăperea, John a remarcat că faţa lui Ross se schimonosise de ură.

8

Susan pregătise cina acasă la ea, dându-şi osteneala ca totul să iasă perfect. După părerea ei, arăta mai atrăgătoare ca oricând – aşa şi trebuia, fiindcă era important să-l distragă pe John de la preocuparea lui obsesivă: propriul creier.

— Gândeşte-te, iubitule, că sărbătorim ultimele nouă zile de burlăcie! a ciripit fata, încercând să pară voioasă.

— Sărbătorim mai mult decât atât! a corectat-o John, cu un zâmbet amar. Au trecut numai patru zile de când mi s-a injectat dezinhibitorul şi am reuşit să-l pun pe Ross cu botul pe labe. Acum o să-mi dea pace!

— Se pare că fiecare are motivele lui de bucurie, a murmurat ea, încercând să-şi ascundă dezamăgirea. Povesteşte-mi ce te-a încântat pe tine.

Şi John i-a relatat întâmplarea de dimineaţă în fraze concise şi expresive, fără să se întrerupă sau să ezite vreun moment.

Susan l-a ascultat cu o expresie rece, nedorind parcă să-i împărtăşească sentimentul de triumf.

— Cum ai reuşit să obţii informaţiile despre Ross? l-a întrebat ea într-un târziu.

— Sue, nu există secrete, i-a răspuns John, plin de sine. Lucrurile *arată* obscure pentru că oamenii nu-şi aduc aminte. Dar dacă-ţi aminteşti fiecare remarcă, fiecare comentariu sau cuvinţel auzit, şi dacă le legi unele de altele, îţi dai seama că toţi oamenii se dau de gol până la urmă. Prinzi din zbor informaţii care, în vremurile noastre computerizate, te trimit chiar acolo unde ai nevoie. Acest lucru e posibil, cel puţin pentru mine. Am făcut-o în cazul lui Ross şi aş putea s-o repet ori de câte ori ar fi necesar...

— Da, dar în felul acesta îţi vei atrage ura tuturor.

— Ross era într-adevăr furios. Merita să-l vezi!

— Şi crezi că e înţelept să procedezi aşa?

— N-are cum să-mi facă rău. L-am pus la colţ.

— Dar are destulă trecere pe lângă conducerea companiei...

— Nu pentru multă vreme! Mâine, la ora două, am întâlnire cu Prescott şi cu trabucul lui împuţit. Am de gând să-l dau jos pe Ross din scaunul unde s-a cocoţat.

— Nu cumva te cam grăbeşti?

— Să mă grăbesc?! Dar nici măcar n-am început, Sue! Prescott nu reprezintă decât o treaptă în ascensiunea mea. Chiar şi Laboratoarele Quantum nu sunt decât o simplă treaptă...

— Totuşi, eu continui să cred că te grăbeşti! l-a contrazis fata. Ai nevoie de cineva care să te îndrume, cineva cu care să...

— N-am nevoie de *nimic*! Armele mele se află aici, a rostit el emfatic, atingându-şi tâmpla cu arătătorul, şi nimeni nu mă poate opri!

— Bine, hai să nu mai vorbim despre asta! Avem alte planuri de făcut...

— Ce planuri?

— Planuri legate de noi. Ne căsătorim în mai puţin de nouă zile. Sper că n-ai început să uiţi din nou! l-a mustrat Susan cu drăgălăşenie.

— Îmi aduc aminte de nuntă, i-a răspuns John morocănos, dar deocamdată trebuie să reorganizez Quantum. Mă gândeam să amânăm căsătoria până când reuşesc să preiau controlul.

— Serios? Şi, mă rog, cât timp o să-ţi ia treaba asta?

— E greu de spus. În orice caz, nu prea mult – deja am făcut paşi importanţi în această direcţie. Cred că am nevoie de o lună, poate două. Fireşte, însă, s-ar putea să ţi se pară că mă mişc prea repede..., a încheiat el pe un ton sarcastic.

Respiraţia fetei devenise şuierătoare.

— Totuşi, aveai de gând să-mi ceri şi mie părerea? a întrebat ea, abia stăpânindu-se să nu urle.

John şi-a ridicat sprâncenele a mirare.

— De ce? Era necesar? Cred că-ţi dai şi tu seama ce se întâmplă. Nu ne putem opri acum, lăsând momentul să se irosească. Trebuie să batem fierul cât e cald. Şi să-ţi mai spun ceva... ştii că am devenit un geniu în matematică? Pot să fac toate operaţiunile cu viteza unui computer, şi asta pentru simplul motiv că, într-o perioadă a vieţii mele, am avut de-a face cu ele, iar acum pot să-mi amintesc răspunsurile. Am citit un tabel cu radicali şi...

Dar Susan l-a întrerupt, aproape ţipând:

— Doamne Dumnezeule, John, te porţi ca un copil care are o jucărie nouă! Ţi-ai pierdut posibilitatea de a privi în perspectivă. Îţi foloseşti memoria numai ca să te joci şi să faci feste altora. De fapt, tu nu eşti mai inteligent ca înainte, nu ai mai multă putere de judecată sau mai mult discernământ. Nici bunul simţ nu a suferit vreo modificare. Eşti la fel de periculos ca un băieţel care se joacă neştiutor cu o grenadă. Ai nevoie de îndrumarea cuiva cu mai multă minte.

— Nu mai spune! a rânjit John, mânios la culme. Chiar nu-ţi dai seama că sunt pe cale de a obţine ceea ce mi-am dorit?

— Serios? Nu-i aşa că şi pe mine mă doreşti?

— Poftim?

— Hai, John, ziceai că mă vrei! Întinde braţele şi ia-mă! Pune-ţi în funcţiune memoria ta fantastică. Adu-ţi aminte cine sunt, ce sunt, ce pot să fac, aminteşte-ţi căldura relaţiilor noastre, iubirea, sentimentele...

Cu sprâncenele încă încruntate, stăpânit în continuare de o nesiguranţă nefirească, bărbatul şi-a întins mâinile spre Susan, dar fata s-a retras câţiva paşi.

— Pe mine însă nu mă poţi obţine, Johnny! a continuat ea. E imposibil să-ţi *aminteşti* cum e să mă ţii în braţe. Trebuie să mă iubeşti ca să mă ai. Necazul cel mare e că tu nu ai nici bunul simţ şi nici inteligenţa necesare pentru a-ţi stabili priorităţile în mod rezonabil. Ia-ţi inelul înapoi şi ieşi afară, până nu-ţi arunc în cap cu ceva mai greu!

John s-a aplecat să culeagă inelul de logodnă.

— Susan...

— Ţi-am zis să ieşi afară! Poţi să-ţi iei adio de la firma noastră!

Fata se înroşise de furie. Neavând încotro, John s-a răsucit pe călcâie şi a părăsit apartamentul.

9

Când a sosit la birou, în dimineaţa următoare, Anderson era acolo, aşteptându-l. Cercetătorul părea neliniştit.

— Domnule Heath..., l-a întâmpinat el zâmbind şi ridicându-se de pe scaun.

— Ce doriţi? l-a întrebat John scurt.

— Putem vorbi în siguranţă?

— Din câte ştiu eu, nu există microfoane aici.

— Am venit să vă aduc aminte că poimâine, adică duminică, trebuie să vă prezentaţi la control. Sper că n-aţi uitat...

— Nu, *n-am uitat*. Sunt incapabil să uit ceva. În schimb, sunt capabil să mă răzgândesc. De ce e nevoie de control?

— De ce nu, domnule? Din câte am auzit noi, tratamentul a dat rezultate spectaculoase. Şi, în fond, n-are rost să aşteptăm până duminică. Veniţi cu mine chiar acum! Ne faceţi un mare serviciu, nouă, firmei şi, fireşte, umanităţii...

— Ar fi trebuit să mă ţineţi sub observaţie atunci, când eram în mâinile voastre, l-a repezit John pe un ton tăios. Totuşi, mi-aţi dat drumul pe teren, ca să zic aşa, fiindcă voiaţi să mă testaţi în condiţii naturale, fără să ştiţi, însă, cum vor evolua lucrurile. Pentru mine, riscul era enorm, dar nu v-a păsat.

— Domnule Heath, nu ne-am gândit nici un moment că...

— Scutiţi-mă, vă rog! Îmi amintesc perfect ce mi-aţi spus duminica trecută şi mi-e foarte clar la ce vă gândeaţi. Prin urmare, dacă am acceptat riscul, acum sunt îndreptăţit să culeg roadele. N-am de gând să trec drept o curiozitate biochimică, recunoscând că îmi datorez inteligenţa unei injecţii hipodermice. Şi nici n-am nevoie de alţii de felul ăsta care să bântuie în jurul meu. Deocamdată, deţin un monopol în materie, şi intenţionez să profit cât mai mult de el. Voi fi dispus să cooperez cu voi, în folosul omenirii, numai după ce-mi voi fi atins scopurile. Dar nu uitaţi, eu sunt cel care va şti că a sosit momentul. De aceea, nu mă mai căutaţi; am să vă caut eu, la timpul potrivit.

Anderson nu şi-a putut stăpâni un zâmbet.

— Şi, mă rog, cum ne veţi împiedica să anunţăm descoperirea noastră? Toţi cei cu care aţi venit în contact săptămâna aceasta vor mărturisi fără putinţă de tăgadă că v-aţi schimbat enorm, în urma injecţiei.

— Serios? Ascultă-mă bine, Anderson, şi, dacă e posibil, încetează să mai arborezi zâmbetul ăsta tâmpit, fiindcă mă enervează. Ţi-am spus că pot reproduce fiecare cuvânt rostit de tine şi de Kupfer. Îmi amintesc fiecare nuanţă de exprimare, fiecare căutătură piezişă. Toate astea mi-au spus mai multe decât o enciclopedie. Am învăţat destule, aşa că am verificat registrele cu concediile medicale, fiindu-mi foarte clar ce anume trebuia să caut. Se pare că nu sunt primul angajat de la Quantum căruia i s-a administrat dezinhibitorul.

Acum Anderson nu mai zâmbea.

— Prostii! a mormăit el.

— Câtuşi de puţin! a rânjit John. Ştii bine că am dreptate, ba mai mult, că am şi dovezi. Cunosc numele persoanelor implicate – spre surprinderea mea, una dintre ele era o femeie –, la fel cum am aflat la ce spitale au fost tratate, dar şi falsele motive pentru care au fost internate. De vreme ce nu m-aţi prevenit asupra acestor lucruri, în momentul când m-aţi folosit pe post de cobai cu două picioare, consider că nu vă datorez nimic, decât cel mult o condamnare de câţiva ani la temniţă grea...

— Nu mai am chef de discuţii pe tema asta! l-a întrerupt Anderson. Totuşi, lasă-mă să-ţi mai spun ceva. Într-o bună zi, efectele tratamentului vor dispărea. N-ai cum să-ţi păstrezi memoria perfectă, Heath! Atunci vei fi nevoit să te întorci din nou la noi, implorându-ne să-ţi facem altă injecţie, dar poţi să fii sigur că în acel moment noi vom pune condiţiile.

— Prostii! a rânjit sarcastic John. Doar nu-ţi închipui că nu v-am cercetat rapoartele, mai ales pe acelea pe care le-aţi ţinut secrete. Mi-am făcut o idee foarte clară în privinţa lucrurilor pe care a trebuit să le ascundeţi. În general, durata tratamentului nu este egală pentru toţi subiecţii, iar efectul cel mai lung se înregistrează invariabil acolo unde rezultatele au fost cele mai spectaculoase. În cazul meu, felul în care am reacţionat la dezinhibitor a fost pur şi simplu extraordinar, aşa că efectul va dura un timp considerabil. Totuşi, dacă vreodată voi fi nevoit să vin la voi pentru o nouă injecţie, voi avea grijă ca orice refuz de cooperare să atragă după sine o sancţiune drastică, mergând chiar până la distrugerea voastră. Nimeni n-are voie să mi se împotrivească!

— Lichea nerecunoscătoare...

— Nu mă mai bate la cap! I-a repezit John plictisit. N-am timp să-ţi ascult invectivele. Cară-te! Am treabă!

Când a părăsit biroul, chipul lui Anderson devenise o compoziţie savantă de teamă şi frustrare.

10

La două şi jumătate, John a intrat în biroul lui Prescott, fără să se sinchisească – pentru prima dată! – de fumul gros ce plutea acolo. Ştia foarte bine că, în curând, şeful departamentului de vânzări avea să fie obligat să aleagă între trabucuri şi carieră.

La acea oră, alături de Prescott se mai aflau Arnold Gluck şi Lewis Randall; ca atare, John şi-a dat seama că avea satisfacţia (amară, ce-i drept) să se confrunte cu cei mai importanţi oameni din secţia lui.

Prescott şi-a pus trabucul în scrumieră şi l-a interpelat primul:

— Ross m-a rugat să-ţi acord o jumătate de oră – prin urmare, să nu te aştepţi la mai mult. Tu eşti ăla cu memoria de elefant, nu?

— Dacă nu ştiţi, domnule, numele meu este John Heath, şi am venit la dumneavoastră pentru a vă prezenta o metodă de raţionalizare a procesului tehnologic din întreprindere. Astfel, va trebui să folosim din plin avantajele epocii computerelor şi a comunicaţiilor electronice şi să punem bazele modificărilor ulterioare, cerute de progresul tehnologiei.

Cei trei şefi s-au privit în tăcere. Gluck, un bărbat cu faţa zbârcită şi tuciurie, a vorbit primul, după câteva secunde:

— Eşti cumva expert în management?

— Nu e nevoie să fiu, domnule. Lucrez aici de şase ani şi-mi amintesc perfect fiecare amănunt de procedură din toate tranzacţiile la care am luat parte. Vreau să spun că modelul acestor tranzacţii, precum şi imperfecţiunile inerente îmi sunt foarte clare. Oricine poate să-şi dea seama unde ne vor duce risipa şi ineficienţa. Daţi-mi voie să vă explic planul meu; sunt sigur că mă veţi înţelege.

Randall, ai cărui pistrui şi păr roşu îl făceau să pară mai tânăr, l-a întrerupt, folosind un ton sardonic:

— Sper să fie într-adevăr uşor de înţeles, fiindcă uneori ne este foarte greu să ne descurcăm cu conceptele prea sofisticate...

— Acum nu veţi avea nici un fel de probleme, l-a asigurat John.

— Ţi-au mai rămas fix douăzeci şi unu de minute, l-a avertizat Prescott, privindu-şi ceasul.

— Va dura mult mai puţin. Am făcut o diagramă şi mă voi strădui să vorbesc repede.

Toată expunerea i-a luat aproximativ cincisprezece minute, timp în care cei trei directori nu au scos nici un cuvânt. Când John a sfârşit ce avea de spus, Gluck l-a fixat cu ochii săi mici, plini de duşmănie.

— Prin chestia asta, pretinzi că întreprinderea s-ar descurca mai bine dacă am reduce personalul la jumătate?

— Ar merge şi cu mai puţin de jumătate! i-a răspuns John cu răceală. În felul acesta, vom fi mult mai eficienţi. Nu putem concedia angajaţii din cauza sindicatelor, dar îi putem determina să plece dacă-i supunem unui subtil război de uzură. Cei care ocupă posturi mai înalte nu sunt protejaţi, aşa că putem scăpa de ei fără prea mari complicaţii. Dacă sunt prea bătrâni, îi scoatem la pensie; tinerii, în schimb, vor avea şansa de a se reprofila. Toate gândurile noastre trebuie să se îndrepte numai către prosperitatea lui Quantum.

Prescott, care până atunci preferase să păstreze o tăcere de rău augur, a tras cu sete din trabucul lui otrăvitor şi a intervenit în discuţie:

— Schimbările de asemenea anvergură trebuie studiate cu multă atenţie şi puse în practică treptat, cu maximă prudenţă. Ceea ce pare logic pe hârtie, în practică poate înlătura ecuaţia umană...

Dar John nu era dispus să ducă tratative, astfel că l-a întrerupt cu brutalitate:

— Prescott, înţelege o dată pentru totdeauna că, dacă această reorganizare nu se acceptă într-o săptămână şi dacă nu sunt însărcinat cu punerea ei în aplicare, îmi voi da demisia. Nu-mi va fi greu să găsesc o altă slujbă, eventual la o firmă mai mică, unde planul meu ar da rezultate mai repede. Voi începe cu o mână de oameni şi, fără să fie nevoie să angajez alţii, mă voi extinde şi voi deveni extrem de eficient, iar după un an voi fi în stare să distrug Quantum. M-ar distra teribil s-o fac, aşa că vă sfătuiesc să vă gândiţi bine înainte de a-mi da răspunsul. Cu asta, am epuizat jumătatea de oră acordată. La revedere!

Şi John a părăsit încăperea.

11

Prescott s-a uitat în urma lui cu o privire rece şi calculată, apoi s-a întors spre ceilalţi.

— Cred că a vorbit foarte serios, a spus el. Cunoaşte mai bine decât oricine fiecare faţetă a operaţiilor pe care le facem. Nu-l putem lăsa să-şi dea demisia.

— Vrei să zici că trebuie să-i acceptăm planul? l-a întrebat Randall şocat.

— Nu neapărat. Acum plecaţi şi nu uitaţi că tot ce s-a vorbit aici e strict secret.

— Dacă nu întreprindem ceva, am vaga senzaţie că, în mai puţin de o lună, ne vom trezi toţi trei în stradă, a murmurat Gluck.

— N-ar fi exclus, l-a aprobat Prescott. Dar vă asigur că n-o să stăm cu mâinile în sân...

— Ce putem face?

— Dacă aflaţi, n-o să vă placă. În consecinţă, lăsaţi totul în seama mea. Nu vă mai gândiţi la asta! Vă doresc un week-end plăcut!

După plecarea celor doi, Prescott a căzut pe gânduri, mestecându-şi trabucul cu furie. Într-un târziu, a ridicat receptorul şi a format un număr pe derivaţie.

— Sunt Prescott. Luni dimineaţa, la prima oră, să te prezinţi în biroul meu! Regim de prioritate. Ai înţeles?

12

Anderson arăta pur şi simplu răvăşit, de-ţi venea să-i plângi de milă. Avusese un sfârşit de săptămână foarte neplăcut. Prescott, care nici el nu petrecuse mai bine, l-a abordat fără menajamente:

— Kupfer şi cu tine aţi făcut-o din nou, nu-i aşa?

— Mai bine să nu vorbim despre asta, domnule Prescott, i-a răspuns Anderson cu o voce stinsă. Amintiţi-vă că am hotărât de comun acord ca unele aspecte ale cercetărilor noastre să vă rămână necunoscute. Noi ne-am asumat atât riscurile, cât şi gloria, iar Quantum avea să beneficieze numai de cea din urmă.

— Dar şi salariile vi s-au dublat, iar conducerea s-a obligat să vă pună la dispoziţie toate fondurile necesare. Te-aş ruga să nu uiţi acest mic amănunt. Răspunde-mi sincer: l-aţi injectat sau nu pe Heath? N-are rost să vă ascundeţi de mine, lucrurile sunt evidente...

— Da, l-am injectat!

— Şi aţi fost atât de deştepţi încât i-aţi permis acestui... ăăă... acestui păianjen veninos să se năpustească asupra noastră şi să ne sufoce?

— Nu ne-am închipuit c-o să se întâmple aşa ceva. Când am văzut că n-a intrat în stare de şoc, aidoma celorlalţi, ne-am gândit să-i testăm reacţiile „pe teren“. Credeam că, după câteva zile, o să aibă o cădere nervoasă sau că efectul dezinhibitorului va dispărea.

— Dacă nu m-aţi fi „protejat“ în halul ăsta şi dacă nu mi-aş fi izgonit din minte toate referirile la experienţele voastre, ar fi trebuit să bănuiesc despre ce era vorba chiar atunci când mi-a dat acele detalii despre o tranzacţie, pe care n-avea de unde să şi le amintească. În fine, cel puţin, acum ştim cum stau lucrurile. Numai că idiotul ne ameninţă că dacă nu-i acceptăm planul nebunesc de restructurare, îşi dă demisia şi distruge compania. Nu putem accepta nici să ne punem singuri ştreangul de gât, dar nici să-l lăsăm să plece.

— Dar nu cumva planul de restructurare e bun, având în vedere puterea lui de rememorare şi de sinteză?

— Nu mă interesează! Nemernicul vrea să-mi ia locul, şi cine ştie ce-i mai trece prin cap dacă nu scăpăm de el.

— Cum adică, să scăpăm de el? Acest experiment poate fi de o însemnătate capitală pentru proiectul cerebro-chimic.

— Lăsaţi-o baltă! Pur şi simplu, e un dezastru. N-aţi reuşit decât să creaţi un super-Hitler.

— Dar efectul va scădea simţitor, a şoptit Anderson, cu o spaimă prost disimulată în glas.

— Serios? Când?

— Oricând, cu începere din acest moment. Nu ştiu sigur...

— Atunci, nu ne putem permite să riscăm. Trebuie să ne elaborăm un plan şi să-l punem în aplicare chiar mâine. Timpul ne presează...

13

John era extrem de bine-dispus. Felul în care îl ocolea Ross atunci când avea posibilitatea să-l evite, ca şi respectul cu care îi vorbea când nu mai avea încotro şi trebuia să dea ochii cu el, îl făceau să simtă că dobândeşte şi mai multă putere de muncă. Peste noapte, se produsese o răsturnare spectaculoasă în ierarhia Laboratoarelor Quantum, iar el ajunsese în vârf.

Nu putea să se mintă pe sine însuşi că nu-i plăcea. Dimpotrivă, savura cu patimă beţia înălţimilor. Soarta i se schimbase radical şi incredibil de rapid. Nu trecuseră decât nouă zile de când îi fusese injectat dezinhibitorul, şi fiecare pas îl purtase tot mai departe!

În fine, nu izbândise chiar pe toate planurile. Susan se supărase prosteşte pe el, dar mai târziu avea să rezolve şi problema asta. Când fata va vedea culmile pe care urma să se cocoaţe peste alte nouă zile, peste nouăzeci de zile...

John şi-a ridicat privirea. Ross apăruse lângă biroul lui, sperând să-i capteze atenţia, dar nu îndrăznea totuşi să-i întrerupă şirul gândurilor. John s-a rotit cu scaun cu tot, şi-a întins picioarele înainte, într-un gest de relaxare, şi l-a întrebat leneş:

— Vrei ceva, Ross?

— Dacă se poate, a început fostul lui şef, cu o atitudine umilă, aş vrea să veniţi până la mine în birou, domnule Heath. Avem o problemă destul de serioasă şi, sincer vorbind, cred că sunteţi singurul om din întreprinderea noastră care o poate rezolva.

John s-a ridicat încet în picioare.

— Serios? s-a mirat el. Ce s-a întâmplat?

Ross a aruncat în jur o privire semnificativă, sugerând că nu voia să fie auzit de ceilalţi colegi. După aceea, printr-un gest larg al braţului, l-a poftit din nou să-l urmeze.

John a ezitat câteva clipe, dar, cum vreme de ani de zile Ross exercitase asupra lui o autoritate de necontestat, a sfârşit prin a reacţiona în virtutea obişnuinţei.

Ross i-a deschis uşa politicos, dându-i întâietate, apoi a intrat şi el în încăpere şi a încuiat cu grijă uşa, postându-se după aceea în dreptul ei. De după corpul de bibliotecă şi-a făcut apariţia Anderson.

— La urma urmei, despre ce este vorba? a întrebat John tăios.

— Nu te nelinişti, Heath! a spus Ross, iar zâmbetul lui s-a preschimbat într-un rânjet de vulpe. Vrem doar să te ajutăm să scapi de starea anormală căreia i-ai căzut pradă şi să redevii băiatul simpatic dintotdeauna. Nu te mişca!

Anderson ţinea în mână o seringă hipodermică.

— Heath, te rog să nu te zbaţi! l-a îndemnat el. Nu vrem să-ţi facem nici un rău.

— Să ştiţi că ţip! i-a ameninţat John.

— Dacă scoţi vreun sunet, a mârâit Ross, îţi pun un căluş în gură şi ţi-l îndes atât de tare, încât o să simţi că-ţi sar ochii din cap. Nici nu ştii cât de mult mi-ar plăcea s-o fac!

— Am strâns probe materiale compromiţătoare pentru voi, pe care le-am ascuns într-un loc sigur. Dacă păţesc ceva...

— N-o să păţeşti nimic, domnule Heath! a încercat Anderson să-l liniştească. Cu dumneata s-a întâmplat ceva neprevăzut: ai dat de un mare necaz, iar noi te vom ajuta să-ţi recâştigi personalitatea de mai înainte. Oricum, lucrul acesta avea să se producă, mai devreme sau mai târziu – noi nu facem altceva decât să grăbim reacţia...

— Aşadar, eu am să te ţin, i-a explicat Ross cinic, şi te rog să nu te mişti, fiindcă prietenul meu ar putea să-ţi injecteze o doză mai mare decât e necesar şi după aceea n-ai să mai fii în stare să-ţi aminteşti nimic...

— Deci asta puneaţi voi la cale! a exclamat John, dându-se înapoi. Vreţi să uit totul despre voi, toate informaţiile. Credeţi că aşa veţi fi în siguranţă. Dar...

— Heath, nu-ţi vom face nici un rău! a repetat Anderson, străduindu-se să pară convingător.

Pe fruntea lui John apăruseră broboane de sudoare, iar el se simţea pe jumătate paralizat de furie şi oroare.

— Vreţi să devin amnezic! a rostit gâfâind, cu teroarea specifică individului care se ştie capabil de a-şi aminti totul.

— Atunci nu-ţi vei da seama nici măcar de asta! a rânjit din nou Ross. Haide, Anderson, dă-i drumul!

— Eh! a mormăit Anderson resemnat. Uite cum sunt nevoit să distrug un experiment perfect!

Şi, rostind aceste cuvinte, cercetătorul a ridicat braţul flasc al lui John şi a pregătit seringa.

În clipa aceea, s-au auzit bătăi în uşă şi o voce strigând: „John!".

Anderson a încremenit şi a ridicat o privire întrebătoare spre Ross. În primul moment, acesta s-a răsucit în direcţia uşii, dar apoi s-a răzgândit şi a vorbit în şoaptă:

— Grăbeşte-te, doctore, fă-i injecţia!

Vocea s-a auzit din nou:

— Johnny, ştiu că eşti acolo! Am chemat poliţia! Trebuie să apară în câteva minute!

— Fă-i injecţia! a insistat Ross, tot în şoaptă. Minte! Şi oricum, până va veni poliţia, totul se va fi terminat. Nu vor putea să dovedească nimic...

— Imposibil! l-a contrazis Anderson, dând din cap cu putere. E logodnica lui. Ştie că a fost tratat cu dezinhibitor. A asistat la întreaga operaţie.

— Tâmpitule!

Între timp, Susan începuse să izbească uşa cu picioarele; după alte câteva clipe, vocea fetei s-a auzit înfundată:

— Daţi-mi drumul! E Johnny... Lăsaţi-mă în pace!

— Numai aşa l-am putut convinge să accepte, i-a explicat Anderson lui Ross. Şi, de fapt, nici nu cred că mai e nevoie să-i facem ceva. Uită-te la el!

John se prăbuşise într-un colţ, cu ochii sticloşi. În mod clar, se afla într-o stare de totală inconştienţă.

— Din cauza groazei, a suferit un şoc, şi-a continuat Anderson explicaţiile. În mod normal, asta ar trebui să aibă influenţă asupra memoriei. Cred că efectul dezinhibitorului a fost anihilat. Dă-i drumul fetei înăuntru şi lasă-mă *pe mine* să vorbesc cu ea.

14

Susan arăta foarte palidă aşa cum stătea îngenuncheată lângă John, ţinându-l în braţe cu un aer protector.

— Ce s-a întâmplat? a întrebat ea alarmată.

— Presupun că n-aţi uitat injecţia cu..., a început Anderson.

— Da, da. Ce s-a întâmplat *acum*?

— Trebuia să vină la control alaltăieri, dar a refuzat categoric s-o facă. De asemenea, am primit o serie de rapoarte de la superiorii lui, care ne-au îngrijorat foarte tare. Domnul Heath devenise arogant, megaloman şi irascibil. Dar probabil că aţi remarcat şi dumneavoastră comportarea lui. Văd că nu mai purtaţi inelul...

— Ne-am certat...

— Atunci, sper că înţelegeţi situaţia. Era... mă rog, dacă ar fi fost o maşinărie, am fi spus că i s-a încins motorul din cauza suprasolicitării. Astăzi dimineaţă ne-am dat seama că trebuia neapărat să fie supus unui tratament adecvat. L-am convins aşadar să vină aici, am închis uşa şi...

— Şi i-aţi injectat cine ştie ce substanţă, în timp ce eu ţipam şi încercam să intru!

— Vă înşelaţi, a contrazis-o Anderson. Intenţionam să folosim un sedativ uşor, dar era prea târziu. Domnul Heath a suferit un şoc nervos şi a leşinat. Dacă vreţi, puteţi să-l controlaţi: nu-i veţi găsi nici o înţepătură pe tot corpul. Ca logodnică, presupun că nu vă e jenă să vă uitaţi peste tot...

— Am să văd eu, a spus Susam. Ce se întâmplă cu el acum?

— Sunt sigur că o să-şi revină. O să fie ca mai înainte.

— Adică acelaşi mediocru absolut?

— N-o să mai aibă o memorie perfectă, dar, de fapt, până acum zece zile, aceasta era starea lui naturală. Fireşte, firma o să-i acorde concediu medical nelimitat, cu plata integrală a salariului. Dacă va fi nevoie de tratament medical, cheltuielile le vom suporta tot noi. Şi dacă se va simţi în stare să-şi reia vechea lui slujbă, îl vom primi oricând bucuroşi...

— Bun! Vreau să-mi daţi în scris tot ce mi-aţi spus acum. Aştept până la sfârşitul zilei. În caz contrar, voi vorbi cu avocatul meu, mâine la prima oră.

— Dar, domişoară Collins, dumneavoastră ştiţi foarte bine că domnul Heath s-a oferit voluntar. În plus, şi dumneavoastră v-aţi dat acordul.

— Iar dumneavoastră ştiţi la fel de bine că ni s-au ascuns anumite aspecte ale acestui experiment. Nu cred că v-ar conveni să se declanşeze o anchetă... Prin urmare, aveţi grijă ca până mâine să primesc în scris toate promisiunile pe care mi le-aţi făcut.

— În cazul acesta, va trebui să semnaţi şi dumneavoastră o înţelegere prin care să recunoaşteţi că nu noi suntem vinovaţi de accidentele suferite de domnul Heath.

— Vom vedea. Mai întâi, vreau să ştiu cu exactitate ce a păţit logodnicul meu. Poţi să mergi, iubitule?

— Da, Sue, a răspuns John cu o voce răguşită şi uşor speriată.

— Atunci, hai să plecăm de aici!

15

John fusese obligat să mănânce o omletă uriaşă şi să-şi bea cafeaua, înainte ca Sue să-i permită să vorbească despre cele întâmplate.

— Sue, nu înţeleg cum de s-a nimerit să fii acolo!

— Intuiţie de femeie.

— Ba nu, mai degrabă, inteligenţa lui Susan!

— Bine, bine, cum vrei tu. După ce ţi-am aruncat inelul în cap, mi-am plâns puţin de milă. Pe urmă mi-a trecut, dar am început să încerc sentimentul că pierdusem ceva foarte preţios. Oricât de ciudat ţi s-ar părea, îmi eşti foarte drag.

— Iartă-mă, Sue! a şoptit John umil.

— Ar trebui să mă rogi mai cu foc, a zâmbit fata. Nici nu-ţi închipui cât de insuportabil erai. Curând, însă, mi-am dat seama că dacă eu, care te iubeam, nu te mai putusem suporta, atunci colegii tăi trebuie să fi avut sentimente mult mai violente faţă de tine. Ajunsesem până acolo încât îmi închipuiam că voiau să te omoare. Să nu mă înţelegi greşit. Eram nevoită să recunosc că meritai să fii omorât, dar numai de mâna *mea*. N-aş fi permis altei persoane să facă aşa ceva, indiferent cine ar fi fost ea. Când n-ai mai dat nici un semn de viaţă...

— Of, Sue, aveam atâtea planuri şi mi se părea că sunt în criză de timp...

— Da, ce să spun, voiai să termini toate treburile în două săptămâni! Ştiu că nu eşti întreg la minte, dar nici chiar aşa! Azi-dimineaţă, însă, am ajuns la limitele răbdării. Am venit la birou, pentru a vedea ce mai faci, şi, când colo, te-am găsit încuiat într-o cameră.

Amintindu-şi prin ce trecuse, tânărul s-a cutremurat.

— N-am crezut vreodată c-o să mă bucur să te aud ţipând şi lovind în uşă, dar atunci m-am simţit în al nouălea cer. De fapt, tu i-ai oprit...

— Te deranjează dacă discutăm despre asta?

— Cred că nu. Mă simt bine.

— Ce-ţi făceau?

— Voiau să-mi inhibe la loc memoria. Eu credeam, însă, că intenţionează să-mi injecteze o doză mărită, ca să devin complet amnezic.

— De ce?

— Pentru că ştiau că deţineam probe concludente împotriva lor. Puteam să-i arunc în stradă şi să ruinez compania.

— Chiar puteai?

— Bineînţeles.

— Dar nu ţi-au făcut injecţia, nu? Sau m-a minţit Anderson?

— Nu mi-au făcut nimic.

— Şi acum te simţi bine?

— După cum vezi, nu sunt amnezic.

— Nu intenţionez să-ţi ţin lecţii de morală, dar sper că ai învăţat câte ceva din cele întâmplate.

— Mda, îmi dau seama că ai avut dreptate.

— Atunci mai acordă-mi încă un minut, pentru o scurtă prelegere, pe care te rog să n-o uiţi. Te-ai grăbit, ai acţionat prea repede, prea deschis, fără să ţii seama de reacţiile violente ale celorlalţi. Ai confundat memoria perfectă cu inteligenţa. Dacă ai fi lăsat pe cineva cu adevărat inteligent să te ajute...

— Aveam nevoie de tine, Sue.

— Mă ai acum, Johnny.

— Şi ce ne mai rămâne de făcut?

— Întâi şi întâi, să obţinem hârtia cu promisiunile celor de la Quantum, iar dacă te simţi bine, să semnăm şi noi declaraţia pe care ne-au solicitat-o. În al doilea rând, ne vom căsători sâmbătă, aşa cum planificasem iniţial. Mai târziu, vom vedea noi... Dar, iubitule, eşti sigur că totul e în regulă?

— Fără doar şi poate, draga mea! De vreme ce suntem împreună, totul e minunat...

16

Nunta lor a fost mai degrabă modestă. Întâmplarea a făcut ca numărul invitaţilor care au participat efectiv la ceremonie să fie mai mic decât doriseră mirii. De la Quantum nu fusese invitat nimeni, pentru că Sue se opusese cu fermitate.

Un vecin de-al ei adusese o videocameră pentru a înregistra desfăşurarea „solemnităţii". Lui John, un asemenea gest i se părea a fi culmea conformismului, dar logodnica lui insistase şi nu putuse s-o refuze.

La un moment dat, vecinul respectiv s-a apropiat de el şi l-a abordat posomorât.

— Nu pot să pornesc drăcia asta! Cu toţii am crezut că tipii de la magazin mi-au vândut un aparat care funcţionează, şi când colo... Mă duc să le dau un telefon ticăloşilor ălora!

Şi individul a luat-o la fugă pe scări, spre cabina telefonică plasată în faţa capelei. John s-a uitat curios la camera de luat vederi, apoi a remarcat că pe măsuţa de lângă el se afla o broşură cuprinzând instrucţiunile de folosire. Împins de curiozitate, a parcurs-o rapid, după care a pus-o la loc. Şi-a aruncat privirea de jur-împrejur, dar în acel moment nimeni nu-l băga în seamă. Fiecare invitat părea să fie ocupat cu altceva. În consecinţă, tânărul a ridicat capacul din spate şi s-a uitat cu atenţie în interiorul aparatului. După aceea, s-a răsucit spre peretele opus şi a căzut pe gânduri, cu privirea aţintită în gol. Ochii lui încă mai căutau aiurea, când mâna dreaptă i s-a strecurat în mecanismul docil, operând o mică ajustare. După câteva secunde, John a pus capacul la loc şi a apăsat pe tasta de pornire.

Chiar atunci s-a întors şi vecinul în fugă. Bietul om părea exasperat.

— Cum naiba să urmez instrucţiunile dacă nu le înţeleg? a exclamat el, cu răsuflarea tăiată.

Apoi, uitându-se la camera de filmat, s-a încruntat a mirare.

— Hai, că-i nostim! Merge! Poate că nu mi-oi fi dat eu seama şi a funcţionat tot timpul...

17

— Poţi să săruţi mireasa! a rostit pastorul cu bunăvoinţă, iar John a luat-o în braţe pe Susan şi a executat ordinul cu entuziasm.

— Ai reparat aparatul, i-a şoptit fata, nedezlipindu-şi buzele de ale lui. De ce?

— Am vrut să iasă totul bine, i-a răspuns el, tot în şoaptă.

— Ai vrut să faci iar pe deşteptul...

Cei doi tineri s-au retras fiecare câte un pas şi s-au privit, sorbindu-se din ochi, apoi au început din nou să se sărute, în timp ce asistenţa se foia în scaune şi chicotea.

— Dacă te mai dai în spectacol, te jupoi! i-a şoptit din nou Susan. Câtă vreme nu ştie nimeni că ţi-ai păstrat memoria perfectă, nu există pericolul de a fi obstrucţionat. Ascultă-mi sfaturile, şi într-un an vei obţine tot ce-ţi doreşti.

— Da, iubito, i-a răspuns John, blând ca un mieluşel.

Scurtă prezentare la

NIMIC PENTRU NIMIC

Adeseori, oamenii vin la mine cu tot felul de idei. De obicei, nu le pot folosi, dintr-o mulţime de motive. Probabil că nu mă stimulează din cauză că nu se potrivesc cu optica mea sau fiindcă ar implica o transpunere mai specială, străină înclinaţiilor mele. Sau, la fel de bine, ar fi posibil ca respectivele idei să nu mă tenteze din cauză că dezvoltarea lor n-ar duce la nimic interesant. Nimic interesant din punctul meu de vedere, fireşte.

Uneori însă, rar, rar de tot, mi se aprinde un beculeţ.

În iulie 1978, luam prânzul la *Tavern on the Green*, împreună cu Alexander Marshak, arheologul specialist în paleolitic. La vremea aceea, el organizase, la Muzeul de Istorie Naturală, o expoziţie de artă din epoca glaciară, care avusese un succes enorm. Între două îmbucături, mi-a spus:

— Isaac, ce-ar fi să scrii o povestire despre...?

L-am ascultat uimit, am stat câteva clipe pe gânduri, după care i-am răspuns:

— Alex, e o idee grozavă! Am să o transform într-o nuvelă, dar nu-ţi face iluzii, n-am să-ţi recunosc nici un merit.

— Nu-i nimic! a oftat el resemnat.

Totuşi, ce naiba... nu m-ar costa nimic s-o fac. *Nimic pentru nimic* s-a născut din ideea lui care, la rândul ei, a izvorât din pasiunea lui pentru arta din epoca glaciară, precum o să vedeţi. În tot cazul, i-am înmânat povestirea lui George Scithers, care a publicat-o în februarie 1979, în *Asimov's*.

16. NIMIC PENTRU NIMIC

Locul acţiunii era planeta Pământ.

Să nu-şi închipuie, însă, cineva că fiinţele de pe nava spaţială se gândeau la ea ca la planeta Pământ. Pentru ei constituia doar o suită de simboluri stocate într-un computer; era cea de-a treia planetă a unui astru situat într-o anumită poziţie în raport cu linia ce lega planeta lor de gaura neagră care marca centrul Galaxiei; iar respectiva planetă se rotea cu o anumită viteză în jurul astrului.

Timpul acţiunii era anul 15.000 î. Chr., cu aproximaţie.

Din nou, trebuie menţionat că fiinţele de pe nava spaţială nu aveau de unde să ştie că era anul 15.000 î. Chr. Pentru ei, era o anumită perioadă de timp stabilită potrivit sistemului lor local de măsurare.

— Asta e pierdere de vreme! a exclamat căpitanul navei, vădit nemulţumit. Planeta aceasta e o masă de gheaţă. Haideţi să plecăm!

Însă exploratorul de pe navă s-a opus.

— Nici vorbă, căpitane! l-a contrazis el calm.

Şi totul a fost după voia lui.

Atâta timp cât o navă se afla în spaţiu sau, mai corect spus, în hiperspaţiu, căpitanul era stăpânul absolut; dar dacă nava apuca să se plaseze pe orbita unei planete, exploratorul trebuia lăsat să-şi facă munca. Era un cunoscător al lumilor! Asta era specialitatea lui.

Iar exploratorul la care ne referim era imbatabil. El poseda ceea ce se considera a fi un instinct sigur în privinţa comerţului profitabil. Numai datorită lui această navă spaţială câştigase trei Premii de Excelenţă, pentru treaba făcută în ultimele trei expediţii. Trei pentru trei.

Prin urmare, atunci când exploratorul a spus „Nu“, căpitanul n-a îndrăznit să se opună. Chiar dacă ar fi rostit „Da“, ceea ce era puţin probabil, echipajul s-ar fi răzvrătit. Dacă, pentru căpitan, un Premiu de Excelenţă reprezenta un frumos disc spectral bun de atârnat în salonul principal, pentru echipaj el însemna un surplus spectaculos la salariul net şi un adaos şi mai binevenit ce se încasa pe durata concediilor şi la pensie. Iar exploratorul lor le oferise toate aceste lucruri de trei ori. Trei pentru trei.

— Nici o lume ciudată n-ar trebui lăsată necercetată, a continuat exploratorul.

— Ce e ciudat aici? s-a mirat căpitanul.

— Examinarea preliminară arată urme de inteligenţă, şi asta pe o planetă îngheţată!

— Cu siguranţă că au mai existat cazuri asemănătoare.

— Structura de-aici e ciudată! l-a contrazis din nou exploratorul, cu un aer uşor neliniştit. Nu ştiu sigur cum anume sau de ce, dar structura vieţii şi a inteligenţei este ciudată. Trebuie să o cercetăm mai cu atenţie.

Şi, fireşte, totul a fost după voia lui. În Galaxie existau cel puţin o jumătate de trilion de lumi planetare, dacă se puneau la socoteală doar acelea care se învârteau în jurul unor aştri. Dacă erau adăugate şi cele care, în număr nelimitat, se mişcau independent prin spaţiu, rezultatul final era de zece ori mai mare.

Chiar şi cu ajutorul computerelor, nici o navă spaţială nu era în stare să le cunoască pe toate; în schimb, însă, un explorator experimentat, datorită faptului că nimic altceva nu-l interesa, că studia toate rapoartele despre explorări, dar şi pentru că făcea corelaţii la nesfârşit, pentru că jongla cu statisticile până şi-n somn, ajungea să capete ceea ce celorlalţi li se părea a fi o intuiţie mistică.

— Va trebui să lansăm sonde în cadrul unui program complet de interconectare, a rostit scurt exploratorul.

Căpitanul părea furios. Un asemenea program însemna o cercetare pe îndelete, timp de mai multe săptămâni, cu cheltuieli enorme.

— E absolut necesar? a întrebat el, cu o undă de şovăire în glas.

— Aşa cred, a răspuns exploratorul, cu siguranţa de sine a celui care ştie că toanele lui sunt lege.

Sondele au adus exact ceea ce anticipase căpitanul, şi încă în detaliu. Din datele culese, reieşea că era vorba de o specie inteligentă, dar mai degrabă primitivă, cel puţin aşa arăta la prima vedere, semănând întrucâtva cu rasele inferioare ce populau regiunile din vecinătatea celui de-al cincilea braţ al Galaxiei – în tot cazul, nu era tocmai neobişnuită, dar putea, fără îndoială, să-i intereseze pe mentologi.

Deocamdată, însă, această specie inteligentă nu reuşise să atingă decât primul nivel de tehnologie – era foarte, foarte departe de a fi folositoare în vreun fel.

Căpitanul şi-a încheiat relatarea, ascunzându-şi cu greu iritarea; în schimb, exploratorul, care răsfoia rapoartele, a tresărit dintr-o dată şi, murmurând „Ciudat! Foarte ciudat!“, a cerut să fie chemat comerciantul.

Asta era chiar prea mult. Un căpitan bun nu trebuia să dea niciodată motiv de nemulţumire exploratorului, dar toate aveau o limită!

— În ce scop, exploratorule? a întrebat căpitanul, încercând să menţină discuţia în termeni politicoşi, dacă nu chiar amicali. La acest nivel, ce putem spera?

— Au unelte, a răspuns gânditor celălalt.

— Piatră! Os! Lemn! Sau echivalentul pentru aceste materiale. Asta-i tot! E clar că nu putem descoperi nimic de valoare!

— Şi totuşi, există ceva ciudat în tiparul lor.

— Poţi să-mi spui şi mie ce este acest ceva, exploratorule?

— Dacă aş şti ce e, n-ar mai fi ciudat şi n-aş mai fi obligat să aflu. Nu glumesc, căpitane, am nevoie urgent de comerciant!

Comerciantul era la fel de indignat ca şi căpitanul, numai că el avea o mai mare libertate de a-şi exprima nemulţumirea. În definitiv, specialitatea lui era la fel de însemnată ca a oricărei fiinţe de pe navă, ba chiar, după părerea lui (şi a altora), era la fel de dificilă şi de necesară precum cea a exploratorului.

O fi fost căpitanul cel care comanda nava, iar exploratorul cel care descoperea civilizaţii folositoare, ghidându-se după cele mai subtile indicii, dar, în ultimă instanţă, comerciantul şi echipa lui erau cei care se confruntau direct cu diversele creaturi şi extrăgeau din mintea şi din cultura lor ceea ce era folositor, dându-le în schimb ceva ce socoteau *ei* că era util.

Şi asta însemna un risc foarte mare. Ecologia fiecărei planete în parte nu trebuia dezechilibrată, iar făpturile inteligente ce o populau nu aveau voie să păţească nimic rău, nici chiar în cazul când ai fi fost obligat să-ţi aperi propria viaţă. Existau temeiuri solide, la scară cosmică, pentru a proceda astfel, iar comercianţii erau recompensaţi din plin pentru riscurile pe care şi le asumau, dar ce rost avea să-ţi asumi riscuri inutile?

— Nu-i nimic acolo! a spus comerciantul, abia stăpânindu-şi indignarea. În interpretarea *mea*, informaţiile aduse de sonde arată că avem de-a face cu animale semi-inteligente, a căror utilitate este egală cu zero. În schimb, cred că sunt foarte periculoase. Ştim cum să ducem tratative cu rasele într-adevăr inteligente, iar echipele de comercianţi rareori sunt ucise. Cine ştie, însă, cum vor reacţiona animalele acestea... În plus, gândiţi-vă că nu avem voie să ne apărăm cum ar trebui.

— Aceste animale – dacă sunt totuşi animale, deşi eu bănuiesc că pot fi mai mult decât atât – s-au adaptat traiului pe gheaţă într-un mod foarte interesant, a răspuns exploratorul, tremurând de furie. În structura de aici există nişte variaţii fine pe care nu le înţeleg, dar opinia mea, asupra căreia am chibzuit bine, este că bietele creaturi nu sunt periculoase – şi mai mult chiar, cred că pot fi folositoare. Simt că merită să fie cercetate mai îndeaproape.

— Ce ne-ar putea oferi o inteligenţă de Epocă de Piatră?

— Asta e treaba *voastră* să aflaţi.

„Sigur, la asta se ajunge... să aflăm noi“, şi-a zis comerciantul în sinea lui, înciudat. Avea motive temeinice să se simtă aşa.

Cunoştea bine istoria şi scopul acestor expediţii. Cu un milion de ani în urmă, nu existau nici comercianţi, nici exploratori, nici căpitani, ci numai nişte animale străvechi a căror minte se afla în curs de dezvoltare şi care aveau o tehnologie specifică Epocii de Piatră – foarte asemănătoare cu cea a animalelor de pe planeta pe a cărei orbită se aflau acum. Evoluţia prin propriile puteri fusese dureros de lentă – durase o adevărată veşnicie până când se ajunsese la civilizaţia de gradul trei. Apoi apăruseră navele spaţiale şi posibilitatea de a interfertiliza culturile. *După aceea* apăruse progresul.

— Cu tot respectul, a vorbit din nou comerciantul către explorator, recunosc că aveţi o experienţă îndelungată în chestiunile acestea de intuiţie. În schimb, dumneavoastră nu vreţi să-mi recunoaşteţi experienţa practică, chiar dacă e mai puţin spectaculoasă? Înţelegeţi că e cu neputinţă ca o creatură situată sub cel de-al treilea grad de civilizaţie să posede ceva care să ne fie de folos...

— Aceasta, a replicat celălalt, este o generalizare care poate să fie sau să nu fie adevărată.

— Cu tot respectul, exploratorule, *este* adevărată! Şi chiar dacă acele... acele semi-animale ar avea ceva care să ne fie folositor, deşi mi-e greu să-mi imaginez o asemenea ipoteză, ce le-am putea da noi în schimb?

Exploratorul tăcea.

— La acest nivel, a continuat comerciantul, este absolut imposibil ca o protointeligenţă să primească un stimul din exterior. Mentologii au căzut de acord în privinţa aceasta, iar experienţa mea o confirmă. Evoluţia *trebuie* să fie autogenerată până când se atinge cel puţin nivelul al doilea. Iar noi *am fi obligaţi* să le dăm ceva în schimb, pentru a nu încălca principiul nostru de bază.

— Treaba asta are un sens, a intervenit căpitanul. Dacă stimulăm dezvoltarea acestor forme de inteligenţă, ne putem întoarce mai târziu să culegem recolta.

— Pe mine nu mă interesează ce motive ar exista, a răspuns enervat comerciantul. Eu vreau doar să respect preceptele profesiunii mele: să nu facem rău în nici un chip şi să dăm ceva în schimb pentru ceea ce luăm. Aici nu există nimic, nici un lucru pe care să vrem să-l luăm; şi chiar dacă descoperim ceva, nu le vom putea da nimic în schimb... Pierdem timpul!

— Îţi cer să vizitezi o aşezare populată, comerciantule, l-a întrerupt exploratorul, clătinând din cap. Îţi promit că-ţi voi respecta decizia, după aceea.

Şi, din nou, totul a fost după voia lui.

Timp de două zile, micul modul al echipei de comercianţi a zburat peste suprafaţa planetei, căutând dovezi care să ateste existenţa unui grad înalt de tehnologie. Fireşte, n-au găsit nici una.

O cercetare completă le-ar fi luat ani întregi, însă ar fi fost o muncă zadarnică. Era absurd să bănuieşti că acea tehnologie ar fi fost ţinută la păstrare. Tehnologia cea mai avansată era întotdeauna expusă la vedere, pentru a descuraja vrăjmaşii – cel puţin, aceasta era constatarea generală a comercianţilor de pretutindeni.

Şi totuşi, era o planetă frumoasă, în ciuda faptului că părea pe jumătate îngheţată. Alb şi albastru şi verde... Sălbatică şi aspră şi multicoloră... Proaspătă şi... virgină...

Dar nu veniseră aici ca să se ocupe de frumuseţe; în consecinţă, comerciantul şi-a alungat nervos gândurile. Atunci când cei din echipa lui încercau să descrie în termeni poetici ceea ce vedeau, îi punea iute la punct.

— Să aterizăm! a poruncit el într-un târziu. În locul acesta, pare a fi o concentraţie de inteligenţă destul de mare. Mai mult de-atât nu putem face.

— Chiar şi cu ăştia, ce şanse de reuşită avem, Maestro? a întrebat secundul.

— Puteţi să înregistraţi! a răspuns comerciantul. Înregistraţi toate animalele, şi pe cele neinteligente, şi pe cele aşa-zis inteligente, precum şi toate obiectele ce le aparţin, pe care le puteţi descoperi. Aveţi grijă ca înregistrările să fie în întregime holografice.

— Dar vedem deja..., s-a bâlbâit secundul.

— *Noi* vedem, l-a întrerupt celălalt, numai că trebuie să facem o înregistrare perfectă, ca să-l obligăm pe explorator să renunţe la visurile lui. În caz contrar, rămânem aici pe vecie.

— E un explorator bun, a intervenit unul dintre membrii echipajului.

— A fost un explorator bun, l-a corectat comerciantul, dar asta nu înseamnă că va fi întotdeauna aşa. Poate că tocmai succesele l-au făcut să se creadă infailibil. Prin urmare, e necesar să-l aducem la realitate... dacă aşa ceva este posibil.

Când au părăsit modulul, purtau cu toţii costumele de protecţie.

Atmosfera planetei era suportabilă, şi totuşi vânturile aspre ce bântuiau suprafaţa deschisă le provocau o senzaţie dezagreabilă. Gravitaţia era puţin mai ridicată, ca şi intensitatea luminii, de altfel, însă aceste amănunte nu-i deranjau în mod special.

Când cei din echipaj s-au apropiat, fiinţele inteligente, îmbrăcate sumar cu straie făcute din porţiuni exterioare ale altor animale, s-au retras şovăitoare şi au început să-i privească mai degrabă cu curiozitate decât cu duşmănie. Asta l-a liniştit pe comerciant. Orice semn de nonviolenţă era binevenit pentru cei cărora nu li se permitea să se apere.

Comerciantul şi membrii echipajului n-au încercat să comunice direct cu băştinaşii sau să facă gesturi prietenoase. Când aveai de-a face cu o creatură străină, nu puteai şti niciodată care gest era socotit prietenos. În schimb, el a stabilit un câmp mental încărcat cu vibraţii inofensive, răspândind un calm desăvârşit, în speranţa că fiinţele din faţa lor aveau câmpuri mentale suficient de evoluate pentru a răspunde.

Probabil că manevrele lui fuseseră sesizate, deoarece unele dintre creaturi s-au târât şi mai mult înapoi, după care au prins să urmărească mişcările echipei de intervenţie cu extremă atenţie, cuprinse parcă de o vie curiozitate. Comerciantul a avut impresia că detectează gânduri fugare din direcţia lor – însă asta părea puţin probabil pentru nişte fiinţe de gradul întâi, aşa că nu le urmări.

În schimb, şi-a văzut impasibil de treabă, făcând reproducerile holografice ale vegetaţiei, ale unei turme de ierbivore dezorientate, care îşi făcuse apariţia între timp, pentru ca apoi, constatând că împrejurimile erau primejdioase, să se depărteze bocănind. Un animal mare a rămas totuşi pe loc, pentru o vreme, un animal înzestrat cu un soi de arme de culoare albă amplasate într-o cavitate situată în partea din faţă a corpului, dar în cele din urmă a plecat.

Aidoma comerciantului, membrii echipajului s-au apucat de muncile ce le reveneau, deplasându-se metodic de-a lungul întinderii.

Strigătul, în întregime mental şi încărcat de o asemenea emoţie, uimire şi înfiorare, încât conţinutul informaţional era cu totul neclar, a venit pe neaşteptate:

„Maestro! Aici! Veniţi repede!“

Nu existau indicaţii precise. Ca atare, comerciantul s-a văzut nevoit să urmeze unda care ducea înăuntrul unei peşteri delimitate de două aflorimente pietroase. Alţi membri ai echipajului s-au îndreptat şi ei într-acolo, nereuşind, însă, să i-o ia înainte.

— Ce s-a întâmplat? s-a interesat el.

Secundul stătea într-o scobitură adâncă a versantului, înconjurat de lumina radiată de propriu-i costum.

Comerciantul a privit de jur împrejur.

— Asta e o peşteră naturală, nu un produs tehnologic!

— Da, dar uitaţi-vă!

Şeful echipei şi-a ridicat ochii şi, vreme de aproape cinci secunde, a rămas fără grai. Apoi, cu voce răguşită, le-a transmis tuturor celorlalţi un mesaj prin care le cerea să nu se apropie.

— E de natură tehnologică? l-a întrebat după aceea pe secund.

— Da, Maestro. Observaţi că nu e terminată.

— Cine a făcut-o?

— Creaturile acelea de-afară, cele inteligente. L-am găsit pe unul dintre indivizi aici, lucrând. Aceasta e sursa lui de lumină – vegetaţie arsă, iar acestea sunt uneltele lui.

— Şi el unde e?

— A fugit.

— Chiar l-ai văzut?

— L-am înregistrat.

Comerciantul a căzut o clipă pe gânduri, apoi şi-a ridicat din nou privirea spre tavanul peşterii.

— Ai mai văzut vreodată aşa ceva?

— Nu, Maestro.

— Sau ai auzit vreodată vorbindu-se despre aşa ceva?

— Nu, Maestro.

— Uimitor!

Cum comerciantul nu dădea semne că ar fi vrut să-şi desprindă ochii de ceea ce vedea, secundul a rostit în şoaptă:

— Maestro, ce facem?

— Cum?

— Asta în mod cert va ajuta nava noastră să obţină un al patrulea premiu.

— În mod cert, a repetat celălalt cu tristeţe, dacă am putea s-o luăm...

— Am înregistrat-o deja! l-a asigurat secundul.

— Ce-ai zis? A, da, înţeleg... Şi la ce bun? N-avem nimic să le lăsăm în schimb.

— Dar acum am luat imaginile. Daţi-le orice!

— Ce tot vorbeşti acolo? s-a răstit comerciantul. Indivizii ăştia sunt prea primitivi ca să primească vreun dar din partea noastră. În mod sigur, vor trebui să aştepte un milion de ani până să fie în stare să accepte idei de origine exogenă... Ca atare, vom fi nevoiţi să distrugem înregistrarea.

— Dar noi *ştim*, Maestrol

— Atunci nu trebuie să vorbim niciodată despre asta. Meseria noastră are etica şi tradiţiile ei, pe care nimeni nu le poate încălca, ştii bine asta. Nimic pentru nimic!

— Chiar şi în cazul acesta?

— Chiar şi în cazul acesta.

Pe chipul aspru şi neînduplecat al comerciantului se aşternuse o nuanţă de amărăciune insuportabilă şi, în ciuda acelui „Chiar şi în cazul acesta", şeful echipajului rămăsese pe loc, nehotărât.

Sesizând lupta care se dădea în sufletul celuilalt, secundul a stăruit:

— *Încercaţi* să le daţi ceva, Maestrol

— Ce bine ar putea să le aducă? a oftat comerciantul.

— Ce rău ar putea să le facă? l-a ispitit subalternul său.

— Am pregătit o prezentare pentru întreg echipajul navei, şi-a început comerciantul relatarea, dar, mai întâi, trebuie să v-o arăt dumneavoastră, exploratorule – cu profund respect şi cu scuzele cuvenite pentru gândurile ascunse. Aţi avut perfectă dreptate. Într-adevăr, se întâmpla ceva ciudat cu planeta aceasta. Deşi fiinţele inteligente ce-o populează se situează de-abia la nivelul întâi şi deşi tehnologia lor este cât se poate de primitivă, şi-au dezvoltat un concept pe care noi nu l-am avut niciodată, un concept cum nu am mai întâlnit pe nici o altă planetă, după cunoştinţele mele.

— Nu-mi imaginez ce-ar putea să fie, l-a întrerupt căpitanul, vizibil încurcat.

Ştia el prea bine că, uneori, comercianţii aveau obiceiul de a-şi lăuda peste măsură achiziţiile, ca să-şi amplifice propriul merit.

Exploratorul nu scosese nici o vorbă. În comparaţie cu căpitanul, el părea mult mai tulburat.

— Este o formă de artă vizuală..., a continuat comerciantul.

— Joc de culori? s-a interesat căpitanul.

— Şi de forme..., producând un efect cât se poate de uimitor. (Şeful expediţiei pusese în funcţiune proiectorul holografic.) Observaţi!

Pe suprafaţa de vizionare de dinaintea lor a apărut o turmă de animale voluminoase, cu păr ţepos, cu două coarne şi patru picioare. Bestiile şovăiau, adulmecau aerul, apoi o rupeau la fugă, făcând ţărâna să ţâşnească de sub copitele lor.

— Urâte obiecte! a mormăit căpitanul.

Turma din hologramă a încremenit brusc, într-un stop-cadru. Imaginea s-a mărit, concentrându-se în întregime asupra unui singur exemplar, cu capul mare lăsat în jos, cu nările dilatate.

— Priviţi acest animal, i-a îndemnat comerciantul, iar acum examinaţi această compoziţie artificială, făcută dintr-un amestec rudimentar de ulei şi culori minerale, pe care am găsit-o mâzgălită pe bolta unei peşteri.

Noua imagine, deşi nu aducea întru totul cu specimenul holografiat, era remarcabilă – n-avea relief, într-adevăr, dar era extrem de expresivă.

— Ce asemănare stranie! a murmurat căpitanul.

— Nu este stranie, a precizat comerciantul, ci a fost deliberat făcută în felul acesta! Erau zeci de asemenea figuri... diferite animale în diferite poziţii. Asemănarea mergea până la detalii, prin urmare ea nu poate fi întâmplătoare. Gândiţi-vă ce idee îndrăzneaţă – să aşterni culori în forme şi în combinaţii plăcute, şi într-o astfel de manieră încât să amăgeşti ochiul, făcându-l pe privitor să creadă că se uită la un obiect real. Aceste creaturi au conceput o artă care reproduce realitatea. Este o artă reprezentativă, presupun că aşa ar putea fi numită. Şi asta nu-i tot, imaginaţi-vă! Am descoperit chiar şi mostre confecţionate în trei dimensiuni.

Şi comerciantul a scos la iveală o serie de figurine din piatră cenuşie şi os gălbui.

— Cu certitudine, astea sunt menite să-i reprezinte pe ei înşişi, a conchis el.

Căpitanul părea uluit.

— Ai văzut tu cum le fabricau?

— Nu, n-am avut ocazia, căpitane. Unul dintre lucrătorii mei a surprins, însă, un băştinaş, în timp ce acela întindea culoare pe una dintre reprezentările din peşteră. Obiectele de faţă le-am găsit deja alcătuite. Din nou, trebuie să recunosc că nu există nici o altă explicaţie posibilă în afară de aceea că au fost modelate în mod voit. Ele n-ar fi putut căpăta asemenea forme printr-un proces întâmplător.

— Toate acestea sunt ciudate, spuse căpitanul, dar motivul pentru care au fost făcute nu este prea clar. Oare tehnicile holografice n-ar servi mai bine acestui scop – desigur, mă refer la o epocă în care dezvoltarea lor ar fi posibilă?

— Aceşti primitivi nu au nici cea mai mică idee că, într-o bună zi, va exista şansa ca holografia să fie inventată, şi de aceea nu pot aştepta un milion de ani... În plus, n-ar fi exclus ca holografia *să nu fie* mai bună. Comparaţi aceste reprezentări cu originalele şi veţi observa că ele sunt simplificate şi deformate în asemenea manieră încât să scoată în evidenţă anumite caracteristici. Cred că, într-un fel, această formă de artă *înfrumuseţează* originalul şi, cu siguranţă, poartă un mesaj diferit.

După ce l-a pus la punct pe căpitan, comerciantul s-a întors către explorator.

— Mă uimiţi de fiecare dată cu talentul dumneavoastră, a spus el emoţionat. Ne puteţi lămuri cum aţi simţit caracterul unic al acestei inteligenţe?

— N-am bănuit deloc aşa ceva, i-a răspuns exploratorul, clătinând din cap. Consider că aceste lucruri sunt interesante şi nu am nici un dubiu în privinţa valorii lor – cu toate că mă întreb dacă noi înşine am fi capabili să stăpânim în mod adecvat culorile şi formele, pentru a le integra într-un asemenea mod reprezentativ. Totuşi, asta ar putea explica tulburarea pe care o simţeam. Sunt curios, însă, cum aţi ajuns în posesia acestor lucruri. Ce le-aţi oferit în schimb? În *asta* constă ciudăţenia, după părerea mea.

— Ei bine, a zâmbit uşor comerciantul, într-un fel aveţi dreptate. E foarte ciudat. Nu credeam că le pot da ceva, de vreme ce fiinţele acelea erau atât de primitive; totuşi, descoperirea aceasta îmi părea prea importantă ca să renunţ la ea fără a face măcar un efort. De aceea, am ales din grupul celor care făureau aceste obiecte o fiinţă cu un câmp mental mai puternic decât al celorlalte şi am încercat să-i transfer un dar în schimb.

— Şi, desigur, ai reuşit, a anticipat exploratorul.

— Da, am reuşit, a încuviinţat celălalt fericit, fără să observe că exploratorul făcuse o afirmaţie, iar nu pusese o întrebare. Creaturile astea, a continuat el, ucid animale ca acelea pe care le reprezintă în culori cu ajutorul unor beţe lungi al căror vârf e făcut din piatră ascuţită. Acestea pătrund prin pielea animalelor, le rănesc şi le slăbesc puterile. După aceea, ele pot fi omorâte de făpturile care, luate fiecare în parte, sunt mai mici şi mai neputincioase decât vânatul propriu-zis. Şi, cum ziceam, am încercat să-i sugerez individului respectiv că un băţ mai mic, cu vârf de piatră, ar putea fi azvârlit înainte cu o forţă mai mare, cu un efect mai puternic şi cu o bătaie mai lungă dacă s-ar folosi ca mecanism de propulsare o coardă elastică...

— Asemenea instrumente au fost observate în rândul fiinţelor cu o inteligenţă primitivă, dar care erau, totuşi, mult mai evoluate decât acestea, l-a întrerupt exploratorul. Paleomentologii le numesc arc şi săgeată.

— Şi vrei să spui că a asimilat indicaţia? s-a mirat căpitanul. Nu-i cu putinţă aşa ceva, la acest nivel de evoluţie...

— Dar *a fost* cu putinţă, nu am nici o îndoială, l-a contrazis comerciantul. Reacţia câmpului mental a fost una de înţelegere, de o intensitate aproape insuportabilă. ...Doar nu credeţi că aş fi luat aceste obiecte de artă, chiar dacă ar fi fost de douăzeci de ori mai valoroase, dacă n-aş fi avut convingerea că am dat ceva în schimb. Nimic pentru nimic, căpitane!

— Ciudăţenia constă tocmai în faptul că ţi-au primit darul! a murmurat exploratorul, întunecându-se la faţă.

— Dar, comerciantule, sunt sigur că nu putem face asta! a protestat căpitanul. Fiinţele de pe planetă nu sunt pregătite pentru un asemenea dar. Le vom provoca mult rău. Vor folosi arcul şi săgeata nu numai pentru a vâna animale, ci şi pentru a se răni unele pe altele.

— *Noi* nu le facem rău acestor indivizi, şi nici *nu le-am făcut* rău, l-a contrazis din nou comerciantul. Ceea ce-şi fac *ei* unii altora şi cum se vor sfârşi toate astea, peste un milion de ani, nu cred că e un lucru care ne priveşte.

Căpitanul şi comerciantul au plecat pentru a pune la punct ultimele amănunte ale demonstraţiei ce urma a fi oferită echipajului navei. Rămas pe locul lui, exploratorul a strigat în urma lor:

— Dar au înţeles! Şi civilizaţia lor înfloreşte, în mijlocul gheţarilor. Iar peste douăzeci de mii de ani, toate astea *ne vor privi şi pe noi.*

Ştia că nimeni nu l-ar crede şi de aceea se simţea deznădăjduit.

Scurtă prezentare la

NOAPTEA MUZICII

De câţiva ani, scriu un roman de mistere pe care îl public în serial în *Gallery*, o revistă cam deocheată (deşi, mă grăbesc să mărturisesc, misterele mele sunt absolut pure şi nevinovate). Episoadele n-au decât vreo două mii de cuvinte fiecare şi sunt menite să fie plăcute cititorului; iar pe mine mă amuză grozav să le elaborez.

Necazul e că am scris *Noaptea Muzicii*, iar Eric Protter, care editează *Gallery*, mi-a respins-o (e singura povestire pe care mi-a respins-o vreodată). Motivul era unul bine întemeiat: deviasem de la tema dată. În loc de o povestire cu mistere, creasem una fantastică.

L-am întrebat pe Eric dacă o puteam propune altei publicaţii şi mi-a răspuns: „Da, cu condiţia să operezi câteva mici schimbări, astfel încât să nu se mai vadă că face parte din serial, fiindcă pe acesta vreau să-l am în exclusivitate“.

Am operat modificările respective şi apoi i-am oferit povestirea lui Ed Ferman. El a acceptat-o şi a publicat-o în revista F&SF, în numărul din aprilie 1982. Drept să spun, mi-a plăcut mai mult decât oricare dintre episoadele cu mistere răsuflate din serial; recunosc, însă, că Eric a fost absolut îndreptăţit să mi-o respingă. Şi, de vreme ce acum pot să v-o prezint, ce importanţă mai are dacă a fost respinsă sau nu?

17. NOAPTEA MUZICII

Întâmplarea face să am un prieten care, câteodată, dă de înţeles că el ar putea chema spiritele din nemăsuratele adâncimi. ...Sau măcar un spirit; unul mititel, cu puteri limitate. Amicul meu vorbeşte uneori despre asta, dar numai după ce-a ajuns la cel de-al patrulea pahar de whisky cu sifon. E un punct delicat de echilibru – la al treilea, habar nu are de spirite (de cele de tip supranatural, fireşte), iar la al cincilea i se închid ochii de somn.

În seara aceea, m-am gândit că ajunsese la punctul respectiv, aşa că l-am întrebat:

— Îţi mai aminteşti de spiritul[*] ăla al tău, George?

— Ce-ai zis? a sughiţat amicul meu, uitându-se întrebător la băutura spirtoasă din pahar, ca şi cum s-ar fi mirat că trebuia să-şi amintească vreun amănunt despre ea.

— Nu de alcoolul ăsta vorbesc, l-am lămurit eu. Mă refer la spiritul micuţ, înalt de vreo doi centimetri, despre care mi-ai povestit odată că ai reuşit să-l aduci dintr-un alt plan al existenţei. Cel cu puteri paranormale...

— Aha! s-a dumirit George. Azazel. Nu ăsta-i numele lui, fireşte... Presupun că n-aş putea să-i pronunţ numele adevărat, de aceea îi spun aşa. Îmi aduc aminte de el...

— Îl chemi adeseori?

— Nu. E periculos. E prea periculos. Totdeauna există ispita de a te juca prea mult cu puterea. Eu, unul, prefer să mă port cu grijă şi sunt al naibii de atent. După cum ştii, posed un înalt simţ moral. De aceea, într-un rând, am simţit nevoia să-l chem ca să ajut un prieten. Dar nici nu-ţi imaginezi cât m-a costat! Am pătimit îngrozitor! Nu suport nici măcar să mă mai gândesc la asta!

---

[*] Joc de cuvinte, bazat pe faptul că în limba engleză *spirit* înseamnă şi spirt.

— Ce s-a întâmplat? l-am întrebat eu, curios la culme.

— Cred c-ar trebui să-mi descarc sufletul, a murmurat George cu un aer gânditor. Începe să mă macine...

Eram mult mai tânăr (povestea George), iar pe vremea aceea femeile reprezentau o parte importantă din viaţa mea. Acum, dacă privesc înapoi, mi se pare o chestie prostească, dar îmi amintesc bine că, în zilele acelea, mă gândeam cât de mult contează alegerea.

Astăzi, vâr mâna în sac şi ce-oi scoate nu prea are însemnătate, dar atunci...

Aveam un prieten, Mortenson îl chema – Andrew Mortenson. Nu cred că-l cunoşti. În ultimii ani, nici eu nu prea l-am mai văzut.

Chestia e că individul era topit după o anumită femeie. Femeia respectivă era un înger, zicea el. Nu concepea să trăiască departe de ea. Era unică în Univers şi, fără ea, lumea era ca o halcă de slănină tăiată felii şi pusă la prăjit. Ştii şi tu cum vorbesc îndrăgostiţii...

Necazul cel mare a fost că, în cele din urmă, ea i-a dat papucii şi se pare că a făcut-o într-un mod deosebit de crud, fără să-i pese de demnitatea lui. L-a umilit groaznic, combinându-se cu altul chiar în faţa lui, pocnindu-i din degete pe sub nas şi râzând fără milă de lacrimile lui.

Nu literalmente, vreau să zic. Încerc doar să-ţi evoc impresia pe care mi-a transmis-o el mie. Şedea aici, la un pahar, împreună cu mine; chiar aici, în camera asta. Mă durea sufletul pentru el, de aceea i-am spus:

— Îmi pare rău, Mortenson, dar nu trebuie s-o iei aşa în serios. Dacă stai să cumpăneşti lucrurile cu mintea limpede, nu-i decât o femeie. Scoate capul pe stradă şi-ai să vezi că mai există o mulţime care trec încoace şi-ncolo.

— De-acum înainte, am de gând să le elimin pe femei din viaţa mea, exceptând-o, desigur, pe nevastă-mea, de care din când în când n-am cum să scap, mi-a răspuns el, plin de amărăciune. În schimb, însă, aş vrea să fac şi eu ceva pentru femeia asta, drept răsplată...

— Pentru soţia ta? m-am mirat.

— Nu, nu, ce rost ar avea s-o amestec pe nevastă-mea în afacerea asta? Spuneam să fac ceva pentru femeia blestemată care şi-a bătut joc de mine.

— Ce anume ai vrea să faci? am insistat eu

— Să fiu al naibii dacă ştiu! mi-a mărturisit el.

— N-ar fi exclus să te-ajut eu! mi-am oferit serviciile, fiindcă încă mă durea sufletul pentru el. Cu oarece noroc, pot face apel la un spirit cu puteri neobişnuite. Un spirit micuţ, desigur... – mi-am ridicat degetul mare şi arătătorul, ţinându-le la mai puţin de trei centimetri distanţă unul de altul –, care e în stare să facă atâta lucru...

I-am povestit despre Azazel şi, bineînţeles, m-a crezut. Am observat deseori că sunt convingător când mă apuc să îndrug vreo poveste. Fireşte, atunci când spui *tu* poveşti, bătrâne, atmosfera de îndoială care se aşterne deasupra capetelor ascultătorilor e atât de groasă, de-o tai cu ferăstrăul, dar în cazul meu lucrurile nu stau aşa. Nimic nu se compară cu o reputaţie de om cinstit şi cu un aer sincer şi direct.

Cât timp a durat povestea, amicului meu îi străluceau ochii. Apoi, când am terminat, m-a întrebat dacă era posibil ca spiritul să-i dea femeii ceea ce avea el de gând să ceară.

— Doar dacă-i un lucru onorabil, bătrâne! Sper că nu te gândeşti să ceri să miroasă urât sau să-i sară o broască râioasă din gură atunci când vorbeşte.

— Bineînţeles că nu, a replicat el revoltat. Drept cine mă iei? Fiinţa asta mi-a dăruit – sporadic, fireşte – doi ani de fericire, şi vreau să-i ofer şi eu ceva pe măsură. Zici că spiritul tău n-are decât puteri limitate?

— E micuţ, am repetat eu, ridicându-mi din nou degetul mare şi arătătorul.

— I-ar putea da o voce perfectă? Cel puţin pentru un timp... Măcar pentru un singur concert...

— O să-l întreb.

Cererea lui Mortenson suna a propunere de gentleman. Fosta lui iubită interpreta cantate la biserica din oraş, dacă ne putem exprima astfel când e vorba de religie. În vremea aceea, muzica mă pasiona destul de mult şi mă duceam frecvent la asemenea manifestări (având, desigur, grijă să ocolesc cutia milei). Uneori, îmi plăcea să o aud cântând, iar publicul părea să suporte reprezentaţia cu suficientă amabilitate. În general, însă, consideram că moravurile ei nu prea se potriveau cu decorul, deşi

Mortenson zicea că enoriaşii mai închideau ochii, când era vorba de soprană.

Prin urmare, l-am consultat pe Azazel. Micuţul s-a arătat foarte bucuros să ne dea o mână de ajutor; nici o clipă nu mi-a pretins vreo prostie din aia, ştii tu, cu vândutul sufletului, în schimb... Îmi aduc aminte că, odată, l-am întrebat dacă-mi dorea sufletul, iar el, săracul, nici măcar nu ştia ce era acela. Mi-a cerut să-i explic ce voiam să spun cu asta şi s-a dovedit că nici eu nu ştiam exact ce era acela suflet. Spiritul Azazel e o făptură atât de micuţă, închisă în propriul ei univers, încât simte că repurtează un mare succes dacă e în stare să-şi arate puterile în Universul nostru. *Îi place* să ajute.

Ca atare, mi-a spus că era capabil să aranjeze ce-l rugasem, pentru trei ore, iar când i-am dat vestea lui Mortenson, acesta s-a arătat încântat. Am ales o seară când femeia avea de cântat Bach sau Haendel, sau una din zdrăngănelile alea vechi pentru pian, şi când urma să aibă un lung şi emoţionant solo.

În seara respectivă, Mortenson s-a dus la biserică şi, fireşte, l-am însoţit. Mă simţeam responsabil pentru ceea ce avea să se întâmple şi, de aceea, mă gândeam că era mai bine să supraveghez situaţia.

— Am asistat la repetiţii, mi-a spus amicul meu îmbufnat. A cântat exact la fel ca înainte... ştii tu, ca şi cum ar avea o coadă şi cineva ar călca pe ea.

Până mai ieri, nu aşa obişnuia el să-i descrie vocea. Muzica sferelor, zicea în repetate rânduri, care se prelungea într-o ascensiune continuă... Dar, sigur, între timp fusese părăsit, iar ranchiuna întunecă judecata omului.

L-am fixat cu o privire critică.

— Nu aşa se vorbeşte despre o femeie căreia încerci să-i faci un dar minunat!

— Păi, tocmai asta e. Vreau ca vocea să-i fie perfectă. Cu adevărat *perfectă*. Iar acum văd – acum, că s-au destrămat aburii dragostei ce-mi acopereau ochii – că mai are mult până acolo. Crezi că spiritul tău poate să rezolve problema asta?

— Schimbarea e programată să aibă loc abia la ora 8:15 p.m., l-am asigurat eu, simţind, totuşi, cum mă străpunge săgeata îndoielii. Doar n-ai sperat să consumi perfecţiunea în timpul repetiţiei, pentru ca după aceea să dezamăgeşti publicul.

— Hai că le pricepi pe dos! a mormăit Mortenson.

„Spectacolul“ a început puţin mai devreme, şi atunci când a venit rândul ei să cânte era 8:14, după vechiul meu ceas de buzunar care nu se înşeală niciodată cu mai mult de două secunde. Femeia nu era una dintre sopranele alea pitice; era construită generos, având suficient spaţiu pentru genul acela de rezonanţă de care e nevoie atunci când urci spre acută şi acoperi orchestra. Ori de câte ori trăgea în piept vreo câteva zeci de metri cubi de aer, pentru a-şi lua avânt, pricepeam ce găsise Mortenson la ea.

A început melodia la cota ei obişnuită şi apoi, exact la 8:15, s-a auzit ca şi cum ar fi fost introdusă o voce în plus. Am văzut cum femeia a tresărit uşor, de parcă nici ei nu-i venea să-şi creadă urechilor, iar una dintre mâinile ei, cea cu care îşi apăsa diafragma, a început să-i tremure.

Vocea i se ridica în zbor, lăsând impresia că posesoarea ei devenise o orgă cu sunet desăvârşit. Fiecare notă era perfectă, o notă proaspăt zămislită chiar în clipa aceea, una în comparaţie cu care toate celelalte note de aceeaşi înălţime erau cópii imperfecte.

Fiecare notă ţâşnea cu precizie, având un vibrato perfect adecvat, dacă ăsta e cuvântul potrivit, intensificându-se sau diminuând cu o enormă putere de control.

Şi, cu fiecare notă pe care o emitea, lucrurile păreau să meargă din ce în ce mai bine. Organistul nu se mai uita la partitură, ci o privea fix pe ea şi – n-aş putea totuşi să jur – am avut senzaţia că a încetat să mai apese clapele. Chiar dacă ar fi continuat să cânte, nu l-aş fi auzit. Nici unul dintre cei prezenţi acolo n-ar fi fost în stare să mai audă şi *altceva* în timp ce cânta ea. Era imposibil să auzi altceva în afară de vocea ei.

Mirarea dispăruse de pe chipul femeii, înlocuită fiind cu o expresie de exaltare. Ea îşi lăsase deoparte notele pe care le ţinuse în mână; ele deveniseră inutile. Vocea îi cânta singură, şi femeia nu mai avea nevoie să o stăpânească sau să o supravegheze. Dirijorul înlemnise şi toţi ceilalţi membri ai corului păreau consternaţi.

Solo-ul s-a isprăvit şi corul a răspuns ca o şoaptă, ca şi cum toţi s-ar fi ruşinat de vocile lor şi s-ar fi hotărât să nu le lase să răsune în aceeaşi biserică, în aceeaşi noapte.

Restul programului i-a aparţinut în întregime. Când cânta ea, numai asta se auzea, chiar dacă îi ţineau isonul toate celelalte voci. Când nu cânta, era ca şi cum ne-am fi aflat în întuneric şi n-am fi putut îndura absenţa luminii.

Iar când ineditul spectacol a luat sfârşit... ei bine, în biserică nu se aplaudă de obicei, dar, atunci, publicul a făcut-o. Toţi oamenii adunaţi sub înalta cupolă au sărit în picioare, ca smuciţi de o singură sfoară de marionetă, şi au aplaudat minute în şir – era clar că aveau de gând să aplaude toată noaptea, dacă ea nu intenţiona să cânte din nou.

Şi femeia le-a făcut pe voie. S-a auzit numai vocea ei, cu orga murmurându-şi domol acompaniamentul; cu lumina reflectorului concentrată asupra ei; fără să se vadă nimeni altcineva din cor..

Şi totul se desfăşura fără cel mai mic efort. Nici nu poţi să-ţi închipui o asemenea performanţă, în lipsa efortului. Mi-am smuls urechile de sub vraja sunetului ca să încerc să o observ când respira, să o surprind în momentul în care trăgea aer în piept, să mă minunez cum de reuşea să ţină aşa îndelung o notă, la volum maxim, cu aerul furnizat de o singură pereche de plămâni.

Dar trebuia să se termine, şi chiar aşa s-a întâmplat. Până şi aplauzele s-au stins. De-abia atunci mi-am dat seama că Mortenson şedea lângă mine, cu ochii strălucind, cu întreaga fiinţă topită în cântecul femeii iubite. De-abia atunci am început să înţeleg ce se întâmplase.

La urma urmelor, ştii bine că eu sunt tot aşa de direct ca o dreaptă euclidiană şi nu umblu cu ocolişuri, aşa că ar fi fost imposibil să ghicesc ce intenţii avea amicul meu. În schimb, tu, care eşti aşa de sinuos încât ai fi în stare să urci în fugă o scară în spirală fără să te răsuceşti deloc, tu ai fi fost în stare să-ţi dai seama dintr-o ochire ce urmărea.

Femeia cântase perfect... dar nu avea să mai cânte perfect niciodată!

Era ca şi cum ar fi fost oarbă din născare şi, doar pentru trei ore, ar fi avut posibilitatea să vadă – să vadă tot ce era de văzut, toate culorile şi formele şi minunăţiile care ne înconjoară pe toţi şi cărora nu le dăm nici o atenţie pentru că suntem atât de obişnuiţi cu ele. Imaginează-ţi cum ar fi să poţi vedea toate lucrurile care există în deplina lor splendoare, pe o durată de numai trei ore – şi apoi să devii din nou orb!

Ai suporta să fii orb dacă n-ai avea ştiinţă de nimic altceva. Dar să cunoşti şi altceva, pentru scurtă vreme, iar după aceea să-ţi pierzi din nou vederea? Nimeni n-ar fi în stare să îndure asta.

Fireşte, femeia aceea n-a mai cântat niciodată. Această realitate n-a fost decât una dintre consecinţe. Adevărata tragedie s-a petrecut cu noi, cei care formam publicul. Timp de trei ore, ne delectasem cu o muzică perfectă, *perfectă*, înţelegi? Crezi că am mai putut vreodată să ascultăm altceva care să fie mai prejos decât asta?

Din seara aceea, am devenit complet afon. M-am dus de curând la unul dintre festivalurile acelea rock care sunt atât de la modă, numai ca să mă testez. N-o să mă crezi, dar n-am reuşit să desluşesc nici o melodie. Pentru mine, totul era zgomot.

Singura mea consolare e că Mortenson, care ascultase concertul cu toată patima şi concentrarea de care era capabil, a luat-o razna mai mult decât restul spectatorilor. A ajuns să poarte în permanenţă acoperitoare de urechi şi nu suportă *nici un* sunet mai puternic decât o şoaptă.

Să-i fie învăţătură de minte!

Scurtă prezentare la

SURÂSUL PĂGUBAŞ

Graţie ordonării alfabetice a titlurilor, această povestire vine imediat după *Noaptea muzicii*, de care se leagă. Ea nu este o urmare, întrucât nu continuă subiectul povestirii anterioare, dar se foloseşte de micuţul demon, ceea ce constituie un detaliu important. A apărut în numărul din noiembrie 1982 al revistei F & SF.

Intenţionez să scriu o serie întreagă de texte despre drăcuşor, dacă voi putea obţine cooperarea editorilor – şi chiar dacă nu voi putea. Mă încântă atât de mult posibilităţile intrigilor, încât cred că voi scrie povestirile, chiar dacă nu voi reuşi să le public în reviste. Apoi, după ce se vor aduna vreo douăzeci, o să văd dacă nu-l pot convinge pe milosul Hugh O'Neill de la Doubleday să scoată o antologie...

18. SURÂSUL PĂGUBAŞ

„Ce mai face drăcuşorul tău?“ m-am adresat zilele trecute amicului George, pe când stăteam la un pahar de bere (eu beam una nealcoolizată).

George pretinde că un demon de doi centimetri îi stă permanent la dispoziţie. Niciodată nu reuşesc să-l fac să admită că minte. De fapt, nimeni nu izbuteşte s-o facă.

M-a fulgerat cu privirea, apoi a răspuns:

— Ah, da, tu ştii despre ce-i vorba! Sper că n-ai mai zis nimănui!

— N-am suflat o vorbă. Îmi ajunge că te consider nebun. Nu-i necesar ca alţii să creadă acelaşi lucru despre mine. (În plus, din câte ştiam, povestise cel puţin altor şase persoane despre drăcuşor, aşadar discreţia *mea* era inutilă.)

— N-aş accepta dezgustătoarea ta incapacitate de a crede orice nu înţelegi – şi sunt atâtea pe care nu le pricepi! – nici dacă aş primi o jumătate de kilogram de plutoniu. Iar dacă demonul meu ar şti vreodată că i-ai spus drăcuşor, ceea ce ar rămâne din tine n-ar valora nici cât un atom de plutoniu.

— I-ai aflat numele adevărat? am continuat, netulburat de această ameninţare mârşavă.

— Nu. Buzele pământenilor nu-l pot pronunţa. Mi-a dat de înţeles că traducerea lui sună cam aşa: „Eu sunt Regele Regilor: priviţi-mi izbânzile, voi, semeţilor, şi cădeţi pradă deznădejdii“. Este o minciună, desigur, a urmat George, privind posac în străfundurile paharului cu bere. În lumea lui, este un personaj de rând. Acesta e şi motivul pentru care manifestă atâta cooperare aici. În lumea *noastră*, cu tehnologia noastră primitivă, se poate desfăşura din plin.

— A mai apărut în ultima vreme?

— De fapt, da, a încuviinţat George, slobozind un oftat enorm şi ridicând spre mine ochii lui albaştri, posomorâţi.

Mustaţa stufoasă şi albă a coborât încetişor, după taifunul colosalei sale expiraţii.

Totul a început cu Rosie O'Donnell (a spus George), prietena unei nepoate, o apariţie extrem de drăgălaşă.

Fata avea ochi albaştri, aproape la fel de scânteietori ca ai mei; păr roşcat, lung şi strălucitor; năsuc încântător, presărat cu pistrui în maniera aprobată de toţi autorii de romane de dragoste; gât graţios; siluetă zveltă, deloc opulentă într-un chip neplăcut, dar cu totul atrăgătoare în extazul ce-l promitea.

Bineînţeles, toate acestea constituiau pentru mine un interes pur intelectual, întrucât am atins de ani buni vârsta înţelepciunii, iar actualmente mă angajez în manifestările fizice ale afecţiunii doar atunci când femeile insistă în direcţia respectivă, ceea ce, slavă cerului, nu depăşeşte în frecvenţă câte un weekend ocazional.

În plus, Rosie se măritase recent cu un irlandez voinic, care (întrucât, dintr-un motiv sau altul, o adora în modul cel mai sâcâitor) nu încerca să ascundă faptul că era o persoană dotată cu muşchi impresionanţi şi, posibil, cu un temperament irascibil. Deşi nu aveam nici cea mai măruntă îndoială că i-aş fi putut face faţă în tinereţe, amănuntul trist era că tinereţea mea rămăsese în urmă.

Aşadar, acceptam cu o oarecare şovăială tendinţa lui Rosie de a mă confunda cu un prieten apropiat de acelaşi sex şi etate, transformându-mă în confidentul ei.

Desigur, trebuie să înţelegi că nu dau vina pe ea. Demnitatea mea naturală, precum şi faptul că ţinuta mea reaminteşte, în mod inevitabil, oamenilor de unii dintre cei mai nobili împăraţi romani, le atrag în mod automat pe femeile tinere şi frumoase. Cu toate acestea, n-am permis niciodată ca lucrurile să ajungă prea departe. Întotdeauna m-am asigurat că între mine şi Rosie exista o distanţă decentă, întrucât nu doream ca anumite istorii deformate să ajungă la urechile acelui Kevin O'Donnell, în mod evident bine făcut şi posibil arţăgos.

— Ah, George, a spus Rosie într-o bună zi, lovindu-şi cu veselie palmele micuţe, habar n-ai cât de *drăguţ* este Kevin al meu şi cât de mult mă bine-dispune. Ştii ce face?

— Nu sunt sigur, am răspuns precaut, aşteptându-mă în mod firesc la o serie de destăinuiri intime, dacă ar trebui să-mi...

Nici măcar nu mi-a băgat în seamă intervenţia.

— Are un fel de a-şi strâmba năsucul, de a face ochişorii să-i strălucească şi de a zâmbi voios, încât tot ceea ce-l înconjoară se umple de fericire. Parcă întreaga lume ar fi poleită de razele soarelui. Ah, dacă aş putea să am o fotografie a lui într-un asemenea moment! Am încercat să-l pozez, totuşi niciodată n-am izbutit să prind exact momentul cuvenit.

— Dar de ce nu te mulţumeşti cu originalul, draga mea? am întrebat-o.

— Păi... A şovăit, apoi a continuat cu o fermecătoare îmbujorare: Ştii, nu-i *întotdeauna* aşa. Are o slujbă *foarte* tracasantă la aeroport, şi uneori vine acasă de-a dreptul epuizat, iar atunci este niţel cam nervos, ba mă şi ceartă. Dacă aş avea o fotografie a lui aşa cum este în realitate, aş fi atât de fericită! *Atât* de fericită... Ochii azurii i s-au înceţoşat de lacrimile stăpânite.

Trebuie să recunosc că am simţit fiorul vag al impulsului de a-i povesti despre Azazel (aşa îi spun eu, fiindcă n-o să folosesc perifraza care ar reprezenta traducerea numelui său) şi a-i sugera ce anume ar putea face pentru ea.

Cu toate acestea, sunt o persoană inexprimabil de discretă şi zău dacă am habar cum ai reuşit *tu* să afli despre demonul meu!

În plus, îmi venea mai uşor să mă împotrivesc impulsului deoarece, fiind un individ realist şi trecut prin multe, nu cedez în faţa unor sentimentalisme prosteşti. Recunosc că în inima mea aspră există un punct ceva mai vulnerabil pentru tinerele de o frumuseţe deosebită, fireşte, într-o manieră demnă şi oarecum paternă... de obicei. În clipa aceea, m-am gândit că, la urma urmelor, o puteam ajuta fără ca de fapt să-i pomenesc despre Azazel. Desigur, nu pentru că nu m-ar fi crezut, întrucât vorbele mele sunt convingătoare pentru toţi, exceptându-i pe psihopaţii de soiul tău...

I-am expus problema lui Azazel, care n-a fost câtuşi de puţin încântat.

— Întotdeauna îmi soliciţi probleme abstracte! s-a plâns el.

— Câtuşi de puţin, am replicat. Vreau doar o simplă fotografie. Nu trebuie decât s-o materializezi.

— Chiar numai atât am de făcut? Dacă-i aşa simplu, fă-o *tu!* Bănuiesc că-ţi este familiară natura echivalării masă-energie.

— O *singură* fotografie, mă-nţelegi...

— Da... şi cu o anumită expresie pe care nici măcar n-o poţi defini, sau descrie.

— Normal, doar nu l-am văzut niciodată privindu-mă aşa cum o priveşte pe soţia lui. Am, însă, o încredere infinită în capacităţile tale.

Mă aşteptasem ca porţia de laude greţoase să-l facă să cedeze. Mi-a replicat morocănos:

— Va trebui să-l fotografiezi.

— N-aş putea obţine expresia...

— Nici nu trebuie să obţii vreo expresie. Eu mă voi ocupa de asta, însă ar fi mult mai uşor dacă aş avea un obiect material asupra căruia să focalizez abstracţia. Altfel spus, o fotografie, ba chiar una dintre cele mai proaste, cum de altfel mă aştept din partea ta. Nu voi face, însă, decât o singură încercare. Nu pot realiza mai multe fotografii, şi nici nu-mi voi forţa muşchiul subjunctival pentru tine ori pentru altă fiinţă lipsită de minte din lumea ta.

Adevărat, demonul meu adesea manifestă capricii. Bănuiesc că o face pur şi simplu pentru a-şi sublinia importanţa şi a te face să înţelegi că nu trebuie să-l consideri la dispoziţia ta.

M-am întâlnit cu familia O'Donnell în următoarea duminică, pe când se întorceau de la biserică. (De fapt, i-am pândit, şi le-am ieşit în cale.) Au acceptat să mă lase să-i fotografiez în hainele de sărbătoare. Rosie a fost încântată, deşi el a părut niţel ţâfnos. După aceea, ferindu-mă cât am putut, am tras un prim-plan al lui Kevin. N-am avut posibilitatea de a-l face să surâdă, să facă gropiţe în obraji, să strâmbe năsucul, ori alte expresii pe care Rosie le găsea atât de atractive, însă nu mi s-a părut important. N-am fost nici măcar sigur de reglajele aparatului. La urma urmelor, nu sunt unul dintre fotografii celebri.

După aceea, am vizitat un amic, expert în arta fotografică. El a developat ambele poze şi a mărit prim-planul la un format douăzeci pe treizeci de centimetri.

A făcut-o destul de morocănos, mormăind ceva despre cât de ocupat era, deşi nu l-am băgat deloc în seamă. De fapt, ce valoare puteau avea activităţile lui stupide în comparaţie cu problemele importante care mă preocupau pe mine?

Dintotdeauna m-a surprins numărul mare de oameni care nu pricep asta.

Totuşi, după ce a terminat mărirea, şi-a modificat complet atitudinea. A privit atent fotografia, apoi a comentat pe un ton ce-l pot descrie doar ca fiind complet ofensiv:

— Să nu-mi spui că tu ai fost în stare să faci o asemenea fotografie.

— De ce nu? am replicat, întinzând mâna, dar el n-a schiţat nici o mişcare ca să-mi dea poza.

— O să mai doreşti nişte exemplare...

— Nu, am răspuns privind peste umărul său.

Era o fotografie remarcabil de clară, cu culori vii. Kevin O'Donnell zâmbea, cu toate că nu-mi aminteam să fi avut o asemenea atitudine atunci când apăsasem pe declanşator. Părea arătos şi vesel, însă pe mine nu mă impresionau teribil lucrurile astea. Poate că o femeie putea sesiza mai multe, ori un bărbat precum amicul fotograf care, întâmplător, nu deţinea deosebita mea virilitate.

— Măcar o singură copie, mi-a spus el, pentru mine.

— Nici vorbă! m-am opus cu fermitate şi am luat fotografia, prinzându-l de încheietura mâinii pentru a mă asigura că nu avea s-o tragă îndărăt. Şi negativul, te rog! O poţi păstra pe cealaltă, cea făcută de la distanţă.

— N-o vreau pe aia! a scâncit el, arătându-se destul de afectat atunci când am plecat.

Am înrămat fotografia, am pus-o pe poliţa şemineului şi m-am retras câţiva paşi, ca s-o examinez mai bine. Avea, într-adevăr, o strălucire remarcabilă. Azazel făcuse o treabă bună.

M-am întrebat care urma să fie reacţia lui Rosie. I-am telefonat şi am întrebat-o dacă-i puteam face o vizită. Tocmai se pregătea să dea o raită prin magazine, însă dacă reuşeam să ajung în mai puţin de o oră...

Am reuşit să ajung. I-am întins pacheţelul ce conţinea fotografia fără să scot un cuvânt.

— Dumnezeule! a chicotit ea în timp ce tăia panglica şi desfăcea hârtia. Ce-i asta? O aniversare, sau...

Scosese însă deja tabloul şi vorbele i se opriseră în gât. Ochii i s-au lărgit şi răsuflarea i-a devenit rapidă şi întretăiată. În cele din urmă, a şoptit:

— Doamne!

A ridicat ochii spre mine.

— Asta-i poza pe care ai făcut-o duminica trecută?

Am încuviinţat din cap.

— L-ai prins perfect! Este adorabil. Exact expresia aceea... Te rog, poţi să mi-o laşi mie?

— Ţie ţi-am adus-o, am rostit cu simplitate.

M-a cuprins cu braţele în jurul gâtului şi m-a sărutat apăsat pe buze. Neplăcut, desigur, pentru o persoană ca mine, care detestă sentimentalismele... Am fost nevoit să-mi şterg mustaţa după aceea, dar am putut înţelege incapacitatea ei de a rezista gestului meu.

N-am mai văzut-o pe Rosie toată săptămâna următoare.

Într-o după-amiază, am întâlnit-o în faţa măcelăriei şi ar fi fost o impoliteţe să nu mă ofer să-i duc plasa de cumpărături până acasă. Evident, m-am întrebat dacă aceasta ar fi atras după sine un alt sărut şi am decis că aş fi fost bădăran s-o refuz dacă ea ar fi insistat. Cu toate acestea, mi s-a părut oarecum abătută.

— Ce se aude cu fotografia? m-am interesat, întrebându-mă dacă nu cumva ridicase vreo problemă.

S-a înveselit imediat.

— Este minunată! Am pus-o pe măsuţa picupului, sub un asemenea unghi încât s-o pot vedea de pe scaunul meu de la masa din salon. Ochii lui mă privesc puţin pieziş, ştrengari, iar năsucul îi este încreţit exact cât trebuie. Zău, ai jura că-i viu! Unele dintre prietenele mele nici nu-şi pot lua ochii de la ea, când vin în vizită. Mă gândesc că ar trebui s-o ascund, să nu mi-o fure.

— Să nu-l fure pe el, am glumit.

Brusc, s-a posomorât din nou. Clătinând din cap, a spus:

— Nu cred...

Am căutat să atac subiectul din altă direcţie.

— Kevin ce zice despre fotografie?

— N-a spus nici un cuvânt. Absolut nici unul. Ştii, el nu-i un tip vizual. Nici nu ştiu dacă măcar o zăreşte.

— De ce nu l-ai întrebat ce părere are?

Rosie a rămas tăcută, în vreme ce eu m-am târât alături de ea cale de jumătate de cvartal, cărând plasa cea grea şi întrebându-mă dacă urma să-mi solicite un sărut suplimentar.

— De fapt, a vorbit ea pe neaşteptate, are o grămadă de treabă la serviciu şi n-ar fi tocmai momentul potrivit să-l întreb. Ajunge târziu acasă şi abia dacă îmi adresează vreun cuvânt. Ştii şi tu cum sunt bărbaţii...

S-a străduit să imprime râsului său o undă de amuzament, dar nu a izbutit.

Ajunşi în faţa blocului ei, i-am întins plasa. Rosie a rostit melancolică:

— Oricum, îţi mulţumesc încă o dată pentru fotografie...

Apoi a intrat. Nu mi-a solicitat un sărut, iar eu eram atât de afundat în gânduri încât n-am sesizat amănuntul decât când mă aflam deja la jumătatea drumului spre casă. Mi s-a părut absurd să mă întorc doar pentru ca să n-o dezamăgesc.

Au trecut alte zece zile, apoi Rosie mi-a telefonat într-o dimineaţă. Puteam trece pe la ea, ca să prânzim împreună? Am bătut în retragere, explicându-i că n-ar fi deloc discret. Ce aveau să creadă vecinii?

— Ah, dar asta-i o prostie! a replicat ea. Eşti atât de bă..., adică vreau să zic că eşti un prieten atât de vechi, încât ei n-ar putea... În plus, doresc să-ţi cer sfatul.

Mi s-a părut că-şi înăbuşise un suspin când adăugase asta.

Ei bine, gentlemanul trebuie să rămână gentleman, astfel că la ora prânzului mă aflam în micuţul şi însoritul ei apartament. Pregătise sandvişuri cu şuncă şi brânză, alături de plăcinta cu mere, iar lângă picup se zărea fotografia, exact aşa cum spusese.

Mi-a strâns mâna şi n-a încercat să mă sărute, ceea ce ar fi trebuit să constituie o uşurare pentru mine, dacă n-aş fi fost prea tulburat de înfăţişarea ei ca să mai pot simţi vreo uşurare. Arăta de-a dreptul prăpădită. Am mâncat jumătate dintr-un sandviş, aşteptând-o să vorbească, dar cum n-a făcut-o, am fost silit s-o întreb în mod direct care era motivul atmosferei apăsătoare.

— Este vorba despre Kevin? am întrebat-o. (Eram convins de acest lucru.)

Ea a încuviinţat şi a izbucnit în lacrimi. Am bătut-o uşor pe dosul palmei, întrebându-mă dacă atât putea fi suficient. Am mângâiat-o cu detaşare pe umăr şi, în cele din urmă, Rosie a îngăimat:

— Mă tem că-şi va pierde slujba.

— Doamne fereşte!... De ce?

— Păi, e atât de încruntat... se pare chiar şi la muncă. N-a mai zâmbit de nu ştiu când. Am şi uitat de când nu m-a mai sărutat, sau nu mi-a zis o vorbă bună. Se ceartă cu toată lumea, în permanenţă. Nu vrea să-mi spună despre ce-i vorba şi se enervează dacă-l întreb. Ieri m-a sunat un prieten de-al nostru, coleg cu el la aeroport. Mi-a spus că soţul meu este atât de morocănos şi iritabil, încât şefii au început s-o remarce. Sunt sigură că-şi va pierde slujba, dar ce pot face?

De fapt, mă aşteptasem la aşa ceva încă de la ultima noastră întâlnire şi ştiam că trebuia pur şi simplu să-i spun adevărul. Blestemat fie Azazel! Mi-am dres vocea.

— Rosie... fotografia...

— Da, ştiu, m-a întrerupt ea, ridicând-o şi strângând-o la sân. Doar ea mă face să rezist. Acesta e adevăratul Kevin şi-l voi avea întotdeauna, întotdeauna, indiferent ce s-ar întâmpla.

Zicând aceasta, a început să suspine.

Îmi venea tare greu să spun ce trebuia spus, dar nu puteam ocoli adevărul.

— N-ai înţeles, Rosie, am rostit. Problema o constituie fotografia. Sunt convins de asta. Tot şarmul şi voioşia trebuiau să provină de undeva. Trebuiau extrase chiar din Kevin. Pricepi?

— Ce vrei să spui? s-a oprit ea din plâns. O fotografie nu-i decât lumină focalizată, peliculă şi chestii asemănătoare.

— În mod normal, aşa-i, însă fotografia aceasta...

Am renunţat. Cunoşteam lipsurile lui Azazel. El nu putuse crea din neant farmecul pozei, însă nu eram sigur că-i puteam explica lui Rosie legea conservării fericirii.

— Uite care-i problema, i-am zis. Atâta vreme cât fotografia rămâne aici, Kevin va fi nefericit, mânios şi iritabil.

— Ba bineînţeles că va rămâne aici, a rostit tânăra, aşezând-o cu fermitate la locul ei. Şi nu înţeleg de ce vii cu asemenea prostii despre singurul obiect minunat... Scuză-mă, mă duc să pun de cafea.

A pornit grăbită spre bucătărie. Din felul în care se purta, mi-am putut da seama că era extrem de ofensată.

Am făcut singurul lucru pe care-l puteam face. La urma urmelor, eu apăsasem declanşatorul. Eram responsabil – prin intermediul lui Azazel – de proprietăţile ezoterice ale fotografiei. Ca atare, i-am demontat cu atenţie rama, apoi am scos-o de la locul ei şi am rupt-o în două... patru... opt... şaisprezece bucăţi, pe care le-am vârât în buzunar.

Telefonul a sunat tocmai când îmi terminasem treaba, şi Rosie a intrat în salon, să răspundă. Am aşezat rama la locul ei. Acum stătea goală pe măsuţă.

Am auzit vocea lui Rosie chiţăind de excitare şi fericire.

— Oh, Kevin, ce minunat! Oh, sunt atât de bucuroasă! Dar de ce nu mi-ai spus? Să nu mai faci asta niciodată!

A revenit lângă mine, cu chipul ei drăgălaş strălucind de încântare.

— Ştii ce a făcut Kevin al meu? Avea de aproape trei săptămâni o piatră la rinichi... s-a dus la doctor, tot tacâmul... cu dureri teribile, permanente, confruntat cu posibilitatea unei operaţii şi n-a vrut să-mi spună nimic, de teamă să nu mă îngrijorez. Prostuţul! Nu-i de mirare că se comporta aşa oribil, şi nu s-a gândit nici o clipă că felul lui de a fi m-a făcut cu mult mai nefericită decât dacă aş fi ştiut adevărul. Pe cuvântul meu... Toţi bărbaţii ar trebui să fie supravegheaţi ca nişte copii.

— Şi acum de ce eşti atât de fericită?

— Pentru că a eliminat piatra. A eliminat-o acum câteva minute, şi primul lucru pe care l-a făcut a fost să mă sune, ceea ce-i foarte frumos din partea lui... De altfel, era şi timpul. Vorbea atât de fericit şi de vesel! Parcă revenise vechiul meu Kevin. Era exact ca fotografia care...

Apoi, cu un ţipăt pe jumătate isteric:

— Unde-i fotografia?

Mă sculasem, pregătindu-mă să plec. M-am îndreptat cu oarecare rigiditate spre uşă, rostind:

— Am distrus-o. De aceea a eliminat piatra. Altfel...

— Ai distrus-o? Tu...

Mă aflam în afara uşii. Nu mă aşteptam la recunoştinţă, desigur... N-am stat să vină ascensorul, ci m-am grăbit în jos pe scări, cât de repede puteam. Prelungul ei urlet de jale răzbătea dinapoia uşii, ajungându-mi la urechi pe durata următoarelor două paliere.

După ce am sosit acasă, am ars bucăţelele de fotografie.

De atunci, nu m-am mai întâlnit niciodată cu Rosie. Din câte am aflat, Kevin este un soţ minunat şi iubitor, iar ei doi sunt extrem de fericiţi. Totuşi singura scrisoare primită de la ea – şapte pagini scrise mărunt şi aproape incoerent – sublinia clar că Rosie considera că piatra la rinichi reprezenta unica explicaţie pentru comportarea morocănoasă a lui Kevin, iar perfecta sincronizare dintre apariţia şi eliminarea ei, pe de o parte, şi soarta similară a fotografiei, pe de altă parte, nu era decât o simplă coincidenţă.

Fosta mea prietenă adăuga o serie de ameninţări oarecum nesăbuite la adresa vieţii mele şi, de-a dreptul dezamăgitor, la adresa anumitor porţiuni ale corpului meu, utilizând cuvinte şi expresii despre care aş fi jurat că nu le auzise niciodată...

Bănuiesc, de asemenea, că nu mă mai va săruta nicicând, ceea ce, dintr-un motiv straniu, mă decepţionează profund.

Scurtă prezentare la

ABSOLUT SIGUR

Iată încă una (a patra şi ultima) dintre mini-povestirile acestei cărţi. Dintre cele patru, cea de faţă este favorita mea şi poate chiar dintre toate mini-mini-schiţele pe care le-am scris vreodată.

Voi fi extrem de dezamăgit dacă, după ce o veţi fi terminat, nu vă veţi fi scrântit diafragma de atâtea pufnituri, ţâţâituri şi alte sunete dispreţuitoare.

19. ABSOLUT SIGUR

După cum prea bine se ştie, în acest secol XXX al nostru, zborurile spaţiale sunt teribil de lungi şi plictisitoare. Căutând modalităţi de amuzament, mulţi membri ai echipajelor încalcă restricţiile privind carantina şi aduc creaturi de pe numeroasele planete locuibile pe care le explorează.

Jim Prostul avea o rokă, pe care o denumise Norocica. Aceasta stătea pur şi simplu locului, semănând cu o piatră, totuşi câteodată îşi ridica marginea inferioară şi absorbea zahăr pudră. Altceva nu mânca. Nimeni n-o văzuse mergând vreodată, dar uneori nu se afla chiar acolo unde credeau oamenii că se găseşte. Exista o teorie potrivit căreia se mişca atunci când n-o privea nimeni.

Bob Laverty avea un elivierme botezat Băiatu'. Acesta era verde şi trăia pe bază de fotosinteză. Uneori se deplasa, pentru a ajunge într-un loc mai luminos, şi-şi răsucea corpul vermicular, avansând foarte încet, precum o elice.

Într-o bună zi, Jim Prostul l-a provocat la o cursă pe Bob Laverty.

— Norocica mea, a spus el, îl poate învinge pe Băiatu'.

— Norocica ta, a pufnit Laverty, nu se clinteşte.

— Facem prinsoare?

Întregul echipaj a fost implicat în pariu. Până şi căpitanul a riscat o jumătate de credit. Toată lumea pariase pe Băiatu'. Cel puţin, eliviermele se mişca.

Jim a onorat fiecare rămăşag. Vreme de trei călătorii, nu cheltuise nici un sfanţ din salariu; de aceea, a pariat totul pe Norocica.

Cursa a început dintr-un capăt al Marelui Salon. În capătul opus fuseseră aşezate o grămăjoară de zahăr pentru Norocica şi o lanternă aprinsă pentru Băiatu'. Imediat, eliviermele s-a încolăcit şi a pornit să spiraleze, lent, spre lumină. Echipajul chiuia, încurajându-l.

Norocica stătea locului, fără să se clintească.

— Zahăr, Norocica. Zahăr, a rostit Jim, arătându-i direcţia.

Norocica nu se mişca. Aducea mai mult decât oricând cu o piatră, totuşi Jim nu părea îngrijorat.

În cele din urmă, când Băiatu' parcursese jumătate din lungimea salonului, Jim Prostul s-a adresat nepăsător rokei:

— Dacă n-ajungi acolo, Norocica, o să pun mâna pe-un ciocan şi-o să te fac pietricele.

Atunci au aflat oamenii pentru prima dată că rokele puteau citi gândurile. Tot atunci au aflat oamenii pentru prima dată că rokele se puteau teleporta.

Nu-şi terminase Jim ameninţarea, că Norocica a dispărut pur şi simplu de la locul ei şi a reapărut deasupra zahărului.

Bineînţeles, Jim a câştigat toate pariurile şi şi-a numărat încet şi tihnit banii.

— Ştiai că blestemăţia aia se putea teleporta? l-a întrebat cu amărăciune Laverty.

— Nu, nu ştiam, a răspuns Jim, dar ştiam că va câştiga. Eram absolut sigur.

— De ce anume?

— Este o vorbă veche, pe care-o ştie toată lumea. Prost să fii, noroc să ai.

Scurtă prezentare la

DINTR-O PRIVIRE

În februarie 1976, la solicitarea revistei *Seventeen*, am acceptat să scriu o povestire science fiction poliţistă pe o temă legată de bicentenarul Statelor Unite. Povestirea realizată, *Dintr-o privire*, utiliza acelaşi fundal social pe care îl întrebuinţasem în *Bun gust* (care face parte tot din această carte), cu numai o lună în urmă.

Considerasem rezultatul extrem de mulţumitor, dar, vai!, nu eu sunt redactor-şef. Nu eu decid în astfel de cazuri. Cei de la *Seventeen* n-au fost mulţumiţi şi, cu regrete, mi-au restituit textul.

Rămăsesem în impas. Scrisesem ceea ce-mi imaginasem că ar fi o povestire care să le placă tinerelor şi ezitam s-o trimit unei reviste specializate de science fiction. În cele din urmă, am redus-o la jumătate din lungimea iniţială şi am expediat-o la *Saturday Evening Post*, care a acceptat-o, publicând-o în numărul din februarie 1977.

Cu toate acestea, reducerea ei mi-a stârnit o profundă mâhnire, deoarece, în ciuda deciziei celor de la *Seventeen*, ţineam mult la povestirea originală, iar aceasta constituie ocazia de a o prezenta aşa cum a fost concepută iniţial.

20. DINTR-O PRIVIRE

1

Elaine Metro aştepta cu un calm remarcabil. Se împlineau aproape doi ani de când lucra ca ghid turistic, şi arta de a ţine în mână bărbaţi, femei şi copii de pe o duzină de lumi diferite (nemaipunând la socoteală Pământul însuşi), de a le asigura mulţumirea şi siguranţa, răspunzându-le la întrebări şi acţionând instantaneu în faţa unor situaţii neaşteptate, aduce după sine, inevitabil, calmul.

Pentru a fi mai exacţi, fie calmul, fie colapsul nervos, dar Elaine nu se prăbuşise niciodată. Nici nu se aştepta s-o facă.

În consecinţă, stătea locului şi-şi exersa răbdarea, aşa cum proceda adesea, pe deplin conştientă de tot ceea ce o înconjura. Data calendarului sclipea – 5 februarie 2076 –, anunţând-o că trecuseră şase zile de când împlinise douăzeci şi patru de ani.

Oglinda de alături reflecta chipul tinerei – sau ar fi făcut-o, dacă ea s-ar fi aplecat puţin în lateral –, înconjurându-l cu o plăcută strălucire aurie. Aceasta masca paloarea naturală a pielii lui Elaine, conferindu-le ochilor albaştri iluzia unui căprui deschis, iar părului castaniu aparenţa unei nuanţe de blond. „Destul de flatant, pe ansamblu“, s-a gândit ea.

Videoştirile pâlpâiau ocazional. Nu se părea că pe Orbită se petrecuse ceva vital. A paisprezecea colonie se găsea în plină construcţie, însă evenimentul nu era câtuşi de puţin extraordinar.

În Africa, jos pe Pământ, se anunţa o secetă, dar nici asta nu reprezenta mare lucru. O lume lipsită de capacitatea de a-şi controla climatul. Ce primitiv!

Totuşi, Pământul era uriaş! ...Cât un milion de lumi reale turtite laolaltă.

Cu toate acestea, deţinea foarte puţin spaţiu disponibil. Până şi Gamma (unde se născuse şi unde trăia Elaine) se găsea la limita suprapopulaţiei. Cincisprezece mii de oameni şi...

Uşa s-a deschis şi şi-a făcut apariţia Janos Tesslen. Bărbatul era Preşedintele Adunării şi tânăra îl considera foarte bun. Cel puţin, ea îl votase.

— Bună, Elaine, a rostit el. M-ai aşteptat mult?

— Conform ceasului, paisprezece minute, domnule.

Janos a chicotit scurt. Era un individ voinic, cu ochi ce zâmbeau, uneori, chiar când buzele n-o făceau. Părul grizonat era tuns scurt, milităreşte, destul de demodat, făcându-l să arate mai bătrân decât cei probabil cincizeci de ani pe care-i avea.

— Îndrăzneşte, Elaine, i s-a adresat. la loc.

Femeia s-a aşezat, acceptând cu naturaleţe folosirea prenumelui, deşi nu mai discutase niciodată cu preşedintele. Într-o lume ca Gamma, unde aproape toţi se cunoşteau între ei, de ce n-ar fi făcut-o?

Janos s-a instalat pe scaunul rotativ din biroul său mare, mai spaţios decât oricare altă încăpere personală văzută de Elaine, şi a vorbit:

— Mi se pare interesant că mi-ai spus că ai aşteptat paisprezece minute. N-ar fi fost mai simplu să zici că n-ai aşteptat prea mult?

— Eu cred, a replicat Elaine, că precizia amănuntelor poate avea importanţa ei.

— Foarte bine. Mă bucur că gândeşti aşa, fiindcă de asta am nevoie de tine. ...Bunicii tăi au venit de pe Pământ, din zona Statelor Unite, nu-i aşa?

— Da, domnule.

— Bănuiesc că nu ţi-ai uitat originea americană, nu?

— Am studiat istoria Pământului la colegiu. O includea şi pe cea a Americii... Totuşi, mă consider o gammană.

— Da, sigur că da. Ca noi toţi, de altfel. Tu, însă, eşti o gammană aparte, întrucât ne vei salva...

— N-am înţeles..., s-a încruntat tânăra.

— Deocamdată nu contează. Am anticipat puţin lucrurile. Fiind de origine americană, ştii, desigur, că Statele Unite au fost întemeiate în 1776.

— Da. Anul acesta îşi serbează tricentenarul.

— Ştii, de asemenea, că Statele Unite au fost alcătuite, iniţial, din treisprezece state individuale. Actualmente, în Orbita Lunară există treisprezece lumi în stare de funcţionare. Opt dintre ele se găsesc aici, în poziţia L5, urmând Luna, iar cinci în poziţia L4, în faţa Lunii.

— Cunosc toate acestea, domnule. A paisprezecea lume se construieşte în L4.

— Pe moment, s-o ignorăm. Construcţia Lumii Orbitale nu a fost accelerată, iar a celei în lucru acum, Xi, este încetinită, astfel că în decursul anului 2076 vor exista treisprezece Lumi Orbitale, iar nu paisprezece ori douăsprezece. Înţelegi de ce anume?

— Din superstiţie? a întrebat sec Elaine.

— Ironia ta este muşcătoare, domnişoară, totuşi eu nu sângerez. Problema *nu* este legată de superstiţie. Mai degrabă e o încercare de exploatare a sentimentelor. Statele Unite reprezintă cea mai importantă regiune autonomă a Federaţiei Pământ, iar dacă o să voteze cândva pentru stabilirea unei federaţii independente a Lumilor Orbitale, anul acesta este cel ideal. N-ar putea rezista combinaţiei dintre tricentenar şi numărul treisprezece, nu crezi?

— Sunt de acord că reprezintă un stimul.

— Pentru noi, independenţa ar fi extrem de folositoare. Federaţia Pământ este o forţă conservatoare ce ne limitează expansiunea. Dacă nu vor mai fi legate de planetă, Lumile Orbitale vor reuşi să-şi completeze în mod eficient şi reciproc sistemele economice. Vom izbuti să depăşim frustranta limitare la orbita Lunii, îndreptându-ne către centura asteroizilor, unde am putea deveni o forţă majoră în istoria umanităţii. Eşti de acord?

— Aşa se pare că gândesc cei care ştiu...

— Din nefericire, pe Pământ există forţe puternice care se împotrivesc independenţei. În plus, deşi aproape toţi locuitorii Lumilor Orbitale îşi manifestă adeziunea pentru independenţă, nu toţi doresc uniunea. ...Tu ce crezi despre ceilalţi orbitali, Elaine? În munca ta, îi întâlneşti în mod constant.

— Oamenii rămân oameni, domnule, a răspuns tânăra. Totuşi, ceilalţi orbitali au obiceiuri diferite, pe care le găsesc... neatrăgătoare, uneori.

— Exact. La fel cum ei ne găsesc... neatrăgători. De aceea, pentru a evita uniunea, mulţi dintre ei sunt dispuşi să refuze independenţa. Elaine, depinde numai de tine ca să obţinem uniunea.

„Afirmaţia se repetă“, a gândit în sinea ei femeia.

— Ce legătură am eu cu asta? a întrebat apoi cu glas tare.

— Fii atentă, a rostit Janos cu blândeţe, şi-ţi voi explica. Pământenii care se opun independenţei se bizuie pe ostilitatea dintre Lumile Orbitale şi se străduie din răsputeri s-o amplifice. Ce s-ar întâmpla dacă aici, unde se află sediul celei mai puternice mişcări pro-unioniste de pe Orbită, ar avea loc un sabotaj? Ce s-ar întâmpla dacă ar fi un sabotaj serios, ce ar putea fi pus pe seama unei anumite Lumi Orbitale? Sentimentele anti-unionale se vor accentua şi probabilitatea independenţei ar fi extrem de redusă anul acesta. Iar după aceea, lipsind sprijinul fascinant al anului '76, este posibil să nu mai apară multă vreme...

— Aşadar, trebuie să luăm măsuri împotriva sabotajelor.

— Exact! Asta şi facem. Aici este punctul în care intervii tu. Pe Gamma urmează să sosească cinci oameni. Aparent, turişti obişnuiţi. Bineînţeles, numărul turiştilor care vin este mult mai mare, însă pe noi ne interesează aceştia cinci, care provin de pe cinci Lumi Orbitale diferite. Unul dintre agenţii noştri pământeni – ştii, avem nişte...

— Toată lumea este la curent cu asta. Bănuiesc că Pământul o ştie cel mai bine.

Janos şi-a lăsat capul pe spate, parcă pentru a se concentra mai bine asupra tinerei, apoi a vorbit:

— Îmi place stilul afirmaţiilor tale. ...Unul dintre agenţii noştri ne-a transmis un mesaj, din păcate foarte distorsionat. Spre Gamma se îndreaptă un pământean, un expert sabotor deghizat în orbital. Mesajul ar fi trebuit să ne spună în ce anume constă deghizarea, dar aceea a fost partea distorsionată.

— Bănuiesc că nu poţi lua legătura cu agentul, fiindcă a murit.

— Din păcate, aşa este. Ne-am străduit din răsputeri să interpretăm mesajul, dar ceea ce am obţinut se poate aplica în aceeaşi măsură la cinci persoane, dintre care cel puţin patru sunt orbitali cu siguranţă respectabili, iar unul este un pământean deghizat.

— Refuză-le intrarea la toţi cinci, domnule! Sau lasă-i să vină, arestează-i şi cercetează-i cu atenţie.

— Dacă am proceda în felul ăsta, am ofensa respectivele Lumi Orbitale şi am risca să obţinem exact rezultatul dorit de sabotor.

— Odată identificat pământeanul, acţiunile respective vor fi pe deplin justificate.

— *Dacă* vom fi crezuţi... În plus, mesajul a fost suficient de neclar pentru a lăsa posibilitatea distinctă ca nici unul dintre cei cinci să nu fie un sabotor... ca toţi să fie turişti nevinovaţi.

— Bine, şi atunci ce vrei să fac eu, Janos?

Preşedintele s-a lăsat cu toată greutatea pe spătarul scaunului şi, pentru o clipă, ochii săi şireţi au apreciat din nou calităţile femeii.

— În calitate de ghid, a spus el, eşti obişnuită să lucrezi atât cu orbitalii, cât şi cu pământenii. În plus, fişa ta personală afirmă că eşti extrem de inteligentă. Voi avea grijă ca acei cinci turişti să-ţi fie atribuiţi pentru un tur oficial al Gammei. Ei nu-l pot refuza fără să fie nepoliticoşi, iar nepoliteţea ne-ar oferi ocazia arestării. Te vei găsi în prezenţa lor vreme de câteva ore. Nu trebuie decât să ne spui care este impostorul, sau că nu există nici un impostor.

— Nu văd cum aş putea s-o fac, a clătinat din cap Elaine. Individul respectiv trebuie să se fi antrenat în mod special pentru misiunea asta.

— Fără îndoială. Bănuiesc că a vizitat Lumea Orbitală al cărei cetăţean se pretinde a fi şi că vorbeşte, arată şi se comportă corespunzător... că are actele în regulă şi tot tacâmul...

— Şi atunci?

— Ştii foarte bine că nimic nu poate fi imitat perfect. Găseşte imperfecţiunea. Tu ai fost pe toate celelalte lumi. Îi cunoşti pe orbitali.

— Nu cred că pot...

— Dacă dai greş, a întrerupt-o Janos, vom fi nevoiţi să recurgem la metode mai grosolane, riscând să ofensăm celelalte lumi. Sau să nu facem nimic, dacă tu ne spui că nu există un impostor, ori să acţionăm în mod inutil, dacă greşeşti în identificarea lui, şi atunci cine ştie ce dezastre poate provoca sabotajul... pe lângă eşecul uniunii. Aşadar, trebuie să reuşeşti.

Tânăra a strâns puternic din buze şi a întrebat:

— Când începe acţiunea?

— Indivizii vor sosi mâine. Vor debarca la Docul Doi, de cealaltă parte a lumii.

Degetul cel mare i s-a ridicat în sus, făcând gestul aproape inevitabil, iar ochii lui Elaine s-au înălţat pentru o clipă, într-un răspuns tot atât de automat.

La urma urmelor, era perfect natural. Precum toate Lumile Orbitale, Gamma era o structură în formă de covrig, un tor. În cazul Gammei, torul cav în care locuiau oamenii avea un diametru de peste trei kilometri. Puteai merge cam nouă kilometri şi jumătate de-a lungul curbei torului pentru a ajunge în punctul diametral opus al lumii, sau puteai scurta drumul, alegând una dintre cele trei spiţe ce legau părţile opuse ale staţiei orbitale.

Elaine îşi amintea că, odinioară, un pământean râsese de obiceiul orbitalilor de a denumi partea opusă a torului „cealaltă parte a lumii". Dar de ce nu? Gamma era înconjurată de spaţiu, exact ca Pământul.

Janos i-a întrerupt gândurile:

— Trebuie s-o faci, Elaine...

— Voi încerca, domnule.

— Şi nu trebuie să dai greş!

2

Apartamentul de două camere al tinerei se găsea în Sectorul Trei şi avea marele avantaj de a fi situat în vecinătatea Centrului Artistic. (În adolescenţă, Elaine visase să devină actriţă, dar nu avusese dicţia corespunzătoare. Cu toate acestea, continua să-i facă plăcere să se cufunde în atmosfera scenei.)

Acum, pregătindu-se pentru urcarea spre Docul Doi, tânăra îşi dorea cu toată sinceritatea să fi avut o voce mai bună şi ceva mai mult talent, pentru ca să nu fie un ghid pus în faţa unei sarcini imposibile.

Era îmbrăcată elegant. Uniforma i se potrivea ca turnată, lăsând impresia eficienţei, ca întotdeauna. În acelaşi timp, Elaine se străduia să pară cu totul detaşată. Se gândise că dacă urma să se arate prea curioasă, ori prea atotştiutoare faţă de cei cinci turişti, n-avea, probabil, să afle nimic. Dimpotrivă, un interes exagerat din partea ei putea fi considerat drept periculos de către un individ hotărât. Cineva pregătit să saboteze o lume n-avea să fie oprit de mila pentru o fată.

Ieşind afară, a ridicat ochii. În interiorul torului exista suficient spaţiu pentru a permite construirea unei clădiri cu patruzeci de etaje, însă nu se acceptau mai mult de douăzeci de etaje, iar media se limita la zece niveluri. Jumătatea superioară a torului trebuia să rămână liberă, pentru a oferi senzaţia de imensitate, permiţând totodată pătrunderea razelor soarelui.

Obloanele de deasupra continuau să se deschidă cu o viteză corespunzătoare primelor ore ale dimineţii. Oglinda cea mare, aflată pe aceeaşi orbită cu Gamma, reflecta spre interior lumina soarelui care, reflectată la rândul ei de alte oglinzi mai mici, ajungea până în tor. Razele scăldau nivelurile inferioare ale clădirilor, menţinând temperaturile din interiorul uriaşului covrig în limite confortabile.

Elaine nu fusese niciodată pe Pământ, dar citise destul de multe despre acesta; uneori, climatul stabil din Gamma o făcea să tânjească măcar după o mostră din ambientalul haotic al planetei, dar mai ales după zăpadă, unul dintre acele lucruri pe care nu şi le putea imagina precis. Ploaia aducea cu un duş, ceaţa cu aburii, gerul şi arşiţa cu deschiderea robinetelor corespunzătoare din saună. ...Dar cum era zăpada?

La asta se gândea, îndreptându-se către ascensorul Trei şi aşezându-se la coadă. Nu a avut mult de aşteptat, deoarece izbutise să evite ora de vârf a schimbării turelor.

Ascensorul a purtat-o în sus, prin spiţă, ducând-o printr-un kilometru şi jumătate de gravitaţie tot mai slabă. Giraţia rapidă a torului, o rotaţie la fiecare două minute, producea efectul centrifugal care menţinea apăsarea oamenilor şi obiectelor pe interiorul covrigului cu o forţă egală cu gravitaţia terestră. Oriunde te-ai fi găsit, suprafaţa exterioară a torului reprezenta „jos“, iar butucul din gaura centrală era „sus“. Bineînţeles, cealaltă parte a Lumii, dincolo de butuc, era, de asemenea, „sus“.

Urcând cu liftul, viteza de rotaţie în jurul axei torului se reducea, ca şi efectul centrifugal. Elaine avea mai puţin de jumătate din greutatea ei normală când a trecut pe lângă zona spitalului, unde gravitaţia scăzută era utilă în tratarea pacienţilor cardiaci, a celor cu probleme respiratorii sau a altor cazuri similare.

Tinerei îi plăcea senzaţia respectivă. În anii colegiului, îşi câştigase banii de buzunar lucrând ca ajutor de infirmieră şi cunoştea perfect gravitaţia redusă.

În cele din urmă, ascensorul a ajuns la butucul cel mare şi sferic din centrul torului, a cărui mişcare era permanent controlată de calculatorul principal pentru ca lifturile să nu se ciocnească între ele pe când convergeau spre butuc, într-o alternare perfectă. În mijloc, efectul centrifugal era aproape nul şi, pentru cele câteva minute necesare traversării lui, Elaine s-a simţit lipsită de greutate. Aici se afla staţia energetică a Gammei, obiectivul (s-a gândit ea, încruntându-se) cel mai probabil al unui sabotaj.

Ascensorul a trecut prin butuc şi şi-a continuat drumul prin spiţa ce făcea legătura cu cealaltă parte a lumii. Efectul centrifugal a revenit treptat şi lui Elaine a început să i se pară că atârnă cu capul în jos. Cu uşurinţa deprinsă în urma unei practici îndelungate, s-a răsucit invers, aşa cum au făcut, unul câte unul, şi ceilalţi pasageri ai liftului. Acum toţi stăteau pe ceea ce, cu numai câteva minute în urmă, fusese plafonul cabinei.

Impresia era de coborâre şi de sporire a atracţiei gravitaţionale. Iar când aceasta a atins maximul şi tânăra s-a simţit (cu un uşor regret) la fel de grea ca de obicei, ascensorul ajunsese pe partea cealaltă. Uşa s-a deschis şi Elaine a păşit afară. Acum, această regiune a Gammei (ridicase pentru o clipă ochii) devenise locul unde trăia ea.

3

Elaine întârziase, ceea ce avea să işte neplăceri. Ceilalţi trei ghizi, doi bărbaţi şi o femeie, sosiseră deja şi se aflau strânşi în jurul graficului zilnic.

Femeia, Mikki Burdot, a zărit-o prima şi a rostit pe un ton mai degrabă iritat:

— Ia uite cine a venit!

— Normal, a înălţat Elaine din sprâncene. Aici lucrez.

— N-aş fi zis, a rânjit Mikki.

S-a apropiat de ea, mergând pe pantofii cu tălpi din plută care adăugau cinci centimetri staturii ei mignone. Şi-a împins pe ceafă şapca regulamentară. Gestul putea fi descris drept un tic nervos, dar i-a dezvăluit părul bogat de culoarea mahonului.

— Ai cinci turişti, a continuat ea. Exact cinci. Ţi se pare o muncă grea?

Elaine s-a întins spre copiile fişelor de lucru.

— Cinci? Doar atât?

— Cinci! Eu am paisprezece. Hannes are zece şi Robaire doisprezece. Împărţire corectă? Nu cred!

— Poate că nu sunt mulţumiţi de munca mea, a încercat Elaine o explicaţie, şi au început să mă descarce de atribuţii.

— Deci or să te dea afară? a zâmbit Robaire. – Când zâmbea, tânărul făcea gropiţe în obraji, şi de aceea surâdea des. – Exact ce spuneam. Atunci vei rămâne fără bani, fără slujbă, şi va trebui să te măriţi cu mine. Este?

— Nu te-am uitat, Robaire, a replicat Elaine. Nu te uit nici o clipă! În clipa când o să rămân fără bani... N-aţi discutat, totuşi, cu Benjo Strammer? El se ocupă cu graficele de lucru.

— Am vorbit chiar eu cu el, a pufnit Mikki, şi mi-a zis c-aşa stau lucrurile. Moşu...

Ultimul cuvânt s-a pierdut într-un mormăit.

— Bine, a încuviinţat Elaine. Ia să vedem... Robaire, cei doisprezece turişti ai tăi sunt majoritatea de pe Alfa, ceea ce înseamnă că vor fi interesaţi de bazele noastre sportive, iar asta-i specialitatea ta, nu? Hannes, ai tăi vin de pe Mu, care sunt cu toţii prima generaţie, probabil speriaţi de lucrurile noi, şi ştim cu toţii ce tătic bun eşti tu...

— „Tătic" este al doilea prenume al meu, a rostit Hannes, încrucişându-şi braţele peste pieptul destul de îngust.

— Iar tu, Mikki... grupul tău e de pe Zeta, şi majoritatea zetanilor ne urăsc al naibii, aşa că au nevoie de cineva care să pară micuţă, neajutorată şi drăgălaşă. Pe tine nu te poate urî nimeni.

— Ba da, femeile, a spus Mikki înmuindu-se.

— Într-un fel, ai dreptate, şi totuşi, majoritatea celor din grupul tău sunt bărbaţi. Corect? Cât despre mine, eu am cinci de pe cinci lumi diferite. Fiecare va fi interesat de altceva şi bănuiesc că toţi sunt VIP-uri, care doresc tratament special şi vor fi imposibil de satisfăcut. – Elaine a lăsat o expresie posacă să i se aştearnă pe chip – Dacă vrea cineva să facem schimb...

— Eu nu! a răspuns imediat Hannes. Micuţii mei muani au nevoie de mine...

— Iar alfanii mei, a continuat Robaire, trebuie să aibă pe cineva care să poată deosebi un teren de fotbal de un traseu pentru golf.

— Eu n-am zis nici o clipă că vreau să fac schimb cu cineva, a adăugat Mikki. Vreau doar să se încerce o distribuţie mai egală a turiştilor.

Elaine a încuviinţat din cap şi a intrat în biroul ei, în care nu avea loc decât o măsuţă. Acum, se mai înghesuise acolo şi Benjo Strammer. Bărbatul o aştepta. Avea părul ondulat şi alb sclipitor; a privit-o întrebător, cu ochii cuibăriţi într-un păienjeniş de riduri.

— Te-ai descurcat foarte bine, a comentat el.

— Înţeleg că ai tras cu urechea.

— Am fost nevoit. Eram puţin neliniştit. Lista aceea mi-a venit de sus. N-am pregătit-o eu.

— Atunci, trebuie s-o luăm ca atare. Asta-i viaţa...

— Dar de ce?

— Ce anume?

— De ce au făcut lista în locul meu?

— Nu ţi-au spus?

Benjo a clătinat din cap.

— Nici un cuvânt.

— Atunci înseamnă că nu voiau să ştii despre ce-i vorba.

— Perfect, dar tu ştii?

— Dacă ei consideră că nu trebuie să ştii despre ce-i vorba, atunci nici măcar n-ar trebui să pui o asemenea întrebare. Orice ar fi, nu va fi simplu. Nava a sosit?

— Acum face joncţiunea.

— Perfect! Poţi aranja ca turiştii mei să fie separaţi, fără să bată la ochi, şi să fie aduşi primii? Ar fi bine să-i văd înainte de a-mi face un plan de acţiune. Ştii, probabil că-i adevărat ceea ce le-am spus celorlalţi. Bănuiesc că sunt VIP-uri, şi nu vreau s-o dau în bară...

Bărbatul părea posomorât.

— Elaine, ar fi mai bine să mă ţii la curent cu ce se întâmplă. Dacă nu ştiu despre ce-i vorba, n-o să fie vina mea dacă o să greşesc.

— Benjo, dacă ar fi după mine, nu ţi-aş ascunde nimic. Crede-mă, n-aş dori să mă ocup de grupul ăsta, indiferent ce ar fi cu el. Îl vrei tu?

— Ai fost nominalizată special pentru ei, nu? E grupul tău. Iar dacă vrei să-i primeşti, fă-o mai bine în biroul meu. Ăsta nu-i destul de mare. În ceea ce mă priveşte, imediat după ce vor veni, o să mă duc să dau un ocol Lumii.

Ocolul Lumii era unul dintre exerciţiile fizice practicate de Benjo la răstimpuri. Afirma că-l menţinea în formă. Elaine a aruncat o privire scurtă spre propriul ei abdomen plat şi s-a întrebat dacă se mai putea bizui multă vreme pe Mama Natură.

4

Elaine stătea pe colţul mesei lui Benjo – cel dinspre uşă –, cu braţele încrucişate peste piept şi legănându-şi un picior. Cu o noapte înainte, refuzase cu fermitate să se gândească la problemă, simţind (pe bună dreptate, era sigură de asta) că, dacă ar fi făcut-o, n-ar mai fi izbutit să se odihnească şi astăzi ar fi fost pe jumătate ameţită de nesomn.

Acum, însă, nu mai avea nici o scuză pentru amânare.

Problema: cinci persoane, fiecare din altă Lume. Una dintre ele putea fi (doar *putea* fi) un pământean ce se dădea drept orbital. Presupunând că pământeanul era un expert, exista vreo modalitate prin care să se trădeze? În Lumile Orbitale exista ceva la care, chiar exersând, el nu se putea adapta?

Din nefericire, s-a gândit Elaine nemulţumită, Lumile Orbitale reproduseseră în mod deliberat condiţiile terestre. Toate se roteau cu viteza necesară producerii în tor a unei gravitaţii tip Pământ. Din acest punct de vedere, orice pământean s-ar fi simţit de-a dreptul acasă.

Desigur, atunci când urcai prin spiţe, gravitaţia scădea, iar un planetar n-ar fi putut evita mişcările stângace. Din păcate, prea puţini orbitali petreceau perioade îndelungate în spiţe, şi ca atare majoritatea manifestau aceleaşi nesiguranţe.

Atmosfera tipică unei Lumi Orbitale avea aceeaşi presiune a oxigenului ca atmosfera terestră, cu o proporţie mult redusă a azotului, astfel încât valoarea densităţii era de două ori mai redusă. Amănuntul era, totuşi, lipsit de importanţă. Pământenii se adaptau aproape instantaneu. La urma urmelor, de ce n-ar fi făcut-o? Pe piscurile muntoase ale planetei existau condiţii atmosferice şi mai păcătoase – presiuni inferioare şi oxigen mai rarefiat.

Prin comparaţie cu Pământul, Lumile Orbitale erau mult mai mici, dar acesta era un amănunt prea puţin important. Panorama nu avea aceeaşi întindere ca pe planetă, iar efectul de orizont diferea în mare măsură, totuşi cu siguranţă că orice pământean se putea acomoda cu uşurinţă. În mod cert, impostorul, dacă exista, locuise suficient timp pe o Lume Orbitală pentru a se obişnui cu particularităţile amintite.

De acord, era posibil să nu se poată descurca prin Gamma, decât în cazul când mai trecuse pe aici. Însă nici locuitorii altor

Lumi Orbitale nu s-ar fi simţit în largul lor prin Gamma. Sau, dacă impostorul petrecuse o vreme aici, se putea să cunoască *prea multe* lucruri. Nu, ar fi fost imposibil să ghicească ce anume citise un orbital oarecare despre lumea ei, înainte de a veni în excursie. Putea fi o documentare absolut firească.

Atunci, ce se putea spune despre Lumile din care proveneau turiştii? Locuitorii unei anumite colonii spaţiale vorbeau într-un fel aparte şi se caracterizau prin atitudini sociale şi individuale specifice. Un pământean le-ar fi putut imita în mod perfect, sau era de aşteptat ca el să se trădeze, indiferent cât ar fi exersat?

Elaine a tras mai aproape fişele, studiind amănuntele dinăuntru.

Cinci Lumi. În ordinea înfiinţării lor: Delta, Epsilon, Tetha, Iota şi Kappa. Datorită ocupaţiei ei, tânăra le vizitase pe toate şi citise mult despre ele. Nu-i poţi înţelege pe turişti dacă nu cunoşti societatea care i-a modelat, iar un ghid trebuie neapărat să-i înţeleagă pe turişti.

Delta era o Lume destul de mohorâtă, populată de oameni împovăraţi de muncă, ce vorbeau o limbă cântată şi-şi păstrau accentul şi atunci când discutau în dialectul gamman. În general, erau indivizi voinici şi blonzi, dar aceasta reprezenta numai o tendinţă generală. În toate lumile existau oameni înalţi şi scunzi, blonzi şi bruneţi. Nu-i puteai judeca după aspectul fizic.

Epsilon era cea mai populată dintre Lumi, având, în general, locuitori mici de statură şi un procentaj de descendenţi ai est-asiaticilor pământeni, superior altor colonii orbitale.

Cinci dintre cele şase secţiuni ale Tethei erau consacrate agriculturii, iar nu trei secţiuni, aşa cum se obişnuia în celelalte părţi. Tetha era singura Lume Orbitală ce preferase creşterea extensivă a vitelor, în locul cirezilor mici. Întâmplător, dintre cele cinci simfonii compuse de muzicienii orbitali, care intraseră în repertoriul curent al orchestrelor pământene, trei aparţineau tethanilor.

Elaine a căzut puţin pe gânduri. Nu, nu putea generaliza, considerând că tethanii erau persoane cu aptitudini muzicale. Nouăzeci şi cinci la sută dintre ei puteau fi analfabeţi din punct de vedere muzical, iar dacă printre aceştia se număra şi tethanul sosit acum, asta n-ar fi dovedit absolut nimic.

Iota era marele exportator energetic orbital. Toate Lumile se bazau pe Soare, ca sursă principală de energie. Fiecare Lume avea o staţie energetică considerabilă, mult mai mare decât colonia însăşi, care absorbea lumina astrului şi o convertea în microunde; o parte din acestea se îndreptau către butucul Lumii respective, iar restul, dacă exista un surplus, era expediat Pământului. Iota deţinea cea mai mare staţie convertoare şi dispunea de echipamentele cele mai bune pentru transmiterea microundelor către planetă. Ca atare, era lesne de înţeles că, dintre Lumile Orbitale, Pământul se preocupa cel mai mult de Iota.

În acelaşi timp, asta însemna că Iota reprezenta o Lume cu orientare pro-planetară, fiind puţin interesată de independenţă şi uniune. Prin urmare, nu cumva iotanii ar fi fost cei mai dispuşi să coopereze cu un sabotor pământean? Sau invers, nu cumva sabotorul pământean ar fi evitat să se deghizeze în iotan, care era orbitalul cel mai suspect?

„Cum pot răspunde la asemenea întrebări?“ s-a gândit derutată femeia.

Cât despre Kappa, cu accentul pus pe recreere şi viaţă culturală, ce mai putea spune? Era cea mai atractivă dintre toate Lumile pe care le vizitase. Însemna, oare, că trebuia să-l urmărească cu cea mai mare atenţie pe kappan, întrucât erau implicate propriile ei păreri subiective?

Cum putea deosebi un kappan de un pseudo-kappan? Sau un tethan de un pseudo-tethan? Sau pe oricare alt orbital de unul care-i imita pe cei din aceeaşi lume?

Din nefericire, Terra deţinea o varietate atât de mare de tipuri de populaţie, încât orice orbital ar fi fost imitat destul de uşor de unul sau altul dintre pământeni.

Mai exista, totuşi, un aspect... Sabotorul, indiferent cine ar fi fost el, se opunea independenţei şi uniunii Lumilor Orbitale. Oare avea să evite această trăsătură, etalând în mod ostentativ sentimente anti-pământene? Sau şi-ar fi dat seama că o astfel de atitudine ar fi fost suspectă în sine? Ori, presupunând că sabotorul nu ştia că era căutat (sau ştia?), problema nu avea să se ivească?

Ar fi fost mai prudent să încerce ceva mai subtil? Dacă forţele pro-independenţă şi pro-uniune se bizuiau pe valorile emoţionale ale tricentenarului, ar fi putut îndrepta conversaţia în direcţia respectivă? Sabotorul s-ar fi dovedit tulburat la menţionarea anului 2076? Avea să manifeste sentimente anti-americane?

Pe de altă parte însă, nu era posibil să existe şi orbitali adevăraţi cu sentimente similare?

Elaine avea impresia că mintea i se învârtea în cercuri din ce în ce mai strânse, inutile. Ce anume putea folosi drept criteriu pentru a deosebi adevărul de mistificare? De fapt, exista vreun criteriu?

Cu toate acestea, Janos îi spusese: Nu trebuie să dai greş!

Era pe punctul de a ceda în faţa disperării, când Benjo a vârât capul pe uşă şi a anunţat-o:

— Ţi-au sosit turiştii. Sper c-o să fie bine... şi adio.

Tânăra s-a întrebat dacă acel rămas bun nu conţinea cumva o conotaţie extrem de sumbră. A adoptat o expresie cuvenită, în vreme ce turiştii intrau pe uşă, şi a încercat să-şi ordoneze gândurile.

5

Stăteau aliniaţi în faţa ei, iar Elaine le-a vorbit fără grabă şi, spera ea, cu pricepere:

— Numele meu este Elaine. Dacă preferaţi să-mi folosiţi numele de familie, acesta este Metro. Pe Gamma nu se întrebuinţează nici un fel de titluri şi se obişnuieşte utilizarea prenumelor, însă puteţi recurge la orice sistem de adresare pe care-l consideraţi convenabil.

Deltanul părea deja nemulţumit. Era un bărbat înalt şi lat în umeri. Înălţimea îi era sporită de o pălărie prostească, pe care nu şi-o scosese de pe cap, şi de bluza cenuşiu-ardezie, lungă până la jumătatea coapselor. Cizmele sale masive bocăneau când se deplasa, iar mâinile osoase, cu falange groase, erau uşor încleştate.

— Câţi ani ai? a întrebat-o el cu asprime, folosind totuşi un ton uşor cântat.

Din fişa lui, Elaine ştia că se numea Sando Sanssen, iar din cunoştinţele ei asupra obiceiurilor deltane, mai ştia că trebuia să i se adreseze cu numele de familie.

— Am douăzeci şi patru de ani, domnule Sanssen.

— La vârsta dumitale, cunoşti destule despre Lumea aceasta pentru ca să ne fii de folos?

Grosolănia lui era deltană sau exagera? Cu siguranţă, Elaine nu făcuse nimic pentru a merita un asemenea tratament.

— Sper că ştiu suficiente lucruri, a răspuns ea prompt şi surâzătoare. Deţin o experienţă destul de bogată în domeniul meu de activitate. Mai mult decât atât, cei din guvern îmi acordă o încredere deosebită, conştienţi fiind de faptul că voi avea grijă ca fiecare dintre dumneavoastră să vadă toate acele aspecte ale vieţii din Lumea noastră de care este interesat.

Ravon Jee Andor de pe Kappa i-a prins privirea. Era de statură mijlocie, avea părul extrem de atent coafat, mai blond decât ar fi trebuit să fie în mod natural (Elaine era sigură în această privinţă, întrucât contrasta cu ochii lui negri şi cu tenul smead), şi purta haine excesiv înzorzonate. Degaja un parfum uşor înţepător, pe care ea îl considera atractiv. (Toate acestea erau tipic kappane, dar nu excesiv kappane?)

Individul a intervenit în discuţie, pronunţând vocalele foarte deschis şi oarecum prelungit:

— Dacă în mod generos doreşti să ne satisfaci dorinţele, atunci cred că tu însăţi reprezinţi un aspect al vieţii gammane ce merită studiat cu atenţie.

Elaine era convinsă că fusese un compliment făcut după rafinata etichetă kappană. În consecinţă, a utilizat primele două nume ale bărbatului, aşa cum o cerea politeţea Lumii sale şi i-a răspuns:

— Sunt dezamăgită, Ravon Jee, că acest lucru este, deocamdată, imposibil. Poate că timpul ne va oferi o ocazie.

— Haide odată, fato! a mârâit Medjim Nebellan de pe Theta.

Tenul ei, foarte închis la culoare (majoritatea thetanilor, dar nu toţi, erau negri), era încununat de cârlionţi suri, ţepeni, ascunşi în cea mai mare parte sub o pălărie cu bor larg, strânsă sub bărbie cu un elastic. Femeia avea veşminte viu colorate, în dungi late, şi rostogolea „r“-urile în fundul gâtului.

— Hai odată, şi nu-ţi mai pierde timpul răsfăţând gunoaie kappane!

Kappanul s-a înclinat sarcastic, fără să-şi piardă zâmbetul.

Elaine a tăcut pentru o clipă. Nu exista nici un motiv pentru ca sabotorul să nu fie o femeie, un negru, ori amândouă, iar nerăbdarea de a porni pe traseu putea reprezenta foarte bine sentimentul primar şi imposibil de tăinuit al unui individ a cărui misiune era de a sabota o lume şi care ştia că orice întârziere poate fi periculoasă.

— Mi se pare o prostie să formezi un grup din membri aparţinând unor lumi diferite, a intervenit Yve Abdaraman de pe Iota, cealaltă femeie din grup, pe un ton atât de tărăgănat încât lăsa impresia că vorbeşte în somn.

Era destul de tânără, destul de micuţă şi destul de atrăgătoare cu pielea ei cafeniu-deschisă (probabil că ştia acest lucru, întrucât costumul ei alterna nuanţe diferite de maro).

— Dacă ne vom certa şi ne vom împunge tot mereu, excursia se va dovedi extrem de neplăcută...

— Eu sper să nu ne certăm şi împungem, Yve, a întrerupt-o Elaine (iotanii se adresau altor indivizi folosind prenumele, ca şi gammanii), şi de îndată ce mă anunţaţi ce anume doriţi să vizitaţi...

— Haide să-i dăm drumul, a spus cel de-al cincilea turist, Wu Ky-shee de pe Epsilon, şi o să-ţi explicăm pe drum, altfel nu facem decât să pierdem timpul. (Scund şi grăsuţ, acesta avea ochii mai piezişi decât ai est-asiaticilor obişnuiţi. Purta un veşmânt gen cămaşă, ce atingea aproape solul, şi vorbea cu un uşor sâsâit.)

„Un alt nerăbdător", s-a gândit Elaine.

— Atunci, a rostit ea cu glas tare, pentru că ne găsim într-una din secţiunile rezidenţiale, am putea să mergem pe străzi până la universitate. Acolo vom putea admira câteva mostre interesante ale arhitecturii gammane...

I-a îndrumat cu politeţe în afara încăperii, după care i-a ocolit şi a preluat conducerea, în tot acest timp mintea alergându-i zadarnic înainte şi înapoi. Toţi păreau susceptibili de a fi bănuiţi, totuşi nici unul nu ieşea în evidenţă.

Dacă ar fi existat ceva care să fie valabil pentru toate Lumile Orbitale, dar nu şi pentru Pământ, ceva atât de subtil şi omniprezent, încât un impostor pământean să nu fi reuşit să-şi ia cuvenitele măsuri de precauţie şi să se trădeze... Dar ce anume să fi fost această caracteristică? Mărimea? Altceva?

Trebuia să se concentreze asupra meseriei.

— Aceasta este clădirea centrală a Universităţii Gamma, construită acum patru ani, cu o iluzie a curburii îndeajuns de pronunţată pentru ca să...

Vorbea mecanic, dar mintea ei, hoinărind în cu totul altă direcţie, prinse ideea referitoare la iluzia curburii şi continuă mai departe...

6

Trecuseră fără grabă pe lângă locuinţele secţiunii, fiecare având propriul stil arhitectonic şi pajiştea verde, toate împrejmuite de gărduleţe ornamentale din materiale uşoare, al căror rol, mai degrabă, era de a produce diferenţieri decât de a reprezenta bariere. În secţiunea aceasta nu se întâlneau blocurile de apartamente caracteristice celorlalte două secţiuni rezidenţiale.

— Ajungem la ecluza ce ne separă de sectorul agricol vecin, a explicat Elaine.

— Observ că ţineţi ecluzele deschise, a comentat Sanssen. Nu este o neglijenţă?

Pronunţia ultimului cuvânt fusese atât de ciudată, după criteriile gammane, încât ghida abia îl înţelese. (Perfect deltană, din câte îşi dădea ea seama.)

— Nu tocmai, i-a răspuns imediat. Totul este automat. Orice vibraţii asociate cu impactul unui meteorit sau cu o explozie internă, orice scăderi, cât de mici, ale presiunii atmosferice determină închiderea tuturor ecluzelor şi izolarea celor şase sectoare. Bineînţeles, ecluzele se închid pe durata nopţii, pentru a împiedica pătrunderea luminii din secţiunile agricole în zonele rezidenţiale.

— Ce se întâmplă, a întrebat Ravon Jee zâmbind, dacă meteoritul, sau alt factor accidental, afectează chiar dispozitivele de comandă ale ecluzelor?

— Probabilitatea este foarte redusă. În orice caz, situaţia n-ar fi dezastruoasă. Toate echipamentele vitale există în două seturi complete, aflate în locuri diferite, fiecare fiind capabil să asigure nevoile întregii Lumi.

Tânăra s-a oprit o clipă, pentru a se asigura că întregul grup trecuse cu bine de ecluză. Nu era vorba decât de urcarea unei scări şi de coborârea în partea cealaltă; şase trepte în sus şi şase în jos, dar acestea se întindeau pe tot perimetrul torului, curbându-se lent. Adesea, turiştii pământeni se amuzau mergând în lungul unei trepte, astfel încât să ajungă într-o poziţie uşor înclinată faţă de restul grupului din care făceau parte.

Acum însă, deşi Elaine urmărise atentă picioarele celor cinci, nici unul nu păruse să şovăie, ori să se deplaseze în lateral, dovedind curiozitate.

Tânăra a suspinat încetişor. Pământeanul, oricine ar fi fost el, era bine pregătit... sau nu exista nici un pământean.

7

Ravon Jee Andor stătuse lângă ea pe toată durata străbaterii sectorului agricol, dar nu dovedise pic de interes. Acum, când se pregăteau să intre în Centrul de Reciclare, se oprise, având întipărită pe chip o expresie nefericită.

— Nu-i obligatoriu să intru *aici*, nu-i aşa? Excrementele animale nu reprezintă idealul meu în privinţa peisajelor atractive.

Elaine s-a străduit din răsputeri să-şi alunge licărul din ochi şi a rostit:

— Sunt sigură că reziduurile se reciclează şi pe Kappa...

Absolut toţi pământenii evitau să intre în Centru.

— Nu în prezenţa mea, a completat Ravon Jee. De fapt, nu mă pricep absolut deloc la inginerie şi la statistici. ...Haide, scumpo, vă aştept afară. N-are decât să intre deltanul, el are cizme, fermiera de pe Theta şi ceilalţi.

— Îţi înţeleg sentimentele, a clătinat din cap Elaine, totuşi nu te pot lăsa aici. Mă tem că guvernul meu n-ar fi de acord. Haide! Uite, o să te ţin de mână!

Gestul era unul de flirt, pe care nici un kappan nu l-ar fi putut refuza fără să jignească. Părând teribil de nefericit, Ravon Jee a murmurat:

— Atunci, frumoaso, sunt gata să mă târăsc prin zoaie...

Tânăra nu credea, totuşi, că ar fi fost în stare chiar de aşa ceva.

A rămas cât mai aproape de el, în vreme ce au parcurs coridoarele antiseptice. Majoritatea proceselor de reciclare erau ascunse privirilor, desfăşurându-se complet automat. În ciuda faptului că Ravon Jee se strâmba de zor, nu exista decât un iz abia perceptibil.

Sanssen examina totul îndeaproape, ţinându-şi la spate mâinile mari. Wu Ky-shee, inexpresiv, nota de zor şi, trecând pe lângă el, Elaine a izbutit să tragă cu ochiul. Însemnările erau în epsiloniană, iar scrisul rămânea indescifrabil pentru ea.

Continuând să-i ţină mâna, Ravon Jee a rostit:

— Presupun că-mi vei spune că toate acestea sunt esenţiale.

— Aşa este, a încuviinţat femeia. Lucrul e valabil, la o scară mult mai mare, şi pe Pământ.

Bărbatul nu a comentat ultima ei afirmaţie.

— Un gentleman kappan, a zis el, rămâne deasupra acestor lucruri.

— Cu ce te ocupi pe Kappa? s-a interesat Elaine.

— Sunt cronicar dramatic. Am venit aici trimis de ziarul meu, pentru a prezenta scena teatrală gammană.

— Aha, atunci vei vizita şi Pământul, pentru festivalul teatral organizat în cinstea tricentenarului? (Pentru o fracţiune de secundă, Elaine s-a întrebat dacă exista o asemenea manifestare.)

— Ce anume, scumpo?

Expresia lui reflecta o totală nedumerire.

— Tricentenarul american.

— Nu ştiu..., n-am auzit..., a mormăit el nesigur. Unde se află districtul vostru teatral?

(Nesiguranţa fusese exagerată? Chiar nu ştia absolut nimic despre tricentenar?)

— În Secţiunea Patru, a răspuns Elaine, de cealaltă parte a Lumii.

A început să facă gestul inevitabil, dar nu l-a continuat.

Bărbatul şi-a ridicat pentru o clipă ochii, aşa cum făceau întotdeauna orbitalii, şi a comentat deznădăjduit:

— Bănuiesc că-n cele din urmă vom ajunge şi acolo.

„Interesant“, s-a gândit Elaine. S-ar fi putut ca aceea să fie cheia?

8

Medjim Nabellan i s-a adresat pe neaşteptate:

— Ghid, ieşim din districtul agricol şi n-am văzut nici un fel de bovine.

— Avem câteva, dar nu în sectorul acesta. Noi considerăm că bovinele nu sunt economice. Puii şi iepurii pot dezvolta mult mai rapid proteinele necesare.

— Prostii! Nu cunoaşteţi metodele corecte. Felul în care creşteţi voi animalele este total depăşit...

— Sunt sigură, a răspuns politicoasă Elaine, că Biroul nostru Agricol va fi încântat să te asculte.

— Sper. Exact de asta am venit aici, iar acum, când văd cum procedaţi, orice alte vizite reprezintă o irosire a timpului meu preţios. Doresc să merg direct la Birou.

— Mă tem că voi avea necazuri, dacă insişti să părăseşti grupul, a rostit tânăra. Guvernul va rămâne cu impresia că te-am jignit.

— Prostii, a mormăit încruntată Nabellan, strâmbând din nasul ei lătăreţ. Unde pot găsi Biroul?

— De cealaltă parte a Lumii, a zis Elaine făcând cu fermitate gestul, iar thetana a înălţat privirea. Dacă pleci acum, grupul s-ar putea destrăma. Te rog să rămâi!

Medjim Nabellan a mai bombănit ceva în surdină, totuşi s-a supus.

— Sectoarele agricole, a urmat Elaine, pe tonul ei plăcut, sunt scăldate permanent în lumina soarelui, dar, desigur, în cele trei secţiuni rezidenţiale există o alternanţă de şaisprezece ore de lumină şi opt ore de întuneric.

— Toţi gammanii dorm în acelaşi timp? s-a interesat Wu Ky-shee.

— Bineînţeles că nu. Fiecare doarme când doreşte. Mai mult decât atât, unii trebuie să lucreze în decursul perioadei de întuneric.

— Atunci de ce nu permiteţi fiecărei locuinţe să-şi controleze în mod direct lumina solară? Conformisme inutile! a adăugat el, însemnându-şi ceva în carneţel.

Cu glasul ei subţire şi foarte limpede de soprană, Yve Abdaraman a rostit:

— Deoarece Epsilon este singura Lume lipsită de reflecţia standard zi-noapte, probabil că voi sunteţi cei anormali. Un interval nocturn reduce influxul energetic şi menţine o temperatură confortabilă.

— Câtuşi de puţin! a replicat Wu Ky-shee, înălţând din sprâncene. Dacă vrei să insinuezi că în Epsilon este prea cald, greşeşti. Alternanţa zi-noapte reprezintă o inutilă moştenire terestră.

Elaine a simţit un fior. Era un atac la adresa Pământului? A intervenit cu promptitudine:

— Nu cred că ar trebui să ignorăm originea noastră pământeană. Anul acesta va avea loc tricentenarul, iar moştenirea unei libertăţi...

Glasul i s-a stins treptat, întrucât nimeni nu reacţionase. Yve i-a aruncat o privire nemulţumită şi s-a întors din nou spre epsilonian:

— Am fost în Epsilon şi mi s-a părut foarte cald.

— Poate că ţi s-a părut că este o lume prea flexibilă şi individualistă pentru gusturile tale, a repezit-o băţos Wu Ky-shee.

— V-aş ruga să mă urmaţi, a spus Elaine. Mai avem mult până pe cealaltă parte a Lumii. (A făcut gestul, şi cei doi au răspuns în mod automat.) Trebuie să-i ajungem din urmă pe ceilalţi.

— Centrul de Reciclare trebuie să aibă o componentă computerizată, a zis Yve, pe când iuţeau pasul. Ar fi de mare ajutor pentru mine şi pentru misiunea mea aici, dacă aş putea obţine acces în el.

— Sunt sigură că se poate aranja, a asigurat-o Elaine. Guvernul nostru este foarte deschis în privinţa colaborărilor.

(*Misiunea* ei? Fusese o scăpare incredibilă, sau pură inocenţă? Iotana de abia atingea un metru cincizeci înălţime... dar statura ei ar fi împiedicat-o să...?)

Sando Sanssen privea nemulţumit în jur.

— Domnişoară Metro, cât mai avem de mers?

— Nu foarte mult, domnule Sanssen. Există vreun obiectiv anume pe care doriţi să-l vizitaţi?

— Centrala electrică. Sunt inginer energetician şi nu mă interesează plantaţiile şi bazinele de peşti.

— Nu sunt sigură, a început Elaine pe un ton liniştitor, dacă butucul este deschis turiştilor...

— Eu nu am venit în excursie, a rostit apăsat bărbatul. Sunt reprezentantul oficial al guvernului meu.

— Da, desigur. Acum ne îndreptăm spre o spiţă, pentru a vizita un spital. Gamma este mândră de dotările ei medicale şi dorim foarte mult să le vedeţi. În timp ce suntem acolo, voi solicita aprobarea accesului în butuc.

Sanssen a încuviinţat, fără să pară mult mai îmblânzit.

9

În fiecare spiţă exista o zonă medicală, numărul lor total fiind de şase. Cea în care intrau acum se afla mai sus decât celelalte, fiindcă se ocupa cu cercetările biologice în condiţii de gravitaţie redusă.

Toţi cei cinci turişti păreau să se simtă în largul lor, deşi gravitaţia nu atingea decât un sfert din valoarea normală. Medjim Nabellan se împiedicase o dată, dar păruse un simplu accident. Apoi Sanssen păruse scandalizat când se înălţase mai mult decât se aşteptase şi asolizase cu un bocănit, dar totuşi nu căzuse. De fapt, până şi Elaine era uneori neatentă şi făcea câte un pas gigantic.

— Cred că toţi veţi fi interesaţi, şi-a început ea explicaţiile, de cercetările în condiţii de gravitaţie redusă care se desfăşoară aici. Este o direcţie de cercetare ce nu poate fi abordată pe Pământ şi, în ciuda faptului că toate Lumile Orbitale sunt active în acest domeniu, nici una n-a obţinut progresele Gammei. Vom pătrunde acum în laboratoare, unde personalul ştiinţific vă va descrie experimentele şi vă va răspunde la întrebări. ...Ah, domnule Sanssen!

— Da?

— Doream să vă atrag atenţia că ne aflăm la numai patru sute de metri de butuc. Voi încerca să obţin pentru dumneavoastră un permis de intrare (rămăseseră singuri acum, ceilalţi dispărând în zona spitalului) de la Centrul Guvernamental, care se găseşte de cealaltă parte a Lumii.

Tânăra a făcut gestul cu degetul mare... şi inima a pornit să-i bată mai repede văzând răspunsul bărbatului. Asta *trebuia* să fie.

N-a avut însă cum opri revelaţia să-i lumineze ochii; Sanssen a citit-o imediat şi probabil a înţeles greşeala comisă. Brusc, şi-a abandonat rolul.

— O clipă, fetiţo! a vorbit el, fără urmă de accent deltan, şi s-a repezit spre ea.

Elaine l-a evitat, aidoma unui matador care fentează un taur printr-un minim de mişcări. Cu toate acestea, n-a izbutit să-şi descleşteze fălcile ca să strige după ajutor. ...Oare avea să îndrăznească s-o omoare? Cum intenţiona să explice cadavrul ei? Sau nimic nu trebuia să stea în calea misiunii sale? Avea s-o ucidă şi apoi nu va întârzia să-şi ducă la îndeplinire planul?

El s-a răsucit şi s-a năpustit din nou, însă a derapat pe pardoseala alunecoasă datorită gravitaţiei scăzute. Elaine s-a rotit în vârfurile picioarelor şi s-a eschivat, cu o manevră specifică gravitaţiei pe care o stăpânea la perfecţiune. De data aceasta, Sanssen a apreciat şi mai greşit destinaţia.

După alte câteva clipe, bărbatul s-a oprit, s-a întors, s-a deplasat încetişor între gammană şi uşă, şi-a azvârlit pălăria şi, sfâşiind femoarul static al bluzei, a scos-o de pe el. Era musculos, puternic, şi avea o căutătură feroce. Nu dispunea decât de puţine minute pentru a se debarasa de ea, înainte să apară vreun intrus, şi se părea că era decis s-o facă.

Tânăra ar fi putut striga, dar nu îndrăznea deocamdată să-şi irosească suflul. A rămas cu ochii aţinţiţi asupra falsului deltan şi s-a legănat uşor într-o parte şi într-alta, urmărindu-l cu luare-aminte. El era tot atât de atent, fără să mai ignore gravitaţia scăzută.

Sanssen a avansat cu paşi mărunţi, dar Elaine a plutit, îndepărtându-se, privindu-l mereu. Şi-a modificat direcţia şi a înaintat într-o alunecare prelungă, apoi a pivotat înapoia lui şi l-a împins. Bărbatul a bătut inutil din braţe; totuşi, s-a oprit repede şi nu şi-a abandonat poziţia.

Apoi, Elaine a încercat să ajungă la ieşire, întârziind o clipă mai mult decât era prudent, iar braţul lui a ţâşnit şi a înhăţat-o.

Pentru un moment, au rămas amândoi nemişcaţi şi tăcuţi, după care buzele lui s-au întins într-un rânjet nemilos şi bărbatul a început s-o tragă spre el. Fata a ţipat răguşită şi a căutat să-l izbească cu picioarele, însă el a blocat-o perfect cu şoldul. Elaine s-a zbătut disperată, fără să se poată desprinde.

...Apoi un braţ întunecat s-a ivit dinapoia gâtului pământeanului, apăsându-i traheea şi făcându-l să înceteze orice alte mişcări. Elaine era liberă.

— Mulţumesc, a şoptit ea.

Expresia lui Medjim Nabellan părea mai întunecată decât culoarea pielii.

— Animalul deltan a-ncercat să...

— Nu-i deltan, a răspuns tânăra, gâfâind cu greu. – A privit feţele care se îngrămădiseră în jurul lor şi a continuat: Vă rog, chemaţi poliţia! Iar pe tine, Nabellan, te implor, nu-i da drumul!

— Nici o grijă! a rânjit thetana. Vrei să-i frâng gâtul? (Părea capabilă să facă aşa ceva şi ochii pământeanului au ieşit, aproape, din orbite.)

— Nu, te rog! a insistat Elaine. Cred că viu ne va fi mai util.

10

Se afla iarăşi în biroul lui Janos, la două zile după prima lor întâlnire.

Preşedintele şi-a început discursul pe un ton extrem de voios:

— Nici că se putea mai bine, Elaine. Într-adevăr, el era sabotorul. Deltanii neagă orice implicaţie şi, indiferent dacă este sau nu adevărat, acum sunt obligaţi să militeze pentru uniune. Am făcut publicitate acţiunii lui Medjim Nabellan, iar Theta îşi va întări astfel poziţia pro-unionistă. Guvernul pământean a fost pus într-o situaţie stânjenitoare, iar tricentenarul regiunii americane a căpătat un statut excelent. Deşi întotdeauna pot exista evenimente imprevizibile, cred cu toată convingerea că vom dobândi independenţa şi ne vom uni înainte de a lua sfârşit magia anului 2076. ...Totuşi, cum ai izbutit, Elaine? Cum s-a trădat?

— A fost nevoie să mă gândesc la ceva ce un pământean ar uita pe o Lume Orbitală, deşi acestea au fost proiectate pentru a semăna cât mai mult cu Pământul. La un moment dat, am început să mă gândesc la curbe. Pământul este o Lume mare, iar locuitorii lui trăiesc pe o suprafaţă exterioară ce se curbează foarte lent în jos. Pe Lumile Orbitale, oamenii trăiesc pe o suprafaţă *interioară*, ce se curbează *în sus*. Pe Pământ, „cealaltă parte a Lumii" este în jos, foarte, foarte jos. Bănuiesc că, referindu-se la ea, pământenii arată în jos, sau pur şi simplu nu fac nici un gest. În nici un caz, ei nu vor indica în sus. Într-o Lume Orbitală, „cealaltă parte a Lumii" se află sus, iar orbitalii arată întotdeauna în sus, ori privesc în sus când vorbesc despre ea. Tu o faci, eu o fac, cu toţii o facem. De aceea, am încercat. Am pomenit fiecăruia despre cealaltă parte a Lumii şi, în acelaşi timp, am arătat *în jos*. Gestul n-a contat. Patru dintre ei au privit oricum în sus, aproape automat. O scurtă ridicare a ochilor, nimic mai mult, însă ea m-a convins că erau orbitali. Când am vorbit cu Sanssen, privirea lui mi-a urmărit degetul. S-a uitat *în jos* şi am ştiut că era pământean. Şi-a revenit imediat, însă era prea târziu. Mi-am putut da seama dintr-o privire, înţelegi?

Janos a încuviinţat din cap.

— Recunosc că eu nu puteam să fiu atât de ingenios, Elaine. Să ştii că a meritat osteneala! Vei fi răsplătită în mod corespunzător.

— Mulţumesc... Totuşi, independenţa şi uniunea constituie cea mai bună răsplată pentru noi toţi, nu-i aşa?

Scurtă prezentare la

VÂNTUL SCHIMBĂRII

Am redactat două antologii împreună cu Alice Laurance (o femeie atrăgătoare, inteligentă şi muncitoare, alături de care este o plăcere să lucrezi). Prima dintre ele a cuprins povestiri poliţiste, a doua – science fiction, iar în ambele cazuri textele incluse au fost originale, scrise în mod special pentru volumele respective. Mai mult, identitatea autorilor nu era dezvăluită şi cititorului i se cerea să o ghicească, dacă îl interesa câtuşi de puţin.

Eu am scris una dintre povestirile science fiction; este vorba de *Vântul schimbării.* Mă întreb, însă, dacă am izbutit să-mi ascund identitatea. La începutul antologiei, era publicată lista autorilor, şi-mi imaginez că oricine ar fi căutat un text „asimovian" n-ar fi putut să nu-l observe pe al meu.

Totuşi, nu asta contează. Cred cu toată sinceritatea că această povestire (pe care, din fericire, alfabetul a adus-o la sfârşitul culegerii de faţă) este, din anumite puncte de vedere, cea mai izbutită din tot volumul. De aceea i-am utilizat titlul pe copertă, nemaipunând la socoteală faptul că este pur şi simplu un titlu care-mi place. Ba mai mult, apreciez că sfârşitul e atât de puternic, încât voi renunţa la *Ultimul cuvânt* cu care îmi închei de obicei cărţile. Nu doresc un supliment relaxant pe ultima pagină. (Totuşi, nu vă năpustiţi la ea chiar acum! Citiţi mai întâi povestirea!)

21. VÂNTUL SCHIMBĂRII

Jonas Dinsmore a pătruns în biroul rectorului, din clubul facultăţii, afişând un aer ce-l caracteriza pe deplin, conştient, parcă, de faptul că se afla într-un loc pe măsura lui, dar în care nu era acceptat. Apartenenţa se dovedea prin siguranţa pasului şi nepăsarea faţă de sunetele încălţărilor sale. Non-acceptarea s-a simţit în privirea scurtă, aruncată de jur împrejur, imediat după ce a intrat, – o estimare rapidă a duşmanilor prezenţi.

Era profesor suplinitor de fizică şi un personaj deloc îndrăgit.

În cameră se aflau alţi doi indivizi, pe care, fără să fie socotit drept paranoic, Dinsmore îi putea considera cu adevărat duşmani.

Primul era Horatio Adams, venerabilul şef de catedră, care, fără să fi realizat niciodată un singur lucru notabil, reuşise să câştige un imens respect pentru numeroasele acţiuni neimportante, însă absolut corecte, duse la bun sfârşit. Celălalt era Carl Muller, ale cărui lucrări asupra Marii Teorii Unificate îl propulsaseră spre Premiul Nobel (probabil) şi spre rectoratul universităţii (cu siguranţă). Era greu de spus care dintre cele două variante îl scârbea mai mult pe Dinsmore. Rezumând situaţia, se putea afirma că-l detesta pe Muller.

Suplinitorul s-a aşezat pe un colţ al canapelei vechi, alunecoase şi foarte reci. Cele două fotolii confortabile fuseseră ocupate de ceilalţi. Apoi, Dinsmore a zâmbit.

Obişnuia să o facă în mod frecvent, în ciuda faptului că surâsul nu-i conferea o expresie prietenoasă, ori încântată. Deşi zâmbetul nu deţinea nimic în plus, pe lângă fireasca retragere a colţurilor gurii, el avea în mod invariabil un efect glacial asupra celor din jur. Chipul rotund al bărbatului, părul rar, însă grijuliu pieptănat, buzele cărnoase, toate acestea ar fi transmis jovialitate în momentul zâmbirii, sau ar fi trebuit s-o facă... şi totuşi, nu se petrecea aşa.

Adams s-a foit şi un aparent rictus de iritare i-a traversat faţa prelungă, tipică locuitorilor din New England. Muller, cu părul său aproape negru şi ochii absurd de albaştri, a părut impasibil.

— Ştiu, domnilor, că vă deranjez, a început Dinsmore. Cu toate acestea, n-am avut încotro. Prezenţa mea aici a fost solicitată de Consiliul de Administraţie. Poate că o consideraţi nelalocul ei. Muller, sunt convins că te aştepţi ca, dintr-o clipă în alta, Consiliul să te înştiinţeze că ai fost nominalizat pentru funcţia de rector. Ar fi normal ca renumitul profesor Adams, mentorul şi ocrotitorul tău, să afle vestea cea mare. Totuşi, de ce oare ar dori Consiliul să-mi rezerve acelaşi privilegiu mie, umilul şi veşnic învinsul tău rival?

Ba chiar suspectez că primul tău act, în calitate de rector, va fi să mă informezi că ar fi în interesul tuturor dacă mi-aş găsi un post altundeva, întrucât contractul nu-mi va fi reînnoit la sfârşitul actualului an universitar. Poate că este convenabil să mă ai la dispoziţie chiar în momentul cu pricina, pentru evitarea întârzierilor. Cam crud, dar eficient.

Păreţi tulburaţi, amândoi. Poate că greşesc. Poate că nu v-aţi gândit la imediata mea alungare, poate că doreaţi să aşteptaţi până mâine. Atunci să fie oare Consiliul cel care vrea o demitere rapidă şi m-a convocat în acest scop? Nu contează. În ambele variante, voi rămâneţi şi eu plec. Poate că aşa este corect. Respectatul şef al unei catedre de renume, apropiindu-se de amurgul carierei, alături de sclipitorul său protejat, posesorul unor inegalabile deducţii teoretice şi tehnici de calcul, sunt mult mai potriviţi cununilor de lauri, pe când eu, lipsit de titluri sau faimă...

Acesta fiind adevărul, e amabil din partea voastră că mă lăsaţi să vorbesc fără întreruperi. Am senzaţia că mesajul pe care-l aşteptăm s-ar putea să mai întârzie câteva minute, poate chiar o oră. Am un soi de presentiment. Până şi membrilor Consiliului le place să întreţină suspansul. Acesta este momentul ieşirii lor la rampă, efemera lor clipă de glorie. Şi, pentru că tot trebuie să ne omorâm cumva timpul, am chef să vorbesc.

Înaintea execuţiei, condamnaţilor la moarte li se acordă un ultim prânz sau o ultimă ţigară; mie, în schimb, mi se acordă dreptul de a spune câteva ultime cuvinte. Cred că nu sunteţi obligaţi să mă ascultaţi şi nici măcar să vă prefaceţi interesaţi.

...Mulţumesc. Privirea resemnată, profesore Adams, o voi accepta drept încuviinţare. La fel şi surâsul vag, să zicem dispreţuitor, al profesorului Muller.

Ştiu că nu mă veţi acuza pentru că doream să fi putut schimba situaţia. În ce fel? Iată o întrebare bună. N-aş fi dorit să-mi transform caracterul şi personalitatea. Poate că nu sunt dintre cele mai atractive, dar îmi aparţin. N-aş fi modificat nici eficienţa politicoasă a lui Adams, ori sclipirile lui Muller, fiindcă o asemenea schimbare ar fi dus la dispariţia lui Adams şi Muller. I-aş fi lăsat să rămână aşa cum sunt, şi totuşi... rezultatele să difere. Dacă ne-am putea întoarce în timp, ce mică schimbare a trecutului ar putea produce o modificare mare şi dorită a prezentului?

Iată ce ne trebuie. Călătoria temporală!

Aha, *asta* te-a făcut să reacţionezi, Muller. Am auzit începutul clar al unui pufnet. Călătoria temporală! Ridicol! Imposibil!

Imposibil nu numai pentru că tehnologia actuală este inadecvată scopului, ci şi într-un sens mai larg, că va fi mereu inadecvată. Călătoria temporală, în scopul întoarcerii în trecut pentru a schimba realitatea, nu este imposibilă doar în momentul de faţă din considerente tehnologice, ci cu totul imposibilă din punct de vedere teoretic.

Curios că tocmai tu gândeşti aşa, Muller, întrucât teoriile tale, analizele care au adus cele patru forţe, până şi gravitaţia, măsurabil de aproape de includerea sub acoperişul unei singure serii de ecuaţii, chiar ele anulează imposibilitatea teoretică a deplasării prin timp.

Nu, nu protesta! Stai jos, Muller, şi relaxează-te. Sunt sigur că, pentru tine, este imposibil. Asta-i valabil pentru majoritatea oamenilor. Poate chiar pentru toţi. Deşi e posibil să existe excepţii, iar eu pot fi una dintre acestea. De ce tocmai eu? Cine ştie? Nu pretind că sunt mai inteligent decât vreunul dintre voi, dar ce legătură are cu asta?

Vă pot argumenta prin analogie. Fiţi atenţi... Cu zeci de mii de ani în urmă, treptat, oamenii, fie ca o reuşită globală, fie prin intermediul câtorva indivizi excepţionali, au învăţat să comunice între ei. A fost inventat limbajul, iar modulările delicate ale sunetelor au fost investite cu înţelesuri abstracte.

Timp de mii de ani, fiecare om obişnuit a fost capabil de comunicare, totuşi câţi dintre ei au izbutit să nareze o poveste la modul superlativ? Shakespeare, Tolstoi, Dickens, Hugo – un număr neînsemnat, pe lângă toţi cei care au trăit vreodată – au putut folosi acele sunete modulate pentru a acţiona asupra corzilor sufleteşti şi a căuta sublimul. Cu toate acestea, ei au întrebuinţat aceleaşi sunete ca noi toţi.

Sunt gata să recunosc: coeficientul de inteligenţă al lui Muller, să zicem, este mai ridicat decât cel al lui Shakespeare sau al lui Tolstoi. Muller îşi cunoaşte graiul în care se exprimă, la fel de bine ca oricare scriitor în viaţă, şi înţelege la fel de complet simbolurile. Totuşi, el n-a putut asocia cuvintele pentru a obţine efectul reuşit de Shakespeare. Sunt convins că Muller însuşi n-ar nega nici o clipă acest lucru. Atunci, ce anume i-a ajutat pe Shakespeare şi Tolstoi să realizeze performanţe pe care Muller, Adams sau eu nu le putem atinge? Nici voi şi nici eu nu cunoaştem răspunsul la această întrebare. Ba mai mult, *nici ei* nu-l cunoşteau. Indiferent cât s-ar fi străduit, Shakespeare n-ar fi putut să explice altcuiva cum să scrie ca el. Nu ştia cum anume... ci, pur şi simplu, o făcea.

Să ne oprim acum asupra problemei conştientizării timpului. Din câte ne putem da seama, dintre toate formele de viaţă, doar oamenii pot pricepe semnificaţia timpului. Toate celelalte specii trăiesc numai în prezent. Poate că ele au amintiri neclare, poate că au intuiţii vagi şi limitate, totuşi este limpede că doar fiinţele omeneşti înţeleg cu adevărat trecutul, prezentul şi viitorul, pot specula asupra înţelesului şi semnificaţiei lor, sunt capabili să se întrebe asupra curgerii timpului, asupra modului cum acesta ne poartă odată cu el şi asupra felului cum ar putea fi modificată această curgere.

Când s-a întâmplat asta? Cum a apărut conştiinţa timpului? Cine a fost primul om, sau umanoid, care a priceput dintr-odată felul în care fluviul timpului îl purta din trecutul şters spre viitorul nedesluşit şi s-a întrebat dacă acesta n-ar putea fi zăgăzuit, ori deviat?

Fluxul timpului nu este neschimbat. Uneori, el goneşte – orele lasă impresia că dispar în câteva minute –, iar alteori se târâie interminabil. În stare de vis, în transă, sub efectul drogurilor, timpul îşi modifică proprietăţile.

Ai vrea să spui ceva, Adams? Nu te obosi. Vrei să spui că senzaţiile respective sunt pur psihologice? O ştiu, dar ce altceva există, pe lângă psihologie?

Există un timp *fizic*? Dacă da, *ce este* timpul fizic? Desigur, el este orice am alege noi să fie. *Noi* concepem instrumentele de măsură. *Noi* interpretăm observaţiile. *Noi* creăm teoriile şi apoi le extrapolăm. Pornind de la absolut, noi am schimbat timpul şi l-am făcut un produs al vitezei luminii, hotărând că simultaneitatea este indefinibilă.

Conform teoriei tale, Muller, ştim că timpul este cu totul subiectiv. Teoretic vorbind, cineva care cunoaşte natura curgerii lui poate, dacă deţine suficient talent, să se deplaseze în mod independent în sensul curgerii sau împotriva curentului... ori să rămână pe loc. Este analog manierei în care, folosind simbolurile comunicaţiei, cineva, dacă deţine suficient talent, poate scrie *Regele Lear*. Dacă deţine suficient talent...

Dar dacă eu aş fi avut suficient talent? Dacă eu aş fi putut să fiu Shakespeare al fluxului temporal? Haideţi să fabulăm un pic pe tema asta. Să zicem că mesajul Consiliului de Administraţie va sosi dintr-o clipă în alta şi eu trebuie să-l schimb. Până atunci, însă, permiteţi-mi să-mi continui divagaţia. Este şi ea bună la ceva. Recunoaşteţi, nu cred că v-aţi dat seama că au şi trecut cincisprezece minute de când vorbesc.

Aşadar, să presupunem... Dacă m-aş putea folosi de teoria lui Muller şi m-aş trezi că dispun de surprinzătoarea capacitate de a o utiliza, aşa cum făcea Homer cu cuvintele, cum aş utiliza acest talent? M-aş putea plimba prin trecut, aidoma unei fantome, observând tiparele temporale ale evenimentelor, în scopul ajungerii într-un loc sau altul, ca să fac o modificare.

Ah, da, în timpul călătoriei aş fi în exteriorul fluxului temporal. Corect interpretată, teoria ta, Muller, nu afirmă că, deplasându-te înapoi ori înainte prin timp, trebuie să „înoţi“ prin fluxul temporal, lovindu-te de evenimente şi modificându-le cursul. Teoretic, aşa ceva ar fi cu adevărat imposibil. Bănuiesc că rămâi în exterior, iar talentul se manifestă prin capacitatea de a intra şi ieşi după voie în, şi din, flux.

Să presupunem, deci, că am intrat şi am făcut o modificare. Ea va genera o alta... care va genera o alta... Timpul va fi îndrumat pe o nouă cale, ce va căpăta o existenţă proprie, îndepărtându-se şi clocotind până ce, în foarte scurt timp...

Nu, asta-i o exprimare inadecvată. „În scurt timp, timpul...“ Este ca şi cum ne-am imagina un sistem de referinţă abstract şi absolut, similar timpului, pe baza căruia putem măsura timpul nostru... ca şi cum propriul nostru fundal temporal ar curge faţă de alt fundal, mai important. Mărturisesc că o asemenea chestie mă depăşeşte; totuşi, prefăceţi-vă că mă înţelegeţi.

După... o vreme, orice schimbare în evenimentele temporale va modifica totul într-un chip de nerecunoscut.

Dar eu n-aş dori aşa ceva. V-am spus din capul locului, nu doresc să încetez de a fi eu. Chiar dacă aş crea în locul meu un individ mai inteligent, mai sensibil şi mai încununat de succes, acela nu ar fi eu.

N-aş dori nici să te schimb pe tine, Muller, ori pe tine, Adams. Am zis deja şi lucrul ăsta. N-aş dori să triumf în faţa unui Muller mai puţin ingenios şi spectaculos de inteligent, sau a unui Adams mai puţin abil în realizarea unei impozante structuri de respect. Aş dori să triumf asupra voastră aşa cum sunteţi, nu asupra unor fiinţe inferioare.

Da, aşa-i, recunosc, doresc triumful.

... Haide, haide. V-aţi foit de parcă aş fi spus ceva înjositor. Vă este atât de străină senzaţia triumfului? Sunteţi atât de îndepărtaţi de omenesc încât nu căutaţi onoarea, victoriile, gloria şi recompensele? Ar trebui să presupun că respectabilul profesor Adams nu doreşte să deţină lunga listă a lucrărilor publicate, impresionantul şirag de diplome de onoare, numeroasele medalii şi plachete, funcţia de şef al uneia dintre cele mai prestigioase catedre de fizică din lume?

Sau te-ai mulţumi să ai toate astea, Adams, chiar dacă nimeni n-ar şti de ele, dacă existenţa lor ar fi ştearsă din documentele şi istoriile oficiale, dacă ar rămâne doar un secret între tine şi Atotputernic? Ce întrebare prostească! În nici un caz, n-o să-ţi cer un răspuns, când ştim cu toţii care ar fi el.

De asemenea, nu este necesar să reiau acelaşi gen de întrebări privind potenţialul Premiu Nobel al lui Muller, sau funcţia de rector a universităţii.

Considerând, aşadar, că nu doriţi doar lucrurile acestea în sine, fără ca oamenii să ştie că voi le deţineţi, ce vreţi voi amândoi? Evident, triumful! Doriţi triumful asupra concurenţei privită drept o categorie abstractă, triumful în faţa semenilor voştri, oamenii. Doriţi să faceţi ceva ce alţii nu pot, şi mai doriţi ca ei să ştie că aţi făcut ceva ce lor nu le stă în putinţă şi, în consecinţă, să vă privească nevolnici, invidiindu-vă şi străduindu-se să vă admire.

Să fiu eu mai nobil decât voi? De ce? Mai bine să obţin privilegiul de a dori ceea ce vă doriţi voi, de a aspira la triumful după care aţi aspirat. De ce n-aş dori eu respectul îndelungat, gloria, funcţiile înalte ce vă aşteaptă pe voi? De ce nu v-aş lua locul? De ce nu vi l-aş înhăţa chiar în clipa când trebuie să-l obţineţi? N-ar fi mai ruşinos din parte-mi să mă bucur de asemenea lucruri, decât ar fi fost pentru voi.

Da, numai că voi le meritaţi, pe când eu nu. Asta-i esenţa. Dar dacă aş putea aranja curgerea şi conţinutul timpului, astfel încât eu să merit totul, şi voi nu?

Imaginaţi-vă! Eu aş rămâne eu, voi aţi rămâne voi. N-aţi fi cu nimic mai prejos, nici eu n-aş fi cu nimic mai prejos – aceasta fiind condiţia stabilită de mine, ca nici unul să nu se modifice – şi, cu toate acestea, eu aş merita totul, iar voi nimic. Cu alte cuvinte, doresc să vă înving aşa cum sunteţi, nu sub forma unor substituente inferioare.

Dintr-un punct de vedere, ar fi un tribut adus vouă, nu? Îmi dau seama, judecând după chipurile voastre, că aşa gândiţi. Presupun că amândoi simţiţi un fel de mândrie dispreţuitoare. La urma urmelor, nu-i puţin lucru să fii criteriul după care se măsoară victoriile. Vă încântă să câştigaţi meritele după care tânjesc – mai cu seamă dacă aspiraţia mea nu va fi satisfăcută.

Nu vă învinuiesc pentru asta. În locul vostru, aş simţi la fel.

Totuşi, aspiraţia trebuie să rămână nesatisfăcută? Gândiţi-vă puţin...

Să presupunem că m-aş întoarce în timp, să zicem cu douăzeci şi cinci de ani. O cifră frumoasă: un sfert rotund de veac. Adams, tu ai fi avut patruzeci de ani. De-abia ai fi sosit aici, ca profesor cu normă întreagă, din laboratorul tău de la Institutul Case. Lucraseşi în diamagnetism, deşi eforturile tale nepublicate de a scoate ceva din hipocromitul de bismut constituiseră un eşec destul de penibil.

Pentru numele lui Dumnezeu, Adams, nu fi atât de surprins! Crezi că nu-ţi cunosc activitatea profesională în cele mai mici amănunte?

Cât despre tine, Muller, ai fi avut douăzeci şi şase de ani şi te-ai fi pregătit să-ţi predai teza de doctorat asupra relativităţii generalizate, un subiect fascinant la acea vreme, deşi mult mai puţin satisfăcător, privind retrospectiv. După cum ştii acum, corect interpretată, ipoteza ta ar fi anticipat majoritatea concluziilor ulterioare ale lui Hawking. Pe atunci, însă, nu o interpretaseşi corect şi ai reuşit cu succes să ascunzi acest amănunt.

Mă tem, Muller, că nu eşti priceput la extrapolări. N-ai izbutit să scoţi lucrurile cele mai bune din teza de doctorat şi n-ai interpretat corect nici Teoria Unificării Forţelor. Poate că asta nu constituie nici o ruşine. La urma urmelor, neputinţa interpretării corecte nu reprezintă ceva anormal. Nu toţi putem avea capacitatea respectivă, şi este posibil ca talentul de extrapolare a consecinţelor să nu apară în aceeaşi minte care îl deţine pe cel de teoretizare. Eu îl am pe primul, dar nu pe al doilea, aşa încât de ce, în cazul tău, n-ar fi valabilă reciproca?

Dacă ţi-ai fi putut crea ipotezele tale extraordinare, Muller, lăsându-mă pe mine să deduc concluziile la fel de extraordinare... Ce echipă am fi putut alcătui noi doi... însă tu nu m-ai dorit. Nu mă plâng, fiindcă nici eu nu te-am dorit.

Oricum, toate astea sunt fleacuri. Nu ţi-aş fi putut face nici un rău, Adams, ridiculizându-te pentru experienţele prosteşti cu sărurile de bismut. În cele din urmă, ai reuşit, cu destulă dificultate, să-ţi dai seama de greşeli, înainte de a le etala în paginile unei reviste de specialitate. Şi nici n-aş fi putut eclipsa soarele ce se revarsă peste tine, Muller, insistând asupra eşecului de a deduce ceea ce putea fi dedus din teoriile tale. Ideile conţineau aşa de multe posibilităţi, că nici chiar tu nu erai atât de scânteietor încât să le extragi pe toate.

Totuşi, dacă asta nu dădea rezultate, ce anume ar fi făcut-o? Cum se puteau schimba evenimentele în mod corespunzător? Din fericire, aş fi putut studia situaţia timp de... mă rog, ceva ce conştiinţa mea ar fi intrepretat drept ani, fără să existe o trecere a timpului fizic şi, astfel, fără îmbătrânire. Procesele gândirii mele ar fi continuat, dar nu şi cele fizice, ale metabolismului.

Zâmbiţi iarăşi. Nu, nu ştiu cum ar fi posibil. Desigur, şi procesele noastre de gândire fac parte din transformările metabolice. Pot doar presupune că, în afara fluxului temporal, procesele de gândire n-au acelaşi înţeles fizic, ci un altul, echivalent.

Iar dacă aş fi studiat un moment anume al timpului şi aş fi căutat o schimbare care să obţină ceea ce doream, cum ar fi trebuit să procedez? Puteam oare face schimbarea, puteam avansa în timp, studia consecinţele şi, dacă nu-mi conveneau, să revin, să anulez schimbarea şi să încerc alta? Dacă experimentam de cincizeci de ori, de o mie de ori, reuşeam oare să găsesc schimbarea cuvenită? Numărul modificărilor, fiecare cu consecinţele ei multiple, depăşeşte calculul sau înţelegerea. Cum puteam descoperi varianta dorită?

Totuşi, am izbutit s-o fac, şi nu vă pot spune cum am învăţat, ori ce am făcut după ce am învăţat. Ar fi prea greu. Gândiţi-vă la toate lucrurile pe care le deprindem.

Stăm în picioare, umblăm, alergăm, sărim şi facem tot soiul de mişcări, deşi ne găsim într-o stare de permanent dezechilibru. Rămânem în poziţie verticală numai pentru că muşchii puternici ai trunchiului şi picioarelor se contractă şi relaxează în permanenţă, aidoma unui jongler de la circ care balansează o prăjină pe vârful nasului.

Din punct de vedere fizic, este dificil. De aceea, statul în picioare ne oboseşte şi, după o vreme, suntem fericiţi că ne putem aşeza. De aceea, poziţia de drepţi, menţinută pentru o exagerat de lungă perioadă, va duce la colaps. Şi totuşi, cu excepţia cazurilor când împingem situaţia la extrem, o facem perfect, fără ca măcar să ne dăm seama. Putem sta în picioare, merge, alerga, sări, porni şi opri cât este ziua de lungă, fără să cădem ori fără măcar să ne pierdem în mod serios echilibrul. Ei bine, atunci cum să descriu modul în care fac ceva, pentru ca să-l execute şi altă persoană ce nu l-a încercat niciodată? Nu pot.

Un alt exemplu. Putem vorbi. Destindem şi contractăm muşchii limbii, buzelor, obrajilor şi cerului gurii, executând o serie de modificări rapide şi aritmice ce produc exact modularea dorită a sunetului. A fost destul de greu să învăţăm în copilărie, însă odată depăşită această fază, putem rosti zeci de cuvinte pe minut, fără cel mai mic efort conştient. Ei bine, cum o facem? Ce modificări producem ca să spunem: „Cum o facem?“ Încercaţi să descrieţi modificările respective cuiva care n-a vorbit niciodată, pentru ca şi el scoată sunetele cu pricina! Nu se poate.

Însă noi putem. Şi fără efort.

Având destul timp... nu ştiu nici măcar cum anume să descriu trecerea la care mă refer. Nu era timp... să-i spunem „durată“. Având destulă durată fără trecerea timpului, am învăţat cum să modelez realitatea după dorinţă. Acţiunea în sine aducea cu bolboroselile unui prunc, însă unul care învaţă treptat să aleagă şi să distingă sunete pentru a construi cuvinte. Am învăţat să aleg.

Desigur, a fost riscant. În procesul învăţării, puteam declanşa ceva ireversibil... sau ceva pentru a cărui revenire la starea iniţială ar fi fost necesare modificări subtile, ce mă depăşeau. N-am făcut nimic din toate astea. Poate că acesta a fost norocul cel mai mare.

Şi a ajuns să-mi placă. Semăna cu realizarea unui tablou, ori a unei sculpturi. Era, însă, mai mult decât atât: constituia croirea unei noi realităţi. ...O nouă realitate, identică cu a noastră în câteva puncte-cheie. Eu am rămas exact ceea ce sunt, Adams a rămas eternul Adams, iar Muller – esenţialul Muller. Universitatea nu s-a modificat, ştiinţa este aceeaşi.

Ei bine, şi atunci nu s-a schimbat nimic? ...Văd, însă, că vă plictisesc. Aţi început să nu-mi mai credeţi spusele şi, dacă-mi dau bine seama, încercaţi un dispreţ faţă de afirmaţiile mele. Se pare că, în entuziasmul meu, am început să vorbesc ca şi cum călătoria temporală ar fi reală, iar eu aş fi făcut într-adevăr ceea ce mi-ar fi plăcut să fac. Scuzaţi-mă. S-o considerăm ceva imaginar, o fantezie, aş zice, despre ceea ce aş fi putut face dacă ar fi existat posibilitatea călătoriei temporale şi dacă aş fi avut cu adevărat talentul necesar pentru ea.

În acest caz, în imaginaţia mea, nu s-ar fi modificat nimic? Trebuie să fi existat nişte schimbări: una care l-ar fi lăsat pe Adams exact aşa cum este, şi totuşi nepotrivit pentru funcţia de şef de catedră, alta care l-ar fi păstrat pe Muller în parametri normali, lipsindu-l, totuşi, de orice posibilitate de a deveni rector şi de a primi Premiul Nobel.

Iar eu aş fi rămas tot eu, muncind din greu şi deloc simpatizat, incapabil să creez... dar posedând calităţile care m-ar fi adus în funcţia de rector.

Nu putea fi vorba de ceva ştiinţific; trebuia să fie ceva exterior ştiinţei, ceva degradant şi sordid, care v-ar fi descalificat pe voi, nişte gentlemani perfecţi...

Haideţi... Nu merit privirile acestea de dispreţ amestecat cu automulţumire îngâmfată. Să înţeleg, aşadar, că nu puteţi face nimic degradant şi sordid? Cum puteţi fi siguri? Chiar nici unul dintre voi, în anumite circumstanţe, n-ar aluneca în... să-i spunem păcat? Care dintre noi n-ar păcătui, dacă ispita ar fi cea cuvenită? Cine dintre noi este fără de prihană?

Gândiţi-vă, gândiţi-vă... Sunteţi siguri că sufletele vă sunt pure? N-aţi făcut nici un rău, nicicând? N-aţi fost niciodată măcar pe punctul de a cădea în ispită? Şi dacă aţi scăpat, n-a fost o salvare prilejuită mai degrabă de o întâmplare norocoasă decât de propria virtute? Iar dacă cineva v-ar fi studiat cu atenţie toate acțiunile, notând momentele norocoase ce v-au apărat, şi ar fi anulat doar unul dintre acestea, atunci nu înseamnă că aţi fi păcătuit?

Bineînţeles, dacă aţi fi dus în mod public o viaţă ticăloasă şi plină de vicii, astfel încât oamenii să se ferească de voi, dezgustaţi şi dispreţuitori, n-aţi fi putut ajunge la actualele poziţii respectate. V-aţi fi prăbuşit de mult, iar eu n-ar fi trebuit să păşesc peste trupurile voastre căzute în dizgraţie, fiindcă n-aţi mai fi fost aici pentru a-mi servi ca trepte.

Vedeţi cât de complex este totul?

Şi, simultan, cu atât mai incitant. Dacă aş fi fost capabil să mă întorc în timp şi să constat că soluţia nu era deloc complicată, că dintr-o singură lovitură îmi puteam atinge ţelul, aş fi fost probabil încântat, şi totuşi mi-ar fi lipsit mult excitarea intelectuală.

Dacă am juca şah şi aş câştiga prin matul prostului, din trei mutări, ar fi o victorie mai penibilă decât o înfrângere. Aş juca împotriva unui adversar nedemn şi în felul acesta m-aş discredita.

Nu. Victoria care merită osteneală este cea obţinută lent şi prin strădanie, de la un adversar care ţi se împotriveşte din răsputeri, este o victorie ce părea imposibilă iniţial, la fel de istovitoare, schingiuitoare şi storcătoare de energii ca şi cea mai teribilă înfrângere, dar care diferă de aceasta prin faptul că, în vreme ce gâfâi şi icneşti epuizat, ţii în mână drapelul învingătorului, trofeul.

Durata pe care am petrecut-o operând cu cel mai refractar dintre toate materialele, realitatea, s-a caracterizat prin dificultatea impusă chiar de mine. Insistasem cu încăpăţânare nu numai să-mi ating ţelul, ci să-l ating în modul în care doream, respingând orice element care nu era exact aşa cum voiam. O reuşită indirectă o consideram un eşec, o lovitură în alt loc decât cel intenţionat nu exista pentru mine. Pe ţinta mea exista un punct central, şi nimic altceva.

Şi chiar dacă învingeam, ar fi fost o victorie atât de subtilă, încât nu v-aţi fi dat seama că am câştigat până ce nu v-aş fi explicat totul în amănunt. Până în clipa finală, n-aţi fi ştiut că vieţile v-au fost răsucite într-o direcţie nefastă. De aceea...

Dar staţi! Am uitat ceva. M-a absorbit într-atât prezentarea intenţiei mele de a păstra neschimbate ştiinţa, Universitatea şi pe noi înşine, încât n-am explicat că, într-adevăr, puteau fi modificate şi alte lucruri. Urmau să se petreacă transformări în domeniul social, politic şi economic, precum şi în domeniul relaţiilor internaţionale. La urma urmelor, cui i-ar fi păsat de asemenea detalii? Nouă în nici un caz.

Acesta este miracolul ştiinţei şi al savanţilor, nu credeţi? Ce ne pasă cine câştigă alegerile în dragile noastre State Unite, ce s-a votat la O.N.U., dacă la Bursă au coborât cotaţiile ori dacă nesfârşitul vals al naţiunilor a cotit într-o parte sau într-alta? Atâta vreme cât ştiinţa există, cât legile naturii se menţin, iar activitatea noastră continuă, fundalul pe care o desfăşurăm nu constituie decât un joc de lumini şi umbre lipsit de înţeles.

Poate că tu nu recunoşti asta în mod deschis, Muller. Ştiu bine că, la vremea ta, te-ai considerat membru activ al societăţii, declarându-ţi în mod public opiniile în legătură cu un subiect sau altul. Într-o măsură ceva mai mică, şi tu ai procedat la fel, Adams. Amândoi v-aţi entuziasmat în faţa unor viziuni legate de omenire, Pământ şi alte probleme abstracte. Nu ştiu, însă, câte dintre afirmaţiile voastre n-au reprezentat decât o simplă modalitate de autoliniştire a conştiinţei, fiindcă, de fapt, în adâncul sufletelor, nu vă păsa, dacă puteaţi sta liniştiţi, dedicându-vă preocupărilor ştiinţifice.

Asta este una dintre marile diferenţe existente între noi. Mie nu-mi pasă ce se întâmplă cu omenirea, atâta vreme cât îmi pot vedea de fizica mea. O recunosc în mod deschis – toată lumea mă consideră cinic şi fără inimă. În secret, nici vouă nu vă pasă. Cinismului şi indiferenţei mele, voi le adăugaţi ipocrizia, care vă maschează, deocamdată, păcatele, dar care le amplifică, atunci când sunt descoperite.

Nu, nu! Nu clătinaţi din capete. Examinându-vă vieţile, am aflat tot atâtea cât cunoaşteţi voi înşivă, ba chiar mai multe, întrucât eu vă disting limpede micile păcate, pe când voi le ascundeţi de propriile conştiinţe. Poate că ăsta-i lucrul cel mai amuzant în legătură cu ipocrizia: odată ce a aderat cu hotărâre la ea, ipocritul însuşi îi devine victimă. Ba mai mult, el este principala victimă, deoarece, în majoritatea cazurilor, atunci când e demascat în faţa lumii, ipocritul continuă să pară, cu destulă onestitate, un sfânt în proprii-i ochi.

Nu spun toate acestea pentru a vă denigra. Caut să vă explic că, dacă am considerat necesar să modific lumea, pentru a ne păstra pe noi neschimbaţi, cu deosebirea plasării mele într-o poziţie superioară, acest lucru nu avea să vă afecteze, de fapt. ...Mă refer la transformările din lume.

Nu v-ar păsa dacă republicanii ar fi la putere în locul democraţilor, ori invers. Nu v-ar păsa dacă feminismul ar reprezenta mişcarea conducătoare, iar sporturile profesioniste ar cunoaşte un declin. Nu v-ar păsa de existenţa unei anumite mode în vestimentaţie, mobilier, muzică ori film. Cu ce v-ar afecta vreuna dintre astea?

Cu nimic.

Mai exact, cu mai puţin decât nimic pentru că, dacă lumea s-ar fi schimbat, ar fi existat o nouă realitate. Adevărata realitate, în privinţa locuitorilor acelei lumi, singura realitate, cea din manualele de istorie, realitatea care a devenit reală de douăzeci şi cinci de ani încoace.

Dacă m-aţi crede, dacă v-aţi gândi că ceea ce povestesc este mai mult decât o simplă fantezie, aţi fi la fel de neajutoraţi. V-aţi putea duce oare la autorităţi şi să le spuneţi: „Nu aşa trebuie să fie lucrurile. Realitatea a fost modificată de un ticălos"? Ce ar dovedi asta, în afara faptului că sunteţi nebuni? Cine ar putea crede că realitatea nu este realitate, când textura şi modelele ei au fost ţesute în ultimii douăzeci şi cinci de ani în detaliile cele mai fine şi când fiecare îşi aminteşte că a trăit-o chiar în vreme ce se derula?

Dar voi nu mă credeţi. Nu cutezaţi să credeţi că nu fac doar simple speculaţii legate de întoarcerea în trecut, de studierea vieţilor voastre şi de strădania creării unei noi realităţi în care noi am rămas aceiaşi, dar, vai!, lumea este modificată. Am făcut-o, am făcut toate astea. Şi eu singur îmi amintesc ambele realităţi, pentru că am fost în exteriorul timpului atunci când s-a realizat schimbarea şi pentru că eu am produs-o.

Tot nu mă credeţi! Nu aveţi curajul să mă credeţi, întrucât, dacă aţi face-o, aţi crede că voi înşivă aţi înnebunit. Puteam eu să fi modificat această lume familiară a anului 1982? Imposibil!

Şi dacă am făcut-o, cum fusese lumea înainte de a interveni asupra ei? O să vă spun – haotică! Abundând în libertăţi excesive! Oamenii ajunseseră ei înşişi legi! Dintr-un punct de vedere, sunt mulţumit că am schimbat-o. Acum avem în ţară un guvern adevărat. Conducătorii noştri şi-au făurit o viziune clară asupra viitorului şi ştiu cum să o pună în aplicare. Perfect!

Dar, domnilor, în lumea aceea care a fost, în acea veche realitate pe care nimeni nu o poate şti ori concepe, voi doi eraţi legi în sine şi luptaţi pentru libertate şi anarhie. În vechea realitate, asta nu reprezenta un delict. Dimpotrivă, mulţi o considerau o atitudine admirabilă.

În noua lume, v-am lăsat aşa cum eraţi, nu v-am schimbat. Aţi rămas luptători pentru libertate şi anarhie, dar asta constituie un delict în realitatea prezentă – unica realitate ce vă este cunoscută. M-am asigurat că v-aţi putut ascunde faptele. Nimeni nu vă cunoştea delictele şi aţi putut avansa până în poziţiile actuale. Eu, însă, ştiam unde se află dovezile şi cum puteau fi descoperite, iar la momentul oportun le-am dat în vileag.

Acum mi se pare că zăresc pentru prima dată pe feţele voastre expresii care nu mai reflectă o toleranţă resemnată, dispreţ, amuzament ori iritare. Întrevăd semne de teamă? Vă amintiţi despre ce am vorbit?

Gândiţi-vă! Gândiţi-vă! Cine au fost membri ai Ligii Libertăţilor Constituţionale? Cine a ajutat la distribuirea Manifestului Liberei Gândiri? Unii oameni au considerat această acţiune ca fiind curajoasă şi demnă. Mişcarea clandestină v-a aplaudat acţiunile. ...Haideţi, haideţi, ştiţi la ce mă refer prin „mişcarea clandestină“. Desigur, nu mai sunteţi membri activi ai ei. Funcţiile sunt prea importante pentru voi şi aţi avea prea mult de pierdut. Deţineţi poziţii şi putere, şi nu intenţionaţi să vă opriţi aici. De ce să le riscaţi pentru ceva ce oamenii nu-şi doresc?

Aveţi însemnele voastre şi vă număraţi printre cucernici. Însă însemnele mele sunt superioare, iar eu sunt mai evlavios, fiindcă n-am comis nici unul dintre delictele voastre. În plus, domnilor, sunt creditat cu denunţarea voastră.

Un act ruşinos? Scandalos? Câtuşi de puţin. Voi fi recompensat. Am fost îngrozit de ipocrizia colegilor mei, dezgustat şi îngreţoşat de trecutul lor subversiv, îngrijorat de ceea ce ar putea plănui acum împotriva celei mai bune, nobile şi pioase societăţi existente vreodată pe Pământ. Ca atare, am adus totul la cunoştinţa acelor oameni decenţi care ajută la călăuzirea civilizaţiei spre adevărata austeritate a gândirii şi umilinţă a spiritului.

Ei se vor lupta cu răul din voi pentru a vă salva sufletele şi a vă transforma în adevărate vlăstare ale Spiritului. Îmi închipui că trupurile voastre vor avea de suferit în decursul acestui proces, dar ce contează? Va fi un preţ neînsemnat, pe lângă uriaşul şi eternul bine pe care vi-l vor aduce. Iar eu voi fi răsplătit pentru că am făcut ca totul să devină posibil.

Bănuiesc că acum sunteţi cu adevărat speriaţi, domnilor, fiindcă mesajul pe care-l aşteptam cu toţii se apropie şi aţi priceput de ce anume am fost solicitat să rămân aici, cu voi. Postul de rector îmi aparţine, iar interpretarea mea asupra teoriei Muller, combinată cu dizgraţia lui Muller, va ajunge în manuale sub numele de teoria Dinsmore şi s-ar putea să-mi aducă Premiul Nobel. În privinţa voastră...

Dincolo de uşă, s-a auzit răpăitul cadenţat al unor paşi şi un strigăt răsunător:

— Stai!

Uşa s-a deschis violent. În încăpere a pătruns un bărbat ale cărui veşminte de un gri sobru, înfrumuseţate doar de un guler alb, lat, o pălărie înaltă cu cataramă şi o cruce mare din bronz, îl desemnau drept căpitan în temuta Legiune Puritană.

— Horatio Adams, a rostit el cu o voce nazală, te arestez în numele Domnului şi al Congregaţiei pentru crimele de vrăjitorie şi demonologie! Carl Muller, te arestez în numele Domnului şi al Congregaţiei pentru crimele de vrăjitorie şi demonologie!

Mâna sa a făcut un gest scurt şi rapid. Doi legionari s-au desprins dintre ceilalţi, s-au apropiat de fizicienii care rămăseseră încremeniţi de groază în scaunele lor, i-au smucit în picioare, le-au pus cătuşe şi, după o plecăciune de umilinţă înaintea simbolurilor sacre, au smuls crucile micuţe ce le însemnau gulerele.

Căpitanul s-a întors către Dinsmore:

— Al dumneavoastră în sfinţenie, domnule. Mi s-a cerut să vă transmit această înştiinţare din partea Consiliului de Administraţie.

— Al dumneavoastră în sfinţenie, căpitane, a replicat grav Dinsmore, pipăindu-şi propriile însemne. Sunt fericit să primesc cuvintele acelor oameni sfinţi.

Ştia ce cuprindea înştiinţarea.

Ca nou rector al Universităţii, avea posibilitatea, dacă dorea, de a uşura pedeapsa celor doi. Oricum, triumful său avea să fie enorm.

...Numai dacă s-ar fi aflat în siguranţă.

...Căci nu trebuia să uite că, în mâna Majorităţii Morale, nimeni nu era, niciodată, cu adevărat în siguranţă.

ISAAC
ASIMOV
Author of
FOUNDATION AND EARTH
THE WINDS OF CHANGE
And Other Stories

O culegere de 21 de povestiri scurte, înmănunchiate în volum în 1983, publicate acum pentru prima dată în limba română. O nouă dovadă a umorului, inteligenței și spiritului scânteietor ale lui Asimov.

- O gaură neagră care se apropie de Pământ
- Un profesor care poate levita
- Moda în spațiu
- Cum a fost scrisă Geneza
- Eliberarea Pământului
- Mediocritatea absolută poate fi „vindecată“?
- Năzdrăvăniile demonului Azazel
- Prindeți sabotorul!
- Modificarea minim necesară a trecutului

Și multe alte probleme de mare importanță!

Editura **Teora**
ISBN 973-601-321-9
Lei 8900